

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н.В. ГАВРИЛЕНКО

ПОДАТКОВА СИСТЕМА
ПРАКТИКУМ

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів

Львів
„Новий Світ – 2000”
2006
ББК 65.261.4
Г-12

Рекомендовано Міністерством освіти та науки України як навчальний посібник, лист № 1.4/18-Г-259 від 19.06.06

Рецензенти: С.Р. Кирницький – кандидат технічних наук, доцент кафедри економічної кібернетики МФ МУРЛ;
Сіренко І.В – кандидат економічних наук, доцент національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова

Н.В. Гавриленко

Г.40. Податкова система (практикум)

Навчальний посібник – Львів «Новий Світ – 2000», 2006 – 267с

Сторінок - 267 таблиць – 17

Викладено механізм оподаткування юридичних і фізичних осіб в Україні; розкрито вплив податків на обсяги та ефективність виробництва. Порівнюються вітчизняні податки та зарубіжні системи оподаткування підприємницької діяльності. Посібник містить рекомендації щодо методики вирішення практичних типових задач, які допоможуть студентам краще засвоїти теоретичний матеріал і використати його на практиці.

ББК 65.261.4

© Н.В. Гавриленко, 2006

© Видавець А.А. Краснощоких, 2007

© «Новий Світ – 2000», 2007

ЗМІСТ	Стор
Передмова	4
Розділ 1. Перелік практичних робіт	
Практичне заняття № 1 Основні положення оподаткування в Україні	10
Практичне заняття № 2. Види і загальна характеристика податків, зборів і податкових платежів	18
Практичне заняття № 3. Становлення системи прямого оподаткування в Україні	26
Практичне заняття № 4. Система непрямого оподаткування	75
Практичне заняття № 5. Податки і збори різних рівнів	99
Практичне заняття №6. Спрощена система оподаткування	123
Практичне заняття № 7. Фінансові санкції в оподаткуванні	132
Розділ II Методичні вказівки до виконання курсових робіт	135
Методичні рекомендації щодо заповнення декларації з податку на прибуток	154
Декларація з ПДВ : заповнюємо разом	238
Методичні рекомендації щодо складання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва-юридичною особою	279
Розділ III Завдання для виконання домашніх контрольних робіт студентами заочного відділення	293
Теми рефератів	302
Додатки	304
Стислий податковий словник	341
Рекомендована література	351

Передмова

Курс "Податкова система" є обов'язковою дисципліною при підготовці бакалаврів з економіки зі спеціальності 7.050106 "Облік і аудит".

Нажаль, в тій незначній кількості підручників і задачників, що видані на сьогодні, питання оподаткування в сучасних умовах господарювання висвітлені недостатньо повно.

Мета даного практикуму - допомогти в підготовці фахівців, рівень знань яких повинен відповідати новим тенденціям і перспективним вимогам формування висококваліфікованих спеціалістів з обліку і аудиту та інших спеціальностей економічного напрямку з новим економіко-правовим мисленням і навичками.

Практикум побудований на матеріалах лекцій, семінарських та практичних занять, проведених на бухгалтерському відділенні факультету економіки, відповідає змісту підручника "Податкова система. Курс лекцій".

І в курсі лекцій, і в практикумі автор відступила від загальноприйнятого викладення матеріалу з оподаткування за його окремими об'єктами: непрямими податками, прямими податками тощо. Адже однією з найважливіших умов досягнення суттєвих результатів оподаткування є знання організації і володіння прийомами податкового обліку.

Матеріал практикуму, представлений в трьох розділах, логічно і послідовно розкриває всі теоретичні і практичні аспекти курсу та дає відповіді на питання, що виникають в процесі розв'язку практичних ситуацій. Перший розділ містить завдання для проведення семінарів, в ході яких розкриваються теоретичні аспекти податкової системи: поняття податків, їх класифікація, предмет, об'єкти і суб'єкти, способи і прийоми, принципи оподаткування. Другий і третій розділи присвячені курсовому проектуванню та методичним вказівкам та завданням для студентів заочного відділення. Кожний з розділів містить окремі заняття, структура яких включає: план, список понять, питання для обговорення в аудиторії, вправи для виконання, ситуації для обговорення, тести на перевірку засвоєння лекційного матеріалу, теми реферативних виступів, рекомендовану літературу. Значна увага у практикумі приділена ситуаціям для обговорення, що мають глибоку теоретичну складність. Їх розв'язання можливе за умови володіння такими прийомами дослідження як синтез і аналіз, індукція і дедукція, абстрагування тощо.

Завдання, наведені в посібнику, є певною мірою умовними, однак вони повністю відповідають діючим нормативним актам.

На відміну від традиційних форм проведення заняття, структура даного посібника дозволяє перенести центр уваги на активність студента. При залученні його до самостійної активної пізнавальної діяльності пошукового характеру, створюються найкращі умови для формування у студента таких вкрай необхідних властивостей особистості як пізнавальний інтерес, творча активність і самостійність в прийнятті рішень. Досягається це шляхом штучного створення в процесі навчання проблемних ситуацій і формування навчальних проблем.

Методичні вказівки

Під час проведення семінарських занять студент повинен продемонструвати теоретичні знання з дисципліни.

Форму семінарського заняття викладач обирає сам. Проте, бажано дотримуватись наступної схеми проведення занять:

- 1) проведення контрольного тестування з метою визначення рівня підготовленості студентів до семінарського (практичного) заняття;
- 2) обговорення термінів за альтернативними джерелами, формування у студентів власної думки з питань, що обговорюються;
- 3) розв'язання вправ, ситуацій, завдань;
- 4) проведення тестування з метою перевірки одержаних знань на занятті.

Посібник містить велику кількість проблемних ситуацій і вправ, розв'язку яких присвячується частина часу, відведена для практичних занять з курсу "Податкова система".

До проблемних, зазвичай, відносяться ситуації, при вирішенні яких студент усвідомлює, що для розв'язку теоретичного чи практичного завдання йому не вистачає певних знань. Це є головним стимулом для активної пізнавальної діяльності, спонукає студента сконцентрувати свої розумові властивості і практичні навички для вирішення конкретної ситуації. У відповідності з цим даний посібник складено так, що в ньому в якості джерела для проблемних завдань, наведено вправи та ситуації, які можна згрупувати наступним чином.

1. Вправи на пояснення. Під час їх вирішення вимагається виявити зв'язки, що існують між частинами або елементами будь-якого окремого факту, або обов'язкові зв'язки між декількома фактами.

2. Вправи на доведення або спростування. В ході їх аналізу вимагається довести або спростувати те чи інше положення, обґрунтувати ту чи іншу точку зору.

3. Вправи змішаного типу. Ці завдання мають більш складний характер і містять ряд різних вимог щодо їх розв'язку: в одних необхідно встановити, в других - пояснити, в третіх - довести або спростувати, в четвертих – обчислити, тощо. Необхідність розв'язання таких завдань зумовлюється тим, що в практичній роботі економіст або бухгалтер часто має справу з різними вимогами, причому усі необхідно враховувати.

Запропоновані вказівки слід розглядати як орієнтовні. Вони не повинні обмежувати творчу ініціативу викладача, направлену на пошук інших шляхів, іншої, більш удосконаленої, методики активізації мислення у студентів.

Серед наведених вище груп вправ в посібнику пропонуються як ситуаційні завдання, так і традиційні навчальні завдання-вправи. Завдання-вправи містять чітко сформульовану умову (дані для виконання) і завдання для розв'язку. Ситуаційні завдання чітко сформульованих задач не містять. Поставити, сформулювати програмні питання повинен сам студент. В таких завданнях наводиться досить багато інформації для мислення та аналізу, а також вибору способів вирішення.

Характер опису проблемної ситуації визначається її призначенням в навчальному процесі. Наприклад, невеликі ситуації описуються дуже лаконічно, тобто в декількох термінах викладається суть проблеми та систематичне перерахування обставин. Їх застосування необхідне для активізації навчального процесу і пізнавальної діяльності студентів.

Як це часто відбувається в реальній дійсності, бухгалтеру необхідно розібратися у виявлених фактах, визначити, як вирішити ситуацію і чи є в цьому необхідність. Після відповіді на такі запитання бухгалтеру зрозуміло, що необхідно знати для правильного обчислення податків, як відобразити факти господарського життя в податковій звітності, не допустити можливі помилки та порушення податкового законодавства.

Вміння правильно поставити питання і вирішити завдання - одна з важливих якостей бухгалтера, економіста, аудитора. Саме на вироблення такого вміння і направлено застосування в ході навчання ситуаційних завдань. Їх опис повинен ставити студента перед необхідністю самостійно визначати, що дано, що необхідно встановити, якими нормативними актами при цьому керуватись.

При вирішенні ситуаційних завдань необхідно пам'ятати, що деякі з них можуть мати декілька варіантів вирішення в рівній мірі близьких до істини та притаманних конкретному господарському

суб'єкту. Саме на цій властивості завдань-ситуацій будується основна частина занять - дискусія, в якій порівнюються різні точки зору. В багатоваріантності рішень завдань-ситуацій полягає один із важливих навчальних факторів.

Окрім цього, на відміну від існуючого порядку розв'язку завдань-вправ, для ситуаційних завдань студент сам повинен розробити алгоритм їх вирішення. Пізнавальна діяльність студента в цьому випадку носить дослідний і творчий характер. Причому необхідно не тільки знайти відповідь, але й вказати раціональні способи аналізу фактів та шляхи вирішення схожих питань взагалі. Рішення завдань-ситуацій повинно привести студента від розгляду окремого випадку до економічно-юридичних висновків та узагальнень.

Навчальні завдання-вправи мають найчастіше тільки однозначне єдине правильне вирішення і в більшості випадків вирішуються за певним алгоритмом.

Опис вивченої господарської ситуації слугує відпрацюванню навичок та вмінь в оподаткуванні. На практиці застосовується декілька варіантів формулювання завдань. На першій стадії описується сама ситуація, на другій - зазначається, хто і коли встановив фактичний стан, його наслідки та викликані цим нові факти, на третій стадії проводиться розв'язок нових питань і подальший розвиток ситуації тощо.

Кожна стадія дає можливість одержати додаткову інформацію про господарську операцію, що вивчається, у вигляді спеціально перевірених даних. Студент привчається поділяти загальне завдання на декілька окремих, розглядати ситуацію окремо, по частинах, після чого об'єднує факти для встановлення істини.

В окремих ситуаційних завданнях не наводяться питання для дискусії, їх ставить викладач в ході обговорення наведених фактів. Питання, до студента можуть мати, як правило, такий характер: чи правильно визначено розмір податкових зобов'язань? З чого вони формуються? Хто їх міг розрахувати? Чи є можливість перевірити ці факти? Які прийоми тут бажано застосувати? Іноді питання не задаються, а опис завдань-ситуацій завершується вимогою проаналізувати викладені факти та вказати способи визначення бази оподаткування. Студенти повинні самі поставити перед собою питання, які допоможуть їм сформулювати завдання та підготуватися до дискусії. Вони самостійно аналізують матеріал, знаходять в ньому проблемні питання, що потребують перевірки, та інформацію, необхідну для ревізії. Висновки та підсумки можуть обговорюватись в невеликих групах, які відпрацьовують спільне рішення. Варіанти

рішень виносяться на загальне обговорення всією групою. Кожен студент в ході дискусії доводить обґрунтованість свого рішення та оцінює рішення своїх колег. В кінці дискусії вони приходять до колективного рішення та зупиняються на одному найбільш стійкому та правильному.

Дискусія, обговорення різних думок з приводу одних і тих самих фактів збагачують знання студента. В ході дискусії студенти називають та аналізують різні підходи до визначення податку. Це безумовно може бути не рівноцінним податковій роботі безпосередньо на підприємстві, але в певній мірі сприяє набуттю кмітливості та життєвого досвіду у студента.

Якщо метою занять не є відпрацювання колективного рішення, а тільки логічний аналіз ситуації, то дискусія будується в основному навколо питань, які ставить викладач. Вони стосуються оцінки самої ситуації, розгляду в ній явищ поведінки відповідальних осіб в конкретних обставинах, прийнятих рішень, прогнозування можливих наслідків розвитку подій тощо. Студентам ставиться декілька питань для аналізу дискусії. В їх числі такі: Як би Ви обчислили податок за даними господарськими операціями? Ваша думка з такого-то питання? Яким нормативним актом Ви будете керуватись? Які, на Вашу думку, причини та обставини сприяють виникненню порушень та зловживань? Які можуть бути наслідки? Які висновки можна зробити з аналізу наведених фактів?

Користь від таких занять полягає в тому, що студенти вчаться перевіряти наведені факти. В процесі вирішення завдань вони засвоюють методи їх логічного аналізу та удосконалюють свої теоретичні знання, практичні навички та вміння.

Працюючи з наведеними фактами, студент виділяє основні питання, відокремлює важливу інформацію від менш важливої, вирішує, яких даних не вистачає і що необхідно одержати додатково. Одночасно відпрацьовуються навички роботи з довідковою літературою та законодавчими актами. При спілкуванні студенти іноді розуміють, що вони недостатньо ефективно використовують наявну інформацію, не вміють виявляти всі суттєві фактори ситуації. Це спонукає їх до більш ретельної роботи з навчальним матеріалом.

Завдання-ситуації відіграють роль практичної ілюстрації до вивченого матеріалу. Вони представляють собою детальний опис подій із зазначення практично достовірних хронологічних та інших даних, а в більшості випадків характерні узагальнення податкової справи. Їх значення полягає в закріпленні та поглибленні знань.

Завдання для самостійного логічного аналізу та оцінки фактів - один із найбільш поширених різновидів завдань в практиці навчального процесу. В таких ситуаціях наводиться детальний описовий матеріал, який слугує предметом всебічного аналізу: факти і цифри, характеристика учасників подій, хронологічні дані. Іноді цей опис виконується в декілька етапів, пов'язаних між собою хронологічно: так, якщо на першому етапі описуються факти та відбувається прийняття рішення, то на другому - вивчаються наслідки, до яких призвели прийняті рішення. Цей метод сприяє виробленню необхідних професійних навичок у студентів, в тому числі уміння працювати з законодавчими актами, аналізувати ситуації, викладати та аргументувати свою точку зору.

В ході аналізу ситуацій студенти відпрацьовують навички системного підходу до вирішення завдань, з якими вони знайомляться на лекціях. Тут же відпрацьовується вміння студентів викладати свої думки лаконічно і переконливо, аргументовано здійснювати записи, об'єктивно оцінювати інформацію, що вивчається.

Ситуаційні задачі викладач може доопрацьовувати та використовувати як базові для проведення ділових ігор.

Питання, вправи, ситуації обираються на власний розсуд викладачем. Наступне заняття рекомендується розпочинати з перевірки знань термінів, вивчених на попередньому занятті.

Реферативні виступи, що наведені в посібнику, можуть розподілятися за наступними критеріями: підвищена зацікавленість студента; недостатня активність для оцінки його знань; пасивність або відсутність на занятті без поважних причин. Згідно цих критеріїв або на власний розсуд викладач розподіляє теми рефератів між студентами, відповідальними за їх підготовку.

Практичне заняття № 1.

Тема : Основні положення оподаткування в Україні.

Стислі теоретичні відомості

Податкова система України – це сукупність загальнодержавних і місцевих податків, зборів і інших обов’язкових платежів, що стягуються в бюджети і в державні цільові фонди, а також принципів, форм їх встановлення, заміни, або скасування порядку їх обрахування, оплати, утримання, включаючи організацію роботи за їх контролем.

У процесі розвитку суспільство зіткнулося з потребою створення держави, яка, відповідно, потребує коштів на своє утримання. Ці кошти можна взяти тільки через вилучення частини доходів індивідів за допомогою податкової системи. Є держава - є її видатки - є її доходи у вигляді податкових стягнень.

Податкова система, все її законодавство ґрунтується на кількох основних поняттях.

Будова і сутність податкової системи наведені в табл. 1, а базові визначення податкового законодавства розглядаються в табл. 2.

Таблиця 1. Податкова система

Податкова система –(ПС) – установа законодавством система взаємовідносин між державою та її суб’єктами у сфері оподаткування		
<i>Платники</i>	<i>Податки</i>	<i>Держава</i>
Суб’єкт	Об’єкт	Вибір принципів ПС
Права	Види	
Обовязки	Спосіб	Регулювання ПС
Відповідальність	Ставки	
	Пільги	Контроль

Функції податків і зборів: *фіскальна* - служить максимальному наповненню доходної частини бюджету; *розподільча* - служить виконанню видаткової частини бюджету за територіями, видами діяльності, групами населення; *регулююча* - служить оптимізації економічних і соціальних показників через вплив рівня і структури оподаткування на діяльність суб’єктів ринку; *стимулююча* - через

систему пільг створює або скорочує мотивацію займатися тим чи іншим суспільно важливим, або шкідливим видом діяльності;
контрольна - вказує на ефективність діяльності системи оподаткування в цілому і деяких податків окремо .

Таблиця 2. Основні визначення податкової системи

Основні визначення ПС	Приклади		
<i>Податок (збір)</i> – обов’язковий внесок до бюджету або державного цільового фонду, здійснюваний платниками на підставі законодавства про оподаткування	Прибутковий податок	Податок з власників транспортних засобів	Плата за землю
<i>Суб’єкт податку</i> - це та юридична або фізична особа, яка за законом зобов’язана сплачувати податок	Фізична особа	Фізичні та юридичні особи	
<i>Об’єкт податку</i> -це ті предмети або явища, які за законом підлягають оподаткуванню	Зарплата 2000 грн	Автомобіль "Нива-1600»	Земельна ділянка 1 га
<i>Одиниця оподаткування</i> – певна кількісна міра об’єкта податку	1 грн	100 см ³ обсягу циліндру двигуна.	1 м ²
<i>Ставка податку</i> – розмір податку на одиницю оподаткування	15%	5 грн	0,90 грн
<i>Податкова база</i> - це частина об’єкту оподаткування, до якої застосовується ставка податку	$(2000-2000 \times 3,5\%) \times 15\% = 217,13$ грн	$1600 \text{ см}^3 / 100 \text{ см}^3 = 16$	10000 м ²

Сума податку – податкове зобов'язання до сплати (рядок 6х х рядок 5)		$16 \times 5 = 80$	$10000 \times 0,90 = 9000$
Джерело податку-кошти платника, які використовуються для сплати податку. Джерело і об'єкт збігаються або ні.	Збігаються	Не збігаються	

Принципи та правила оподаткування, яких має дотримуватися держава при стягненні податків: а) час, спосіб і сума платежу мають бути відомі платнику заздалегідь; б) механізм стягнення податків повинен бути максимально зручним для платників; в) витрати стягнення мають бути мінімальними; г) система оподаткування повинна ґрунтуватися на принципі платоспроможності індивіди з однаковою платоспроможністю мають оподатковуватися однаково; індивіди з більшою платоспроможністю - більше, а індивіди з меншою - менше) і/або на принципі еквівалентності (рівень оподаткування має визначатися ступенем еквівалентності податкових платежів з зустрічними державними послугами).

Податкова політика держави має здійснюватися з урахуванням економічних аспектів і розумінням структури оподаткування.

По-перше, рівень оподаткування і обсяг податкових надходжень можуть знаходитися в прямій або оберненій залежності - при досягненні ставкою податку надмірного з точки зору платників рівня, вони починають скорочувати свою діяльність, змінювати країну діяльності або приховувати доходи. Ця залежність показана американським економістом Артуром Лафером .

По-друге, при затвердженні нових ставок податку слід враховувати нееластичність податкових надходжень, тобто зміни їх обсягу в меншій мірі, ніж зміна рівня оподаткування.

Приклад. При зростанні рівня оподаткування з 0,2 до 0,3, тобто в $0,3/0,2 = 1,5$ разів, податкові надходження зростуть лише в

$$0,3(1-0,3)/0,2(1-0,2) = 1,3 \text{ рази.}$$

По-третє, слід враховувати таке явище, як мультиплікативний

ефект - тенденцію, коли зміна обсягу податків спричиняє суттєве збільшення дуже важливої макроекономічної величини - сукупного попиту

Вид заняття: семінар

Мета: визначити основні напрямки оподаткування в Україні, його форми; з'ясувати роль державних законодавчих і виконавчих органів в формуванні податкової системи держави. Засвоїти теоретичні знання з вивчення таких складних економічних явищ, як податки, податкова система, економічна ефективність виробництва та система зв'язків між цими категоріями.

Виховна мета: усвідомлення студентами – майбутніми економістами, бухгалтерами такого важливого інструменту державної політики, як податки.

Розуміння основних принципів оподаткування, визначених класиком політичної економії А. Смітом у фундаментальній праці „Дослідження про природу і причини багатства народів”(1776 р.)

Міжпредметні зв'язки:

Політекономія;
Макроекономіка;
Мікроекономіка;
Економіка підприємства;
Фінанси;
Фінанси підприємства.

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка присутності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мети заняття;
- повідомлення плану заняття.

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення – 10 хвилин

Основні терміни: податкова система, податок, збір, платіж, внесок, об'єкт оподаткування, суб'єкт оподаткування, одиниця оподаткування, податкова ставка, термін сплати податку, пільги, пропорційне оподаткування, прогресивне оподаткування, змішане оподаткування.

Питання для контролю знань студентів (усне опитування)

1. Назвіть основні задачі України в реформуванні податкового законодавства.
2. Які основні принципи податкової системи України?
3. Які органи формують державну податкову службу України?
4. Дайте визначення податку, збору, обов'язковому платежу.
5. В чому полягає взаємозв'язок між бюджетами різних рівнів і системою оподаткування.
6. Охарактеризуйте основні задачі державної податкової служби.
7. Які основні ознаки має податок як економічна категорія.
8. Назвіть основні елементи оподаткування.

Тематика реферативних виступів

1. Проблема становлення податкових систем в історичній ретроспективі.
2. Закономірності становлення податкових систем в країнах з розвинутою ринковою економікою.
3. Особливості становлення податкових систем постсоціалістичних країн.

ТЕСТИ

1. Державні доходи класифікуються за територіальним принципом на:

- 1) обов'язкові та добровільні;
- 2) податкові та неподаткові;
- 3) загальнодержавні та місцеві;
- 4) загальні та цільові.

2. Яким чином поділяються неподаткові надходження бюджету?

- 1) доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні штрафи та санкції; плата за навчання іноземних громадян у навчальних закладах; інші надходження;
- 2) надходження від штрафів та фінансових санкцій; доходи від власності та підприємницької діяльності; інші неподаткові надходження;
- 3) доходи від власності та підприємницької діяльності; доходи від некомерційного та побічного продажу; надходження від сплати штрафних санкцій; інші неподаткові надходження;

4) адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційного та побічного продажу; доходи від власності та підприємницької діяльності; надходження від штрафів та фінансових санкцій; інші неподаткові надходження.

3. Предметом податкового права є:

- 1) податки, збори та обов'язкові платежі;
- 2) платники податків та податкові органи;
- 3) відносини з приводу надходження податків і зборів від платників до бюджетів.

4. Метод правового регулювання податкових відносин:

- 1) диспозитивний;
- 2) імперативний;
- 3) конструктивний.

5. Яке з визначень податків є найвичерпнішим:

- 1) будь-який платіж на користь держави;
- 2) сукупність платежів на користь держави, що встановлені законодавством;
- 3) добровільні пожертвування на користь держави;
- 4) обов'язковий платіж, що встановлюється державою і сплачується на її користь відповідно до діючого законодавства.

6. Податок виконує такі функції:

- 1) фіскальну;
- 2) контрольну;
- 3) розподільчу;
- 4) регулюючу;
- 5) стимулюючу;
- 6) всі зазначені.

7. Податковою системою називають:

- 1) сукупність встановлених у країні податків і обов'язкових платежів;
- 2) сукупність встановлених у країні обов'язкових платежів;
- 3) сукупність встановлених у країні зборів, податків, обов'язкових платежів та органів, що контролюють їх надходження до бюджету.

8. Який перелік суттєвих елементів закону про податок є правильним:

- 1) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, податковий період, одиниця оподаткування, податкова ставка, звітний період, строк сплати податку, податкові пільги;
- 2) платник податку, метод обліку податкової бази, податковий період, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, порядок

утримання і повернення неправильно утриманих сум, звітний період, строк сплати податку, способи і порядок сплати, податкові пільги;

3) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, метод обліку податкової бази, податковий період, одиниця оподаткування, податкова ставка, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, звітний період, строк сплати податку, способи і порядок сплати, податкові пільги;

4) платник податку, об'єкт податку, предмет податку, метод обліку податкової бази, податковий період, податкова ставка, метод оподаткування, порядок розрахунку податку, строк сплати податку, способи і порядок сплати, відповідальність за податкові правопорушення.

9. Споживач товару чи послуги, в ціну якого включається податок, є;

- 1) платником податку;
- 2) суб'єктом оподаткування;
- 3) носієм податку;
- 4) одиницею оподаткування;
- 5) об'єктом оподаткування.

10. Одиниця виміру об'єкта оподаткування - це:

- 1) платник податку;
- 2) суб'єкт оподаткування;
- 3) носій податку;
- 4) одиниця оподаткування;
- 5) об'єкт оподаткування.

11. Грошова сума, з якої стягують податок:

- 1) джерело сплати;
- 2) податкова квота;
- 3) податкова ставка;
- 4) податкова база;
- 5) податковий тягар.

12. До кого застосовуються міри адміністративної відповідальності:

- 1) до юридичних осіб;
- 2) до посадових осіб;
- 3) до платників податків - фізичних осіб.

13. Хто може бути суб'єктом податкового злочину:

- 1) службова особа, підприємець, платник податку;
- 2) посадова особа, держава;
- 3) юридична особа, фізична особа, посадова особа.

Підведення підсумків

- З кожного виступу студентів робити короткий висновок із вказівками на позитивні та негативні сторони; оцінка виступу;
- коментоване виставлення оцінок;
- загальні підсумки семінару, наголошення на моментах, які необхідно доопрацювати;
- рекомендація літератури для подальшого поглибленого вивчення окремих важливих питань семінару;
- оголошення теми наступного семінарського заняття та перелік питань, які будуть на ньому розглянуті.

Література.

1. Мельник В.М., Грицаєнко І.А., Іванишина О.С. Оподаткування підприємницької діяльності: Навч.посібник. – К.: Кондор, 2003
2. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2000.
3. Соколовська А.М. . Податкова система України: теорія та практика становлення. – К.: НДФІ, 2001.
4. Податкова система України: Підручник/В.М. Федоров, В.М. Опарін та ін.- К.: Либідь, 1994.
5. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение: Учеб.- М.: ИНФРА-М, 1999.
6. Держава-податки-бізнес: Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки: Монографія/Суторміна В.М., Федоров В.М., Андрущенко В.Л. – К.: Либідь, 1992

Рекомендації щодо підготовки до семінару

Готуючись до семінару, необхідно:

Звернути увагу на те, що він охоплює першу тему лекційного курсу „Основні положення оподаткування в Україні”;

повторити такі поняття, як податок; функції та принципи, які виконують податки; принципи побудови податкової системи;

ознайомитись з поняттям податкової системи та різних підходів до її визначення за посібником з даного курсу;

розглянути класифікацію податків за різними ознаками, користуючись як посібником для самостійної роботи з курсу, так і іншими рекомендованими вище джерелами;

ознайомлюючись з літературою, звернути увагу на досвід зарубіжних країн при вивченні такого складного явища, як оподаткування, враховуючи при цьому, що відомі економісти світу

мають різні точки зору стосовно розуміння сутності податків; слід відзначити, що цей матеріал вивчався раніше в різних курсах, тому необхідно повторити й систематизувати отримані раніше знання (Політекономія, Фінанси, Макроекономіка), узагальнюючи їх для подальшого використання в майбутній практичній роботі.

Практичне заняття № 2

Тема: Види і загальна характеристика податків, зборів і податкових платежів.

Стислі теоретичні відомості

В Україні виділяють дві групи податків, що відрізняються підлеглистю:

- загальнодержавні податки, збори і інші обов'язкові платежі;
- місцеві податки і збори.

Відповідно до Закону України “Про систему оподаткування” від 25.06.1991 р. № 1251-ХІІ, з наступними змінами і доповненнями, до основних загальнодержавних податків, що справляються на Україні, відносять:

- 1) податок на додану вартість (ПДВ);
- 2) акцизний збір;
- 3) податок на прибуток підприємств, у тому числі дивіденди, що сплачуються до бюджету державними не корпоратизованими, казенними або комунальними підприємствами;
- 4) податок на доходи фізичних осіб;
- 5) мито;
- 6) державне мито;
- 7) податок на нерухоме майно;
- 8) податок на землю;
- 9) рентні платежі;
- 10) податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- 11) податок на промисел;
- 12) збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- 13) збір за спеціальне використання природних ресурсів;
- 14) збір за забруднення навколишнього середовища;

- 15) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- 16) плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності;
- 17) ресурсні платежі...

Загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі) встановлюються Верховною Радою України і справляються на всій території України.

Податок на нерухоме майно, плата за землю, рентні платежі, податок на промисел, збір за спеціальне використання природних ресурсів, збір за забруднення навколишнього середовища на території АРК встановлюються ВР АРК. При цьому ставки податків і зборів визначаються в межах граничних розмірів ставок, установлених законами України.

Спеціальний збір до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, встановлюється у порядку, визначеному Законом України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб".

Податок являє собою індивідуально безоплатний безповоротний безумовний цільовий платіж, який вноситься до бюджету певного рівня. Податки встановлюються на підставі актів Верховної Ради України або ради місцевого самоврядування.

Обов'язковий внесок в Державний цільовий фонд є обов'язковим безповоротним цільовим платежем, який вноситься для формування централізованих грошових фондів держави.

Збори і інші обов'язкові платежі являють собою обов'язкові платежі до бюджету або державних цільових фондів, які мають платіжний або компенсаційний характер або вносяться в зв'язку з наданням платнику збору певної послуги або певних прав.

Всі податки, збори і інші обов'язкові платежі формують бюджетну систему України. Кожний закон про податок обов'язково містить у собі основні елементи: суб'єкти – платники податків, об'єкт оподаткування (в деяких законах – база оподаткування), одиниця оподаткування, ставки, терміни сплати, пільги.

Суб'єкт – платник податку – це юридична особа, а по частині податків юридична і фізична особа чи тільки громадянин по усіх видах доходів, у тому числі підприємницькій діяльності без оформлення юридичної особи. Основною ознакою платника податків є наявність самостійного джерела доходу, майна.

Об'єкт оподаткування – це все те, що підлягає оподаткуванню за законодавством. Кожний податок має свій об'єкт оподаткування. Наприклад, за податком на додану вартість – операції, що підлягають

оподаткуванню, за податком з доходів фізичних осіб – сукупний дохід, що включає усі види оплати праці і матеріальної винагороди у грошовій і натуральній формі.

Слід відрізнити *об'єкт оподаткування* від *джерела платежу*. Джерелом платежу є власні кошти юридичних та фізичних осіб у формі отриманого доходу чи прибутку, за винятком непрямих податків: ПДВ, акцизного збору і мита, які сплачуються незалежно від результатів виробничо-господарської діяльності.

Одиниця оподаткування – це одиниця виміру об'єкта оподаткування. За всіма видами податків, де об'єктом оподаткування є прибуток, дохід, обсяг продаж, одиницею оподаткування є грошова одиниця України – гривня. По об'єктах оподаткування власності, природних ресурсів одиниця оподаткування встановлюється індивідуально за кожним податком, збором, обов'язковим платежем. Наприклад, за податком з власників транспортних засобів одиниця оподаткування – 100 куб. см об'єму циліндра двигуна, 1 кВт потужності двигуна чи 1 м довжини корпусу судна; за податком на землю – 1 м кв площі у населених пунктах і 1 га землі сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення.

Ставка податку – це розмір податку, встановлений на одиницю оподаткування. Вона визначається у відсотках і носить назву податкової квоти у твердих сумах. Так, за податком на прибуток підприємств базова ставка 25 відсотків; за податком на землю в населених пунктах з кількістю населення від 3-х до 10 тисяч чоловік – ставка 5,4 коп за 1 кв.м площі.

Термін сплати податку – це дата, не пізніше якої податок повинен надійти у бюджет відповідного рівня. Термін сплати встановлюється законом по кожному податку індивідуально.

Термін сплати повинен дотримуватися неухильно, бо за порушення його настає відповідальність з застосуванням примусової сили держави. Якщо податок своєчасно не сплачений, то з наступного дня він вважається недоїмкою. З цього дня нараховується пеня, включаючи день сплати податку у бюджет.

Пільги – це передбачене законом про відповідний податок повне чи часткове звільнення від сплати податку окремих категорій платників чи видів діяльності, окремих операцій, грошових виплат, що не включаються до об'єктів оподаткування. Як правило, пільги підкреслюють економічну значимість об'єкта оподаткування для народного господарства країни чи носять характер соціального захисту окремих верств малозабезпеченого населення.

Стягуючи податки, держава використовує різні методи оподаткування. *Пропорційне оподаткування* використовується по більшості податків. Воно полягає у тому, що незалежно від розміру доходів, прибутку, кількості оподаткованого майна використовується одна й та ж ставка, яка може змінюватися тільки залежно від виду діяльності. Наприклад, базова ставка податку з прибутку підприємств – 25% від прибутку, а по страховій діяльності – 3% валового доходу. *Прогресивне оподаткування* полягає у тому, що із збільшенням доходів до певного рівня – збільшується ставка податку. *Змішане оподаткування* полягає у тому, що до частини доходу (прибутку) застосовується прогресивний метод, а до решти – пропорційний.

Вид заняття: семінар

Мета: засвоєння основних напрямків податкової класифікації, узагальнення на практиці порядку реєстрації платників податків.

Виховна мета: усвідомлення студентами необхідності визначення ознак податків: за формою оподаткування, за економічним змістом об'єкта оподаткування, за рівнем державних структур, які їх встановлюють, за способом стягнення. Розуміння всього розмаїття підходів до класифікації податків, в залежності від відведеного їм місця в податковій системі держави.

Міжпредметні зв'язки:

Політекономія;
Макроекономіка;
Мікроекономіка;
Економіка підприємства;
Фінанси;
Фінанси підприємства.

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка присутності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мети заняття;
- повідомлення плану заняття.

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення – 10 хвилин

Питання для самоконтролю (усне опитування).

1. Як класифікуються податки і неподаткові платежі за підлеглистю?
2. Перерахуйте податки, які відносяться до загальнодержавних і місцевих податків і зборів відповіно.
3. Які податки відносяться до прямих і які до непрямих і в чому полягають особливості оподаткування такими податками?
4. Розкрийте зміст податкових зобов'язань платника податків.
5. Як відбувається реєстрація платників податків?
6. Які документи подає платник податку до податкової служби при постановці на облік?
7. В яких випадках відбувається зняття з податкового обліку платника податку?
8. Який порядок зняття з податкового обліку юридичної особи?

Тематика реферативних виступів

1. Принципи проведення податкових реформ на Україні.
2. Напрямки вдосконалення податкової системи України.

ТЕСТИ

1. Принципи побудови системи оподаткування за А.Смітом:

- 1) Справедливість, визначеність, зручність, економія.
- 2) Рівність, соціальна справедливість, компетенція, єдиний підхід.
- 3) Обов'язковість, рівнозначність, стабільність, єдиний підхід.
- 4) Доступність, рівномірність сплати, економічна обґрунтованість.

2. Непрямими податками є:

- 1) Фіскальна монополія ;
- 2) Податок на прибуток;
- 3) Майновий податок;
- 4) Подушний податок.

3. До прямих податків належать:

- 1) Податок на майно;
- 2) Податок з продажів
- 3) Податок з купівель;
- 4) Фіскальні монополії.

4. За рівнем встановлення податки поділяються на:

- 1) Місцеві та загальнодержавні;
- 2) Розкладні та окладні;

- 3) Особисті та реальні;
 - 4) Прямі та непрямі.
- 5. За формою оподаткування податки поділяються на:**
- 1) Місцеві та загальнодержавні;
 - 2) Розкладні та окладні;
 - 3) Особисті та реальні;
 - 4) Прямі та непрямі.
- 6. За економічним змістом об'єкта оподаткування податки поділяються на:**
- 1) На доходи, на майно, на витрати (споживання);
 - 2) Розкладні та окладні;
 - 3) Реальні та особисті;
 - 4) На грошовий капітал.
- 7. За способом стягнення податки поділяються на:**
- 1) Місцеві та загальнодержавні;
 - 2) Розкладні та окладні;
 - 3) Особисті та реальні;
 - 4) Прямі та непрямі.
- 8. До реальних податків належать:**
- 1) Прибутковий, на майно, на витрати, з продажів;
 - 2) Подушний, на спадщину та дарування, на додану вартість.
 - 3) Майновий, прибутковий, подушний, з обороту;
 - 4) Земельний, промисловий, домовий, на грошовий капітал.
- 9. До особистих податків належать:**
- 1) Прибутковий, на майно, на витрати, з продажів;
 - 2) Подушний, прибутковий, майновий, на спадщину та дарування;
 - 3) Майновий, прибутковий, подушний, з обороту;
 - 4) Земельний, промисловий, домовий, на грошовий капітал.
- 10. До загальних акцизів належать:**
- 1) Фіскальні монополії;
 - 2) Податок з обороту;
 - 3) Акцизний збір;
 - 4) Майнові податки.
- 11. До універсальних акцизів належать:**
- 1) Податок з продажу.
 - 2) Податок з обороту.
 - 3) Акцизний збір.
 - 4) ПДВ.
- 12. Неперекладні податки - це:**
- 1) Податок з продажів;
 - 2) Податок з оборотів;

- 3) Фіскальні монополії;
- 4) Податок на промисел.

13. Перекладні податки - це:

- 1) Податок на прибуток;
- 2) Податок з продажів;
- 3) Податок на спадщину
- 4) Земельний податок.

14. Реальні податки - це такі, що:

- 1) Передбачають оподаткування об'єкта за зовнішніми ознаками;
- 2) Встановлюються персонально для конкретного платника;
- 3) Передбачають стягнення порядку із сукупного доходу платника;
- 4) Встановлюються в цінах товарів та послуг.

15. Особисті податки - це такі, що:

- 1) Встановлюються персонально для конкретного платника;
- 2) Передбачають оподаткування об'єкта за зовнішніми ознаками;
- 3) Встановлюються в цінах товарів та послуг;
- 4) Прямо не залежать від доходу платника;

16. Прямі податки - це такі, що:

- 1) Встановлюються в цінах товарів та послуг;
- 2) Встановлюються безпосередньо щодо платника;
- 3) Не залежать від масштабів об'єкта оподаткування;
- 4) Прямо не залежать від доходу платника.

17. Непрямі податки - це такі, що:

- 1) Встановлюються безпосередньо щодо платника;
- 2) Встановлюються персонально для конкретного платника;
- 3) Передбачають оподаткування об'єкта за зовнішніми ознаками;
- 4) Встановлюються в цінах товарів та послуг.

18. Непрямі податки переважають над прямими:

- 1) В країнах з низьким життєвим рівнем населення;
- 2) При зростанні рівня податкових надходжень у країні;
- 3) В країнах з розвинутою ринковою економікою;
- 4) При відсутності інфляційних процесів у країні.

Підведення підсумків

- З кожного виступу студентів робити короткий висновок із вказівками на позитивні та негативні сторони; оцінка виступу;
- коментоване виставлення оцінок;
- загальні підсумки семінару, наголошення на моментах, які необхідно доопрацювати;
- рекомендація літератури для подальшого поглибленого вивчення окремих важливих питань семінару;

- оголошення теми наступного семінарського заняття та перелік питань, які будуть на ньому розглянуті.

Література.

1. Мельник В.М., Грицаєнко І.А., Іванишина О.С. Оподаткування підприємницької діяльності: Навч.посібник. – К.: Кондор, 2003
2. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС. – 2000.
3. Соколовська А.М. . Податкова система України: теорія та практика становлення. – К.: НДФІ, 2001.
4. Податкова система України: Підручник/В.М. Федоров, В.М. Опарін та ін.- К.: Либідь, 1994.
5. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение: Учеб.- М.: ИНФРА-М, 1999.
6. Держава-податки-бізнес: Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки: Монографія/Суторміна В.М., Федоров В.М., Андрущенко В.Л. – К.: Либідь, 1992

Рекомендації щодо підготовки до семінару

Готуючись до семінару, необхідно:

Звернути увагу на те, що він охоплює другу тему лекційного курсу „Види і загальна характеристика податків, зборів і податкових платежів”;

повторити такі поняття, як податок, збір, обов’язковий платіж, відрахування, утримання, плата; ознаки класифікації податків;

ознайомитись з підходами до класифікації податків та визначення видів податків за посібником з даного курсу;

розглянути класифікацію податків за різними ознаками, користуючись як посібником для самостійної роботи з курсу, так і іншими рекомендованими вище джерелами;

ознайомлюючись з літературою, звернути увагу на різні підходи стосовно класифікації податків; слід відзначити, що цей матеріал вивчався раніше в різних курсах, тому необхідно повторити й систематизувати отримані раніше знання (Політекономія, Фінанси, Макроекономіка), узагальнюючи їх для подальшого використання в майбутній практичній роботі.

Практичне заняття № 3

Тема: Становлення системи прямого оподаткування в Україні

Стислі теоретичні відомості

Податок на прибуток є прямим податком, сума якого повністю залежить від результату господарської діяльності підприємств.

Валовий дохід (надалі - ВД) – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами.

Валові витрати (надалі – ВВ) виробництва та обігу – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних як компенсація вартості товарів, які придбаваються (виготовляються) таким платником податку для їх подальшого використання у власній господарській діяльності.

Під терміном амортизація основних фондів і нематеріальних активів слід розуміти поступове віднесення витрат на їх придбання, виготовлення або поліпшення, на зменшення скоригованого прибутку платника податку у межах норм амортизаційних відрахувань.

Сума амортизаційних відрахувань кварталу, щодо якого проводяться розрахунки визначаються шляхом застосування норм амортизації до балансової вартості груп основних фондів на початок такого розрахункового кварталу.

Суми амортизаційних відрахувань вилученню до бюджету не підлягають, а також не можуть бути базою для нарахування будь-яких податків, зборів.

Балансова вартість групи основних фондів 1) на початок розрахункового періоду визначається за формулою:

$$Ba = B(a-1) + П(a-1) - B(a-1) - Aa-1, \text{ де:}$$

Ba – балансова вартість групи (окремого об'єкта) основних фондів на початок розрахункового кварталу;

B(a-1) – балансова вартість групи (окремого об'єкта) основних фондів на початок кварталу, що передував розрахунковому;

П(a-1) – сума витрат, понесених на придбання основних фондів, здійснення капітального ремонту, реконструкцій, модернізацій та

інших поліпшень основних фондів, що підлягають амортизації, протягом кварталу, що передував розрахунковому;
 $B_{(a-1)}$ – сума виведених з експлуатації основних фондів протягом кварталу, що передував розрахунковому;
 $A_{(a-1)}$ – сума амортизаційних відрахувань, нарахованих у кварталі, що передував розрахунковому.

Норми амортизації встановлюються у відсотках до балансової вартості кожної з груп основних фондів на початок звітного періоду в такому розмірі:

- Група 1 – 2%
- Група 2 – 10%
- Група 3 – 6%
- Група 4 – 15%.

Прибуток платників податку, включаючи підприємства, засновані на власності окремої фізичної особи, оподатковується за ставкою **25%** до об'єкта оподаткування.

Податок з доходів фізичних осіб – основний прямий податок, який стягується з доходів громадян.

При нарахуванні доходів у вигляді заробітної плати об'єкт оподаткування визначається як нарахована сума такої заробітної плати, зменшена на суму збору до Пенсійного фонду України та внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, які справляються за рахунок доходу найманої особи.

Загальний річний оподатковуваний дохід складається з суми загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року, а також іноземних доходів, одержаних протягом такого звітного року. Платник податку має право на податковий кредит за наслідками звітного податкового року. Підстави для нарахування податкового кредиту із зазначенням конкретних сум відображаються платником податку у річній податковій декларації.

До складу податкового кредиту (**ПК**) включаються фактично понесені витрати, підтверджені платником податку документально, а саме: фіскальним або товарним чеком, касовим ордером, товарною накладною, іншими розрахунковими документами або договором, які ідентифікують продавця товарів та визначають суму таких витрат.

Законом про доходи вводиться система надання податкових соціальних пільг.

Платник податку має право на зменшення суми загального місячного оподатковуваного доходу, отримуваного з джерел на території України від одного працедавця у вигляді заробітної плати, на суму податкової соціальної пільги у таких розмірах:

а) у розмірі, що дорівнює одній мінімальній заробітній платі (у розрахунку на місяць), встановленій законом на 1 січня звітного податкового року, - для будь-якого платника податку;

б) у розмірі, що дорівнює 150% суми пільги, для платника податку, який:

є самотньою матір'ю або самотнім батьком – у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

утримує дитину – інваліда I або II групи – у розрахунку на кожну дитину віком до 18 років;

має троє чи більше дітей віком до 18 років – у розрахунку на кожну таку дитину;

є вдовцем або вдовою;

є особою, віднесеною законом до 1 або 2 категорії осіб, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи:

є учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом, військовослужбовцем строкової служби:

є інвалідом 1 або 2 групи, у тому числі з дитинства;

є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів.

в) у розмірі, що дорівнює 200% суми пільги – для платника податку, який є:

особою, що є Героєм України, Героєм Радянського Союзу або повним кавалером ордена Слави чи Трудової Слави:

учасником бойових дій під час Другої світової війни або особою, яка у той час працювала в тилу і має відповідні державні відзнаки:

колишнім в'язнем концтаборів, гетто та інших місць примусового утримання під час Другої світової війни або особою, визнаною репресованою чи реабілітованою;

особою, яка була насильно вивезена з території колишнього СРСР під час Другої світової війни на територію держав, що перебували у стані війни з колишнім СРСР або були окуповані фашистською Німеччиною та її союзниками;

особою, яка перебувала на блокадній території колишнього Ленінграда у період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року.

У разі якщо платник має право на застосування податкової соціальної пільги з двох і більше підстав, податкова соціальна пільга застосовується один раз з підстави, що передбачає її найбільший розмір.

ПСП застосовується до нарахованого місячного доходу платника податку у вигляді заробітної плати виключно за одним місцем його нарахування. Платник податку подає працедавцю заяву про самостійне обрання місця застосування **ПСП** за формою, визначеною центральним податковим органом.

ПСП починає застосовуватись до нарахованих доходів у вигляді заробітної плати з дня отримання працедавцем заяви платника податку про застосування пільги.

Ставка податку становить 15% від об'єкта оподаткування.

Мета: засвоєння особливостей визначення валових доходів і валових витрат; податкової амортизації основних фондів; визначення податку на прибуток при різних видах діяльності платника податку; нарахування податку з доходів фізичних осіб.

Виховна мета: формування основних рис майбутнього працівника податкової служби, який вільно орієнтується в складній економічній ситуації країни та вдало вміє використати набуті знання для майбутньої практичної роботи.

Міжпредметні зв'язки:

Політекономія;
Макроекономіка;
Мікроекономіка;
Економіка підприємства;
Фінанси;
Фінанси підприємства;
Бухгалтерський облік.

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка присутності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мети заняття;
- повідомлення плану заняття.

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення – 10 хвилин

Питання для контролю знань студентів (усне опитування)

1. Які особливості нарахування та сплати податку з доходів найманих працівників?

2. Охарактеризуйте обов'язки податкових агентів при виплатах особам, що не є найманими працівниками.
3. Перерахуйте систему соціальних пільг при оподаткуванні доходів фізичних осіб.
4. Поясніть суть і значення податкового кредиту.
5. Дайте визначення валовим доходам і валовим витратам.
6. Як оподатковуються податком на прибуток операції особливого виду?

Вправи для виконання

Завдання 3.1

ЗАТ, в складі якого знаходяться 2 засновника і 4 чоловіка в штаті, укладає договора з реєстраторами на надання послуг по веденню реєстру іменних цінних паперів. Чи має право ЗАТ суму плати за реєстраційні послуги віднести до складу валових витрат?

Завдання 3.2

Якими повинні бути дії платника податку на прибуток в 1 кварталі 2003 року, якщо поворотня фінансова допомога, отримана ним від платника єдиного податку в 2002 році, на момент отримання до валових доходів не включалась і на 01.01.2003 року не погашена? Чи включається до валових доходів в січні 2003 року поворотня фінансова допомога, отримана до 01.01.2003 року?

Завдання 3.3

В ході документальної перевірки, яка проводилась податковою інспекцією, було виявлено заниження оподаткованого прибутку в сумі 0,3 тис. грн.. При цьому перевіряючи не прийняли до уваги і не включили до збільшення валових витрат суму амортизації основних фондів, яка не була врахована підприємством при складанні декларації з податку на прибуток, в аналогічній сумі.

Чи правомірні дії перевіряючи, якщо мета перевірки – правильність нарахування, повнота і своєчасність сплати в бюджет податків?

Завдання 3.4

Працівники підприємства в зв'язку з виробничою необхідністю їздять у відрядження по Україні на вантажному автомобілі. Дозаправка автомобіля паливом здійснюється в дорозі. З цією метою робітникам видається під звіт готівка. При заправці автомобіля на АЗС авто заправки видають лише фіскальний чек, сума якого в більшості випадків перевищує 20 грн., а витратну накладну (товарний чек) і податкову накладну, звичайно не видають.

Які первинні документи необхідні для включення придбаного пального до валових витрат підприємства в податковому обліку?

Як в таких випадках можна включити суму ПДВ до податкового кредиту?

Завдання 3.5

Неприбуткова організація проводить безкоштовний семінар (такий вид діяльності не є основним, однак записаний в статуті). Однак для участі в семінарі підприємства-учасники повинні перерахувати кошти для відшкодування витрат на проживання і канцтовари. Що повинно бути записане в призначенні платежу в платіжному дорученні, щоб перераховану суму підприємство мало право включити до валових витрат, а неприбуткова організація не повинна була включати до валового доходу?

Завдання 3.6

Інститут підвищує кваліфікацію 2 своїх працівників, які навчаються в платних групах інституту. Вартість навчання за звітний квартал складає 1500 грн. Фонд оплати праці робітників інституту за звітний період складає 40000грн.

В якій сумі можна віднести на валові витрати витрати на навчання?

Завдання 3.7

За звітний період підприємство отримало доходів від продажу товарів у розмірі 14 тис. грн (з ПДВ), штраф, одержаний ним за рішенням суду, становив 8 тис. грн, доходи — у вигляді безповоротної фінансової допомоги у розмірі 10 тис. грн, сума дивідендів, отримана від резидента, — 3 тис. грн. Визначити суму скоригованого валового доходу.

Завдання 3.8

Визначити суму валових витрат підприємства в таких випадках:

а) за звітний період витрати, пов'язані з придбанням сировини, становили 34 тис. грн (з ПДВ), витрати на оплату праці — 4 тис. грн, сума відрахувань до фондів державного соціального страхування — 1 тис. грн, витрати на рекламу — 500 грн (з ПДВ), витрати на утримання об'єктів соціальної сфери, які перебували на балансі платника до 1999 р., — 2 тис. грн, нараховані проценти за борговими зобов'язаннями у зв'язку з веденням господарської діяльності — 1,8 тис. грн, витрати на організацію презентації — 1,5 тис. грн, сума штрафу, сплаченого за рішенням суду — 3,3 тис.грн;

б) за звітний період витрати, пов'язані з оплатою отриманих послуг виробничого характеру, становили 9 тис. грн (з ПДВ), убуток балансової вартості запасів на складах — 2 тис. грн, сума коштів, перерахованих до благодійного фонду — 5 тис. грн, витрати на

розповсюдження подарунків з метою реклами — 3 тис. грн, витрати на оплату праці — 11 тис. грн, витрати на придбання основних виробничих фондів — 500 тис. грн (з ПДВ). Оподатковуваний прибуток попереднього звітного року становив 70 тис. грн.

Завдання 3.9

У звітному році сума скоригованого доходу підприємства становила 60 тис. грн, сума валових витрат — 20 тис. грн, сума амортизаційних відрахувань — 10 тис. грн. Крім того, на ремонт основних виробничих фондів підприємство витратило 15 тис. грн. Балансова вартість основних фондів на початок звітного періоду становила 60 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток.

Завдання 3.10

Визначити суму податку на прибуток, що сплачується кожний квартал, якщо:

а) сума оподатковуваного прибутку за перший квартал дорівнює 60 тис. грн, за другий квартал від'ємне значення об'єкта оподаткування дорівнює 20 тис. грн, за третій квартал оподатковуваний прибуток становить 13 тис. грн, за четвертий — 22 тис. грн;

б) від'ємне значення об'єкта оподаткування за перший квартал становить 110 тис. грн, оподатковуваний прибуток за другий квартал — 30 тис. грн, за третій квартал — 40 тис. грн, за четвертий квартал — 14 тис. грн, за перший квартал наступного року — 55 тис. грн.

Завдання 3.11

Скоригований валовий дохід підприємства за звітний квартал становив 50 тис. грн, витрати на заробітну плату — 6 тис. грн, на державне соціальне страхування — 2 тис. грн. Витрати на оплату покупних матеріалів для виробничої діяльності становили 2,4 тис. грн (з ПДВ). Матеріали були отримані у звітному кварталі. Залишок матеріалів на складі на початок звітного кварталу дорівнював 1 тис. грн, за квартал витрачено на виробничу діяльність матеріалів на суму 900 грн. Визначити суму податку на прибуток, що підлягає сплаті за звітний квартал.

Завдання 3.12

Сума оподатковуваного прибутку за перший квартал звітного року становить 100 тис. грн. За результатами роботи за минулий рік підприємство нарахувало дивідендів на суму 150 тис. грн і 20 березня виплатило дивіденди засновникам. Сума оподатковуваного прибутку за другий квартал становить 20 тис. грн, за третій квартал — 40 тис.

грн, за четвертий — 50 тис. грн. Визначити суми податку на прибуток, що підлягають статі до бюджету та строки сплати.

Завдання 3.13

Сума валових доходів страхової організації за звітний період від довгострокового страхування життя становить 20 тис. грн, від інших видів страхової діяльності — 40 тис. грн. Валовий дохід, отриманий за договорами довгострокового страхування життя у випадках дострокового розірвання договорів, дорівнює 5 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток страхової організації.

Завдання 3.14

Сума валових внесків, одержаних платником за договорами страхування і перестрахування, становить 200 тис. грн. Сума валових внесків, сплачена платником за договорами перестрахування з резидентами, дорівнює 20 тис. грн; з нерезидентами, рейтинг яких не відповідає вимогам, встановленим КМ України, — 25 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток страхової організації.

Завдання 3.15

Інвестиційний дохід, одержаний страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя, становить 250 тис. грн. Сума витрат страховика на ведення цієї справи дорівнює 45 тис. грн. Він здійснює відрахування в математичні резерви зі страхування життя в сумі 155 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток від інвестиційного доходу, одержаного страховиком від розміщення коштів резервів страхування життя.

Завдання 3.16

Визначити суму податку на прибуток нерезидента, що проводить діяльність на території України через постійне представництво на підставі складання відокремленого балансу фінансово-господарської діяльності за звітний рік, виходячи з таких даних:

- сума валових доходів нерезидента становить 8 млн грн;
- витрати: нерезидента в цілому — 200 тис. грн, постійного представництва — 15 тис. грн;
- чисельність працівників: нерезидента в цілому — 500 осіб, постійного представництва — 5 осіб;
- вартість основних і оборотних фондів: нерезидента в цілому — 1 млн грн, постійного представництва — 20 тис. грн;

- валові витрати, понесені постійним представництвом, — 5 тис.грн.

Завдання 3.17

Підприємство — резидент України — має дочірнє підприємство у Німеччині. Оподатковуваний прибуток від діяльності на території України становить 200 тис. грн, від діяльності на території Німеччини — 100 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток, яка підлягає сплаті до бюджету в Україні, якщо на території Німеччини було сплачено податок на прибуток за ставкою;

а) 40 %;

б) 20 %.

Завдання 3.18

Визначити суму амортизаційних відрахувань для податкового обліку за звітний рік на основі таких даних:

Основні фонди	Балансова вартість на початок звітного року, тис.грн	Придбання ОФ		Вибуття ОФ	
		Дата	Сума, тис.грн	Дата	Сума, тис. грн
Група 1	10	15.09	3	—	—
Група 2	20	30.06 10.08	4 6	15.02	2
Група 3	30	20.01	2	25.07	4
Група 4	5	07.04	1	06.10	2

Завдання 3.19

Визначити суму податку на прибуток протягом дії довгострокового договору та зробити кінцевий перерахунок податкових зобов'язань платника після закінчення на основі таких даних. Дія договору — 1 рік. Сума загальних витрат, що плануються виконавцем під час виконання контракту договору, становить 1 млн грн. Загальнодоговірною ціною контракту — 2 млн грн. Кінцева договірною ціною об'єкта довгострокового — 3 млн грн. Фактично оплачені витрати, пов'язані з виконанням довгострокового договору, становили: перший квартал — 200 тис. грн; другий квартал — 300 тис. грн; третій квартал — 400 тис. грн, четвертий квартал — 200 тис. грн.

Завдання 3.20

Неприбуткова організація, створена з метою провадження освітньої та наукової діяльності у звітному році отримала такі доходи: сума коштів, які надійшли у вигляді добровільних пожертвувань, становила 200 тис. грн; відсотків за зберігання коштів на рахунках у банках — 10 тис. грн; коштів, котрі надійшли від проведення освітньої діяльності, — 40 тис. грн; від здавання в оренду частини будівлі — 20 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток, що сплачується неприбутковою організацією.

Завдання 3.21

Розрахувати суму валових доходів за IV квартал 200_ р., враховуючи зазначені дані:

- від перерахунку іноземної валюти отримано позитивну різницю - 3333 грн.;
 - відпущено зі складу матеріали на потреби заводууправління — 1270 грн.;
 - безкоштовно отримано матеріали за звичайними цінами - 5800 грн.;
 - відвантажено покупцям, ще не оплачену продукцію (в тому числі ПДВ)
 - 11240 грн.;
 - за рішенням арбітражного суду отримано штрафи за несвоєчасну оплату товарів - 3150 грн.;
 - нараховано винагороду працівникам підприємства - 890 грн.;
 - від перерахунку іноземної валюти отримано негативну різницю - 4120 грн.;
 - проведено добровільний аудит (в т. ч. ПДВ - 1600 грн.) - 9600 грн.;
 - від перерахунку дебіторської заборгованості отримано позитивну різницю
 - 1840 грн.;
 - отримано доходи від торгівлі борговими зобов'язаннями - 4150 грн.
- Примітка. Розрахунок, здійснити у відомості валових доходів.

Задача 3.22

Розрахувати суму валових доходів за III квартал 200_ р., використовуючи наступні дані:

- від продажу акцій отримано виручку - 3500 грн.;
- нараховано орендну плату за здані в оренду основні засоби (в т. ч. ПДВ)
 - 240 грн.;
- придбано підприємством акції для перепродажу - 450 грн.;

- отримано доход від продажу іноземної валюти - 18000 грн.;
- від перерахунку кредиторської заборгованості отримано від'ємну різницю - 8300 грн.;
- нараховано орендну плату за взяті в оренду основні засоби (в т. ч. ПДВ) - 720 грн.;
- від перерахунку дебіторської заборгованості отримано позитивну різницю - 1050 грн.;
- від ліквідації основних засобів отримано запчастини - 480 грн.;
- нараховано допомогу по тимчасовій непрацездатності - 129 грн.;
- отримано відшкодування страхової суми за понесені збитки - 1320 грн. *Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових доходів.*

Задача 3.23

Розрахувати суму валових доходів за I квартал 200_ р., використовуючи наступні дані:

- отримано на розрахунковий рахунок кошти від продажу товарів, відвантажених — 36000 грн.;
- при перерахунку сум податкових зобов'язань за завершеним довготерміновим договором виявлено заниження сум податкових зобов'язань у попередніх податкових періодах - 7300 грн.;
- за результатами перерахунку 31.03.200_ р. виявлено позитивну курсову різницю за валютними цінностями - 1250 грн.;
- нараховано заробітну плату працівникам апарату управління - 3800 грн.;
- безкоштовно передано основні засоби - 7000 грн.;
- списано капітальний доход - 1400 грн.;
- придбано підприємством акції для перепродажу - 3000 грн.;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди - 780 грн.

Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових доходів.

Завдання 3.24

Використовуючи наведені дані, розрахувати суму валових доходів за II квартал 200_р.:

- нараховано проценти за борговими зобов'язаннями платника податку - 7300 грн.;
- придбано науково-технічну літературу - 3200 грн.;

- прийнято до оплати рахунок постачальника за отримане пальне - 800 грн.;
 - відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною попередньо оплачену продукцію (в т. ч. ПДВ) - 2800 грн.;
 - за рішенням арбітражного суду отримано штрафи за несвоєчасну оплату товарів — 3150 грн.;
 - нараховано роялті працівникам підприємства - 2300 грн.;
 - отримано відшкодування страхової суми за збитки - 850 грн.;
 - оприбутковано від ліквідації основних засобів матеріали — 460 грн.
- Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових доходів.*

Завдання 3.25

1. На підставі наведених даних визначити загальну суму валових доходів з 1.01.200_р. до 31.12.200_р.

2. Заповнити відомість валових доходів і валових витрат за вказаний період:

- оприбутковано готівку в касі 14.02.200_р. за реалізацію матеріалів - 500 грн.;
- представлено авансовий звіт з товарним чеком на придбані товари 7.09.200_р. - 18000 грн.;
- оприбутковано матеріали 14.07.200_р. для виробничих потреб - 21400 грн.;
- з банківського рахунку 29.12.200_р. списано кошти на оплату матеріалів для потреб виробництва - 4800 грн.;
- вилучено виручку з касового апарата 7.04.200_р. - 820 грн.;
- нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва 4.01.200_р. - 1200 грн.;
- здійснено відрахування на соціальні заходи 4.01.200_р. згідно з діючими тарифами - ? грн.;
- нараховано роялті 17.01.200_р. - 200 грн.;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди 5.05.200_р. - 1280 грн.;
- від перерахунку іноземної валюти отримана позитивна різниця 31.03.200_р. - 2350 грн.

Завдання 3.26

Розрахувати суму валових витрат за I квартал 200_ р., використавши наведені дані;

- сума акцептованих (попередньо не оплачених) рахунків постачальників

за сировину, матеріали, паливо (в т. ч. ПДВ) - 25600 грн.;

- сума відрахувань до Пенсійного фонду за I квартал - 6250 грн.;

- сума коштів, добровільно перерахованих до Державного бюджету України

у межах 4% - 1480 грн.;

- сума перерахованого ПДВ до Державного бюджету у I кварталі - 12150 грн.;

- сума дебіторської заборгованості, що залишилася непогашеною і списується з балансу відповідно до законодавства - 670 грн.;

- сума витрат на оплату праці за I квартал - 23150 грн.;

- балансова вартість матеріалів на складі, у незавершеному виробництві та

залишках готової продукції на початок кварталу перевищує їх балансову

вартість на кінець того ж звітного кварталу - 18350 грн.;

- у грудні проведено компенсацію за фактично відпрацьований час - 720 грн. *Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових витрат.*

Завдання 3.27

Використовуючи наведені дані, розрахувати суму валових витрат за IV квартал 200_р.:

- оприбуткована науково-технічна література - 3100 грн.;

- вартість лотерей для участі в азартних іграх - 200 грн.;

- витрати на поточний і капітальний ремонт - 15250 грн. (7% сукупної балансової вартості основних фондів на початок року);

- сума включених дивідендів - 185 грн.;

- вартість попередньо оплаченої сировини та матеріалів (в тому числі ПДВ)

- 41000 грн.;

- сума страхування ризику для здійснення статутної діяльності - 180 грн.;

- сума витрат на придбання іноземної валюти, включаючи витрати, пов'язані

з оплатою вартості послуг інших осіб, які здійснюють обмінні операції, за

лютий - 1200 грн., за грудень - 1550 грн.;

- сплачена сума податку на прибуток - 11850 грн.;
- витрати на рекламу - 3800 грн.

Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових витрат.

Завдання 3.28

Розрахувати суму валових витрат за III квартал 200_ р., враховуючи наведені дані:

- витрати на ремонт, реконструкцію і модернізацію основних засобів (у межах 5% балансової вартості на 1.01.200_ р.) - 10000 грн.;
- сплачені штрафи за рішенням суду - 8320 грн.;
- виплачені винагороди працівникам - 5100 грн.;
- витрати на відрядження, підтверджені відповідними документами - 520 грн.;
- витрати на проведення добровільного аудиту (в т. ч. ПДВ) - 7300 грн.;
- балансова вартість матеріалів на складі, у незавершеному виробництві та залишках готової продукції на початок кварталу перевищує їх балансову вартість на кінець того ж звітного кварталу - 28000 грн.;
- суми безнадійної заборгованості, коли відповідні заходи щодо стягнення таких боргів не привели до позитивного наслідку - 8100 грн.;
- кошти, витрачені на підготовку, організацію виробництва і реалізацію продукції у червні - 40000 грн., у липні-вересні — 120000 грн.;
- витрати, не підтверджені відповідним документами — 720 грн.

Примітка. Розрахунок здійснити у відомості валових витрат.

Завдання 3.29

1. На основі наведених даних визначити загальну суму валових витрат, які припадають на період з 1.01.200_ р. до 31.12.200_ р.

2. Заповнити відомість валових доходів і валових витрат за вказаний період:

- оприбуткована готівка у касі 14.02.200_ р. за реалізацію матеріалів - 500 грн.;
- представлено авансовий звіт з товарним чеком на придбані товари 7.09.200_ р. - 18000 грн.;
- оприбутковані матеріали 14.07.200_ р. для виробничих потреб - 21400 грн.;
- з банківського рахунку 29.12.200_ р. списані кошти на оплату матеріалів для потреб виробництва - 4800 грн.;

- вилучена виручка з касового апарата 7.04.200_р. — 820 грн.;
- нарахована оплата праці робітникам основного виробництва 4.01.200_р. — 1200 грн.;
- здійснені відрахування на соціальні заходи 4.01.200_р. згідно з діючими тарифами — ? грн.;
- нараховано роялті 17.01.200_р. - 200 грн.;
- отримано на розрахунковий рахунок дивіденди 5.05.200_р. — 1280 грн.;
- від перерахунку іноземної валюти отримана позитивна різниця 31.03.200_р. - 2350 грн.

Завдання 3.30

Підприємство на основі акту на списання основних засобів ліквідує будівлю цеху у зв'язку з її непридатністю і повним зносом. Ремонтувати будівлю недоцільно.

Заповнити відповідні додатки до декларації про прибуток підприємства з урахуванням наступних даних:

- початкова вартість будівлі - 2400 грн.;
- сума зносу будівлі - 2400 грн.;
- витрати на ліквідацію, виконані силами підприємства - 1700 грн.;
- від ліквідації оприбутковані будівельні матеріали — 320 грн.

Завдання 3.31

До наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідний додаток до декларації про прибуток підприємства.

1. На поточний ремонт конвеєрної лінії, проведений господарським способом у I кварталі року, здійснено такі витрати;

- палива - 250 грн.;
- МШП - 145 грн.;
- запчастин — 1100 грн.;
- нараховано заробітну плату - 700 грн.;
- проведено відрахування на соціальні заходи за діючими нормативами.

2. Списати витрати на завершений ремонт конвеєрної лінії. При списанні витрат необхідно врахувати балансову вартість конвеєрної лінії на 1.01 поточного року - 27250 грн.

Завдання 3.32

На основі наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідний додаток до декларації про прибуток підприємства.

1. Прийнято до оплати рахунок підрядної організації за капітальний ремонт обладнання, в якому зазначено:

- вартість робіт - 20000 грн.;
- ПДВ - ? ;
- усього до оплати — ? грн.

2. Списати витрати на завершений капітальний ремонт обладнання.
Довідкові дані:

- балансова вартість обладнання на 1.01 поточного року — 290000 грн.

Завдання 3.33

Визначити суму валових витрат, здійснити розрахунок приросту або убутку балансової вартості матеріалів, заповнити відповідні додатки до декларації про прибуток підприємств.

Розшифровка залишків по рахунках 201 "Матеріали", 203 "Паливо"

Назва рахунку	Залишок на початок звітного періоду, грн,
201 "Матеріали"	50 000
203 "Паливо"	35 000
Всього	89 000

Господарські операції за звітний період:

№	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1	Списуються витрати по закінченому капітальному ремонту: а) в межах 5% балансової вартості основних засобів на початок звітного періоду; б) більше 5% балансової вартості основних засобів на початок звітного періоду	1700 2200
2	Отримано безповоротну фінансову допомогу від ТзОВ "Мрія"	2300
3	Списано паливо на потреби допоміжного виробництва	15000
4	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	4000
5	Нараховано заробітну плату адміністрації підприємства	1500

6	Проведені обов'язкові нарахування на заробітну плату ?	
7	Виставлено рахунок №2020 від 9.01.200 р. ТзОВ "Сокіл" за виконані БМР (вартість робіт без ПДВ), виписана податкова накладна №13 від 9.01.200 р. ПДВ Всього до оплати	30000 6000 36000
8	Надійшла згідно з платіжним дорученням №10 від 10.01.200 р. попередня оплата від ТзОВ "Інфотехцентр" за монтаж обладнання в т.ч.ПДВ	24000 6000
9	Отримано згідно з платіжним дорученням №14 від 11.01.200р. кошти на розрахунковий рахунок від ТзОВ "Сокіл"	36000
10	Проведено згідно з виставленим об'єднанням "Укрпошта" рахунком №11 від 12.01.200 р. передплату газети "Все про бухгалтерський облік"	350
11	Отримана сума відшкодування за понесені застраховані збитки	3000
12	Перераховано ВАТ "Евріка" згідно з платіжним дорученням №19 від 13.01.200 р. грошові кошти за сталь круглу, яку ще не отримано в т.ч. ПДВ (отримано податкову накладну №73 від 13.01.200р.)	6000 1000
13	Списуються витрати на відрядження, які підтверджені відповідними документами	760
14	Отримано від ВАТ "Метал" за накладною №18 від 17.01.200 р. сталь круга, попередньо оплачена на суму (без ПДВ) ПДВ Всього	5000 1000 6000
15	За рішенням арбітражного суду отримано від МП "Вікторія" штрафи за несвоєчасну оплату виконаних робіт.	3000
16	Нарахована амортизація за основними засобами	4200

Завдання 3.34

Розрахувати суму валових витрат за IV квартал (1 жовтня - 31 грудня) 200_ р., використовуючи дані обліку:

- витрати на поточний і капітальний ремонти становлять 12860 грн., що становить 10% сукупної балансової вартості основних фондів на початок року;
- вартість оприбуткованої науково-технічної літератури становить 4240 грн.;
- витрати на вирощування багаторічних насаджень склали 8280 грн.;
- витрати підприємства на утримання та експлуатацію моторних човнів і яхт, призначених для відпочинку, становлять 1680 грн. (підприємство займається виробничою діяльністю);
- вартість лотерей для участі в азартних іграх - 200 грн.;
- вартість попередньо оплаченої сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, запасних частин за звітний період становить 48590 грн.;
- вартість послуг, теплової електроенергії і робіт виробничого характеру у III кварталі дорівнює 10300 грн.;
- сума включених дивідендів становить 650 грн.;
- сума страхування ризику для здійснення статутної діяльності у звітному періоді склала 360 грн.;
- сума витрат на придбання іноземної валюти, включаючи витрати, пов'язані з оплатою вартості послуг інших осіб, які здійснюють обмінні операції, за вересень становить 2500 грн., грудень - 3900 грн.

Завдання 3.35

На основі даних зробити розрахунок приросту або убутку балансової вартості матеріалів за I квартал 200_ р.:

- залишок матеріалів на початок звітного періоду - 72100 грн.;
- залишок матеріалів на кінець звітного періоду - 47600 грн.;
- питома вага матеріальних витрат у залишках готової продукції та незавершеного виробництва на початок звітного періоду - 35%;
- матеріальні витрати за звітний період - 25000 грн.;
- залишок за рахунком 23 "Основне виробництво" на початок звітного періоду - 40000 грн.;
- залишок за рахунком 23 "Основне виробництво" на кінець звітного періоду - 50000 грн.;
- витрати виробництва за звітний період - 80000 грн.;
- залишок готової продукції на початок звітного періоду - 55000 грн.;

- залишок готової продукції на кінець звітного періоду - 60000 грн.

Завдання 3.36

На основі даних зробити розрахунок приросту або убутку балансової вартості матеріалів за звітний період:

- залишок матеріалів на початок звітного періоду - 60350 грн.;
- залишок матеріалів на кінець звітного періоду - 31080 грн.;
- залишок незавершеного виробництва на початок звітного періоду — 15270 грн.;
- залишок незавершеного виробництва на кінець звітного періоду – 23150 грн.;
- залишок готової продукції на початок звітного періоду — 21230 грн.;
- залишок готової продукції на кінець звітного періоду - 25420 грн.;
- питома вага матеріальних витрат у залишках готової продукції та незавершеного виробництва на початок звітного періоду — 41%;
- витрати виробництва за звітний період - 65000 грн.;
- матеріальні витрати за звітний період - 31000 грн.

Завдання 3.37

Розподіліть на групи наведені нижче об'єкти основних фондів. Визначте ті об'єкти, до яких застосовують норму амортизації 2% (у розрахунку на календарний квартал). Чи можна застосувати норми прискореної амортизації до зазначених об'єктів?

№ з/п	Назва основних засобів	Група	Норма амортизації	Норми прискореної амортизації
1.	Приміщення клубу			
2.	Комп'ютер			
3.	Копіювальна машина			
4.	Радіотелефон			
5.	Службова квартира			
6.	Моторний човен			
7.	Конвеєрна лінія з виготовлення цукерок			

8.	Будівля заводоуправління			
----	-----------------------------	--	--	--

Завдання 3.38

На основі наведених даних розрахувати суму амортизації за IV квартал 200_р.:

- первісна вартість програмного забезпечення - 1500 грн.;
- сума зносу програмного забезпечення - 300 грн.;
- залишкова вартість програмного забезпечення - 1200 грн.;
- термін використання програмного забезпечення - 18 місяців;
- первісна вартість рецептури з виготовлення торта "Ніч" (ноу-хау) - 10000 грн.

Завдання 3.39

Розрахувати суму амортизацій групи основних засобів (комп'ютери введені в експлуатацію з 1.04.200_р.) за III квартал 200_р. та заповнити додаток до декларації про прибуток підприємства, використовуючи такі дані:

- балансова вартість групи на початок попереднього кварталу становить 800 тис. грн.;
- сума витрат на придбання комп'ютерів, здійснення капітального ремонту протягом попереднього кварталу - 70 тис. грн.;
- сума списаних комп'ютерів протягом попереднього кварталу - 40 тис. грн.;
- сума амортизаційних відрахувань, нарахованих у попередньому кварталі, -120 тис. грн.

Завдання 3.40

Нарахувати амортизацію третьої групи основних засобів за II квартал відповідно до нижчеподаних даних та заповнити додаток до декларації про прибуток підприємства.

- Балансова вартість обладнання на 1.01. - 146000 грн.
- Витрати на придбання і поліпшення обладнання за I квартал - 60000 грн.
- Вартість обладнання, яке вибуло у I кварталі, - 12000 грн.
- Амортизація за I квартал - 4140 грн.

Завдання 3.41

На основі наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідний додаток до декларації про

прибуток підприємства. - Придбано ліцензію на право торгівлі тютюновими виробами - 450 грн.

- За звітний квартал нарахована амортизація з програмного забезпечення "1С:Бухгалтерія" (первісна вартість програмного забезпечення — 1040 грн.,

термін використання-24 міс.) - ? грн.

- Реалізована рецептура виготовлення бальзаму "Фаберлік", котру обліковували у складі нематеріальних активів за ціною 17252 грн. (знос на момент продажу становив 4220 грн., вартість продажу без ПДВ - 22000 грн.).

- На розрахунковий рахунок надійшла виручка за реалізовану рецептуру - ?

- Нараховано ПДВ від реалізації - ? грн.

- Визначено і списано фінансовий результат від реалізації рецептури — ? грн.

Завдання 3.42

Укладено довготерміновий договір на виготовлення виробничих основних фондів на загальну суму 180 000 грн., у т. ч. ПДВ . Термін виконання договору - 12 місяців. Планові витрати згідно з кошторисом, погодженим із замовником - 120 000 грн. (без ПДВ).

Згідно з договором передбачено отримання передоплати 100%.

Іншу діяльність підприємство не здійснює. Фактичні витрати становили: I кварталі - 40000 грн.; II - 20000 грн.; III - 20000 грн.; у IV кварталі - 40000 грн.

Визначити: а) суму валових доходів; б) суму валових витрат; в) суму податкових зобов'язань; г) суму оподатковуваного прибутку; д) податок на прибуток; е) заповнити відповідний додаток до декларації про прибуток підприємства.

Завдання 3.43

Підприємство "Спецтехприлад" уклало довготерміновий договір із СП "Віт" про будівництво ангара на загальну суму 60000 грн., у т. ч. ПДВ - 10000 грн. Термін виконання договору - 11 місяців. Планові витрати згідно з кошторисом становлять 30000 грн. Фактичні витрати, понесені при виконанні довготермінового договору - 35000 грн., з них у I кварталі - 10000 грн.; II - 12000 грн.; III - 8000 грн.; у IV кварталі - 5000 грн.

Облікова ставка НБУ на дату здійснення перерахунку - 60%. Термін дії передоплати у I кварталі - 270 днів; у II - 180; у III - 90; у 4 кварталі - 0 днів.

На основі наведених даних необхідно визначити: а) суму валових доходів; б) суму валових витрат; в) суму доходу у зв'язку з виконанням довготермінового договору; г) суму податкових зобов'язань; д) здійснити перерахунок сум податкових зобов'язань за завершеним довготерміновим договором, е) заповнити відповідні додатки до декларації про прибуток підприємства.

Завдання 3.44

На основі наведених даних визначити сукупний валовий дохід та скоригований валовий дохід.

- Доходи, отримані за межами митної території України за наявності міжнародного договору становлять 7300 грн.
- Отримані штрафи за невиконання умов договорів — 1200 грн.
- При перерахунку податкових зобов'язань за завершеним довготерміновим договором виявлено завищення валових доходів - 1200 грн., податкових зобов'язань - 200 грн.
- Оприбуткований металобрухт від ліквідації обладнання - 2400 грн.
- Списується капітальний дохід - 3250 грн.
- Отримано прибуток від реалізації будівлі заводу управління - 18350 грн.
- Отримана попередня оплата за продукцію, котра ще не відвантажена (в т.ч. ПДВ) - 16250 грн.
- Отриманий вексель за відвантажену продукцію - 2800 грн.

Завдання 3.45

Наведені нижче пункти позначити словом "так" - ті, що підлягають включенню до валових доходів, та "ні" - ті, що підлягають виключенню з валових доходів. Визначити скоригований дохід. Використовуючи наведені дані, заповнити відповідні рядки декларації про прибуток підприємства.

- Сума переоплати за ПДВ, не повернута платнику з бюджету на момент подання декларації про податок на прибуток підприємства, становить 7000 грн.
- Суми отриманих штрафів - 1000 грн;
- Проценти, що були раніше виключені з валового доходу кредитора у зв'язку із затримкою сплати процентів при здійсненні кредитно-депозитних операцій у разі незадоволення судом позову кредитора - 2150 грн.;
- Суми несплачених процентів, у разі визнання підприємства (платника) банкрутом - 1000 грн;
- Кошти, отримані підприємством від продажу товарів, - 16300 грн.

Завдання 3.46

Вказати, які з наведених нижче сум мають бути включені до валового доходу ВАТ "Україна" у II кварталі 200_р. Використовуючи наведені дані, заповнити відповідні рядки декларації про прибуток підприємства.

- Кошти, що надійшли на розрахунковий рахунок 7.04.200_р. за продукцію, котра ще не відвантажена, - 18500 грн.
- Пеня, сплачена підприємством у I кварталі 200_р. в доход бюджету за несвоєчасні розрахунки з бюджетом - 1200 грн.
- Пеня, отримана у II кварталі 200_р. за недопостачання підприємству продукції згідно з договором, - 3200 грн.
- Проценти, отримані у II кварталі 200_р. від банку за зберігання коштів на депозитному рахунку, - 21000 грн.
- Кошти, що надійшли на розрахунковий рахунок 5.05.200_р. За продукцію, відвантажену 1.02.200_р - 13000 грн.
- Безкоштовно отримані основні засоби від іншого підприємства - 18300 грн.

Завдання 3.47

На основі наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідний додаток до декларації про прибуток підприємства.

1. ВАТ "Дизельмаш" реалізувало верстат РК-41:
 - первісна вартість верстата РК-41 становить 9000 грн.;
 - вартість продажу верстата РК-41 (у т.ч. ПДВ) - 24000 грн.;
 - ПДВ за реалізований верстат - ? грн.;
 - знос верстата РК- 41 - 2000 грн.;
 - балансова вартість групи - 12800 грн.
2. Визначити та списати результат від реалізації верстата РК-41.

Завдання 3.48

На основі наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідні додатки до декларації про прибуток підприємства.

ВАТ "Дизельмаш" списує з балансу автомобіль "ГАЗ-51", що потрапив у ДТП і для подальшого використання непридатний. На основі акта про ДТП підприємство склало акт на списання основних засобів, у якому зазначено:

- балансова вартість групи, до якої належав автомобіль, становить 495000 грн.;

- первісна вартість автомобіля - 48000 грн.;
- знос автомобіля згідно з експертною оцінкою - 10000 грн.;
- витрати на ліквідацію - 1050 грн.;
- вартість оприбуткованих запчастин - 1200 грн.

Згідно з рішенням суду підприємству присуджена часткова компенсація вартості автомобіля, що потрібно відшкодувати за рахунок винної особи, - 6800 грн.

Завдання 3.49

На основі наведених господарських операцій зробити необхідні розрахунки та заповнити відповідний додаток до декларації про прибуток підприємства.

Згідно з договором купівлі-продажу отриманий аванс від покупця за естакаду (в т. ч. ПДВ) становив 25000 грн. Списана початкова вартість естакади - 45000 грн. Списана сума зносу естакади - 40000 грн. Вартість продажу естакади - 75000 грн.

Нараховано ПДВ на реалізовану естакаду - ? грн.

Завдання 3.50

На основі наведених даних зробити розрахунок і заповнити відповідні рядки до декларації про прибуток підприємства.

- Сукупний валовий дохід МП "Крамниця" за III квартал 200_ р. становить 210000 грн.
- Доходи, які за своїм змістом підлягають виключенню зі складу валових доходів, - 10000 грн.
- Загальна сума валових витрат - 60000 грн.
- Витрати, які виключають зі складу валових витрат, - 15000 грн.
- Амортизаційні відрахування - 20000 грн.
- Амортизаційні відрахування, які за своїм змістом підлягають зменшенню з метою оподаткування - 3000 грн.

Визначити: а) скоригований валовий дохід; б) оподатковуваний прибуток; в) податок на прибуток.

Завдання 3.51

На основі даних визначити оподатковуваний прибуток.

Підприємство	Скоригований дохід, тис.грн	Валові витрати, тис. грн	Амортизаційні відрахування, тис.грн	Оподатковуваний прибуток, тис. грн	Податок на прибуток, тис.грн

BAT "Сокіл"	200	100	45		
BAT "Мрія"	100	55	30		
BAT "Орбіта"	350	-150	90		

Завдання 3.52

На основі даних зробити необхідні розрахунки.

Вид діяльності підприємств	Скоригований дохід, тис.грн	Валові витрати, тис.грн	Амортизаційні відрахування, тис.грн	Оподатковуваний прибуток, тис.грн	Процентна ставка податку	Податок на прибуток, тис.грн
Промислові підприємства	600	250	100			
Підприємства, що займаються інноваційною діяльністю	450	200	70			
Підприємства, що займаються страхуванням життя людей	400	200	100			
Підприємства, що здійснюють міжнародні перевезення	420	210	120			

Завдання 3.53

Визначити джерело сплати та суми податку на прибуток, які сплачуються резидентом під час перерахування коштів нерезиденту, з країною якою Україна не уклала договір про уникнення подвійного оподаткування за такими доходами, перерахованими нерезиденту: дивіденди на суму 10 тис. грн; лізингова плата в сумі 30 тис. грн; комісійна винагорода стосовно комісійних послуг, наданих постійним представництвом нерезидента на території України, на суму 5 тис. грн; благодійний внесок на користь нерезидента на суму 2 тис. грн;

компенсація вартості товарів, отриманих від нерезидента, на суму 60 тис. грн; оплата вартості фрахту в сумі 50 тис. грн; виплати за надані рекламні послуги на території України в сумі 40 тис. грн.

Приклад розв'язання задачі

Підприємство — резидент України — має дочірнє підприємство у Швеції. Оподатковуваний прибуток від діяльності на території України становить 100 тис. грн, від діяльності на території Швеції — 20 тис. грн. Визначити суму податку на прибуток, яка підлягає сплаті до бюджету в Україні, якщо на території Швеції було сплачено податок на прибуток за ставкою 45 %.

Розв'язання:

1. Визначаємо оподатковуваний прибуток підприємства як суму його доходів, отриманих як в Україні, так і на території Швеції, оскільки підприємство є резидентом України:

$$100\ 000 + 20\ 000 = 120\ 000 \text{ грн.}$$

2. Розраховуємо суму податку на прибуток, яка має бути сплачена в Україні, виходячи з того, що податок на прибуток, сплачений у Швеції, підлягає заліку під час сплати в Україні, але в сумі, що не перевищує податок, нарахований за українським законодавством:

$$\begin{aligned} 120\ 000 \times 25\ \% - 20\ 000 \times 25\ \% &= 30\ 000 - 5000 = \\ &= 25\ 000 \text{ грн} \end{aligned}$$

Завдання 3.54

Визначити суму податку з доходів фізичних осіб і порядок її стати до бюджету, якщо заробітна плата робітника за місцем основної роботи в поточному році по місяцям становила відповідно:

за 01 — 80 грн; 02—400 грн; 03 — 80 грн; 04 — 50 грн; 05 — 60 грн; 06 — 300 грн; 07 — 500 грн; 08 — 1 тис. грн; 09 — 2 тис. грн; 10—200 грн; 11 — 500 грн; 12 — 200 грн.

Завдання 3.55

Визначити суму і порядок сплати податку з доходів фізичних осіб: заробітна плата платника за місцем основної роботи в поточному році становила 680 грн. За сумісництвом він одержав у січні — 1,6 тис. грн, у вересні — 1,4 тис. грн заробітної плати. Крім того, платник податку у листопаді одержав у США плату за надання консультаційних послуг у розмірі 10 тис. доларів США і надав

справку щодо сплати прибуткового податку в сумі 1,5 тис. доларів США за кордоном .

Завдання 3.56

Платник має посвідчення громадянина, що постраждав від Чорнобильської катастрофи 1 категорії. Заробітна плата платника за місцем основної роботи в поточному році становила 880 грн. За сумісництвом він одержав у лютому — 900 грн, у вересні — 450 грн заробітної плати. У поточному році платник перерахував до благодійного фонду 400 грн. Визначити суму і порядок сплати податку з доходів фізичних осіб.

Завдання 3.57

Фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності — сплачує податок з доходів фізичних осіб на загальних підставах. Оподатковуваний дохід за минулий звітний рік становив 60 тис. грн. У поточному році сума валового доходу за 1 квартал становила 20 тис. грн, за 2 квартал — 40 тис. грн, за 3 квартал — 60 тис. грн, за 4 — 50 тис. грн. Суми документально підтверджених витрат, які належать до складу валових, становили: в 1 кварталі — 10 тис. грн, у 2 кварталі — 20 тис. грн, у 3 кварталі — 15 тис. грн, у 4 кварталі — 20 тис. грн. Визначити суму податку з доходів фізичних осіб, порядок його сплати до бюджету та строки подання декларацій.

Завдання 3.58

Визначити суму і порядок стати та відшкодування податку на доходи фізичних осіб, якщо заробітна плата платника за місцем основної роботи за рік становила 12 тис. грн, сума коштів, сплачених платником податку на користь закладів освіти для компенсації вартості вищої форми навчання такого платника податку, становила за рік: а) 5040 грн; б) 8 тис. грн.

Завдання 3.59

Заробітна плата платника за місцем основної роботи за рік становила 14,4 тис. грн. За власний рахунок платник податку сплатив за рік страхові внески страхувальнику-резиденту за договором довгострокового страхування життя в сумі 5 тис. грн.

Крім того, він був застрахований своїм працедавцем за основним місцем роботи за договором довгострокового страхування життя, а розмір страхових внесків, сплачених працедавцем платника, становив за рік 3 тис. грн. Визначити суму податку на доходи платника за місцем основної роботи та після подання платником річної декларації.

Завдання 3.60

Визначити суму податкового кредиту платника за звітний рік. За звітний рік платник перерахував проценти за іпотечний кредит у сумі 6 тис. грн. Фактична загальна площа житла, яка купується платником податку за рахунок іпотечного кредиту, становить а) 200 кв. м, б) 85 кв. м.

Завдання 3.61

Фізична особа у звітному році продає квартиру, загальною площею а) 70 кв. м, б) 200 кв. м. за 200 тис. грн, яка була придбана платником у 2001 р. Визначити суму податку на доходи фізичних осіб та порядок його сплати до бюджету.

Завдання 3.62

Фізична особа у 2009 р. продає квартиру. Дохід, отриманий платником податку внаслідок відчуження квартири, становить 300 тис. грн, її оціночна вартість — 400 тис. грн. Цю квартиру платник купив у 2005 р. за 200 тис. грн, про що зазначено в нотаріально посвідченому договорі. Визначити суму податку на доходи фізичних осіб та порядок його сплати до бюджету.

Завдання 3.63.

ТОВ “Метал” у лютому 2004 року виплатило громадянину Морозову Л.М. дохід у сумі 100 грн за зданий металобрухт.

Розрахуйте податок з доходів фізичних осіб.

Яку роль відіграють податкові агенти при виплатах особам, що не є найманими працівниками.

Завдання 3.64.

Робітниця підприємства Сидорова А.Н., що має статус постраждалої унаслідок Чорнобильської катастрофи 2 категорії, виховує 3 дітей віком до 18 років.

Визначити суму податкової соціальної пільги, на яку має право Сидорова.

Завдання 3.65

Діти громадянина Голубкіна С.С. відповідно до закону одержали в спадщину від свого батька квартиру вартістю 44 500 грн; автомобіль TOYOTA вартістю 47700 грн. Крім того, батьки спадкодавця одержали в спадщину кошти в сумі 40 000 грн.

Визначити суму податку на спадщину, яку спадкоємці повинні сплатити до бюджету.

Завдання 3.66

Орендодавець – фізична особа передав в оренду підприємству “Горизонт” свій гараж. Сума орендної плати згідно з договором оренди становить 1330 грн. Орендодавець перебуває у трудових відносинах із підприємством.

Розрахуйте мінімальний орендний платіж для нарахування податку з доходів фізичних осіб. Розрахуйте суму податку.

Завдання 3.67

Співробітнику ТОВ “Східні солодощі” Іванову А.К. було нараховано такі види доходів:

Відомості про доходи за січень	Сума, грн..
Заробітна плата	1300
Відпускні за січень	1765
Відпускні за лютий	1315
Загальна сума місячного доходу	

Визначити суму податку з доходів фізичних осіб, яку необхідно утримати в січні 2007 року.

Завдання 3.68

Родичам померлого співробітника виплачено допомогу на поховання в розмірі 680 грн., з яких:

- 380 грн. виплачено за рахунок коштів Фонду соціального страхування на випадок втрати працездатності;
- 300 грн за рахунок власних коштів підприємства.

Чи утримується в даному випадку податок з доходів фізичних осіб?
Чи обкладається податком допомога на поховання в розмірі 300 грн.?

Ділова гра

ТЕМА: ПРИБУТКОВЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Мета гри:

Визначення законодавчих та нормативних актів щодо оподаткування податком на прибуток фізичних осіб.

Розкриття методики стягнення податку, яка визначається в

практиці податкової роботи як спосіб стягнення із назвою **"біля джерела"**.

Відпрацювання навичок практичного застосування отриманих знань.

Відпрацювання навичок підготовки відповідних документів та перевірки їх достовірності органами ДПС.

Відпрацювання основ організаційно-управлінської роботи щодо нарахування і стягнення прибуткового податку з громадян.

Сценарій гри.

У грі беруть участь чотири особи:

платник прибуткового податку, співробітник податкової служби, бухгалтер підприємства, де платник одержує заробітну плату за основним місцем роботи, бухгалтер підприємства, де платник одержує заробітну плату за сумісництвом.

Етапи роботи:

1) Бухгалтер підприємства, де платник одержує заробітну плату за основним місцем роботи, протягом року нараховує і перераховує до бюджету прибутковий податок з доходів платника. По закінченні звітного року він робить перерахунок по прибутковому податку за рік і надсилає відповідні дані за формою № 3 до податкової інспекції, за формою № 3 до податкової інспекції, а також на вимогу платника надає йому довідку за формою № 3.

2) Бухгалтер підприємства, де платник одержує заробітну плату за сумісництвом, протягом року нараховує і перераховує до бюджету прибутковий податок з доходів платника та надсилає відповідні дані до податкової інспекції за формою № 2. По закінченні звітного року на вимогу платника надає йому довідку платника за формою № 2. По закінченні року платник заповнює податкову декларацію і подає її до органів ДПС за місцем проживання.

Податковий інспектор перевіряє податкову декларацію і приймає рішення щодо сплати платником донарахованої суми податку або повернення зайво сплачених сум.

Після закінчення роботи група представляє викладачеві результати гри. **Використовуються такі звітні податкові документи:**

- Форма № 1 - ДЕКЛАРАЦІЯ про доходи, одержані з 1 січня по 31 грудня 20__ року або за інший період звітного року .

- Форма № 2 - ДОВІДКА про суму виплаченого доходу і утриманого податку у 200__ році не за основним місцем роботи, в т.ч. за сумісництвом та цивільно-правовими договорами.

- Форма № 3 - ДОВІДКА про суму виплаченого доходу і

утриманого податку у 20_ році за основним місцем роботи .

Вихідні дані щодо проведення гри:

Варіант 1

Оподатковуваний дохід платника за місцем основної роботи в поточному році по місяцях відповідно становив:

за 01 - 800 грн; 02 - 850 грн; 03 - 880 грн; 04 - 920 грн;
05 - 860 грн; 06 - 900 грн; 07 - 800 грн; 08 - 840 грн; 09 - 900 грн; 10 - 920 грн; 11 - 755 грн; 12 - 800 грн. За сумісництвом він одержав у лютому - 900 грн, у жовтні - 1200 грн. Крім того, платник 7 вересня одержав на свій банківський рахунок з-за кордону (з США) плату за надання консультаційних послуг у розмірі 5000 доларів США, про що не сповістив податкову інспекцію.

Варіант 2

Оподатковуваний дохід платника за місцем основної роботи в поточному році по місяцях відповідно становив;

01 - 800 грн; 02 - 1000 грн; 03 - 880 грн;
04 - 840 грн; 05 - 760 грн; 06 - 800 грн;
07 - 780 грн; 08 - 940 грн; 09 - 780 грн;
10 - 820 грн; 11 - 955 грн; 12 - 1120 грн. За сумісництвом він одержував у січні - 1300 грн., у вересні - 1600 грн. Крім того, платник в листопаді одержав в США плату за надання консультаційних послуг у розмірі 5000 доларів США, про що не сповістив податкову інспекцію і надав довідку щодо сплати прибуткового податку в сумі 1000 доларів США за кордоном.

Варіант 3

Оподатковуваний дохід платника за місцем основної роботи в поточному році по місяцях становив:

01 - 960 грн; 02 - 1004 грн; 03 - 980 грн;
04 - 840 грн; 05 - 860 грн; 06 - 1200 грн;
07 - 880 грн; 08 - 840 грн; 09 - 880 грн;
10 - 920 грн; 11 - 755 грн; 12 - 1320 грн. За сумісництвом він одержав у січні - 1300 грн., у вересні - 1590 грн. Крім того, платник в серпні одержав в США плату за надання консультаційних послуг у розмірі 1000 доларів США, про що сповістив податкову інспекцію. Прибутковий податок з цієї суми за кордоном платник не сплачував.

Варіант 4

Платник має посвідчення громадянина, що постраждав від Чорнобильської катастрофи першої категорії. Оподатковуваний дохід платника за місцем основної роботи в поточному році по місяцях відповідно становив:

01 - 860 грн; 02 - 640 грн; 03 - 980 грн;

04 - 840 грн; 05 - 660 грн; 06 - 1000 грн;
07 - 1080 грн; 08 - 1240 грн; 09 - 1180 грн;
10 - 1320 грн; 11 - 1190 грн; 12 - 1520 грн.

За сумісництвом він одержав у лютому - 2300 грн, у вересні - 1590 грн. Крім того, від підприємницької діяльності платник одержав у поточному році 5800 грн валового доходу. Витрати, пов'язані одержанням цього доходу, становили 689 грн.

Варіант 5

Платник має посвідчення громадянина, що постраждав від Чорнобильської катастрофи четвертої категорії. Оподатковуваний дохід платника за місцем роботи в поточному році по місяцях відповідно становив:

01 - 1200 грн; 02 - 1160 грн; 03 - 1180 грн;
04 - 1540 грн; 05 - 1660 грн; 06 - 1500 грн;
07 - 1780 грн; 08 - 1240 грн; 09 - 1380 грн;
10 - 1320 грн; 11 - 1290 грн; 12 - 1520 грн. За сумісництвом він одержав у березні - 1800 грн, у вересні - 3500 грн. Крім того, від підприємницької діяльності платник одержав у поточному році 3500 грн. валового доходу. Витрати, пов'язані з одержанням цього доходу, становили 999 грн. У поточному році платник перерахував до благодійного фонду 400 грн.

Тестові завдання на тему „Валові доходи”

1. Валові доходи - це:

- 1) вартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг за звітний місяць;
- 2) загальна сума доходу всіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами;
- 3) загальна сума доходу всіх видів діяльності, отриманого протягом звітного періоду.

2. Дата збільшення валових доходів - це:

- 1) зарахування коштів від покупця або відвантаження товарів (дата, яка сталася раніше);
- 2) відвантаження товарів;
- 3) відвантаження товарів з обов'язковою їх оплатою.

3. До валових доходів підприємства належать:

- 1) вартість відвантажених товарів і послуг, результатів робіт, раніше оплачених;
- 2) кошти, які надходять у вигляді міжнародної технічної допомоги;
- 3) доходи від врегулювання безнадійної та сумнівної заборгованості.

4. При здійсненні товарообмінних операцій валовий дохід виникає на:

- 1) дату відвантаження товарів, виконання робіт, послуг або на дату оприбуткування товарів, отримання результатів робіт (перша подія);
- 2) дату оприбуткування товарів, отримання результатів робіт, послуг;
- 3) дату відвантаження товарів, виконання робіт, послуг, якщо цій події передувало отримання товарів.

5. Доходи в процесі здійснення товарообмінних операцій визначають

виходячи з:

- 1) договірної ціни;
- 2) останньої ціни реалізації товару;
- 3) договірної ціни, але не нижчої від звичайної.

6. Звичайна ціна - це:

- 1) найвища ціна реалізації;
- 2) найнижча ціна реалізації;
- 3) ціна продажу товарів (включаючи суми нарахованих процентів, вартість валюти), яку можна отримати від не пов'язаної особи при звичайних умовах ведення господарської діяльності.

7. Довготерміновий договір - це договір:

- 1) укладений на невизначений термін з надання певних послуг;
- 2) на виготовлення, будівництво, встановлення або монтаж матеріальних цінностей, що входять до складу основних засобів замовника;
- 3) на виготовлення, будівництво, встановлення або монтаж матеріальних цінностей, що входять до складу основних засобів замовника, за умови його завершення не раніше 9-ти місяців.

8. Величина валових доходів при виконанні довготермінових договорів

залежить від:

- 1) суми перерахованих коштів;
- 2) суми здійснених витрат;
- 3) оцінного коефіцієнта виконання договору.

9. Оцінний коефіцієнт виконання довготермінового договору визначають як відношення:

- 1) суми фактичних витрат до їх загальної суми, запланованих виконавцем при виконанні довготермінового договору;
- 2) суми перерахованих коштів до загальної суми угоди за виконанням договору;
- 3) обсягу виконаних робіт у натуральних одиницях до загальної величини запланованого обсягу робіт.

10. Виконавець довготермінового договору відображає суму отриманих

валових доходів у:

- 1) додатку до декларації про податок на прибуток;
- 2) додатку до декларації про податок на прибуток та звіті про результати діяльності виконавця довготермінових договорів;
- 3) балансі підприємства.

11. Платнику тимчасово зменшувати валовий дохід:

- 1) заборонено;
- 2) дозволено за умови звернення із заявою до арбітражного суду;
- 3) дозволено за письмовим повідомленням покупця щодо прострочення термінів оплати.

12. Скоригований валовий дохід — це:

- 1) дохід після вирахування з нього валових витрат;
- 2) дохід після вирахування з нього амортизаційних відрахувань;
- 3) дохід після вирахування з нього доходів, вилучених за своїм змістом зі складу валових доходів з метою оподаткування.

13. Доходи, вилучені за своїм змістом зі складу валових доходів з метою

оподаткування, виникають:

- 1) при закінченні терміну оплати відвантажених товарів, зазначеного в договорі на поставку товарів;
- 2) при виникненні кредиторської заборгованості;
- 3) при оподаткуванні доходів підприємства, заснованого Всеукраїнською громадською організацією інвалідів.

14. Аналітичний облік валових доходів здійснюють за такими підгрупами:

- 1) доходи, що підлягають і не підлягають оподаткуванню;
- 2) доходи, отримані від резидентів та нерезидентів;
- 3) доходи, відображені в додатках декларації про податок на прибуток.

15. Для ведення аналітичного обліку валових доходів застосовують такі

облікові реєстри:

- 1) Головна книга;
- 2) книга обліку валових доходів;
- 3) журнал № 1,2.

16. До складу яких валових доходів належать бюджетні дотації:

- 1) безповоротна фінансова допомога;
- 2) технічна допомога;
- 3) міжнародна допомога.

17. Валові доходи підприємства обчислюють:

- 1) враховуючи акцизний збір;
- 2) враховуючи податок на додану вартість;
- 3) не враховуючи акцизний збір та податок на додану вартість.

18. Мета здійснення податкового обліку валових доходів:

- 1) контроль за надходженням грошових коштів;
- 2) контроль за відвантаженням товарно-матеріальних цінностей;
- 3) контроль за формуванням достовірності складу валових доходів.

19. Основна діяльність суб'єкта підприємницької діяльності — це:

- 1) діяльність регулярна, постійна та суттєва;
- 2) діяльність, зазначена у засновницьких документах;
- 3) діяльність, дозволена міськими органами влади.

20. Валові доходи - це:

- 1) сума доходів від реалізації продукції, виконаних робіт та наданих послуг;
- 2) сума доходів від реалізації продукції, виконаних робіт (послуг) та результат від іншої реалізації;
- 3) сума доходів від реалізації продукції, виконаних робіт (послуг), результат від іншої реалізації та позареалізаційних результатів.

21. Об'єкт оподаткування страхової діяльності - це:

- 1) валовий доход;
- 2) оподатковуваний прибуток;
- 3) сума страхових відшкодувань.

22. Ставка оподаткування страхової діяльності становить:

- 1) 6%;
- 2) 3%;
- 3) 4%.

23. Величина страхового тарифу залежить від:

- 1) ставки страхового платежу;
- 2) періоду страхування;
- 3) суми страхування.

24. Страховий тариф складається з:

- 1) нетто-частини і навантаження;
- 2) ринкової вартості застрахованого майна;
- 3) балансової вартості застрахованого майна, скоригованої на офіційний індекс інфляції.

25. Збитковість страхової суми — це показник, що характеризує:

- 1) відношення суми страхового відшкодування за відповідний період до загальної суми усіх застрахованих об'єктів;
- 2) відношення внесеної суми на рахунок страхувальника за відповідний період до загальної суми усіх застрахованих об'єктів;
- 3) відношення суми страхового відшкодування за минулий період до загальної суми усіх застрахованих об'єктів.

26. Операція зі страхування життя фізичної особи передбачає виплату страхової премії і не підлягає оподаткуванню у випадках:

- 1) смерті застрахованої особи;
- 2) рішення суду про оголошення застрахованої особи померлою;
- 3) закінчення строку плати за даним договором страхування.

27. Доходи, отримані страховиком від страхування і перестрахування життя:

- 1) підлягають оподаткуванню на загальних підставах;
- 2) не підлягають оподаткуванню;
- 3) підлягають оподаткуванню при достроковому розірванні договору страхування

Тестові завдання на тему „Валові витрати”

1. Валові витрати - це:

- 1) сума витрат, пов'язаних зі здійсненням основної діяльності підприємства;
- 2) сума будь-яких витрат платника податку в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як компенсація вартості товарів (робіт, послуг), куплених (виготовлених) платником податку для подальшого використання у власній господарській діяльності;
- 3) сума витрат, згрупованих на рахунку 23 "Основне виробництво".

2. Підставою для податкового обліку валових витрат є:

- 1) товарно-транспортна накладна;
- 2) виписка банку про рух грошових коштів, прибуткові касові ордери, товарно-транспортна накладна;
- 3) податкова накладна.

3. У податковому обліку витрати підприємства поділяють на такі групи:

- 1) включають до складу валових витрат, не включають, частково включають, виключають зі складу валових витрат;
- 2) витрати основного і допоміжного виробництва;
- 3) витрати основного, допоміжного виробництва, загальновиробничі, загальногосподарські витрати.

4. Датою виникнення валових витрат є:

- 1) дата отримання матеріальних цінностей послуг, робіт, які надалі використовуватимуться у власній господарській діяльності та за якими погашена заборгованість перед кредиторами;
- 2) дата отримання матеріальних цінностей або дата списання коштів на оплату ТМЦ, які використовуватимуться у власній господарській діяльності (дата першої події);
- 3) дата погашення кредиторської заборгованості та здійснення авансових виплат кредиторам.

5. До складу валових витрат належать:

- 1) витрати пов'язані із витрачанням товарно-матеріальних цінностей;
- 2) витрати пов'язані з підготовкою, веденням виробництва та продажем продукції;
- 3) витрати пов'язані із процесом обігу.

6. Для врегулювання відображення витрат, пов'язаних з товарно-матеріальними цінностями (ТМЦ), використовують такі показники:

- 1) приріст (убуток) ТМЦ на складі, у незавершеному виробництві та в залишках готової продукції;
- 2) відсоток транспортно-заготівельних витрат;
- 3) відсоток реалізації готової продукції, товарів.

7. Витрати на придбання ТМЦ у нерезидентів, розташованих на території офшорних зон включають до складу валових витрат:

- 1) 100%;
- 2) 50%;
- 3) 85%.

8. Чи збігається сума валових витрат із виробничими витратами:

- 1) ніколи не збігається;
- 2) збігається за умови включення до виробничих витрат дебетового обороту за рахунком 37 "Розрахунки за авансами" та позареалізаційних витрат;
- 3) збігається при умові включення до виробничих витрат дебетового обороту за рахунком 37 "Розрахунки за авансами" та позареалізаційних витрат і виключення суми нарахованих амортизаційних відрахувань за звітний період.

9. Для ведення аналітичного обліку валових витрат застосовують наступні облікові реєстри:

- 1) Головна книга;
- 2) книга обліку валових витрат;
- 3) журнал № 1, 2, 3.

10. Аналітичний облік валових витрат здійснюють за такими підгрупами:

- 1) витрати, які включають та не включають до складу валових витрат;
- 2) витрати, отримані від резидентів та нерезидентів;
- 3) витрати, відображені у додатках Декларації про податок на прибуток.

11. При здійсненні товарообмінних операцій датою виникнення валових витрат є:

- 1) дата відвантаження товарів, виконання робіт, послуг;
- 2) дата оприбуткування товарів, отримання результатів робіт, послуг;
- 3) дата відвантаження товарів, виконання робіт, послуг, якщо цій події передувало отримання товарів (заклучна операція).

12. Чи можна відображати у складі валових витрат (дооцінку, уцінку) ТМЦ:

- 1) можна;
- 2) заборонено;
- 3) законодавством передбачено при підтвердженні цього явища первинними документами.

13. При віднесенні до складу валових витрат вартість послуг, робіт, виконаних сторонніми організаціями, необхідно, щоб вони були підтверджені:

- 1) податковою накладною;
- 2) договором та податковою накладною;
- 3) актом виконаних робіт та податковою накладною.

14. Перелік офшорних зон:

- 1) приймає постановою Верховна Рада України;

- 2) оголошує Кабінет Міністрів України;
- 3) затверджує указом Президент України.

15. При відображенні дооцінки (уцінки) ТМЦ у складі валових витрат необхідно мати:

- 1) дозвіл податкової інспекції;
- 2) підтвердження нового рівня ціни первинними документами — товарно-транспортною накладною або митною декларацією;
- 3) підтвердження нового рівня ціни первинними документами - товарно-транспортною накладною, митною декларацією та обов'язковою наявністю податкової накладної.

16. До валових витрат належать:

- 1) сума нарахованої основної та додаткової заробітної плати;
- 2) сума виплачених відпускних за календарну та додаткову відпустку, передбачену законодавством;
- 3) сума виплачених дивідендів.

17. При нарахуванні заробітної плати до валових витрат належать:

- 1) відрахування до фондів соціального страхування - 5%;
- 2) відрахування до фондів соціального страхування – 37%;
- 3) відрахування до фондів соціального страхування - 32%.

18. До валових витрат не належать:

- 1) витрати на гарантійний ремонт (обслуговування);
- 2) витрати на сплату податку на нерухомість;
- 3) витрати на відрядження, підтверджені відповідними документами.

19. Валові витрати підприємства обчислюють:

- 1) враховуючи ПДВ;
- 2) враховуючи акцизний збір;
- 3) не враховуючи ПДВ і акцизний збір.

20. Скориговані валові витрати - це:

- 1) витрати, отримані в процесі вирахування з них валових доходів;
- 2) витрати, отримані в процесі вирахування з них амортизаційних відрахувань;
- 3) витрати, отримані в процесі вирахування з них витрат, які за своїм змістом підлягають виключенню зі складу валових витрат.

21. Витрати подвійного призначення:

- 1) покривають за рахунок прибутку;
- 2) належать до валових витрат при виконанні певних умов, або у межах норм, затверджених законодавством;
- 3) належать до виробничих витрат.

22. До подвійних витрат належать:

- 1) витрати на придбання товарно-матеріальних цінностей;
- 2) витрати на забезпечення працівників спецодягом і спецхарчуванням;
- 3) витрати на проведення рекламних заходів та продаж лотерей.

23. Чи належить спецодяг і спецхарчування до малоцінних і швидкозношуваних предметів:

- 1) не належить;
- 2) належить при вартості одиниці не більше 10 грн.;
- 3) належить незалежно від будь-яких умов.

24. Витрати, пов'язані з науково-технічним забезпеченням передбачають:

- 1) виготовлення і дослідження моделей та взірців для інших підприємств;
- 2) витрати, пов'язані з винахідництвом і раціоналізаторством господарського процесу;
- 3) придбання літератури, не пов'язаної з господарською діяльністю підприємства.

25. Витрати щодо забезпечення працівників спецодягом обмежені:

- 1) сумою не більше 500 грн.;
- 2) терміном служби не більше 6-ти місяців;
- 3) терміном використання, пов'язаним із виконанням професійного обов'язку, затвердженим галузевими нормами.

26. Джерела придбання спецодягу:

- 1) робітник придбає спецодяг за власні кошти;
- 2) робітникові, який придбав спецодяг, власник компенсує витрати;
- 3) спецодяг має право придбати лише власник підприємства.

27. Витрати, пов'язані з проведенням добровільного аудиту:

- 1) списують за рахунок прибутку;
- 2) списують за рахунок валових витрат при прийнятті відповідного рішення платника податку;
- 3) списують за рахунок валових витрат при видачі дозволу податковою службою.

28. Витрати, пов'язані з підготовкою і перепідготовкою кадрів, при віднесенні їх до складу валових витрат обмежені наступними умовами:

- 1) обов'язково пов'язані з профілем діяльності платника податку;
- 2) здійснюються для забезпечення резервних місць на підприємстві;
- 3) працівники навчаються у державних навчальних закладах України.

29. Витрати, пов'язані з підготовкою і перепідготовкою кадрів, при віднесенні їх до складу валових витрат обмежені наступними розмірами:

- 1) 2% від оподаткованого прибутку за попередній звітний період;
- 2) 10% від оподаткованого прибутку за попередній звітний період;
- 3) 2% від фонду оплати праці за звітний період.

30. При виникненні розбіжностей між платником податку та органами податкової служби з питання пов'язаності витрат на підготовку кадрів профілем підприємства, питання вирішує:

- 1) вищестояща податкова служба;
- 2) галузеві профспілки;
- 3) Міністерство України у справах науки і технологій.

31. Мінімальні державні гарантії, які надаються працівникам при проходженні підготовки та перепідготовки спеціалістів:

- 1) збереження середньої заробітної плати за основним місцем роботи за час навчання;
- 2) виплата відпускних;
- 3) оплата вартості проїзду до місця навчання і назад.

32. Вартість витрат, пов'язаних зі здійсненням гарантійного ремонту, що належать до валових витрат, повинні відповідати таким умовам:

- 1) дане зобов'язання повинно бути включене до умов технічної документації, договору на реалізацію товару;
- 2) перелік товарів, що підлягають гарантійному ремонту, встановлюють органи місцевої влади;
- 3) перелік товарів, що підлягають гарантійному ремонту встановлює КМУ на підставі норм законодавства з питань захисту прав споживачів.

33. Для віднесення витрат, пов'язаних зі здійсненням гарантійного ремонту товарів, до валових витрат, повинні бути дотримані наступні вимоги:

- 1) ведення обліку бракованих товарів та обліку покупців, які отримали заміну;
- 2) необхідний дозвіл податкових органів на заміну товару;
- 3) ведення обліку покупців, які отримали заміну.

34. Витрати, пов'язані з проведенням рекламних заходів з реалізації товарів, відносять до валових витрат, при виконанні наступних умов;

- 1) пов'язані з виробничою діяльністю підприємства;
- 2) обмежені умовою щодо заборгованості по заробітній платі;
- 3) обмежені розміром 2% від оподаткованого прибутку за попередній звітний період (квартал).

35. Представницькі витрати - це:

- 1) витрати на закриття підприємства;
- 2) витрати на прийом делегацій, податкових інспекторів;
- 3) витрати на репрезентацію товарів (зразків) підприємства на різних виставках.

36. Чи належать представницькі витрати до валових витрат:

- 1) не належать;
- 2) належать у межах, затверджених податковою службою;
- 3) належать як витрати на проведення передпродажних (реklamних) заходів стосовно діяльності, яку здійснює платник.

37. Для віднесення представницьких витрат до валових потрібно:

- 1) затвердити величину цих витрат в органах місцевого самоврядування;
- 2) видати на підприємстві наказ про цей захід;
- 3) документальне підтвердження цих витрат.

38. До витрат на утримання та експлуатацію фондів природоохоронного призначення належать:

- 1) суми, сплачені за понаднормативне забруднення навколишнього середовища;
- 2) вартість очисних споруд, віднесених згідно з економічним призначенням до складу основних засобів підприємства;
- 3) оплата стороннім організаціям за зберігання, переробку, поховання забруднюючих і шкідливих речовин.

39. При виникненні розбіжностей з питання віднесення витрат до природоохоронних заходів між платником податку та органами податкової служби, питання вирішує:

- 1) вищестояща податкова служба;
- 2) галузеві профспілки;
- 3) Міністерство охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки України.

40. До витрат, пов'язаних зі страхуванням ризиків належать:

- 1) страхування вантажу при перевезенні та страхування майна;

- 2) страхування майна платника податку;
- 3) страхування за умови, що ці суми утримують із заробітної плати працівників.

41. Сума страхового відшкодування належить до:

- 1) Фонду соціального страхування;
- 2) Фонду соціального розвитку виробництва;
- 3) валового доходу.

42. До витрат на придбання ліцензій належать:

- 1) плата за реєстрацію підприємства в органах місцевого самоврядування;
- 2) придбання патентів на право здійснення конкретного виду діяльності;
- 3) оплата торгового патенту.

43. Підприємство має право здійснювати перерахунок коштів підприємства, на яких працює не менше 75% осіб, постраждалих внаслідок катастрофи на ЧАЕС, та відносити ці суми до валових витрат за умови:

- 1) дозволу Кабінету Міністрів України;
- 2) узгодження з органами податкової служби;
- 3) у розмірі 10% оподаткованого прибутку попереднього звітного періоду.

44. Невикористані кошти на відрядження здають у касу підприємства упродовж:

- 1) 3-х календарних днів;
- 2) 3-х робочих днів;
- 3) 10-ти календарних днів;

45. Що виключають зі складу валових витрат:

- 1) суму витрат, не підтверджених документально;
- 2) суму приросту балансової вартості матеріалів на складах, у незавершеному виробництві та у залишках готової продукції;
- 3) суму витрат, не пов'язаних з основною діяльністю підприємства.

46. При утриманні легкового автомобіля до валових витрат належать:

- 1) витрати на ремонт автомобіля;
- 2) витрати на пально-мастильні матеріали, які списують відповідно до встановлених норм;
- 3) витрати на паркування автомобіля.

47. Підприємство має право здійснювати добровільні пожертвування органам місцевого самоврядування і відносити дані суми до валових витрат:

- 1) на прохання місцевих органів самоврядування;
- 2) при узгодженні з органами податкової служби;
- 3) у розмірі 4% оподаткованого прибутку попереднього звітного періоду.
- 4) немає правильної відповіді

48. Витрати на службові відрядження відносять до валових витрат:

- 1) як відрядження на території України, так і за її межами, у розмірах, затверджених законодавством;
- 2) як відрядження на території України, так і за її межами, в розмірі, затвердженому наказом керівника підприємства, установи, організації;
- 3) відрядження на території України, у розмірі, затвердженому законодавством, а за її межами - у розмірі, затвердженому наказом керівника.

Тестові завдання на тему „Податкова амортизація”

1. Сума нарахованої амортизації впливає на оподаткований прибуток, як:

- 1) сума, що входить до складу валових витрат;
- 2) сума, що коригує величину валового доходу;
- 3) сума, що досліджується ,як окремий елемент декларації про податок на прибуток.

2. Сума нарахованої амортизації залежить від:

- 1) групи основних засобів;
- 2) розміру оподаткованого прибутку;
- 3) розміру валових витрат.

3. Витрати на утримання і експлуатацію основних виробничих фондів, які належать до валових витрат, обмежені:

- 1) розміром оподаткованого прибутку;
- 2) розміром валових витрат;
- 3) балансовою вартістю на початок звітного року.

4. Облік основних виробничих фондів ведуть:

- 1) окремо за кожним видом (об'єктом) та за групою в цілому;
- 2) 1 групи - окремо за кожним видом, 2, 3 і 4 групи - в цілому по групі;

3) 1 і 3 групи - окремо за кожним видом, 2 і 4 групи - в цілому по групі.

5. Прискорену амортизацію застосовують:

- 1) до всіх груп основних виробничих фондів;
- 2) до 1 і 3 групи основних виробничих фондів;
- 3) до 3 групи основних виробничих фондів.

6. Чи підлягають амортизації орендовані основні засоби?

- 1) Підлягають.
- 2) При укладанні договору фінансового лізингу.
- 3) При укладанні договору оперативного лізингу.

7. Базою для нарахування амортизації є:

- 1) першопочаткова вартість основних виробничих засобів;
- 2) залишкова вартість основних виробничих засобів на початок звітного року;
- 3) залишкова вартість основних фондів на початок звітного кварталу.

8. Амортизацію за нематеріальними активами розраховують:

- 1) прямолінійним методом;
- 2) прямим методом;
- 3) відповідно до норм, розрахованих підприємством самостійно.

9. Квартальна норма амортизації за першою групою становить:

- 1) 1%;
- 2) 3,75%;
- 3) 2%.

10. Норму амортизації за нематеріальними активами визначають, відповідно до терміну їх використання:

- 1) 15 років;
- 2) 20 років;
- 3) 10 років.

11. Яку норму амортизації використовують для розрахунку амортизації за основними засобами II групи?

- 1) 6,75%.
- 2) 3%.
- 3) 10%.

12. Яку норму амортизації використовують для розрахунку амортизації за основними засобами III групи?

- 1) 6%.
- 2) 3%.
- 3) 1%.

13. Чи нараховують амортизацію за основними фондами, виведеними з експлуатації?

- 1) Нараховують.
- 2) Не нараховують.
- 3) Нараховують лише по другій групі.

14. Який орган встановлює порядок обліку балансової вартості груп основних засобів?

- 1) Міністерство фінансів України.
- 2) Кабінет Міністрів України.
- 3) Верховна Рада України.

15. Чи підлягають амортизації основні фонди, що перебувають на консервації?

- 1) Підлягають.
- 2) Не підлягають.

Тестові завдання на тему „Оподаткування прибутку підприємства”

1. Оподатковуваний прибуток - це:

- 1) різниця між виручкою від реалізації і виробничими витратами;
- 2) різниця між валовими доходами, валовими витратами та амортизацією;
- 3) різниця між валовими доходами і валовими витратами.

2. Податковий період, встановлений для податку на прибуток:

- 1) звітний місяць;
- 2) звітний квартал;
- 3) звітний рік для виробників сільгосппродукції.

3. Ставка податку на прибуток (промислові підприємства):

- 1) 30%;
- 2) 25%;
- 3) 20%.

4. Законодавчий документ, яким необхідно керуватись при розрахунку податку на прибуток:

- 1) Вказівки про склад і порядок заповнення облікових реєстрів малими підприємствами, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 31.05.96 р. за № 112;
- 2) Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про оподаткування

прибутку підприємства"" зі змінами та доповненнями від 22.04.97 р.;
3) Закон України "Про податок на додану вартість" зі змінами і доповненнями від 03.04.97 р.

5. Розмір штрафних санкцій, що застосовують при несвоєчасній подачі декларації:

- 1) 10 н.м.д.г.;
- 2) 30 н.м.д.г.;
- 3) 15 н.м.д.г.
- 4) немає правильної відповіді

6. Платник податку на прибуток подає до податкових органів:

- 1) форму № 2 «Звіт про фінансові результати»;
- 2) Декларацію про прибуток підприємства;
- 3) Звіт про нерозподілений прибуток.

7. За несвоєчасну сплату податку на прибуток застосовують пеню в розмірі:

- 1) 120% облікової ставки НБУ;
- 2) 200% облікової ставки НБУ;
- 3) 30% від несплаченого прибутку.

8. Інвестиційний податковий кредит — це:

- 1) відстрочення сплати податку на прибуток для підприємств з іноземними інвестиціями;
- 2) відстрочення сплати податку на прибуток при умові спрямування даних коштів в інноваційні програми;
- 3) відстрочення сплати податку на прибуток при умові вкладення інвестицій у розмірі 50% від статутного капіталу в акціонерні підприємства.

9. Платниками податку на прибуток є:

- 1) резиденти, які отримують прибуток на території України та за її межами;
- 2) резиденти та нерезиденти, які отримують прибуток на території України та за її межами;
- 3) нерезиденти, які отримують прибуток на території України.

10. Резиденти - це:

- 1) суб'єкти підприємницької діяльності, які створені та здійснюють свою діяльність на території України відповідно до її законодавства;
- 2) суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють свою діяльність на території України відповідно до її законодавства;

3) суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють свою діяльність на території України.

11. Нерезиденти - це :

1) суб'єкти підприємницької діяльності з місцезнаходженням за межами території України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави;

2) суб'єкти підприємницької діяльності з місцезнаходженням за межами території України;

3) суб'єкти підприємницької діяльності, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави.

12. Лізингова операція - це операція, яка передбачає:

1) надання ліцензій для здійснення певного виду діяльності;

2) надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним або юридичним особам за орендну плату та на визначений термін;

3) надання основних фондів або землі у користування лише юридичним особам.

13. Які є види лізингу?

1) Фінансовий.

2) Оперативний, фінансовий, зворотній.

3) Тимчасовий.

15. Чи впливають види лізингу на об'єкт оподаткування?

1) Так, впливають.

2) Ні, не впливають.

3) Залежно від укладеної угоди.

16. Постійне представництво нерезидента в Україні - це:

1) місце управління нерезидента на території України;

2) юридична особа-резидент, яка підпорядковується своєму діловому партнерові-нерезиденту;

3) постійне місце діяльності, через яке повністю або частково здійснює господарську діяльність нерезидента на території України.

17. Що є об'єктом оподаткування при визначенні податку на прибуток?

1) Доход від реалізації продукції.

2) Чистий прибуток.

3) Оподатковуваний прибуток.

18. Чи є платником податку на прибуток відокремлений підрозділ

(філія)?

- 1) Ні.
- 2) Так, у випадку оформлення у податкових органах сплати консолідованого прибутку.
- 3) Так.

19. Чи є платником податку на прибуток постійні представництва нерезидентів?

- 1) Ні.
- 2) При отриманні доходів з джерел їх походження з України.
- 3) Обов'язково.

20. Для визнання форс-мажорних обставин необхідно:

- 1) підтвердження Торгово-промислової палати України про настання обставин;
- 2) підтвердження місцевих органів влади;
- 3) рішення Президента України про запровадження надзвичайних екологічних ситуацій в окремій місцевості України.

21. Дивіденди - це платежі, що сплачують:

- 1) відповідно до умов договору;
- 2) за рішенням загальних зборів акціонерів;
- 3) у зв'язку з розподілом частки прибутку.

22. Проценти - це доход, що сплачують:

- 1) відповідно до умов позики;
- 2) за рішенням загальних зборів акціонерів;
- 3) у вигляді плати за використання залученого майна на визначений термін.

23. До доходів із джерелом їх походження з України, належать:

- 1) доходи, отримані резидентами;
- 2) доходи, отримані нерезидентами на території України;
- 3) доходи, отримані резидентами або нерезидентами від будь-яких видів їх діяльності на території України.

Підведення підсумків

- З кожного виступу студентів робити короткий висновок із вказівками на позитивні та негативні сторони; оцінка виступу;
- коментоване виставлення оцінок;
- загальні підсумки семінару, наголошення на моментах, які необхідно доопрацювати;
- рекомендація літератури для подальшого поглибленого вивчення окремих важливих питань семінару;

- оголошення теми наступного семінарського заняття та перелік питань, які будуть на ньому розглянуті.

Практичне заняття № 4

Тема: Система непрямого оподаткування

Даний семінар охоплює тему "Непряме оподаткування", яке стосується таких видів непрямих податків, як ПДВ, мито, митні збори, акцизний збір.

Передусім слід звернути увагу на те, що стягнення ПДВ, мита, акцизного збору в Україні регулюється Законами України „Про податок на додану вартість”, „Про єдиний митний тариф” та Декретом Кабінету Міністрів „Про акцизний збір”, а також іншими актами, прийнятими на основі зазначених законів органами виконавчої влади. Пригадавши з пройденого матеріалу на попередніх ступенях освіти ("Фінанси", "Податкова система України"), які існують види непрямих податків, способи визначення їх бази оподаткування, слід звернути увагу на фінансову ефективність щодо доходів зведеного бюджету, враховуючи при цьому велику регулюючу роль даних видів податків серед інших, що застосовуються в країні.

При підготовці до семінару потрібно зробити аналіз відповідності механізму справляння непрямих податків в нашій країні міжнародним стандартам, звернути увагу на основні недоліки податкового законодавства, які існують на сьогоднішній день, та на необхідність застосувати заходи щодо підвищення контрольної та регулюючої ефективності непрямих податків. Всі ці питання висвітлені у відповідних темах курсу та посібниках для самостійної роботи, а також у рекомендованій додатковій літературі.

Стислі теоретичні відомості

Податок на додану вартість (ПДВ) – це непрямий податок, який включається до ціни товару та сплачується незалежно від результатів діяльності підприємства. При продажу товарів підприємство закладає в його ціну суму ПДВ. Після того, як покупець придбає товар, а кошти від продажу надійдуть на підприємство, одержаний дохід зменшується на суму податку, а податок сплачується до бюджету.

База оподаткування операцій з продажу товарів визначається виходячи з їх договірної вартості, визначеної за вільними або регульованими цінами з урахуванням акцизного збору, ввізного мита, інших загальнодержавних податків та зборів, за винятком ПДВ, що

включається в ціну товарів згідно з законами України з питань оподаткування, але не нижче звичайної ціни.

До складу договірної вартості включаються будь-які суми коштів, вартість матеріальних і нематеріальних активів, що передаються платнику податку безпосередньо покупцем або через будь-яку третю особу в зв'язку з компенсацією вартості товарів, проданих таким платником податку.

У загальному вигляді об'єкт оподаткування, базу, дату виникнення податкових зобов'язань і податкового кредиту покажемо в таблиці.

Таблиця 4.1 База оподаткування ПДВ

№ п/п	Операція	Об'єкт	База	Ставка податку, %	Дата виникнення податкових зобов'язань	Дата виникнення податкового кредиту
1	Продаж товарів (послуг)	+	Договірна вартість, але не нижче звичайних цін	20	За загальними правилами	За загальними правилами
2	Імпорт товарів(супутніх послуг)	+	Договірна вартість	20	Дата надання ВМД	Дата сплати за податковими зобов'язаннями
3	Імпорт послуг, якщо місце їх поставки – за межами митної території України	-	-	-	-	-
4	Імпорт послуг, якщо місце їх поставки – на митній території України	+	Договірна вартість	20	За правилом першої події	-
5	Експорт товарів(супутніх послуг)	+	Договірна вартість, але не нижче звичайних цін	0	За датою вивезення, підтвердженого належним чином оформленою ВМД	За загальними правилами

6	Експорт послуг, якщо місце їх поставки – на митній території України	+	Договірна вартість, але не нижче звичайних цін	20	За правилом першої події	За загальними правилами
7	Експорт послуг, якщо місце їх поставки – за межами митної території України	-	-	-	-	-

Акцизний збір – це непрямий податок на окремі товари, визначені законом як підакцизні, який включається до ціни цих товарів.

Акцизний збір обчислюється:

*за ставками у процентах до обороту з продажу:

- товарів, що вироблені на митній території України, - виходячи з їх вартості, за встановленими виробником максимальними роздрібними цінами на товари, які він виробляє, без податку на додану вартість та акцизного збору;
- товарів, що імпортуються на митну територію України, - виходячи з їх вартості, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари, які він імпортує, без ПДВ та акцизного збору, але не менше митної вартості таких товарів з урахуванням сум ввізного мита без ПДВ та акцизного збору

*у твердих сумах з одиниці реалізованого товару;

*одночасно за ставками у процентах до обороту з продажу та у твердих грошових сумах з одиниці реалізованого товару.

В Україні порядок справляння мита регулюється Митним кодексом України, який є зведеним документом про ставки мита та порядок оподаткування.

Мито являє собою податок на товари та інші предмети, що переміщуються через митний кордон. Суб'єктами сплати мита є як фізичні, так і юридичні особи при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Ввізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх ввезенні на митну територію України. Даний вид мита є диференційований:

а) до товарів та інших предметів, що походять з держав, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють спеціальні митні

зони, а також до товарів та інших предметів, що походять з країн, що розвиваються, застосовуються преференційні ставки ввізного мита;

б) до товарів та інших предметів, що походять з країн економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита;

в) до решти товарів та інших предметів застосовуються повні ставки ввізного мита.

Вивізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України.

На відміну від інших податків, політика в сфері митного обкладення спрямована здебільшого на формування раціональної структури імпорту та експорту в умовах відсутності прямого втручання держави в регулювання цих процесів.

Запровадження мита може мати на меті здійснення економічного тиску на відповідні держави або надання їм режиму найбільшого сприяння з політичних мотивів. Як бачимо, фіскальне значення мита має другорядне значення.

Мета: на практичному занятті 4 студент повинен вміти визначати податкове зобов'язання з ПДВ, податковий кредит; розраховувати суму акцизного збору і митних платежів; скласти податкову звітність з зазначених податків.

Виховна мета: формування основних рис майбутнього працівника податкової та митної служб, який вільно орієнтується в непрямих податках, знає особливості оподаткування зовнішньоекономічної діяльності та вдало вміє використати набуті знання для майбутньої практичної роботи.

Міжпредметні зв'язки:

Політекономія;
Макроекономіка;
Мікроекономіка;
Економіка підприємства;
Фінанси;
Фінанси підприємства;
Бухгалтерський облік.

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка присутності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мети заняття;
- повідомлення плану заняття.

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення – 10 хвилин

План заняття

1. Визначення суми ПДВ при різних видах діяльності.
2. Визначення суми акцизного збору.
3. Визначення суми мита і митних зборів.

Питання для контролю знань студентів

1. Які особливості сплати ПДВ при експорті і імпорті товарів?
2. В яких випадках можна отримати бюджетне відшкодування?
3. Як здійснюється коригування ПДВ?
4. Назвіть особливості податкового обліку ПДВ.
5. Як оподатковуються операції з давальницькою сировиною в ЗЕД?
6. Охарактеризуйте особливості митного оформлення консолідованого вантажу.
7. Як здійснюється нарахування акцизного збору?
8. Як нараховуються митні збори в залежності від транспортування товарів?
9. Що є базою оподаткування експортних операцій?
10. Який принцип нарахування акцизного збору на імпортні товари?

Вправи для виконання**Завдання 4.1**

Одним з видів діяльності підприємства є імпорт товарів, за який при розмитненні необхідно сплачувати ПДВ в розмірі 20%.

Чи має право таке підприємство при подальшому розмитненні товару не сплачувати ПДВ у випадку, якщо в належній до сплаті сумі врахувати існуючий з березня 2003р. податковий кредит.

Якщо так, то який механізм цієї процедури?

Завдання 4.2

Підприємство займається туристичною діяльністю. На осінні канікули запланований обмін групами дітей між російською і українською сторонами. Російська сторона пропонує укласти трьохсторонній договір, за яким плата за надані послуги українською

стороною повинна надійти від українського підприємства з м. Херсона.

Чи зможе в такому випадку український контрагент застосувати нульову ставку ПДВ.

Завдання 4.3

Товариство з обмеженою відповідальністю уклало договір на виконання ремонтних робіт в лікарні з відділом капітального будівництва (ВКБ) Міськвиконкому (бюджетною організацією – неплатником ПДВ).

В вересні виконання робіт становило 35 тис.грн.. ВКБ перерахував на розрахунковий рахунок товариства лише 4 тис. грн..

Яку суму слід включити до податкових зобов'язань: за першою подією чи при надходженні грошей на розрахунковий рахунок?

Завдання 4.4

Навчальний заклад прийняв рішення продати об'єкт незавершеного будівництва, що обліковується на його балансі. Балансова вартість об'єкта становить 106 100грн(з ПДВ). Вартість об'єкта, визначена незалежним експертом – 110 000грн., крім того, ПДВ – 22 000 грн.

Договірна ціна продажу, зафіксована в договорі купівлі-продажу, визначена виходячи з експертної оцінки 132 000 грн. з врахуванням ПДВ.

Сума державного мита за нотаріальне оформлення становить 10% від договірної ціни.

Відобразіть дані операції в бухгалтерському і податковому обліку.

Завдання 4.5

Підприємство відвантажило на експорт товар на умовах доставки його покупцю-нерезиденту. Валові доходи відображені в момент відвантаження, а податкові зобов'язання з ПДВ – за нульовою ставкою після отримання вантажної митної декларації, оформленої належним чином.

При перевірці податкова інспекція донарахувала ПДВ за ставкою 20%. Чи правомірні її дії?

Завдання 4.6

Підприємство було зареєстроване в березні 2002 року, а в якості платника ПДВ зареєструвалось в вересні цього ж року. Чи має воно право на включення ПДВ по податковим накладним, які отримані ним

в період до дня його реєстрації в якості платника ПДВ , до податкового кредиту.

Завдання 4.7

В переробці давальницької сировини нерезидента заплановано залучити чотири сторони з наступною схемою взаємодії: підприємство А (виробник) отримує давальницьку сировину від замовника-нерезидента, який передає заводу для безпосереднього виробництва готової продукції (питома вага давальницької сировини в готовій продукції – 45%). Отримавши готову продукцію від виробника, виконавець за розпорядженням замовника відправляє її отримувачу-нерезиденту.

При цьому виникають наступні питання:

- чи буде такий договір давальницьким?;
- чи будуть послуги Виконавця експортними?;
- чи будуть експортними послуги заводу-виробника і яке цьому є підтвердження?;
- як оподатковуються суми винагороди у сторін договору – резидентів?

Завдання 4.8

Для укладення зовнішньоекономічної угоди з американською фірмою необхідно визначити конкретну вартість експорту, якщо:

- собівартість товарної продукції – 30 000 грн;
- страхові витрати – 4200 грн;
- витрати на пакування – 2100 грн;
- транспортні витрати в межах України – 8000 грн;
- транспортні витрати за межами України – 2 200\$;
- вантажні роботи на митниці – 12000грн;
- розвантажувальні роботи у нерезидента – 1000\$;
- мито – 10% від контрактної вартості товарної продукції;
- митний збір – 235 грн.

При розрахунку застосовується середній курс НБУ – 5,33 грн/\$

Завдання 4.9

Згідно угоди з декларантом на декларування експортних товарів був відвантажений товар підприємством “Атлантика” на суму 48 000 дол США. Курс НБУ – 5,35 грн/1\$.

Згідно угоди всі витрати по оформленню ВМД сплачує підприємство “Атлантика”:

- мито – 3,5%;

- митний збір – 0,2%;
- ПДВ – 0%.

Декларант виконує послуги оформлення ВМД за винагороду у сумі 2,5%

від контрактної вартості товару.

Первісна вартість товару 185 000грн.

Необхідно знайти суму всіх сплачених податків і зборів.

Завдання 4.10

Підприємство “Фрегат” уклало з польською фірмою договір консигнації, яким передбачається ввезення товару і реалізація його з ліцензійного складу на території України. 12.02. надійшов товар від нерезидента контрактною вартістю 18000дол.США. Курс НБУ – 5.35 грн/дол. При цьому підприємство “Фрегат” сплатило:

- страховій компанії 1000 дол США за страхування товару;
- транспортній організації за транспортування від митного кордону до ліцензійного складу – 1000 грн.

Під час митного оформлення було сплачено:

- мито – 7%;
- акцизний збір – 20%.

Комісійна винагорода складала 7%, при цьому було сплачено за охорону товару 10 дол. Необхідно знайти суму сплачених податків і зборів.

Завдання 4.11

На основі наведених даних про господарські операції ВАТ "Всесвіт" за II квартал 200_ р. заповнити податкові накладні, визначити суми податкових зобов'язань і податкового кредиту, обчислити суму ПДВ належну до сплати в бюджет.

1. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною №002116 від 7.04.200_ р. СП "Тютюн" світильники "Медея" у кількості 18 шт. на суму 1800 грн. (у т.ч. ПДВ) і "Лотос" у кількості 30 шт. на суму 900 грн. (у т.ч. ПДВ).

2. Отримано від СП "Вот так" за податковою накладною №14 від 10.04.200_ р. сталь листову на суму 7300 грн. (у т.ч. ПДВ).

3. Відвантажено згідно з товарно-транспортною накладною №002117 від 12.05.200_р. ДП "Мехколона №18" світильники РКУ-250 у кількості 6 шт. На суму 1020 (у т.ч. ПДВ).

№	Назва підприємства	№ свідоцтва платника	Індивідуальний податковий платник ПДВ №	Юридична адреса
1	СП "Тютюн"	25679054	140345679185	м. Первомайськ, вул. Одеська, 46
2	СП "Вот так"	33171810	011346793540	м. Первомайськ, вул. Карпенка, 17
3	ДП "Мехколона №18"	26511314	221715834115	м. Миколаїв, вул. Шевченка, 3

Примітка: Остання податкова накладна виписана за номером 19.

Завдання 4.12

Визначити суми податкового зобов'язання, податкового кредиту, суми ПДВ, належного до сплати в бюджет ТзОВ "Спецтехприлад" за I квартал на основі наступних даних.

1. ТзОВ "Спецтехприлад" відвантажило 5.01.200_ р. покупцям продукцію на суму 19000 грн. (у т.ч. ПДВ).
2. У лютому на ТзОВ "Спецтехприлад" проведений добровільний аудит АФ "Консул" на суму 9000 грн. (у т.ч. ПДВ). Податкова накладна відсутня.
3. Нарахована орендна плата за I квартал за взяті в оренду у МП "РИФ" основні засоби (у т.ч. ПДВ) на суму 1800 грн.

Завдання 4.13

На основі наведених даних необхідно:

- а) заповнити податкову накладну;
- б) обчислити суми податкового зобов'язання та податкового кредиту;
- в) визначити суму ПДВ, належну до сплати в бюджет;
- д) заповнити відповідний додаток до податкової накладної.

1. Підприємство МП "Термокомпозит" 5 серпня відвантажило 100 шт. колб для виготовлення термосів "Сузір'я" СП "Електроприлад" на суму 1700 грн. (у т.ч. ПДВ - 283 грн.). Частина колб виявилася нестандартними, і за домовленістю сторін вартість усієї партії було зменшено на 13%.

2. Здійснене коригування зайво нарахованого ПДВ - 36,79 грн.

3. 1 вересня МП "Термокомпозит" придбало за податковою накладною матеріали вартістю 21560 грн. (у т.ч. ПДВ), попередньо вже оплачені (у II кварталі).

4. Прийнято 11 вересня до оплати рахунок підрядної організації за проведений капітальний ремонт обладнання на суму (в т.ч. ПДВ) 18000 грн. До рахунку додають податкову накладну.

Завдання 4.14

Заповнити Реєстр виданих та отриманих податкових накладних МП "Панночка"

№	Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1	Прийнято до оплати рахунок № 125 від 19.12.200 р. Первомайського РЕС за спожиту електроенергію в листопаді. До рахунку додають податкову накладну №116 від 19.12.200р.	720
2	Прийнято до оплати рахунок №90 від 20.12.200 р. з ВАТ "Фрегат" за отримані 92 шт. заготовок до світильника РК-31. До рахунку додають податкову накладну №170 від 20.12.200 р.	3900
3	Виставлено рахунок №10 від 7.12.200 р. МП "Бриг" за відпущених їм 10 шт. світильників РК-31. Виписана податкова накладна №12 від 07.12.200р.	1860
4	На розрахунковий рахунок надійшов аванс від ТЗОВ "Спецтехприлад" за встановлення двохріжкової траверзи. На суму авансу виписана податкова накладна №13 від 8.12.200 р.	12600
5	Прийнято до оплати рахунок №30 від 01.12.200 р. ВАТ "Зодчий" за 1000 м. тканини. До рахунку додають податкову накладну №190 від 01.12.200 р.	8000
6	Виставлено рахунок №12 від 11.12.200 р. за реалізовані ТОВ "Орбіта" траверзи трьохріжкові - 22 шт. На основі рахунку виписана податкова накладна №15 від 11.12.200 р.	840

7	Прийнято до оплати рахунок №178 від 18.12.200 р. ВАТ "АТП-1961" м. Первомайська за перевезення траверз. До рахунку додають податкову накладну №145 від 18.12.200 р.	420
8	Із розрахункового рахунку перерахований аванс 20.12.200 р. ВАТ "Світло" за 100 м. мідного дроту. Від заводу отримана податкова накладна №700 від 20.12.200 р.	660
9	Виставлено рахунок №13 від 23.12.200 р. за реалізований токарний верстат ТзОВ "Імпульс" (м. Первомайськ), ціна продажу якого становить (виписана податкова накладна №16 від 23.12 200-р.)	4200
10	Прийнято до оплати рахунок №111 міськтелекому за телефонні переговори за листопад від 2.12.200 р. До рахунку додають податкову накладну №1900 від 2.12.200 р.	90

Завдання 4.15

Підприємство сплачує ПДВ один раз на місяць. Показати стан розрахунків на особовому рахунку платника, виходячи з поданих нижче даних.

У податковій декларації за травень підприємство нарахувало 50 тис. грн ПДВ до сплати в бюджет, у червні — 40 тис., у липні — 60 тис. Платіжне доручення в банк на перерахування ПДВ до бюджету воно подало: 19.06 — на суму 30 тис. грн, 25.06 — на суму 20 тис. грн, 18.07 — на суму 40 тис. грн, 19.08 — на суму 50 тис. грн, 30.08 — на суму 20 тис. грн.

Завдання 4.16

Підприємство в поточному році в декларації з податку на прибуток зазначило такі суми нарахованого податку: за перший квартал — 50 тис. грн, за 6 місяців — 10 тис. грн, за 9 місяців — 65 тис. грн, за рік — 100 тис. грн. Платіжні доручення в банк на перерахування податку на прибуток підприємство подало:

15.05 — на суму 50 тис. грн, 15.08 — на суму 10 тис. грн, 15.02 наступного року — 30 тис. грн. Показати стан розрахунків на особовому рахунку платника.

Завдання 4.17.

Визначити суму фінансових санкцій підприємства та розмір пені (за необхідності) в таких випадках (облікова ставка Національного банку України залишалась незмінною і становила 8 % річних):

1) платник податків подає податкову декларацію щодо ПДВ за січень поточного року 25 червня поточного року і визначає ПДВ до сплати в бюджет сумою 20 тис. грн;

2) дані документальної перевірки результатів діяльності платника податків свідчать про заниження суми його зобов'язань щодо податку на прибуток, заявлених у податковій декларації за звітний рік у розмірі 30 тис. грн. Платник отримав податкове повідомлення від контролюючого органу щодо сплати фінансових санкцій 10 жовтня наступного за звітним року, а сплатив цю суму до бюджету 25 грудня;

3) податкова інспекція виявила арифметичні помилки в поданій платником податків податковій декларації щодо ПДВ за лютий, які призвели до заниження суми податкового зобов'язання платника в розмірі 5000 грн;

4) дані документальної перевірки результатів діяльності платника податків свідчать про заниження суми його зобов'язань стосовно податку на прибуток, заявлених у податковій декларації за звітний рік у розмірі 400 тис. грн. Платник отримав податкове повідомлення від контролюючого органу щодо сплати фінансових санкцій 15 листопада наступного року та сплатив цю суму до бюджету 15 грудня;

5) платник ПДВ подає декларацію до податкового органу за березень і визначає суму ПДВ, належного до сплати в бюджет у розмірі 50 тис. грн. До бюджету він перерахував цю суму 15.06;

6) платник податків до початку його перевірки контролюючим органом самостійно виявив факт заниження податкового зобов'язання щодо ПДВ за січень на суму 38 тис. грн, а також самостійно погасив суму недоплати та штраф.

Завдання 4.18

Розрахувати суму процентів за фактичний термін користування відстроченням: відповідно до рішення від 01.05.2001 р. платнику відстрочено податковий борг на загальну суму 15 000 грн, у т. ч. податку на прибуток — 10000 грн, штрафних санкцій — 3000 грн, пені — 2000 грн. Термін дії відстрочення з 01.05.2001 до 25.12.2001. Термін погашення відстроченої суми — 24.12.2001. За період з початку дії відстрочення до дати підписання договору, 05.05.2001 платник податків частково погасив податковий борг зі сплати податку на прибуток сумою 1000 грн. На день укладання договору про

відстрочення — 10.05.2001, податковий борг із податку на прибуток дорівнює 9000 грн. Облікова ставка Національного банку України становить: за станом на 01.05.2001 (початок дії відстрочення) — 21 %; за станом на 05.05.2001 (часткова сплата) — 20%; за станом на 24.12.2001 (строк сплати відстроченої суми) — 22 %.

Приклад розв'язання задачі

Підприємство 22.10.2001 сплачує податковий борг, строк сплати якого був 19.03.2001, сумою 1100 грн. Нарахувати пеню.

Сума пені розраховується таким чином:

1. Згідно з підпунктом 16.4.1 Закону [3] пеня нараховується на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності) з розрахунку 120 % річних облікової ставки Національного банку України, чинної на день виникнення такого податкового боргу або на день його погашення, при цьому для розрахунку використовується більша з них. Розрахунок здійснюється за кожний календарний день прострочення платежу.

Отже, визначаються облікові ставки Національного банку України, які діяли на момент виникнення податкового боргу та на момент його погашення:

на момент виникнення податкового боргу (за станом на 20.03.2001) облікова ставка НБУ дорівнювала 35 %;

на момент погашення податкового боргу (за станом на 22.10.2001) облікова ставка НБУ становила 27 %.

У розрахунку необхідно використовувати облікову ставку НБУ, яка є більшою. У нашому прикладі вона дорівнює 35 %.

2. Розрахунок одностороннього розміру пені:

$$35-120: 100: 365 = 0,12\%$$

3. Розраховується сума пені за один день прострочення:

$$1100 \text{ грн} \times 0,12 \% = 1,32 \text{ грн.}$$

4. Розраховується кількість днів існування податкового боргу:

кількість днів у період з 20.03.2001 до 22.10.2001 включно дорівнює 217.

5. Сума пені, яку необхідно сплатити: $1,32 \times 217 = 286,44$ грн.

Завдання 4.19

У січні підприємство — виробник тютюнових виробів — виготовило сигарет з фільтром 80 млн шт., собівартість яких становила 4 млн грн; прибуток — 100 тис. грн. Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку (20 шт.) сигарет з

фільтром, котрі він виробляє, без податку на додану вартість та акцизного збору становить 2 грн. Визначити суму акцизного збору і ПДВ (ставки АЗ — 11,5 грн за 1 тис. шт. та 5 % бази оподаткування).

Завдання 4.20

У січні підприємство ввозить на митну територію України сигарети з фільтром у кількості 5 млн шт., контрактна ціна яких становить 100 тис. доларів США. Задекларована виробником максимальна роздрібна ціна за 1 пачку (20 шт.) сигарет з фільтром, що він імпортує, без податку на додану вартість та акцизного збору становить: а) 5 грн; б) 2 грн.

Визначити суму мита, АЗ та ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка Мита — 3 євро за 1 тис. шт.).

Завдання 4.21

Собівартість 1 пляшки горілки (0,5 л, 40 %) для підприємства-виробника становить 3 грн, розрахунковий прибуток на 1 пляшку — 0,5 грн. Визначити ціну реалізації 1 пляшки горілки, суму АЗ і ПДВ (ставка АЗ — 15 грн за 1 л 100 % спирту).

Завдання 4.22

Підприємство ввозить на митну територію України 1 тис. пляшок горілки (0,5 л, 40 %), контрактна вартість якої становить 2 тис. доларів США. Визначити суму мита, АЗ і ПДВ, які підлягають сплаті до бюджету (ставка мита — 7,5 євро за 1 л 100 % спирту).

Завдання 4.23

Визначити строки сплати ПДВ у звітному році, якщо обсяг оподатковуваних операцій із продажу товарів у підприємства за попередній календарний рік становить:

- а) 150 тис. грн; б) 102 тис. грн.

Завдання 4.24

Підприємство розпочало свою роботу в травні поточного року. У травні обсяг оподатковуваних операцій становив 1 тис. грн, у червні — 3 тис. грн, у липні — 5 тис. грн, у серпні — 20 тис. грн, у вересні — 50 тис. грн, у жовтні — 30 тис. грн, у листопаді — 40 тис. грн, у грудні — 50 тис. грн.

Визначити порядок реєстрації платника, суму та строки сплати ПДВ.

Завдання 4.25

Визначити суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету, та строки сплати в таких випадках:

а) у січні загальний обсяг продажу продукції власного виготовлення підприємства становить 2 тис. грн (без суми ПДВ). У цьому ж місяці воно сплатило вартість сировини та матеріалів, яка належить до складу валових витрат, на суму 1 тис. грн (без суми ПДВ);

б) 15 лютого підприємство ввозить на митну територію України товари, контрактна вартість котрих становить 1,5 тис. дол. США. У цьому самому місяці підприємство реалізувало ці товари за 9 тис. грн (без суми ПДВ);

в) підприємство займається продажем підручників вітчизняного виробництва, у лютому обсяг продажу становив 40 тис. грн (без суми ПДВ), загальна сума придбаних товарів, що належить до складу валових витрат, у лютому становила 20 тис. грн (без суми ПДВ);

г) підприємство 16 лютого ввозить на митну територію України товари, контрактна ціна яких становить 1 тис. доларів США. На суму податкового зобов'язання платник надав митним органам простий вексель строком погашення 30 днів. Крім цього, обсяг оподатковуваних операцій у лютому становить 20 тис. грн (без суми ПДВ), у березні — 30 тис. грн (без суми ПДВ), у квітні — 40 тис. грн (без суми ПДВ);

г) 29 січня підприємство відвантажило по бартеру продукції власного виготовлення на суму 50 тис. грн (без суми ПДВ), а отримало й оприбуткувало за обліком товари за цією операцією від іншого підприємства 10 лютого. 15 лютого ці товари було продано за 70 тис. грн (без суми ПДВ);

д) загальний обсяг продажу в липні становив 200 тис. грн (без суми ПДВ), з них — 40 тис. грн — обсяг експорту. У липні придбано основні виробничі фонди, які використовуються для виробництва як експортної, так і неекспортної продукції, на суму 50 тис. грн (без суми ПДВ);

е) поліграфічне підприємство займається виготовленням рекламних проспектів і видає підручники. У червні обсяг продажів рекламних проспектів становив 10 тис. грн (без суми ПДВ), підручників — 5 тис. грн (без суми ПДВ). У тому самому місяці підприємство придбало папір, що буде використовуватись як для виготовлення рекламних проспектів, так і підручників, загальною сумою 2 тис. грн (без суми ПДВ).

Завдання 4.26

Визначити суму бюджетного відшкодування. Загальна сума придбаних у звітному періоді товарів, що належать до складу валових витрат підприємства, становить 10 тис. грн (без суми ПДВ). Загальний обсяг продажу у звітному періоді становить 8 тис. грн (без суми ПДВ), у тому числі обсяг експортного продажу — 5 тис. грн.

Завдання 4.27

Визначити суму ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету в поточному місяці підприємством, яке не має пільг щодо сплати ПДВ: сума, отримана від продажу товарів — 100 тис. грн (без суми ПДВ), від емісії цінних паперів — 150 тис. грн (без суми ПДВ). Підприємство безоплатно передало основні виробничі фонди, вартістю 100 тис. грн (без суми ПДВ), іншому підприємству. Вартість придбаної сировини, що належить до складу валових витрат, становила 50 тис. грн (без суми ПДВ), а придбаних основних фондів, котрі не підлягають амортизації, — 40 тис. грн (без суми ПДВ).

Завдання 4.28

Підприємство займається виготовленням холодильників, звичайна ціна продажу яких — 1 тис. грн за одиницю (без суми ПДВ). У звітному періоді ним продано 20 холодильників за 18 тис. грн (без суми ПДВ); реалізовано підприємству, котре не є платником ПДВ, 30 холодильників за 25 тис. грн (без суми ПДВ); реалізовано в межах бартерних операцій 10 холодильників за 15 тис. грн (без суми ПДВ); передано на баланс свого пансіонату 2 холодильника та своїм працівникам в рахунок оплати праці — 5 холодильників. Визначити суму податкового зобов'язання за звітний період.

Завдання 4.29

Підприємство реалізовує свої товари під забезпечення процентного векселя, номінал якого становить 20 тис. грн, сума процентів — 2 тис. грн. Вексель був отриманий платником 10 січня, товари відвантажені 2 лютого, погашення векселя здійснено 3 березня. Визначити суму податкового зобов'язання та дату його виникнення.

Завдання 4.30

Визначити суму ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету в січні й лютому, на основі таких даних:

Операції щодо продажу товарів:

№	Сума продажу, грн (без ПДВ)	Дата відвантаження	Дата отримання коштів на рахунок
1	2000	20.01	1.02
2	1000	15.02	10.01
3	3000	10.02	5.02
4	5000	4.01	4.01
5'	6000	1.01	2.02

'у випадку № 5 — продаж товарів бюджетній організації

Операції щодо купівлі сировини, яка підлягає зарахуванню до складу валових витрат:

№	Сума придбаної сировини, грн (без суми ПДВ)	Дата перерахування коштів	Дата отримання податкової накладної
1	1000	1.02	20.01
2	2000	2.02	20.02
3	3000	3.01	10.02

Завдання 4.31

Підприємство Райагробуд (комітент) в січні купує товари на суму 80 тис. грн (без суми ПДВ) та передає їх підприємству Зодчий (комісіонеру) у січні, доручаючи йому продати їх та повернути підприємству Райагробуд 100 тис. грн (без суми ПДВ). Підприємство Зодчий продає ці товари в лютому за 120 тис. грн (без суми ПДВ) і перераховує підприємству Райагробуд 100 тис. грн (без суми ПДВ) у березні. Визначити суми податкових зобов'язань та податкових кредитів у підприємств за відповідні місяці.

Завдання 4.32

Фабрика „Іскра” (довіритель) перераховує в березні підприємству Д (повірений) 100 тис. грн (без суми ПДВ) для купівлі визначеного товару. Фабрика „Санта-Україна” придбала відповідні товари у квітні за 80 тис. грн (без суми ПДВ) і в цьому ж місяці передало їх „Іскрі”. Фабрика „Іскра” реалізує ці товари в травні за 120 тис. грн (без суми ПДВ). Визначити суми податкових зобов'язань та податкових кредитів у підприємств за відповідні місяці.

Завдання 4.33

Визначити необхідність реєстрації як платника ПДВ та строки подання платником документів на реєстрацію до податкових органів у таких випадках:

- а) фізична особа не є суб'єктом підприємницької діяльності й здійснює несистематичний продаж (2 рази на рік) куплених товарів;
- б) юридична особа розпочинає підприємницьку діяльність із торгівлі за готівкові кошти з 1 вересня і прогнозує, що обсяг операцій із продажу на рік не перевищить 30 тис. грн;
- в) юридична особа розпочала підприємницьку діяльність із промислового виробництва в травні поточного року. Обсяг оподатковуваних операцій у цьому ж місяці становив 10 тис. грн, у червні, відповідно за датами: 2.06 — 5 тис., 5.06 — 15 тис., 16.06 — 20 тис., 20.06 — 10 тис., 25.06 — 2 тис., 29.06 — 34 тис., 30.06 — 45 тис. грн;
- г) юридична особа, суб'єкт малого підприємництва, планує розпочати роботу з жовтня поточного року і сплачувати єдиний податок за ставкою 10 %;
- г) фізична особа — суб'єкт малого підприємництва — планує розпочати роботу в липні поточного року.

Приклад розв'язання задачі

Загальний обсяг продажу в липні становив 1,2 млн грн (без суми ПДВ), з них — 800 тис. грн — обсяг експорту. У липні придбано основні виробничі фонди, які використовуються як для виробництва експортної, так і неекспортної продукції, на суму 200 тис. грн (без суми ПДВ). Визначити суму та строки сплати ПДВ:

Задача розв'язується в декілька етапів:

1. Оскільки обсяг експорту оподатковується за нульовою ставкою, його розмір необхідно виключити для визначення оподаткованого обороту, який становив:

$$1200 \text{ тис.} - 800 \text{ тис.} = 400 \text{ тис. грн.}$$

2. Розраховується сума податкового зобов'язання:

$$400 \text{ тис.} \times 20\% = 80 \text{ тис. грн.}$$

3. До податкового кредиту ми маємо право зарахувати суму ПДВ за виробничими фондами, які підлягають амортизації та використовуються для виробництва продукції, котра не має звільнень від ПДВ або не є виключеною з об'єкту оподаткування ПДВ. Оскільки в даному разі продукція оподатковується за нульовою ставкою, ми маємо право віднести до податкового кредиту всю суму ПДВ за основними фондами. Сума податкового кредиту:

200 тис.х 20 % = 40 тис. грн.

4. Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету не пізніше 20.08:

80 тис. - 40 тис. = 40 тис. грн.

Завдання 4.34

ВАТ, яке розташоване у обласному місті, займається виготовленням ювелірних виробів.

За вихідними даними, наведеними в таблиці, визначити:

- 1) відпускну ціну продукції, що виробляється на підприємстві;
- 2) суму акцизного збору, що припадає на одиницю продукції;
- 3) періодичність сплати та подання звітності по ПДВ та акцизного збору;
- 4) суму ПДВ, яку сплатить ВАТ за звітний період.

Показники	№ варіанту									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Собівартість одиниці продукції, грн.	100	150	140	130	110	120	160	180	200	170
Прибуток від собівартості, %	20	10	30	20	15	25	10	15	25	30
Кількість продукції, що виробляється протягом кожного місяця, шт..	100	200	50	150	110	170	160	80	130	90

Розв'язок (варіант № 1)

Визначаємо відпускну ціну продукції за формулою:

$$Ц_{\text{в}} = C + П.$$

Де: С - собівартість продукції, П - прибуток.

$$Ц = \frac{100 + 100 \times 20\%}{100\%} = 120 \text{ грн.}$$

Визначаємо суму акцизного збору за формулою:

$$CA = \frac{Ц_{\text{в}} \times 100}{(100 - A\%)}$$

де: А% - ставка акцизного збору, що становить для нашої продукції 55% (відповідно до ЗУ № 313/96-ВР від 11.07.96 р. "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі види товарів" (із

змiнами та доповненнями).

Завдання 4.35

Пiдприємство ввозить в Україну автомобiль вартiстю 8000 доларiв США. Вартiсть транспортування, страхування та брокерськi послуги становлять 300 доларiв США. Об'єм цилiндрiв двигуна 1590 см³.

Необхiдно визначити податки, якi сплатить пiдприємство:

1. Суму ввiзного мита ;
2. Суму акцизного збору;
3. Суму ПДВ.

Завдання 4.36

Курс НБУ на день оформлення вантажно-митної декларацiї становив 5,5 грн за 1\$. Ставка акцизного збору - 0,1 євро за 1 см³. Ставка специфiчного ввiзного мита — 0,15 євро за 1 см³. Курс євро: 5,6 грн за 1 євро на день оформлення вантажно-митної декларацiї. Ставка митних зборiв для предметiв, митна вартiсть яких понад 1000 доларiв США (згiдно з постановою КМУ вiд 27.01.97 р. № 67 «Про ставки митних зборiв») становить 0,2 % вiд вартостi товару).

Розв'язок

Пiд час митного оформлення автомобiля необхiдно сплатити:

- 1) Ввiзне мито (М)
- 2) Митний збiр (Мз)
- 3) Акцизний збiр (Аз)
- 4) Податок на додану вартiсть.

- 1) $МВ = (8000 + 300) \times 5,5 = 45650$ (грн);
- 2) $Мз = 45650 \times 0,2\% / 100\% = 91,2$ (грн);
- 3) $М = 1590 \times 0,1 \times 5,6 = 890,4$ (грн);
- 4) $Аз = 1590 \times 0,3 \times 5,6 = 2671,2$ (грн);
- 5) $ПДВ = (45650 + 91,2 + 890,4 + 2671,2) \times 20\% / 100\% = 9860,56$ грн.

Вiдповiдь:

При ввезi в Україну автомобiля пiдприємство сплатить до бюджету: мита - 890,4 грн., акцизного збору -2671,2 грн., податку на додану вартiсть - 9860,56 грн.

Завдання 4.37

Визначити суму ПДВ, яка пiдлягає сплатi до бюджету в поточному мiсяцi пiдприємством, котре не має пiльг щодо сплати ПДВ: продаж

товарів становив 280 тис. грн (разом з ПДВ); у поточному місяці підприємство придбало основні фонди, вартість яких підлягає амортизації на суму 16 тис. грн (разом з ПДВ), сировину, що належить до складу валових витрат на суму 8 тис. грн (разом з ПДВ) та товари невиробничого призначення на суму 4 тис. грн (разом з ПДВ).

Приклад розрахунку акцизного збору

Максимальна роздрібна ціна на сигарети з фільтром за власною назвою „Екстра” становить – 3, 46 грн, без ПДВ і акцизного збору – 2, 36 грн.

Фактичні обсяги реалізації сигарет з фільтром – 5 000 пачок або 100 000 штук сигарет.

Оборот, з реалізації, обчислений за максимальною роздрібною ціною (без ПДВ та акцизного збору) складає 11 800 грн. ($2,36 \times 5000$ пачок).

Акцизний збір обчислюється:

а) за ставками у твердих сумах з одиниці продукції:

обсяги реалізації сигарет з фільтром – 100 тис. штук, ставка акцизного збору, перерахована на 1 сигарету, - 0,0115 грн, нарахована сума акцизного збору за ставками у твердих сумах з одиниці продукції складає 1150 грн. ($100\,000 \times 0,0115$);

б) за ставками у відсотках до обороту з реалізації товару:

оборот з реалізації складає 11800 грн., ставка акцизного збору у відсотках до обороту – 8%, нарахована сума акцизного збору складає 944 грн ($11800 \text{ грн} \times 8\% : 100$);

в) сума акцизного збору, обчислена одночасно за ставкою акцизного збору у твердих сумах та у відсотках до обороту з реалізації товару, складає 2094 грн ($1150 \text{ грн} + 944 \text{ грн}$)

Відсотки максимальної роздрібної ціни (без ПДВ і акцизного збору), помножені на обсяги реалізованого товару, складають 2596 грнб ($22\% \times 2,36 \times 5000$ пачок). Обчислені суми порівнюються, до нарахування береться сума 2596 грн., у розрахунку записується в графі 13.

Рекомендовані завдання для тестового контролю знань на тему „Непрямі податки”

1. Непрямі податки - це податки, які:

- 1) Платить і є носієм одна особа.
- 2) Включаються в ціну на стадії виробництва у виробників.
- 3) Стягуються з виробництва цінностей, доходу і майна.
- 4) Стягуються зі споживання цінностей; витрат і користування речами.

2. Непрямі податки:

- 1) Не залежать від доходів або майна окремого платника.
- 2) Стягуються внаслідок придбання і накопичення матеріальних благ.
- 3) Залежать від об'єкта оподаткування.
- 4) Стягуються за декларацією і за кадастрами.

3. До переваг непрямих податків відносять:

- 1) Швидкість, стабільність та рівномірність надходження до бюджету.
- 2) Обмежені можливості для стимулювання виробництва.
- 3) Відсутня безпосередня залежність від розміру доходів платника.
- 4) Сплачується кінцевим споживачем.

4. До недоліків непрямих податків відносять:

- 1) Не мають примусового характеру, не потребують накопичення певних коштів.
- 2) Диференціація ставок за групами товарів та послуг.
- 3) При підвищенні цін надходження в бюджет істотно не змінюються.
- 4) Не залежать від доходів або майна окремого платника.

5. Компенсаційне мито - це:

- 1) Мито, що встановлюється для врівноваження цін на імпорتنі та вітчизняні товари за погодженням сторін з метою виключення цінової конкуренції.
- 2) Мито, яке встановлюється на товари постійного попиту з метою одержання достатніх надходжень.
- 3) Мито, яке встановлюється з метою обліку експортно-імпортних операцій.
- 4) Мито, що вводиться з метою захисту внутрішнього ринку від конкуренції з боку товарів іноземного виробництва.

6. Специфічне мито - це:

- 1) Мито, що встановлюється для врівноваження цін на імпорتنі та вітчизняні товари за погодженням сторін з метою виключення цінової конкуренції.
- 2) Мито, яке встановлюється на товари постійного попиту з метою одержання достатніх надходжень.
- 3) Мито, яке встановлюється з метою обліку експортно-імпортних операцій.
- 4) Мито, що встановлюється у випадках, коли товари ввозяться за

явно заниженими цінами.

7. Фіскальне мито - це:

- 1) Мито, що вводиться з метою захисту внутрішнього ринку від конкуренції з боку товарів іноземного виробництва.
- 2) Мито, яке встановлюється на товари постійного попиту з метою одержання достатніх надходжень.
- 3) Мито, яке встановлюється з метою обліку експортно-імпортних операцій.
- 4) Мито, що встановлюється у випадках, коли товари ввозяться за явно заниженими цінами.

8. Протекціоністське мито - це:

- 1) Мито, яке встановлюється з метою обліку експортно-імпортних операцій
- 2) Мито, що встановлюється у випадках, коли товари ввозяться за явно заниженими цінами.
- 3) Мито, що вводиться з метою захисту внутрішнього ринку від конкуренції з боку товарів іноземного виробництва.
- 4) Мито, яке встановлюється на товари постійного попиту з метою одержання достатніх надходжень.

9. Антидемпінгове мито - це:

- 1) Мито, що встановлюється для врівноваження цін на імпортні та вітчизняні товари за погодженням сторін з метою виключення цінової конкуренції.
- 2) Мито, що вводиться з метою захисту внутрішнього ринку від конкуренції з боку товарів іноземного виробництва.
- 3) Мито, яке встановлюється на товари постійного попиту з метою одержання достатніх надходжень.
- 4) Мито, що встановлюється у випадках, коли товари ввозяться за явно заниженими цінами.

10. Порядок нарахування та сплати ввізного мита здійснюється на основі:

- 1) Платіжного доручення.
- 2) Платіжного повідомлення.
- 3) Вантажно - митної декларації.
- 4) Податкової накладної.

11. Контроль за правильністю та своєчасністю сплати мита здійснюють:

- 1) Органи ДПС України.
- 2) Митні органи України.
- 3) Інспекції по цінах.

4) Органи Держказначейства.

12. Єдиний митний тариф передбачає ставки:

- 1) Загальні, індивідуальні, пільгові.
- 2) Пільгові, преференційні, індивідуальні.
- 3) Преференційні, пільгові, повні.
- 4) Пільгові, загальні, індивідуальні.

13. Марка акцизного збору;

- 1) Підтверджує сплату акцизного збору.
- 2) Є спеціальним знаком маркування товарів, яка підтверджує сплату акцизного збору.
- 3) Є різновидом податкового векселя.
- 4) Є гарантом майбутньої сплати акцизного збору.

14. Спільні риси мита та акцизного збору:

- 1) Ставки диференційовані за групами товарів.
- 2) Невеликий перелік товарів, що підлягають оподаткуванню.
- 3) Контроль за правильністю та своєчасністю справляння податку здійснюють органи ДПС.
- 4) Справляння податку пов'язане із зовнішньоекономічною діяльністю країни.

15. Відмінні риси мита від Акцизного збору:

- а) Податок включається в ціну товарів і сплачується за рахунок кінцевого споживача.
- б) Ставки диференційовані за групами товарів.
- в) Стягується при переміщенні через митний кордон.
- г) Невеликий перелік товарів, що підлягають оподаткуванню.

16. Об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з:

- 1) Вивезення товарів за межі митної території України для їх споживання за межами митної території України.
- 2) Передачі майна орендодавця, який є резидентом, у користування орендарю.
- 3) Надання послуг із страхування і перестрахування.
- 4) Виплат заробітної плати, пенсій, стипендій, субсидій,

17. Звільняються від оподаткування ПДВ операції з:

- 1) Послуг з доставки пенсій та грошової допомоги населенню.
- 2) Продажу товарів, що були експортовані платником податку за межі митної території України.
- 3) Продажу робіт, призначених для використання та споживання за межами митної території України.
- 4) Надання транспортних послуг з перевезень пасажирів та вантажів за межами митного кордону України.

18. ПДВ за нульовою ставкою обчислюється щодо операцій з:

- 1) Надання транспортних послуг з перевезень пасажирів та вантажів за межами митного кордону України.
- 2) Послуг з доставки пенсій та грошової допомоги населенню.
- 3) Продажу путівок на санаторно-курортне лікування та відпочинок дітей.

19. Податкова декларація з ПДВ подається до ДПІ:

- 1) 25-го числа місяця, що настає за звітним періодом, незалежно від виникнення податкових зобов'язань.
- 2) Протягом 40 днів від останнього дня місяця, що настає за звітним періодом, незалежно від виникнення податкових зобов'язань.
- 3) 25-го числа місяця, що настає за звітним періодом, у залежності від того, чи виникло податкове зобов'язання.
- 4) Протягом 40 днів від останнього дня місяця, що настає за звітним періодом, у залежності від того, чи виникло податкове зобов'язання.

20. Об'єктом оподаткування акцизним збором є обороти з реалізації:

- 1) Підакцизних товарів на експорт за іноземну валюту.
- 2) Товарів для власного споживання, промислової переробки.
- 3) Легкових автомобілів спеціального призначення.
- 4) Спирту етилового, що використовується для виготовлення лікарських засобів.

21. Ставки акцизного збору встановлюються:

- 1) У % до обороту з продажу та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару.
- 2) У твердих сумах з одиниці реалізованого товару.
- 3) У % до обороту з продажу.
- 4) 55% до обороту з продажу.

Практичне заняття № 5

Тема: Податки і збори різних рівнів

Стислі теоретичні відомості

Державне мито, на відміну від усіх інших податків і зборів є індивідуально відплатним платежем, оскільки при його стягненні орган чи особа мають право здійснювати від імені держави юридично значимі дії з видачею відповідного документа.

Державне мито – це збір коштів за здійснення певних дій з видачею документів, що мають юридичне значення.

Платниками державного мита на території України є фізичні та юридичні особи за вчинення в їхніх інтересах дій та видачу документів, що мають юридичне значення, уповноваженими на те органами.

Податок з реклами є обов'язковим до застосування місцевими органами самоврядування при наявності об'єкта оподаткування. Для розрахунку податку з реклами важливо визначитися, що є рекламою, адже якщо та чи інша інформація рекламою не є, то й податок з реклами платити не потрібно.

Об'єктом оподаткування з реклами є вартість наданих послуг по встановленню і розміщенню реклами. **База оподаткування податком з реклами** визначається виходячи з вартості сплачених рекламодавцем сум за надання послуг по розміщенню і поширенню реклами. При виконанні рекламних робіт власними силами, об'єктом оподаткування є вартість фактично здійснених затрат на її виготовлення і розміщення. В 1999 році встановлені ставки за розміщення одноразової реклами в розмірі не більше 0,1% вартості послуг і 0,5% вартості послуг – за розміщення реклами на тривалий час.

Комунальний податок утримується з юридичних осіб, окрім бюджетних організацій, планово-дотаційних і сільськогосподарських підприємств. Граничний розмір податку не повинен перевищувати 10% НМ за кожного середньоспискового працівника. Отже, комунальний податок розраховується за формулою:

$$П = Ч \times 17 \times Ст,$$

Де *П* – сума комунального податку;

Ч – середньооблікова чисельність працюючих;

17 – нмдг;

Ст – ставка податку.

Підприємства нараховують і сплачують **збори на соціальні заходи** від фонду оплати праці або заробітної плати працівників.

Ставки внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

Категорія платників	Ставка внеску до ПФ
<i>Підприємства, установи, організації, об'єднання громадян, профспілки, політичні партії, у т.ч. філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, що мають окремий баланс і ведуть розрахунки із застрахованими особами; фізичні особи - суб'єкти</i>	33,2%

<i>підприємницької діяльності, які використовують працю найманих працівників</i>		
<i>Роботодавці, які використовують працю найманих працівників із числа льотних екіпажів</i>	<i>Витрати на оплату праці найманих працівників із числа льотних екіпажів повітряних суден цивільної авіації</i>	42%
	<i>Витрати на оплату праці “звичайних працівників”</i>	33,2%
<i>Роботодавці, які забезпечують роботою інвалідів</i>	<i>Витрати на оплату праці працівників-інвалідів</i>	4%
	<i>Витрати на оплату праці інших працівників</i>	33,2%
<i>Підприємства всеукраїнських громадських організацій інвалідів, у яких кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих</i>		4%

Розміри внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

1)у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням дорівнюють:

*для роботодавців – 1,5% суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників, що включають витрати на виплату основної та додаткової заробітної плати, інші заохочувальні виплати і компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, які підлягають обкладенню прибутковим податком;

*для роботодавців – на підприємствах та в організаціях громадських організацій інвалідів, де кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих і за умови, що фонд оплати праці таких інвалідів становить не менше 25% суми витрат на оплату праці, - окремо 0,7% суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників-інвалідів та 1,5% суми фактичних виплат на оплату праці інших працівників.

*для роботодавців – на підприємствах та в організаціях УТОГ і УТОС – 0,5% суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників;

*для найманих працівників, заробітна плата яких нижче прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи – 0,5% і 1% - заробітна плата яких вище прожиткового мінімуму; а для

найманих працівників-інвалідів, які працюють на підприємствах і в організаціях товариств УТОГ і УТОС – 0,25% суми оплати праці.

2) на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття:

- * для роботодавців – 1,3% суми фактичних витрат на оплату праці найманих працівників;

- * для найманих працівників – 0,5% суми оплати праці;

- * на підприємствах та організаціях громадських організацій інвалідів, де кількість інвалідів становить не менше 50% загальної чисельності працюючих і за умови, що фонд оплати інвалідів становить не менше 25% суми витрат на оплату праці, роботодавці звільняються від сплати внесків у частині витрат на оплату праці найманих працівників-інвалідів;

- * роботодавці підприємств і організацій товариств УТОГ і УТОС звільняються від сплати внесків;

3) для осіб, які беруть участь у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні на добровільних засадах, забезпечують себе роботою самостійно, фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, осіб, які виконують роботи згідно з цивільно-правовими угодами, а також громадян України, які працюють за межами України та не застраховані в системі обов'язкового державного соціального страхування країни, в якій вони перебувають, - 5,5% суми оподаткованого доходу, у тому числі:

- 3,4% - на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

- 2,1% - на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Користування землею в Україні є платним. Плата за землю запроваджена з метою формування джерела коштів для фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі та землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землі гіршої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів.

Механізм нарахування та сплати земельного податку визначено законодавством України.

Об'єктом плати (податку) за землю є земельна ділянка, а також земельна частка (пай), яка знаходиться у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди.

Базою оподаткування є грошова оцінка земельної ділянки, яка проводиться Державним комітетом України по земельних ресурсах за Методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України. Дані про грошову оцінку землі мають у своєму розпорядженні відділи земельних ресурсів при місцевих органах виконавчої влади. Підставою нарахування земельного податку є дані Державного земельного кадастру.

Таблиця 1 Ставки та порядок, розрахунку земельного податку, що діють на сьогодні

№ з/п	Види земельних угідь	Ставка податку, %	Формула для розрахунку	Умовні позначення
1	2	3	4	5
Ставки податку встановлюються залежно від грошової оцінки 1 га угідь				
Сільськогосподарські угіддя			П =Дх Г х Кі х С / 100	П - сума нарахованого податку (грн.); Д - загальна площа ділянки (га); Г - грошова оцінка 1 га угідь (грн. /га); Кі - коефіцієнт індексації грошової оцінки землі; С -ставка податку (%)
1	Рілля, сіножаті,	0,1		
2	Багаторічні насадження	0,03		
Несільськогоспидарські угіддя				
3	Землі населених пунктів	1		
Ставки податку встановлюються залежно від грошової оцінки 1 га ріллі по області				
Несільськогосподарські угіддя			П = Д х Го х Ст х Кі / 100	Го - грошова оцінка І га ріллі по області (грн.)
1	Землі надані у тимчасове користування	50		
2	Землі природоохоронного, оздоровчого, рекреаційною та істерико-культурного призначення	50		
3	Землі військових формувань, залізничного транспорту	0,02		

4	Землі підприємств промисловості, транспорту, зв'язку	5		
5	Землі, то входять до складу земель лісового фонду та зайняті виробничими, культурно-побутовими, житловими будинками та господарськими будівлями та спорудами	0.3		
6	Землі водного фонду	0.3		
7	Земельні ділянки населених пунктів (за винятком сільськогосподарських угідь, для яких не встановлено грошову оцінку)	Визначають і затверджують відповідні сільські, селищні, міські ради	$P = D \times C \times K \times K_i \times K_v / 100$	K - підвищуючий коефіцієнт (встановлюється законодавством; K _v - коефіцієнт функціонального використання земель

Сума податку визначається виходячи із середніх ставок податку, функціонального використання та місцезнаходження земельної ділянки, але не більше, ніж у два рази від середніх ставок податку встановлених законодавством.

Використання природних ресурсів в Україні регулюється відповідними кодексами, законами, стягнення ресурсних платежів - розробленими на виконання зазначених нормативних документів Постановами Кабінету Міністрів України та інструкціями, затвердженими відповідними міністерствами та відомствами.

До складу ресурсних платежів відносяться:

- збір за забруднення навколишнього природного середовища;
- збір за спеціальне використання водних ресурсів;
- збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету:
- плата за користування надрами для видобування корисних копалин;
- плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин;

- збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду.

Мета: на практичному занятті 5 студент повинен вміти визначати середньооблікову чисельність працюючих, місцеві податки і збори; розраховувати суму зобов'язань перед цільовими фондами; визначати суми ресурсних платежів.

Передусім слід звернути увагу на те, що стягнення місцевих податків і зборів в Україні регулюється Декретом Кабінету Міністрів „Про місцеві податки і збори”, відрахувань до Державних цільових фондів – Законами України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, зумовленими народженням і похованням», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» а також іншими актами, прийнятими на основі зазначених законів органами виконавчої влади. Пригадавши з пройденого матеріалу на попередніх ступенях освіти ("Фінанси", "Податкова система України"), які існують види зборів та платежів, способи визначення їх бази оподаткування, слід звернути увагу на фінансову ефективність щодо доходів зведеного бюджету, враховуючи при цьому велику регулюючу роль даних видів податків серед інших, що застосовуються в країні.

При підготовці до практичного заняття, потрібно зробити аналіз відповідності механізму справляння місцевих податків в розрізі регіонів, звернути увагу на основні недоліки податкового законодавства, які існують на сьогоднішній день, та на необхідність застосувати заходи щодо підвищення контрольної та регулюючої ефективності зазначених податків. Всі ці питання висвітлені у відповідних темах курсу та посібниках для самостійної роботи, а також у рекомендованій додатковій літературі.

Виховна мета: формування основних рис майбутнього працівника податкової та митної служб, який вільно орієнтується в непрямих податках, знає особливості оподаткування зовнішньоекономічної діяльності та вдало вміє використати набуті знання для майбутньої практичної роботи.

Міжпредметні зв'язки:

Політекономія;
Макроекономіка;
Мікроекономіка;

Економіка підприємства;
Фінанси;
Фінанси підприємства;
Бухгалтерський облік.

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка присутності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мети заняття;
- повідомлення плану заняття.

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення – 10 хвилин

План заняття

1. Розрахунок місцевих податків і зборів.
2. Розрахунок ресурсних платежів.
3. Розрахунок внесків до фондів соціального страхування і до Пенсійного фонду.

Питання для контролю знань студентів

1. Які податки і збори відносяться до місцевих і в чому полягає особливість їх стягнення?
2. Що є базою оподаткування податком з реклами?
3. Як розраховується середньоспискова чисельність працюючих для визначення комунального податку?
4. Які особливості розрахунку податку з власників транспортних засобів?
5. Дайте характеристику зборам за спеціальне використання природних ресурсів.
6. Які особливості пенсійної революції – 2004?
7. Про що слід пам'ятати, розраховуючи середньоденну заробітну плату?

Вправи для виконання

Приклад 1

Підприємство за звітний квартал виробило 100 тонн продукції. Згідно з нормативом використання води на виробництво 1 тонни продукції потрібно 35 куб. м.

Загальний обсяг використаної води дорівнює:

$$W = 100 \times 35 = 3500 \text{ куб.м.}$$

1.2. За обсягом оплати послуг за водопостачання

Приклад 2

Підприємство отримало воду від системи водоканалу житлово-комунального господарства (чи іншої підпорядкованості) згідно з платою за послуги водопостачання в обсязі 1000 куб. м за звітний квартал.

Обсяг води для нарахування збору за спеціальне використання водних ресурсів становить 1000 куб.м.

1.3. За обсягом витраченої електроенергії.

При заборі води насосними станціями витрати електроенергії контролюються згідно з показниками спеціальних приладів.

Визначення обсягу забору води насосними агрегатами за даними витрат електроенергії здійснюються за формулою

$$W = (E \times 367,2 \times N_n \times N): H$$

де 367,2 — постійний коефіцієнт;

W — обсяг забраної води (куб. м);

E — витрати електроенергії за розрахунковий період (кВт/г);

H — розрахунковий тиск насоса (м);

N_n, N_e — коефіцієнти корисної дії (к.к.д.) відповідно до насоса та електродвигуна.

Розрахункові показники H, N_n, N_e беруться з матеріалів технічного проекту насосної станції та технічних паспортів до них.

Приклад 3

Згідно з документами про сплату за використану електроенергію на насосній станції визначаємо, що обсяг витраченої електроенергії становить 61800 кВт/г за звітний квартал.

Згідно з технічним проектом (паспортом) насосної станції і паспортами насоса та двигуна визначаємо:

розрахунковий тиск H = 30м;

коефіцієнт корисної дії насоса N_n = 0,89;

коефіцієнт корисної дії електродвигуна N_e = 0,87.

Тоді згідно із загальною формулою маємо:

$$W = (61800 \times 367,2 \times 0,89 \times 0,87) : 30 = 585705,3 \text{ куб. м}$$

1.4. За обсягом виробленої електроенергії.

При пропусканні води через турбінні агрегати видобуток електроенергії контролюється згідно з показниками спеціальних приладів, що й відображає результат виробничої діяльності підприємства.

Кількість пропущеної через турбінний агрегат води за даними виробленої електроенергії обчислюється за формулою

$$W = (367,2 \times E) : (H \times N_t \times N_r),$$

де W — обсяг пропущеної через турбінні агрегати води за розрахунковий час (куб. м);

H — середній корисний тиск (м);

N_t, N_r — коефіцієнти корисної дії (к.к.д.) відповідно до турбіни та генератора;

E — обсяг виробленої електроенергії (кВт/г) за розрахунковий період.

Розрахунковий показник корисного тиску води дорівнює різниці відміток верхнього (вище греблі) та нижнього (нижче греблі) б'єфів (рівнів води) водосховища та витрат тиску на спорудах водоводу (грати, трубопроводи тощо).

Відмітки б'єфів (рівнів води) водосховища визначаються за даними режимних спостережень або згідно з розрахунком несталої руху потоку в нижньому б'єфі (згідно з проектними даними).

К.к.д. турбіни та генератора визначаються за паспортними даними і дорівнюють відповідно .

$M_t = 0,85 — 0,95$ та $M_r = 0,96 — 0,98$.

Приклад 4

Згідно із звітними документами виробничої діяльності ГЕС за розрахунковий місяць виробництво електроенергії становило 310 тис. кВт/г.

Згідно із режимними даними спостережень відмітка води у верхньому б'єфі (вище греблі) становила 65,2 м, а в нижньому б'єфі (нижче греблі) — 57,17 м.

Таким чином, тиск становить:

$$H = 65,2 — 57,17 = 8,03 \text{ м.}$$

З урахуванням втрати напору на спорудах водоводу, що дорівнює (за проектом) 0,5 м, розрахунковий напір дорівнює:

$$H = 8,03 — 0,5 = 7,53 \text{ м.}$$

Згідно з Паспортом турбіни $M_t = 0,876$ (для даного звітного періоду) та паспортом генератора $N_r = 0,97$.

Таким чином, згідно із загальною формулою розрахунку пропущеної через турбіни води маємо:

$$W = (367,2 \times 310000) : (7,53 \times 0,876 \times 0,97) = 17,80 \text{ млн куб. м.}$$

2. Обчислення збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору за користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту

Приклад 1

Промислове підприємство розташоване в басейні річки Дніпро (Черкаська обл.) та у своїй діяльності використовує водні ресурси загальнодержавного значення із змішаного джерела.

Установлений ліміт води становить — 1100 куб. м.

Згідно з даними первинного обліку води за показниками вимірювальних приладів до змішаного джерела водопостачання забрано 1200 Куб. м води, з них підземної води — 500 куб. м; поверхневої води — 700 куб. м. За звітний період підприємство фактично використало водних ресурсів з урахуванням втрат у системах його водопостачання — 1200 куб. м.

Після закінчення року підприємство перевищило ліміт використання водних ресурсів на 100 куб. м (1200-1100).

Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів за звітний період становить:

з поверхневих водних об'єктів .

$$638 \text{ куб. м} \times 4,79 \text{ коп./куб. м} = 30,56 \text{ грн.};$$

з підземних вод

$$462 \text{ куб. м} \times 4,54 \text{ коп./куб. м} = 20,97 \text{ грн.}$$

Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів за перевищення ліміту води становить:

з поверхневих водних об'єктів

$$58 \text{ куб. м} \times 4,79 \text{ коп./куб. м} \times 5 = 13,89 \text{ Грн.};$$

з підземних вод

$$42 \text{ куб. м} \times 4,54 \text{ коп./куб. м} \times 5 = 9,53 \text{ грн.}$$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року:

$$30,56 \text{ грн.} + 20,97 \text{ грн.} + 13,89 \text{ грн.} + 9,53 \text{ грн.} = 74,95 \text{ грн.} -$$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за попередні звітні періоди 56,0 грн.

Підлягає сплаті в звітному кварталі 18,95 грн. (74,95 грн. - 56,0 грн.), у тому числі до Державного бюджету 80 відс. — 14,16 грн., до місцевого бюджету 20 відс. — 3,79 грн.

Приклад 2

Електростанція розташована в басейні річки Південний Буг.

За звітний період обсяг води, пропущений через турбіни, становить

19,06 млн куб. м.

Крім цього, електростанція має дозвіл на спеціальне використання поверхневих водних ресурсів місцевого значення. Установлений ліміт — 200 куб. м.

За звітний період фактично використано водних ресурсів місцевого значення 250 куб. м.

Перевищений ліміт використання води становить 50 куб. м (250-200).

Нарахована сума збору за користування водами для потреб гідроенергетики з початку року становить:

$19,06 \text{ млн куб. м} \times 0,98 \text{ коп./100 куб. м} = 1867,88 \text{ грн.}$

Нараховано збору за користування водами для потреб гідроенергетики за попередні звітні періоди — 1400,91 грн.

Підлягає сплаті збору за користування водами для потреб гідроенергетики 100 відсотків до Державного бюджету в звітному кварталі — 466,97 грн. (1867,88 -1400,91).

Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів за звітний період становить:

з поверхневих водних об'єктів

$200 \text{ куб. м} \times 5,54 \text{ коп./куб. м} = 11,08 \text{ грн.}$

Нарахована сума збору за спеціальне використання водних ресурсів за перевищення ліміту води становить:

з поверхневих водних об'єктів

$50 \text{ куб. м} \times 5,54 \text{ коп./куб. м} \times 5 = 13,85 \text{ грн.}$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року:

$11,08 \text{ грн.} + 13,85 \text{ грн.} = 24,93 \text{ грн.}$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів за попередні звітні періоди 18,69 грн.

Підлягає сплаті збору за спеціальне використання водних ресурсів 100 % до місцевого бюджету в звітному кварталі — 6,24 грн. (24,93-18,69).

Приклад 3

В Одеській області розташоване підприємство водного транспорту, яке експлуатує вантажні самохідні і несамохідні та пасажирські судна.

Крім цього, підприємство отримало дозвіл на спеціальне водокористування підземних вод з установленим лімітом 2000 куб. м.

За даними обліку з початку року власник експлуатував вантажні самохідні і несамохідні судна 1215000 тоннаж-діб та пасажирські — 20000 місце-діб. На власні виробничі потреби використано 2100 куб. м води з підземного джерела.

Нарахована сума збору при експлуатації водних шляхів вантажними самохідними і несамохідними суднами з початку року становить:

$1215000 \text{ тоннаж-діб} \times 1,75 \text{ коп. за 1 тоннаж-добу} = 21262,5 \text{ грн.}$

Нарахована сума збору при експлуатації водних шляхів пасажирськими суднами з початку року становить:

$20000 \text{ місце-діб} \times 0,20 \text{ коп. за 1 місце-добу} = 40 \text{ грн.}$

Усього нараховано збору за користування водами для потреб водного транспорту з початку року:

$21262,5 \text{ грн.} + 40 \text{ грн.} = 21302,5 \text{ грн.}$

Усього нараховано збору за користування водами для потреб водного транспорту за попередній період — 15570,5 грн.

Сума збору, що підлягає сплаті 100 відсотків до Державного бюджету за звітний період:

$21302,5 \text{ грн.} - 15570,5 \text{ грн.} = 5732 \text{ грн.}$

Нарахована сума збору за спеціальне використання підземних водних ресурсів у межах ліміту з початку року становить:

$2000 \text{ куб. м} \times 8,82 \text{ коп./куб. м} = 17640 \text{ грн.}$

Нарахована сума збору за спеціальне використання підземних водних ресурсів понад ліміт з початку року становить:

$(100 \text{ куб. м.} \times 8,82 \text{ коп./куб. м.}) \times 5 = 4410 \text{ грн.}$

Усього нараховано збору за спеціальне використання водних ресурсів з початку року:

$17640 \text{ грн.} + 4410 \text{ грн.} = 22050 \text{ грн.}$

Усього нараховано за попередній звітний період — 16537 грн.

Підлягає сплаті в звітному періоді збору за спеціальне використання водних ресурсів:

$22050 \text{ грн.} - 16537 \text{ грн.} = 5513 \text{ грн.,}$

у тому числі до Державного бюджету 80 відсотків — 4410 грн., до місцевого бюджету 20 відсотків — 1103 грн.

Завдання 5.1

Поліграфічне підприємство займається друком поліграфічної продукції, в т.ч. рекламних буклетів. Дизайн замовлення розробляє замовник. Поліграфічне підприємство виконує лише друк замовлення відповідно з вимогами замовника.

Чи обов'язково поліграфічному підприємству в такому випадку сплачувати податок з реклами? Якщо ні, то хто повинен сплачувати податок з реклами в процесі створення цієї реклами?

Завдання 5.2

Чи правомірні щорічні збори за розміщення діючого не перший рік об'єкта торгівлі органами санепідемстанції і пожежної охорони?

Якими законодавчими актами вони встановлені?

Завдання 5.3

Як обґрунтувати правильність розрахунку орендодавцем податку на землю на площу приміщень, переданих в оренду, якщо орендодавцем є заклад освіти, що звільнений від сплати податку на землю?

Завдання 5.4

Телекомпанія надала рекламні послуги. Їх вартість склала 12050 грн., з яких 2000 грн. – ПДВ, 50 грн – податок з реклами. За договором замовник зробив 80% передоплату, а решту суми вніс після фактичного виходу реклами. Собівартість рекламних послуг – 6000 грн.

Як на вашу думку ці операції відобразяться в обліку у виробника реклами?

Завдання 5.5

У березні 2003 р. підприємство з рекламними цілями роздало 1000 одиниць готової продукції на суму 600 грн., звичайна ціна – така ж. Оподатковуваний прибуток за 2002 р. становив 10000 грн., 2% - 200 грн. Вартість матеріальних затрат у витратах на виробництво 1000 одиниць цієї продукції – 150 грн., решта витрат – 450 грн.

Відобразіть дану операцію в податковому обліку.

Завдання 5.6

Сім'я потерпілого, який помер від професійного захворювання, складалася з трьох осіб: він, жінка, яка не працює та якій 55 років, та дитина 20 років, яка навчається на денній формі навчання. Причинний зв'язок смерті потерпілого з одержаним професійним захворюванням встановлено висновком МСЕК. Потерпілий одержував щомісячну страхову виплату в розмірі 250 грн. Та пенсію за віком 145 грн.

Обчисліть дохід для розрахунку щомісячної страхової виплати утриманцям.

Розрахуйте щомісячну страхову виплату.

Завдання 5.7

Концерн зареєстрований як неприбуткова організація і утримується за рахунок членських внесків засновників. В останні часи ніяких видів господарської діяльності концерн не здійснював, заробітна плата його робітникам не нараховувалась.

Чи можна якимось чином уникнути збору по обов'язковому державному пенсійному страхуванню в розмірі 32% виходячи з розміру мінімальної заробітної плати?

Завдання 5.8

Підприємство придбало не житловий будинок. Земельна ділянка, на якій воно розташоване, надана в тимчасове користування до 2006 року. Іншому підприємству – продавцю будівлі. В земельному кадастрі ця земельна ділянка закріплена за підприємством-продавцем. Підприємство-покупець(ТОВ) збирається розмістити в цьому будинку аптечний заклад.

Чи повинно воно сплачувати земельний податок?

Завдання 5.9

Директор Райко В.І., чорнобилець 1 категорії, є найманим працівником ТОВ “Сонечко”. Заробітна плата становить 500 грн. Податкова соціальна пільга застосовується за місцем основної роботи.

Розрахуйте суми внесків до Пенсійного фонду і фондів соціального страхування.

Завдання 5.10

Який розмір середньої заробітної плати має застосовуватися при нарахуванні пенсій у 2004 році та при перерахунку пенсії працівнику, що звернувся за призначенням пенсії в 2003 році?

Чи правомірне застосування органами Пенсійного фонду середньої заробітної плати в розмірі 306 грн. для нарахування пенсій?

Завдання 5.11

Працівниця Романова В.А. сама виховує двох дітей віком до 18 років. Її зарплата становить 380 грн. (не перевищує умовний граничний розмір 510 грн.)

Працівниця 1 березня 2004 року подала заяву про надання їй соціальної пільги як одинокій матері, що виховує двох дітей до 18 років.

Розрахуйте суму утримань до соцфондів.

Завдання 5.12

На балансі підприємства станом на 01.01.2004 р. знаходилось два легкових автомобіля: ВАЗ 21043 з об'ємом двигуна 1500 см. куб та Форд з об'ємом двигуна 2000 см. Куб. Провести розрахунок податку з власників транспортних засобів, заповнити форму

розрахунку, визначити строк сплати податку і відобразити в податковому обліку.

Завдання 5.13

Підприємство в 4 кварталі 2003 року використало на виробничі потреби 1200 м.куб. води з басейну р. Південний Буг. Підприємству встановлено ліміт використання прісних водних ресурсів – 1000 м.куб.

Нарахувати плату за спеціальне використання водних ресурсів.

Завдання 5.14

Мале підприємство має за штатним розкладом на 01.10.2004р. 25 чол.

Протягом 4 кварталу відбулися такі зміни:

15.10.2004р. – зараховано 2 чол.

25.11.2004р. – звільнено 3 чол.

10.12.2004р. – зараховано 1 чол.

Заробітна плата нарахована за квартал в сумі 10 тис. грн., виплачено за цей же період – 7 тис. грн..

Розрахувати суму комунального податку.

Завдання 5.15

Підприємство розташоване в межах населеного пункту і займає загальну площу земельної ділянки 5 тис. кв. м, у тому числі частину площу земельної ділянки, що перевищує норми відведення, у розмірі 2 тис. кв.м. Ставка плати за землю — 12 грн за 1 кв. м. Визначити суму та строки сплати плати за землю.

Завдання 5.16

Підприємство розташоване за межами населеного пункту і займає площу земельної ділянки 20 тис. кв. м. Визначити суму плати за землю та її строки, якщо грошова оцінка ріллі по області становить 8000 грн за 1 га.

Завдання 5.17

У м. Миколаєві розташоване ВАТ, яке займає земельну ділянку площею 15 га. Частина цієї ділянки (1,5 га) здається в оренду політехнічному інституту під гуртожитки. Необхідно визначити:

-суму земельного податку, яке сплатить ВАТ м. Миколаєва за звітний період.

Розв'язок

Об'єктом плати за землю є ділянка землі, що знаходиться у власності або використанні, в тому числі на умовах оренди. Платниками є власники землі та землекористувачі. Ставка податку встановлюється в залежності від конкретного регіону та цільового використання земельної ділянки.

Так як платник податку ВАТ знаходиться в м. Миколаїв, де за статистичними даними проживає близько 800 тис. чол. і грошової оцінки землі не проводилося, то ставка податку визначається згідно законом в розмірі 27,15 коп/м², крім цього, так як м. Миколаїв - обласний центр, то діє коефіцієнт у розмірі 2,5.

Визначаємо площу земельної ділянки, яка використовується під виробництво:

15га - 1,5 га = 13,5 га.

Податок = 13,5 га x 10000 м² x 27,15 коп/м² x 2,5 = 9163135 коп. = 916311,25 грн.

Відповідь:

ВАТ м. Миколаєва сплатить за звітний період земельного податку на суму 916311,25 грн.

Завдання 5.18

У м. Києві розташоване ВАТ, яке використовує прісну воду для власних потреб у обсязі 95000 м³. Затверджений ліміт з використання води - 10000 м³. Має на балансі підприємства 44 вантажні автомобілі з об'ємом двигунів 2400 см³, 5 автокарів із об'ємом двигунів 900 см³, 2 моторні човни з об'ємами двигунів 950 см³.

Необхідно визначити:

Податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин.

Плату за спеціальне використання прісних водних ресурсів.

Розв'язок.

Порядок обчислення і сплати податку на транспортні засоби регулюється Законом України "Про податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів" від 18 лютого 1997 р. та Законом України № 986-ХІУ внесені зміни в ст.3 чинного закону відносно ставок податку.

Платниками податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів є юридичні особи, у власності яких є транспортні засоби. Ставка податку на рік встановлюється в гривнях зі 100 см³ залежно від виду транспортних засобів. Згідно з переліком ставок для вантажних автомобілів із об'ємом двигуна менше 8200 см³ ставка податку складає 10 грн зі 100 см³. Оскільки автокар використовується для внутрішніх потреб, то ці автомобілі не є

об'єктами оподаткування цим податком. У переліку кодів по ГС опису і кодування товарів з моторних човнів податок береться лише з розмірів, то за об'ємом двигуна, що наведений в умові задачі, неможливо визначити ставку податку. ВАТ м. Києва не належить до організацій, що звільняються від податку або сплачують його у розмірі 50 %.

Тобто, сума податку складе:

$$\text{Податок} = 44 \times 2400 \text{ см}^3 10 \text{ грн} / 100 \text{ см}^3 = 10560 \text{ грн}$$

Оскільки ВАТ використовує воду для власних потреб, то воно повинне сплачувати податок за спеціальне використання прісних водних ресурсів.

Розмір плати за збір води із водяних об'єктів визначається на підставі нормативів плати, фактичних обсягів забору води і встановлених лімітів на цей забір. Нормативи плати за спеціальне використання водних ресурсів і порядок стягування таких платежів встановлюються Кабінетом Міністрів України. Згідно з цими нормативами підприємство повинне сплачувати за воду 3,42 коп./м³. Підприємство використовує воду в межах встановлених лімітів. Тобто, сума платежу за використання водних ресурсів складе:

$$\text{Платіж} = 9500 \text{ м}^3 \times 3,42 \text{ коп.} / \text{м}^3 = 32490 \text{ коп} = 324,9 \text{ грн}$$

Відповідь:

1. Сума податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин, які сплатить ВАТ м. Києва за звітний період, становитиме 10560 грн.

2. Плата за спеціальне використання прісних водних ресурсів, які сплатить ВАТ м. Києва за звітний період, становитиме 324,9 грн.

Завдання 5.19

Навчальний заклад фінансується за рахунок бюджету і займає площу 30 га. Має на території госпрозрахункові склади площею 1 га. Використовує воду на невиробничі потреби 500 м³ за ліміту 300 м³. На балансі інституту знаходиться 3 легкові автомобілі з об'ємом двигунів 1500 см³, 2 автобуси з об'ємом двигунів 2500 см³.

Необхідно визначити:

Суму земельного податку.

Податок з власників транспортних засобів.

Плату за спеціальне використання прісних водних ресурсів.

Завдання 5.20

Підприємство розташоване в Первомайську і займає площу 18 га. З них - здає в оренду медичному училищу гуртожитки загальною

площею 1,2 га. Підприємство має на балансі 20 самоскидів з об'ємом двигунів 1500 см³,

30 вантажних автомобілів (з об'ємом двигунів 2500 см³), 4 легкових автомобілі (з об'ємом двигунів 1600см³) та 3 автобуси (з об'ємом двигунів 2300см³) та використовує на виробничі потреби прісної води 10000 м³ при затвердженому ліміті 8000 м³.

Необхідно визначити:

1. Суму земельного податку.
2. Податок із власників транспортних засобів.
3. Плату за спеціальне використання прісних водних ресурсів.

Завдання 5.21

ТОВ розташоване в місті Києві і займає площу 5 га. На використання для власних потреб вод затверджений ліміт - 1000 м³. Фактично використано 1200 м³. Товариство має на своєму балансі 2 легкових автомобілі з об'ємом двигунів 1500 см³, 4 вантажні автомобілі з об'ємом двигунів 2500 см³, 1 електрокару та 2 автотранспортувачі з об'ємом двигунів 600 см³.

Необхідно визначити:

1. Суму земельного податку.
2. Податок із власників транспортних засобів.
3. Плату за спеціальне використання прісних водних ресурсів.

Завдання 5.22

У першому кварталі на підприємстві середньо облікова чисельність становила: у січні – 10 осіб, у лютому – 11 осіб і березні – 12 осіб. Необхідно знайти кількісний склад працівників за 1 квартал і розрахувати суму комунального податку

Завдання 5.23

Вартість послуг з розміщення реклами без ПДВ – 1800 грн. Реклама розміщується терміном на 1 місяць. Необхідно 1) знайти суму податку з реклами; 2) суму ПДВ; 3) загальну суму до оплати рекламних послуг.

Завдання 5.24

Скласти розрахунок за проживання у готелі м. Києва, якщо добова вартість житла становить 100грн; проживання – 7 діб; додаткові послуги готелю – 40 грн.

Завдання 5.25

Розрахуйте комунальний податок за квітень, якщо станом на 1 квітня на підприємстві було 30 штатних працівників, 14 квітня звільнилося двоє, 26 квітня прийнято 5 працівників

Завдання 5.26

Підприємство “Сокіл” замовило рекламному агентству ПП “Артстудія” розробити і розмістити у друкованому вигляді рекламний матеріал в разовому виданні. Вартість послуг рекламного агентства:

- з виготовлення реклами – 60 грн (у т.ч. ПДВ)
- з розміщення рекламного матеріалу – 36,15 грн (у т.ч. ПДВ)

Знайти податок з реклами і вартість рахунку, який видавництво газети виставило рекламному агентству

Завдання 5.27

На підприємстві “Глорія” на підставі табелів визначена наступна чисельність працюючих

№	Числа місяця	1	2	3	4-27	28-31	разом
1	Працівників у середньо обліковому складі	40	42	39	40	41	
2	У тому числі підлягає виключенню з облікової чисельності працівників	5	5	3	3	1	
3	Підлягають включенню для розрахунку середньо облікової чисельності штатних працівників облікового складу						

Розрахувати комунальний податок

Завдання 5.28

Розрахуйте суми транспортного податку якщо відомо:

№	Марка	Модель	Об'єм циліндра (довжина корпусу судна)	Кількість однорідних трансп. засобів	Ставка податку	Сума нарахованого податку
1	ЛАЗ	4207	11750	2		
2	УАЗ	3303	2445	1		

3	ВАЗ	21074	1570	3		
4	Мазда	8703	2626	2		
5	КамАЗ	8704	10850	1		
6	Катер	Амур	18,5	1		

Завдання 5.29

Розрахувати суму річного земельного податку з колгоспу, якщо площа ріллі складає 50га; з заводу, якщо він займає площу 90 га. Вартість 1 га ріллі в даній області – 4000грн

СтЗОВ “Сад” є платником земельного податку. Підприємство має наступні види земельних угідь за даними кадастрової книги:

- рілля – 1278 га;
- багаторічні насадження – 312 га ;
- землі населених пунктів – 100 га.

Довідкою відділу земельних ресурсів встановлено вартість земельних угідь:

- рілля – 37400 грн/га;
- багаторічні насадження – 26000грн/га
- землі населених пунктів – 53000 грн/га

Коефіцієнт функціонального використання землі складає 0,8

Знайти суму податку.

Рекомендовані завдання для тестового контролю знань

до теми: **Податки і збори різних рівнів**

1. Спільні риси платежів за ресурси та послуги з іншими податками:

- 1) Покриття видатків держави на відтворення.
- 2) Виконують фіскальну функцію.
- 3) Мають суттєве бюджетне значення.
- 4) Мають обов'язковий характер.

2. Чим відрізняється стягнення плати за ресурси від сплати інших податків та зборів:

- 1) Покриття видатків держави на відтворення.
- 2) Виконують фіскальну функцію.
- 3) Мають суттєве бюджетне значення.
- 4) Мають обов'язковий характер.

3. Що не є основним призначенням збору за спеціальне використання лісових ресурсів:

- 1) Мобілізація коштів для відтворення лісового фонду.
- 2) Поліпшення якісного складу лісового фонду.
- 3) Забезпечення правильної експлуатації лісів.

4) Забезпечення доходної частини бюджету.

4. До лісових ресурсів державного значення належать:

- 1) Заготівля деревини від рубок головного користування.
- 2) Заготівля живиці.
- 3) Заготівля другорядних лісових матеріалів.
- 4) Побічні лісові користування.

5. До лісових ресурсів місцевого значення належать:

- 1) Заготівля деревини від рубок головного користування.
- 2) Заготівля живиці.
- 3) Заготівля другорядних лісових матеріалів.
- 4) Побічні лісові користування.

6. Державні та громадські лісозаготівельні організації та підприємства сплачують збір за спеціальне використання лісових ресурсів:

- 1) Вісім разів на рік.
- 2) Щоквартально.
- 3) Щомісячно.
- 4) При одержанні лісорубного квитка (ордера).

7. Колективні приватні підприємства і громадяни вносять до бюджету збір за спеціальне використання лісових ресурсів:

- 1) Вісім разів на рік.
- 2) Щоквартально.
- 3) Щомісячно.
- 4) При одержанні лісорубного квитка (ордера).

8. Збір за використання водних ресурсів справляється:

- 1) За воду, що використовується для задоволення питних і санітарно-гігієнічних потреб населення.
- 2) За користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту.
- 3) За воду, що використовується для протипожежних потреб.
- 4) За воду, що використовується для потреб зовнішнього благоустрою території міст та інших населених пунктів.

9. У межах встановленого ліміту збір за спеціальне використання водних ресурсів відноситься:

- 1) На валові витрати.
- 2) За рахунок прибутку, що залишається.
- 3) На валові доходи.
- 4) На собівартість.

10. Збір за спеціальне використання водних ресурсів за понадлімітне використання:

- 1) Справляється у п'ятикратному розмірі і відноситься за рахунок

прибутку.

2) Справляється у десятикратному розмірі і відноситься на собівартість.

3) Справляється в подвійному розмірі і відноситься на валові доходи.

4) Справляється у п'ятикратному розмірі і відноситься на валові доходи.

11.Збір за виконані геологорозвідувальні роботи зараховується:

1) У повному обсязі до Державного бюджету.

2) 80% - до Державного бюджету та 20% - до бюджетів територіальних громад.

3) 50% - до Державного бюджету і 50% - до бюджетів територіальних громад.

4) У повному обсязі до місцевого бюджету.

12.Збір за виконані геологорозвідувальні роботи справляється:

1) 3 дати видобутку корисної копалини авансовими платежами:

2) За півріччя та наприкінці року до 15-го числа місяця, наступного за звітним за фактичними даними.

3) В кінці року, до 15-го числа місяця, що слідує за звітним за фактичними даними.

4) Щомісяця, авансовими платежами.

13. Властивості, які не характеризують місцеві податки та збори:

1) Місцеві органи влади мають певні повноваження щодо їх встановлення та стягнення.

2) Виступають доповненням до загальнодержавних податків та зборів.

3) Органи місцевого самоврядування самостійно встановлюють порядок сплати.

4) Кошти від сплати податків зараховуються до Державного бюджету.

14. Не є об'єктом оподаткування податком з реклами:

1) Вартість інформаційних вивісок при вході в приміщення.

2) Вартість послуг, що надаються з установки та розміщення реклами на телебаченні.

3) Вартість послуг, що надаються з установки та розміщення реклами всередині будинків.

4) Вартість послуг, що надаються шляхом проведення рекламних виставок.

15. Граничний розмір комунального податку не повинен перевищувати:

1) 10 % НМДГ у місяць на кожного середньоспискового працівника.

2) 15% НМДГ у квартал на кожного середньоспискового працівника.

3) 10 % НМДГ у місяць на кожного працівника за фактом явки на

роботу.

4) 10 % НМДГ у місяць на кожного працівника за фактом явки на роботу.

16. Не звільняються від сплати комунального податку:

1) Бюджетні організації та сільськогосподарські.

2) Суспільні організації, на яких кількість ветеранів війни складає 50% від середньосписочної чисельності.

3) Планово-дотаційні підприємства, які отримують дотацію з бюджету.

4) Суспільні організації, в яких відсутні штатні працівники.

17. Розмір ставки збору за парковку автотранспорту в спеціально обладнаних місцях встановлюється:

1) У розмірі не > 5% НМДГ за одну годину стоянки.

2) У розмірі не > 10% НМДГ за одну годину стоянки

3) У розмірі не > 5% НМДГ за дві години стоянки

4) У розмірі не > 10% НМДГ за дві години стоянки.

18. Ринковий збір стягується:

1) Представниками адміністрації ринку до початку торгівлі за кожен день.

2) Представниками податкової інспекції на момент перевірки.

3) Представниками адміністрації ринку після реалізації платниками продукції.

4) Представниками податкової інспекції до початку торгівлі за кожен день.

19. Гранична ставка ринкового збору для юридичних осіб має бути:

1) Не > трьох мінімальних заробітних плат.

2) Не > 20% мінімальної заробітної плати.

3) Не > п'яти мінімальних заробітних плат.

4) Не > 10% мінімальної заробітної плати.

20. Гранична ставка ринкового збору для фізичних осіб має бути:

1) Не > трьох мінімальних заробітних плат.

2) Не > 20% мінімальної заробітної плати.

3) Не > п'яти мінімальних заробітних плат.

4) Не > 10% мінімальної заробітної плати.

21. Готельний збір стягується:

1) За кожен добу проживання, в тому числі і неповні, у розмірі 10% вартості проживання.

2) За кожні повні добу проживання у розмірі 20 % вартості проживання.

3) За кожні добу проживання, в тому числі і неповні, у розмірі від 10%

до 20% вартості проживання.

4) За кожні повні добу проживання у розмірі від 10% до 20% вартості проживання.

22. Від сплати курортного збору звільняються:

- 1) Громадяни, які тимчасово прибули у курортну зону для відпочинку.
- 2) Громадяни віком від 55-ти років і старші.
- 3) Громадяни, які проживають у палатках та автомашинах.
- 4) Громадяни, що прибули в курортну зону до родичів та близьких.

Практичне заняття № 6

Тема: Спрощена система оподаткування

Стислі теоретичні відомості

Спрощена система оподаткування запроваджується для таких суб'єктів малого підприємництва:

- фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і у трудових відносинах з якими, включаючи членів їх сімей, протягом року перебуває не більше 10 осіб та обсяг виручки яких від реалізації продукції за рік не перевищує 500 тис. грн;

- юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких за рік середньооблікова чисельність працюючих не перевищує 50 осіб і обсяг виручки від реалізації за рік не перевищує 1 млн. гривень.

Виручкою від реалізації вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу підприємства за здійснення операцій з продажу.

Суб'єкти підприємницької діяльності – юридичні особи, які перейшли на спрощену систему оподаткування за єдиним податком, не мають права застосовувати інший спосіб розрахунків за відвантажену продукцію крім готівкового та безготівкового розрахунків коштами.

Ставка єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва – фізичних осіб встановлюється місцевими радами за місцем їх державної реєстрації залежно від виду діяльності і не може становити менше 20 гривень та більше 200 гривень на місяць.

У разі якщо фізична особа - суб'єкт малого підприємництва здійснює кілька видів підприємницької діяльності, для яких встановлено різні ставки єдиного податку, ним купується одне свідоцтво і сплачується єдиний податок, що не перевищує встановленої максимальної ставки.

У разі якщо платник єдиного податку здійснює підприємницьку діяльність з використанням найманої праці чи за участі в підприємницькій діяльності членів його сім'ї, ставка єдиного податку збільшується на 50% за кожну особу.

Доходи, отримані від здійснення підприємницької діяльності, що оподатковується єдиним податком, не входять до складу сукупного оподатковуваного доходу за підсумками звітного року такого платника податків і особи, що перебувають з ним у трудових відносинах, включаючи членів його сім'ї, що беруть участь у підприємницькій діяльності.

Для суб'єктів підприємницької діяльності – юридичних осіб, що перейшли на спрощену систему оподаткування, встановлено такі ставки єдиного податку:

- 6% суми виручки від реалізації продукції, за винятком акцизного збору в разі сплати ПДВ;
- 10% суми виручки від реалізації, за винятком акцизного збору, в разі включення ПДВ до складу єдиного податку.

Мета: на практичному занятті 6 студент повинен вміти розраховувати податки за спрощеною системою оподаткування; визначати порівняльну доцільність застосування альтернативних способів оподаткування; аналізувати відмінності єдиного податку і загальної системи оподаткування.

На практичному занятті 6 студент повинен знати: види альтернативних податків та вимоги щодо їх сплати; умови переходу на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності; переваги та недоліки спрощеної системи(з врахуванням змін в законодавстві)

План заняття

1. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності.
2. Оподаткування підприємств і громадян-підприємців, які працюють із придбанням патенту.
3. Оподаткування доходів приватного підприємця на умовах сплати фіксованого податку.

4. Порівняльний аналіз доцільності роботи за альтернативними способами оподаткування.

Питання для контролю знань студентів

1. Який порядок видачі Свідоцтва про право сплати єдиного податку?
2. Що є виручкою від реалізації продукції для оподаткування єдиним податком?
3. Які встановлені обмеження щодо обсягу діяльності на момент переходу на єдиний податок?
4. Які встановлені обмеження щодо структури статутного фонду і середньооблікової чисельності працюючих?
5. Поясніть взаємозв'язок єдиного податку з іншими податками та зборами.
6. Яким чином оподатковуються єдиним податком доходи приватних підприємців?
7. Як оподатковуються доходи приватного підприємця на умовах сплати фіксованого податку?

Вправи для виконання

Завдання 6.1

Підприємство, утворене в листопаді 2004 року, з 1 січня 2005 р. перейшло на сплату єдиного податку за ставкою 6%. Чи слід нараховувати єдиний податок від суми внесків, що надійшли від засновників на розрахунковий рахунок протягом 2005 р., якщо 25% було внесено під час реєстрації підприємства?

Чи слід нараховувати 6% від суми коштів, що надійшли на розрахунковий рахунок з Фонду соцстраху як відшкодування оплати лікарняних листків?

Завдання 6.2

Залишкова вартість реалізованих основних фондів відображується в бухгалтерському обліку без ПДВ. Сума, отримана на розрахунковий рахунок за реалізовані основні фонди, надійшла з ПДВ.

Як визначити фінансовий результат і яка сума буде включатися в базу оподаткування єдиним податком?

Завдання 6.3

Приватний підприємець має 6 лотків, де в дві зміни з скороченим робочим днем працюють наймані працівники. Якщо скористуватися “методом визначення середньоспискової чисельності”, то виходить, що працює “менше 10 чоловік”, хоча реально їх 12 і в формі 8ДР, що подається до податкових органів, вказується 12 найманих працівників.

Чи може такий приватний підприємець перейти на сплату єдиного податку?

Завдання 6.4

Підприємство – платник єдиного податку за ставкою 10% з 2003 року перейшло на загальну систему оподаткування, в зв’язку з чим виникає низка питань:

1. Підприємство в 2002 році отримало послуги по електроенергії, оренді, зв’язку, однак не оплатило їх. Як підприємство повинно відобразити такі платежі в податковому і бухгалтерському обліку, якщо їх оплата відбулася в січні 2003 року?

2. Підприємство в 2002 році отримало аванс за роботи, які будуть виконані в 2003 році. Сума оплати включена в дохід, з якого обчислений і сплачений єдиний податок. Чи збільшуються валові доходи при виконанні оплачених робіт в 2003 році? Чи виникають при цьому податкові зобов’язання?

Завдання 6.5

У звітному місяці підприємство здійснило передоплату послуг сторонніх організацій на суму 2500 грн., плюс ПДВ – 500 грн. У цьому самому місяці ці послуги були надані. Крім того, тоді ж нараховано заробітну плату на суму 600 грн. Утримано до пенсійного фонду – 1%, розмір внеску на соцстрахування – 1%. У наступному місяці зарплату виплачено.

Необхідно: відобразити дані операції в обліку у платника єдиного податку за ставкою 6% і 10%.

Завдання 6.6

Чи має право фізична особа – платник єдиного податку відображати в кварталному звіті свої витрати? Чи мають право місцеві Ради встановлювати ставку єдиного податку більше 200 грн?

Як відобразити в пункті 4 звіту виручку: наростаючим підсумком чи поквартально?

Завдання 6.7

Підприємство-єдиноподатник надає послуги по пранню постільної білизни. Готель в листопаді здійснив авансовий платіж підприємцю в сумі 1100 грн. Після надання єдиноподатником послуги підприємству було складено акт виконаних робіт на суму 1500 грн. Підприємство в грудні здійснило доплату підприємцю в сумі 400 грн.

Заповніть книгу обліку доходів і витрат за наступною формою:

Період обліку(день, тиждень, місяць, рік)	Кількість виготовленої продукції, наданих послуг(од.вим)	Витрати на виробництво продукції (грн.)	Кількість проданої продукції, наданих послуг (од. вимір)	Ціна продажу товару, послуг (грн..)	Сума Виручки (доходу) (грн.)	Чистий Дохід (грн.)

Завдання 6.8

Підприємство перейшло на спрощену систему оподаткування, обліку і звітності.

Чи включається до розрахунку сплати єдиного податку сума кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності, що відображається у графі № 5 “Позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації” у книзі обліку доходів і витрат?

Якщо включається, тоді в якій графі розрахунку сплати єдиного податку така сума знайде своє відображення?

Завдання 6.9

Підприємство працювало на єдиному 6-відсотковому податку. При цьому обсяг виручки за рік досяг 1 млн 119 тис. грн..

Чи правильно буде надіслати до податкової інспекції розрахунок єдиного податку (на суму 1 млн грн.) та декларацію про прибуток (на виручку у 119 тис. грн.)? Допоможіть з’ясувати ситуацію.

Завдання 6.10

Приватний підприємець – платник єдиного податку передав повноваження здійснювати підприємницьку діяльність від свого імені іншій особі, яка не є суб'єктом підприємницької діяльності, згідно із завіреним нотаріально договором доручення.

Чи повинен підприємець сплачувати за цю особу додатково 50% ставки єдиного податку як за найману особу та чи вважається така особа найманим працівником?

Завдання 6.11.

Чи мають право фізичні особи – платники єдиного податку здійснювати записи в трудових книжках своїх найманих працівників і чи виплачується допомога, пов'язана з тимчасовою втратою працездатності, якщо для таких найманих працівників це є основне місце роботи?

Завдання 6.12

Визначити суму авансових внесків прибуткового податку приватного підприємця Говоруна Л.Д. на 200_ рік, якщо відомо що в декларації про доходи за попередній рік ним зазначено розмір очікуваного доходу в 200_ році в сумі 25010 грн.

Задача 6.13

Розрахувати суму податку приватного підприємця Наумова І.М. якщо відомо:

В декларації про доходи за І квартал 200_ р Наумов І.М. зазначив такі доходи:

- дохід від підприємницької діяльності - 2040 грн.;
- сума одержаних аліментів - 1300 грн.

Приватний підприємець має на утриманні троє дітей віком до 16-ти років і є постраждалим від Чорнобильської катастрофи III категорії.

Завдання 6.13.

Визначити суму чистого доходу приватного підприємця Солов'я Г.П., при традиційній системі оподаткування за І квартал 200_р. використовуючи наведені дані.

У І кварталі придбано 300 пачок прального порошку "Лотос" за ціною 4 грн. і 200 упаковок шампуню "Русалка" за ціною 3,5 грн. Розмір торгової націнки на зазначені товари - 30%. За І квартал реалізовано за готівку 200 пачок порошку "Лотос" і 180 упаковок шампуню "Русалка". Зазначені операції документально підтверджені. Торговельні операції здійснюються через кіоски, балансова вартість

якого на 1 січня 200_ р. склала 9 тис. гривень. Працю найманих працівників підприємств не використовує.

Рекомендовані завдання для тестового контролю знань

1. Яка ставка єдиного податку для юридичних осіб:

- 1) 6% і 10% до суми виручки;
- 2) 10%;
- 3) від 20 до 200 грн. на місяць.

2. Суб'єкт підприємницької діяльності може прийняти рішення про перехід на сплату єдиного податку:

- 1) не більше двох разів на календарний рік;
- 2) чотири рази на рік;
- 3) не більше одного разу на календарний рік.

3. Що є базою оподаткування при сплаті єдиного податку за ставкою 6%:

- 1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг) включаючи суми ПДВ;
- 2) прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг);
- 3) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг) без суми ПДВ.

4. База оподаткування при сплаті єдиного податку за ставкою 10%:

- 1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг) включаючи суми ПДВ;
- 2) прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг);
- 3) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг) без суми ПДВ.

5. Чи юридичні особи, що перейшли на сплату єдиного податку, є платниками ПДВ:

- 1) так, якщо сплачують єдиний податок за ставкою 10%, ні - якщо сплачують за ставкою 6%;
- 2) так, якщо сплачують єдиний податок за ставкою 6%, ні - якщо сплачують за ставкою 10%;
- 3) ні.

6. Де ведуть облік доходів і витрат при традиційній формі оподаткування приватних підприємців:

- 1) у книзі обліку доходів і витрат;
- 2) облік не ведеться;
- 3) у касовій книзі.

7. Яка величина єдиного податку для приватних підприємців:

- 1) 6% і 10%;
- 2) від 20 до 100 грн. на місяць;
- 3) від 20 до 200 грн. на місяць. Сума збільшується на 50% за кожного найманого працівника.

8. Як визначають сукупний чистий дохід приватного підприємця, з якого сплачують прибутковий податок:

- 1) як різницю між валовим доходом і документально підтвердженими витратами, безпосередньо пов'язаними з отриманням доходу або як різницю між валовим доходом і витратами, визначеними за нормами;
- 2) сума, отримана підприємством в грошовому вираженні;
- 3) різниця між валовим доходом і валовими витратами.

9. Новостворені суб'єкти малого підприємництва мають право перейти на сплату єдиного податку:

- 1) з кварталу, наступного за кварталом державної реєстрації;
- 2) з початку року, що настає за роком реєстрації;
- 3) з кварталу, у якому здійснювалась їх державна реєстрація.

10. Хто з перерахованих приватних підприємців не може перейти на сплату єдиного податку:

- 1) приватні підприємці, які здійснюють торгівлю шампанським, коньяком, пивом;
- 2) приватні підприємці, які надають побутові послуги;
- 3) приватні підприємці, які здійснюють торгівлю тютюновими виробами.

11. Які форми розрахунків має право застосовувати підприємство платник єдиного податку:

- 1) розрахунки готівкою;
- 2) розрахунки шляхом зарахування коштів на рахунки в банках, розрахунки готівкою;
- 3) безготівкові розрахунки, розрахунки готівкою, бартер.

12. Що є реєстром податкового обліку для підприємств:

- 1) касова книга, податкова накладна, книга обліку доходів і витрат;
- 2) відомість обліку витрат на виробництво, відомість обліку грошових коштів і фондів;
- 3) книга обліку доходів і витрат.

13. Хто з названих суб'єктів підприємництва має право перейти на спрощену систему оподаткування:

- 1) фізичні та юридичні особи - суб'єкти малого підприємництва;
- 2) фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, у трудових відносинах з якими перебуває не більше 10 осіб, а обсяг виручки не перевищує 500000 грн.;

юридичні особи, в котрих середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб на рік, а обсяг виручки від реалізації не перевищує 500000 євро;

3) фізичні особи, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, у трудових відносинах з якими перебуває не більше 10 осіб, включаючи членів їх сімей, та обсяг виручки не перевищує 500000 грн.; юридичні особи у яких середньооблікова чисельність працівників не перевищує 50 осіб на рік і обсяг виручки від реалізації не перевищує 1000000 грн.

14. Які системи оподаткування фізичних осіб — суб'єктів підприємництва передбачені чинним законодавством:

- 1) за фіксованим і єдиним податком;
- 2) за фіксованим і єдиним податком, традиційна, шляхом придбання торгового патенту;
- 3) за фіксованим податком, за єдиним податком, традиційна.

15. Які умови переходу приватного підприємця на оподаткування за фіксованим податком:

- 1) ніяких умов законодавством не передбачено;
- 2) кількість осіб, які перебувають з приватним підприємцем у трудових відносинах, включаючи членів сім'ї, не повинна перевищувати 5; валовий дохід за останні 12 календарних місяців, що передують місяцю придбання патенту, не перевищує 7000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; приватний підприємець здійснює діяльність з продажу товарів на ринках і є платником ринкового збору;
- 3) кількість осіб, що перебувають у трудових відносинах з підприємцем не може перевищувати 10 осіб; виручка від реалізації не повинна перевищувати 500000 грн.

16. Яка сума фіксованого податку:

- 1) від 10 до 100 грн. на місяць. Сума збільшується на 50% за кожного найманого працівника;
- 2) від 20 до 200 грн. на місяць. Сума збільшується на 50% за кожного найманого працівника;
- 3) від 20 до 100 грн. на місяць. Сума збільшується на 50% на кожного найманого працівника.

17. Яка сума податку при традиційній формі оподаткування приватного підприємця:

- 1) від 10 до 300 грн.;
- 2) суму податку визначають за шкалою утримання прибуткового податку;

3) 6% сукупного оподаткованого доходу.

18. Для сплати авансових платежів за податком при традиційній системі оподаткування встановлені такі терміни:

- 1) до 15 березня, до 15 травня, до 15 серпня, до 15 листопада;
- 2) 15 березня, 15 травня, 15 серпня, 15 листопада;
- 3) протягом 40 календарних днів звітного кварталу.

Практичне заняття № 7

Тема: Фінансові санкції в оподаткуванні

Мета: На практичному занятті 5 студент повинен : засвоїти основні види

фінансових санкцій; вміти розраховувати пеню і штраф, визначати суму

недоїмки і загальну суму податкового боргу.

План заняття

1. Визначення основних видів фінансових санкцій в оподаткуванні.
2. Розрахунок штрафів за різні види податкових правопорушень.
3. Податкова розстрочка.

Питання для контролю знань студентів

1. Назвіть основні види правопорушень податкового законодавства, які часто зустрічаються на практиці.
2. Які види податкових перевірок ви знаєте і які напрямки фінансово-господарської діяльності підлягають ретельній перевірці.
3. Які фінансові санкції застосовуються органами податкових служб при виявленні порушень податкового законодавства?
4. Охарактеризуйте адміністративні санкції.
5. Який порядок визначення недоїмки і пені?
6. Перерахуйте основні розміри фінансових санкцій, що застосовуються за порушення податкового законодавства.
7. Яким чином здійснюється оскарження правомірності застосування санкцій?

Розгляд ситуаційних завдань

Завдання 7.1

Фірма перерахувала за свого робітника і робітника-сумісника в 2006 році плату за придбання патенту на винахід. Чи необхідно було обкладати прибутковим податком суму плати, якщо так, то яку відповідальність несе фірма за неутримання і неперерахування прибуткового податку? Які штрафні санкції загрожують робітникам за неподання декларації про доходи за рік?

Завдання 7.2

За 2006 рік підприємство понесло збитки в сумі 500 тис. грн., однак сума переплати податку на прибуток за даними особового рахунку в податковій інспекції становить 40 тис. грн.. На 20.02.2007 р. наступає термін сплати розстроченого податкового зобов'язання з податку на прибуток в сумі 42 тис. грн..

Чи необхідно сплачувати черговий внесок розстроченого податкового зобов'язання, якщо за рік отримані збитки ?

Завдання 7.3

Підприємство отримало усвідомлення від податкового органу про те, що в дод. К1 до декларації з податку на прибуток підприємства не вказаний код ЄДРПОУ і податковий період, в зв'язку з чим декларація визнана недійсною і підприємству слід подати нову декларацію і сплатити штраф.

Чи правомірні дії податкового органу?

Завдання 7.4

Державна реєстрація підприємства здійснена в 1999 році, однак в якості платника внесків до Фонду соціального страхування по тимчасовій втраті працездатності воно було зареєстроване лише в лютому 2005 р. При проведенні перевірки Фондом соцстрахування до підприємства застосовані штрафні санкції за всі роки.

Чи правомірні дії Фонду?

Завдання 7.5

Підприємство не змогло своєчасно погасити самостійно задекларовані податкові зобов'язання. Податковий орган на суму податкового боргу надіслав першу податкову вимогу з вказівкою суми податкового боргу, який з часом був погашений підприємством. Однак через деякий час податковий орган знов надіслав податкову вимогу на погашення фінансових санкцій, нарахованих ним ще за 2 дні

несвоєчасної сплати. При цьому дата в примірнику податкової вимоги, що знаходиться в органі податкової служби вказана, а на примірнику, надісланому підприємству – ні. Крім того, з того часу з органом податкової служби проводились звірки взаєморозрахунків по податках, які підтверджуються відповідними актами, і про додаткову суму штрафів при цьому мови не було. Чи правомірні вимоги податкового органу?

Завдання 7.6

Сільська Рада несвоєчасно подала до податкового органу Звіт про використання грошових коштів неприбуткових організацій. Податковий орган застосував до сільради штраф. Однак сільрада не є платником податків і не подає податкової декларації.

Чи правомірно застосована штрафна санкція?

Завдання 7.7

Підприємство подало звіт про забруднення навколишнього середовища за місцем знаходження своєї районної податкової інспекції, який був прийнятий в загальному порядку. Через декілька днів з'ясувалось, що в цій будівлі розміщена податкова інспекція іншого району, а податкова інспекція, до якої відноситься підприємство, переїхала.

Які штрафи загрожують підприємству?

Завдання 7.8

Підприємство при поданні Розрахунку зобов'язання по сплаті збору на обов'язкове державне пенсійне страхування допустило помилку, в результаті якої фонд оплати праці становив на 26000 грн. Менше фактичного, відповідно, і розмір збору занижений – на 8320 грн. Однак до Пенсійного фонду перерахована правильна сума збору.

Які штрафні санкції можуть бути застосовані до підприємства при перевірці органами Пенсійного фонду?

Завдання 7.9

Бюджетна організація надає підприємству послуги по оренді приміщення. Підприємство своєчасно не сплатило орендну плату, а податкові зобов'язання по ПДВ і податку на прибуток виникли і організація відобразила їх в деклараціях. Коштів на поточному рахунку не було, тому сплатити податок до бюджету своєчасно бюджетна організація не змогла. При перевірці податкова служба нарахувала фінансовий штраф підприємству в розмірі 10% за

несвоєчасну сплату і адміністративний штраф головному бухгалтеру за неподання платіжного доручення в сплату податку.

Чи правомірно застосований адміністративний штраф, якщо картотеку відмінено і платіжні доручення через відсутність коштів на рахунку не приймають?

Завдання 7.10

Приватний підприємець використовує працю найманих робітників. За 2003р. звітність до Пенсійного Фонду не подавалась. За результатами перевірки до підприємця були застосовані штрафні санкції в розмірі 2040 грн. (170 х 12 місяців)

Чи правомірні дії перевіряючи?

Завдання 7.11

В ході перевірки податковою інспекцією встановлено факт порушення підприємством строків розрахунків по експортно-імпортних операціях. За результатами перевірки нарахована пеня. Акт перевірки складений 20.05.2006 р., однак підприємством не підписаний.

Чи має право підприємство відстрочити підписання акту?

Чи можна оскаржити акт або зменшити суму штрафу?

Завдання 7.12

Підприємство в грудні 2005 р. експортувало товар, оплата за який надійшла в січні 2006 р. В строці 5 розділу III “Майно і товари за кордоном” валютної декларації підприємство відобразило операцію експорту. Податкова інспекція нарахувала штраф в 340 грн., мотивуючи це тим, що декларація про валютні цінності за IV квартал 2005 р. не повинна подаватися, а таке відвантаження відображається в декларації за I квартал 2006 р.

Чи правильно це?

РОЗДІЛ II МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота завершує вивчення дисципліни «Податкова система» та відіграє важливу роль у формуванні у студентів цілісного сприймання теорії і практики оподаткування підприємств та фізичних осіб як бази застосування отриманих знань і навичок в подальшій праці. Курсова робота виконується студентами спеціальності 7.050106

„Облік і аудит” згідно з навчальним планом освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”.

Дані методичні вказівки визначають вимоги до змісту, оформлення та захисту курсових робіт. Методичні вказівки ґрунтуються на аналітичних матеріалах, які допоможуть студенту у виконанні курсової роботи і тим самим – розібратися у характерних особливостях обліку і оподаткування в Україні.

Головними завданнями цієї навчальної допомоги є:

1. Вчасна видача індивідуальних завдань курсової роботи і ознайомлення

студентів з порядком виконання та оформлення курсової роботи.

2. Запобігання помилкам і внесення плановірності і продуктивності в

роботу, зокрема через скорочення часу студентів на пошук необхідних для виконання роботи інструктивно-методичних матеріалів.

Виконання вимог даних методичних вказівок допоможе студентам зосередитися на виконанні курсової роботи, а викладачу дисципліни – скоротити час на перевірку курсової роботи.

1. ЕТАПИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Мета й етапи виконання роботи

Метою виконання курсової роботи є систематизація і закріплення знань, отриманих в процесі вивчення дисципліни “Податкова система”; набуття досвіду теоретичного дослідження; виховання навичок самостійної роботи в визначенні податків, зборів, пільг, ставок; заповнення реєстрів податкового обліку для підприємств, складання податкової звітності; набуття розуміння про податкову звітність підприємства і знань про реальний стан функціонування податкової системи на досліджуваних об’єктах.

Курсова робота має на меті показати, в якій мірі студент уміє самостійно працювати з літературними джерелами, Законами України, Указами Президента України, Постановами Кабінету Міністрів України, інструктивно-методичними матеріалами, відокремлювати найважливіші проблеми в теорії і практиці обліку і оподаткування та формулювати тенденції або заходи щодо їх вирішення, розраховувати суми податків, заповнювати форми податкової звітності.

Виконання курсової роботи складається з наступних етапів: отримання завдання, вибір варіанта роботи і формування змісту індивідуального завдання; безпосереднє виконання роботи; оформлення роботи і здача її на перевірку; захист курсової роботи на відкритому засіданні комісії.

1.2. Отримання завдання, вибір варіанта роботи і формування змісту індивідуального завдання.

Студент отримує завдання на виконання роботи на першому занятті з дисципліни „Податкова система.

Курсова робота складається з відповіді на теоретичне питання, розв’язання практичного завдання і заповнення форм податкової звітності.

Формування практичного завдання здійснюється студентом на підставі переліку господарських операцій , які наведені в таблиці 1.

Номер варіанта завдання відповідає порядковому номеру студента в журналі академічної групи. Наприклад, 20-й варіант означає: студент повинен виконати курсову роботу на тему *20. Списання та реструктуризація податкової заборгованості* .

1.3. Вимоги до структури роботи

Зміст курсової роботи розкривається за планом, який має складатися з ряду розділів, списку використаних джерел та додатків.

Якщо в курсовій роботі передбачається використання умовних позначень, то до змісту потрібно включити структурну частину „Перелік умовних позначень”. Нижче наведено приблизний план курсової роботи:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1 ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

РОЗДІЛ 2 ВИДИ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ

РОЗДІЛ 3 ДИНАМІКА ПІЛЬГ І ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У РОЗРІЗІ РЕГІОНІВ

РОЗДІЛ 4 РОЗРАХУНОК ПОДАТКОВИХ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ

РОЗДІЛ 5 СКЛАДАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТОВ „АЙБОЛІТ”

ВИСНОВОК
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Загальні вимоги до оформлення

Першою сторінкою курсової роботи є титульна (дод. 3). Текстову частину курсової роботи виконують рукописним, машинописним способом або за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через півтора міжрядкові інтервали до тридцяти рядків на сторінці з полями: ліве - не менше 20 мм, праве - не менше 10 мм, верхнє та нижнє - не менше 20 мм. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203х288 до 210х297 мм.

Обсяг роботи в обліково-аналітичній частині повинен становити 25...35 сторінок.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента рисунка) машинописним або рукописним способом.

Текст роботи поділяють на розділи, підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи ("ЗМІСТ", "ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ", "РОЗДІЛ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ") друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують з великої літери з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовки складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовками та текстом повинна дорівнювати двом інтервалам.

Кожний розділ курсової роботи треба починати з нової сторінки.

2.2. Вимоги до нумерації

В курсовій роботі нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

На титульній сторінці, яку включають до загальної нумерації сторінок роботи, номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у верхньому правому куті без крапки в кінці.

Зміст, перелік умовних позначень, список використаних джерел, додатки не нумерують. Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3" (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку розташовується заголовок підрозділу.

2.3. Вимоги до таблиць

Реєстри податкового обліку, які наводяться в курсовій роботі, як правило, оформляються у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово "Таблиця" починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не менше 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

При перенесенні таблиці на іншу сторінку над нею симетрично до таблиці пишуть "Продовження таблиці...".

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами "Те ж", а далі лапками.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці в розділі, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу).

Перенесення частини таблиці на іншу сторінку допускається як виняток.

Примітки до тексту і таблиць, в яких указують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одній сторінці декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

2.4. Вимоги до списку використаних джерел

Джерела, які використовують під час виконання курсової роботи, необхідно розміщувати в списку в алфавітному порядку.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назв. Наприклад:

Бурковський В.В. та ін. Податки: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: Пороги, 1998. – 611 с

Вишневський В.П. Взаємозв'язок оподаткування підприємств і бухгалтерського обліку // Фінанси України. - 1999. - № 6. - С. 29-35.

2.5. Вимоги до додатків

Додатки до дипломної роботи оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки і мати заголовок, написаний або надрукований угорі з великої літери симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком з великої літери друкується слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додаток слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Тексти додатків за необхідністю можуть бути поділені на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 - другий розділ додатка А.

Таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А. 1) - перша формула додатка А.

3. ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Захист курсової роботи має на меті виявити знання студента з дисципліни "Податкова система". Студент повинен добре орієнтуватися в поданій до захисту курсовій роботі: відповісти в ході захисту на питання як теоретичного, так і практичного характеру, що відносяться до даної теми, а в ряді випадків і до суміжних, близьких за змістом тем.

Студенту необхідно насамперед підготувати відповіді на зауваження викладача-керівника з роботи, після чого готуватися до захисту в цілому.

Кожна курсова робота з урахуванням її змісту і захисту може бути оцінена за прийнятою у вищих навчальних закладах бальною системою.

Робота оцінюється оцінкою "відмінно" за всебічну і глибоку розробку теоретичної частини, правильне виконання практичної частини курсової роботи, відсутність істотних недоліків у стилі викладення матеріалу і помилок у відповідях на питання в процесі захисту.

Робота оцінюється оцінкою "добре" при порушенні однієї із зазначених вище вимог, наприклад у випадку допущення методологічних чи арифметичних помилок.

Робота оцінюється оцінкою "задовільно", якщо зміст питань студент розкрив частково; відповіді неповні, але суть питання в цілому висвітлена. Студент слабо володіє технікою заповнення форм податкової звітності.

Робота, яка визнана незадовільною, повертається студенту для доопрацювання з урахуванням окремих зауважень.

Студент, який не захистив курсову роботу, допускається після її доопрацювання до повторного захисту протягом сесії

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

ТОВ „Айболіт” займається випуском та реалізацією медичного обладнання, зареєстроване як платник ПДВ. Серед продукції, що виготовляється підприємством, є окремі найменування, що включені до переліку КМУ і є пільговими з ПДВ (продукція В, Д)

За перший квартал є такі дані (в гривнях з ПДВ)

Таблиця 1. Варіанти практичного завдання.

№з/п Зміст господарських операцій	Номер варіанта визначається за порядковим номером студента в академічному журалі								
	1, 10 19,28	2, 11 20,29	3, 12 21,30	4, 13 22	5,14 23	6, 15 24	7, 16 25	8,17 26	9, 18 27

Січень	4600	4700	4800	4900	3900	3800	3700	3600	3500
1. Придбано матеріали для виготовлення продукції В									
2. Відвантажено ПП. „Консул”									
продукція А	2500	2600	2700	2800	2900	2400	2300	2200	2100
продукція Б	1450	1460	1560	1660	1760	1350	1250	1150	1050
Продукція В	6300	6400	6500	6600	6700	6200	6100	6000	6000
3. Передано основні фонди АТ „Казна”, як внесок до статутного фонду в обмін на корпоративні права	—	25400	—	3050	40000	—	—	—	—
4. Придбано обладнання для виготовлення всіх видів продукції	Всі варіанти - 256000 (3 група)								
5. Отримана передплата від фірми „Вітрум” за продукцію А	—	24800	2580	—	—	23800	22800	—	—
6. Відвантажено продукцію Б в рахунок раніше отриманої передплати від ТОВ „Надія”	1750	1850	1950	2000	1650	1550	1450	1350	1250
7. Придбано сировину для виготовлення не пільгової продукції	1550	1545	1645	1745	1445	1345	1245	1145	1100
8. Нарахована плата за землю, що знаходиться у користуванні ТОВ „Айболіт”	визначити								
9. Відвантажено фірмі „Вітрум”: продукцію А продукцію Б	24800 3840	24900 3750	2480 3770	2470 3490	23400 3975	23500 4000	23600 3900	22900 3550	22850 3540
10. Відвантажено ТОВ „Світанок”: продукцію Б продукцію Д (бартерна угода № 567/14)	—	—	3750 8950	3670 8850	— —	3200 —	3400 —	— 3400	— 3250
11. Нарахований податок з власників транспортних засобів	визначити								
12. Нарахована заробітна плата	13440	13440	13440	13440	13440	13440	13440	13440	13440
13. Нараховані збори до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування	визначити								
14. Реалізовано продукцію Б клініці „Доктор”	1384	1354	1380	1320	1244	1254	1240	1380	1290
15. Нараховано комунальний	визначити								

податок									
16. Отримано матеріали від ТОВ „Світанок”(бартерна угода № 567/14)			12700	12520		3200	3400	3400	3250
17.Нарахована амортизація основних фондів	визначити								
18.Витрачено на рекламу у засобах масової інформації	540	550	560	570	580	530	525	520	515
19. Отримано кошти за відвантажену продукцію від ПП. „Консул” у повному обсязі	визначити								
20. Отримана поворотна фінансова допомога від фірми „Дельта”	5000	6000	7000	5500	5600	5650	7200	4500	4800
21. Витрачено на поточний ремонт основних фондів	Всі варіанти - 44460								
22. Дебіторська заборгованість, за якою минув строк позовної давності	Всі варіанти - 5600								
23. Витрати на гарантійний ремонт медичного обладнання	1200	1300	1400	1350	1450	1255	1360	1270	1265
24. Плата за комунальні послуги	1650	1550	1670	1680	1685	1720	1430	1245	1180
25. Плата за послуги зв'язку	1800	1850	1870	1880	1875	1885	1890	1895	1750
Лютий 26. Придбано матеріали для виготовлення продукції В	12000	13000	1210	1220	11000	11500	11400	11300	12100
27. Відвантажено ПП. „Консул”: продукція А продукція Б продукція В	— 1450 2300	— 1460 2350	— 1550 1560	— 1570 2330	— 1250 2340	— 1250 2200	— 1350 1300	— 1270 2100	— 1150 2000
28.Передано основні фонди АТ „Казна”, як внесок до статутного фонду в обмін на корпоративні права	26000	—	4500 0	—	—	45030	46700	45600	44200
29.Придбано обладнання 4 групи ОФ для виготовлення всіх видів продукції	28350	28450	29350	27350	26350	25350	24350	23350	22350
30.Отримана передплата від фірми „Вітрум” за продукцію А	24750	—	—	23900	25000	—	—	23900	23850
31. Придбано сировину для виготовлення не пільгової	1750	1745	1645	1845	1545	1445	1345	1245	1200

продукції									
32.Нарахована плата за землю, що знаходиться у користуванні ТОВ „Айболіт”	визначити								
33.Відвантажено ТОВ „Світанок”: продукцію Б продукцію Д (бартерна угода № 567/14)	3900 9000	3890 9300	— —	— —	3400	3100	3500	4000 —	4100 —
34.Нараховано податок з власників транспортних засобів	визначити								
35.Передано безкоштовно будинку інвалідів: продукцію А продукцію Д	— 1450	1550 —	1460 —	— 1300	— 1310	1290 —	1300 —	— 1340	— 1350
36. Нарахована заробітна плата	16400	16450	15400	15940	15540	15440	15640	15740	15840
37.Нараховані збори до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування	визначити								
38.Реалізовано продукцію Б клініці „Доктор”	784	754	780	720	744	754	740	780	790
39.Нараховано комунальний податок	визначити								
40. Нарахована амортизація основних фондів	визначити								
41. Відвантажено продукцію ТОВ „Медобладнання”	25800	25850	25900	25950	26000	26700	26050	25000	25100
42. Отримано кошти за відвантажену продукцію від ПП. „Консул” у повному обсязі	визначити								
43.Отримано кошти від ТОВ „Медобладнання”	35800	35850	45900	45950	46000	36700	36050	45000	45100
44. Реалізовано основні фонди 2 групи приватному підприємцю	30000	31000	30500	30600	30700	30800	30900	29000	28000
45. Витрачено на поточний ремонт основних фондів	Всі варіанти - 20400								
46. Кредиторська заборгованість, за якою минув строк позовної давності	10000	9500	9550	9600	9670	9800	9900	9350	9400
47. Витрати на гарантійний ремонт медичного	7200	7300	7400	7350	7450	7255	7360	7270	7265

обладнання									
48. Плата за комунальні послуги	1650	1550	1670	1680	1685	1720	1430	1245	1180
49. Плата за послуги зв'язку	1800	1850	1870	1880	1875	1885	1890	1895	1750
50.Отримано матеріали від ТОВ „Світанок”: (бартерна угода № 567/14)	12900	13190	—	—	3400	3100	3500	4000	4100
березень 51. Відвантажено ПП. „Консул” продукція А продукція Б	5630 1450	5600 1460	5700 1560	5800 1660	5900 1760	5400 1350	5300 1250	5200 1150	5100 1050
52. Придбано обладнання для виготовлення всіх видів продукції	Всі варіанти - 16400 (2 група)								
53. Отримана передплата від фірми „Вітрум” за продукцію А	1200	1300	1580	1350	1400	1450	1100	1150	11175
54. Придбано сировину для виготовлення не пільгової продукції	1890	1790	1690	1745	1645	1235	1445	1245	1120
55. Нарахована плата за землю	визначити								
56 Нараховано податок з власників транспортних засобів	визначити								
57.Передано безкоштовно будинку інвалідів: продукцію А продукцію Д	7543 1450	7650 1520	7580 1465	7470 1420	6800 1350	6950 1375	6455 1480	7100 1300	7200 1200
58. Нарахована заробітна плата	18380	18390	18400	18410	18420	18430	18440	18450	18460
59. Нараховані збори до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування	визначити								
60. Перераховано аванс МП „Школа ремонту” на виконання ремонтних робіт	10000	11000	12000	13000	9000	9500	10500	11500	12100
61.Повернено від ТОВ „Надія” продукцію Б, яку було визнано неякісною	700	750	760	770	780	690	680	670	660
62.Реалізовано продукцію Б клініці „Доктор”	1000	1054	1080	1020	1044	1050	1040	1085	1090

63. Нарахований комунальний податок	визначити								
64. Отримано кошти від фірми „Вітрум” за продукцію Б у повному обсязі	визначити								
65. Сплачено штраф за результатами документальної перевірки ДПІ	3680	3690	3695	3685	3500	3550	3400	3300	3200
66. Нарахована амортизація основних фондів	визначити								
67. Витрачено на рекламу у засобах масової інформації	540	550	560	570	580	530	525	520	515
68. Витрачено на підвищення кваліфікації працівників ТОВ „Айболіт”	1250	1260	1270	1280	1190	1100	1150	1165	1170
69. Відвантажено продукцію ТОВ „Медобладнання”	16450	16550	16600	16750	16750	16700	16050	16000	16100
70. Отримано кошти за відвантаженою продукцією від ПП. „Консул” у повному обсязі	визначити								
71. Витрати на поточний ремонт основних фондів	36000	36500	36700	36800	36900	36950	35000	35500	34000
72. Нараховано плату за землю	визначити								
73. Плата за комунальні послуги	1650	1550	1670	1680	1685	1720	1430	1245	1180
74. Плата за послуги зв'язку	1900	1950	1970	1980	1975	1985	1990	1995	1950

Оподатковуваний прибуток за попередній звітний рік склав 13645 грн. Чисельність працівників ТОВ „Айболіт” склала: у січні – 51 чоловік, у лютому – 49 чоловік, у березні – 52 чоловіка (у т.ч. 4 чоловіка у кожному місяці працювали за цивільно-правовими угодами). Клас небезпечності виробництва – другий.

Для нарахування амортизації дані щодо балансової вартості основних фондів наведені в таблиці 2.

Таблиця 2. Балансова вартість основних фондів ТОВ „Айболіт”

Група ОФ	Балансова вартість на початок року, грн
I	255400
II	195400
III	592000
IV	0

Для розрахунку податку з власників транспортних засобів дані наведені в таблиці 3.

Таблиця 3. Транспортні засоби ТОВ „Айболіт”

		Номер варіанта								
Вид транспортного засобу		1,10 19,28	2,11,20, 29	3,12 21,30	4,13 22	5,14 23	6,15 24	7,16 25	8,17 26	9,18 27
Легковий автомобіль ВАЗ 2107, об'єм циліндра двигуна 1500 куб. См.	штук	2	3	4	1	2	3	4	1	2
Вантажні автомобілі КАМАЗ 10900 куб.см.	штук	1	2	3	4	1	2	1	3	2

ТОВ „Айболіт” має у користуванні земельні ділянки, інформація щодо яких наведена в таблиці 4

Таблиця 4. Земельні ділянки ТОВ „Айболіт”

		Номер варіанта								
Вид земельної ділянки, Площа, кв.м	№ вар.	1, 10 19,28	2,11 20,29	3, 12 21,30	4,13 22	5,14 23	6,15 24	7,16 25	8,17 26	9,18 27
Під офісом	Кв.м	450	460	470	410	420	430	440	310	320
Прилегла територія	Кв.м	1500	1600	1300	1400	1700	1200	1350	1390	1290
Під одноповерховою виробничою спорудою	Кв.м	2830	2840	2850	2860	2870	2820	2810	2800	2750
Під гаражем	Кв.м	200	300	400	350	220	270	290	310	325

Ставка плати за 1 кв.м. землі – 15 грн. Необхідно заповнити форми звітності та обчислити:

- податок з власників транспортних засобів;
- плату за землю;
- комунальний податок;
- податок на рекламу;

- збори до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування;
- податок на додану вартість;
- податок на прибуток

Тематика курсових робіт з дисципліни „Податкова система”.

1. Економічні аспекти оподаткування. Економічні теорії в податковій сфері. Методи формування доходів держави. Податкова політика. Вплив податків на обсяг виробництва. Залежність Лаффера.

2. Пільги в оподаткуванні – статистичний аспект. Податкова політика держави. Види податкових пільг. Динаміка пільг і податкових надходжень у розрізі регіонів.

3. Облік платників податків. Організація обліку платників податків. Державний реєстр фізичних осіб – платників податків та інших обов’язкових платежів. Порядок подання документів суб’єктами підприємницької діяльності для взяття на облік. Облік платників ПДВ. Порядок зняття з обліку платників податків в органах ДЕС.

4. Оподаткування операцій з цінними паперами. Види операцій з цінними паперами. Визначення валових доходів і валових витрат при здійсненні операцій з цінними паперами. Емісійний дохід і його оподаткування. Оподаткування дивідендів. Облігації: порядок обліку і оподаткування.

5. Адміністрування податкових зобов’язань. Терміни подання податкової звітності і сплати податків. Методи визначення податкових зобов’язань. Характеристика непрямих методів визначення податкових зобов’язань. Конфлікт інтересів та оскарження дій податкових органів.

6. Податковий борг. Адміністративний арешт активів. Податковий борг банкрутів. Погашення податкового боргу державних та комунальних підприємств. Погашення податкового боргу в разі ліквідації та реорганізації платника податків. Строки давності. Порядок нарахування пені та застосування штрафних санкцій.

7. Операції з основними фондами: облік та оподаткування. Бухгалтерський та податковий облік надходження основних засобів; експлуатації та вибуття основних засобів. Отримання ОЗ як внесок до

статутного фонду, шляхом обміну на подібні та неподібні об'єкти. Податкова амортизація.

8. Оподаткування операцій ЗЕД і розрахунків по них.

Оподаткування імпорتنих операцій. Визначення ПДВ, мита, акцизного збору. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.

9. Адміністративне та апеляційне оскарження рішень податкової

служби. Апеляційне узгодження податкового зобов'язання. Процедура адміністративного оскарження. Апеляційне оскарження: як правильно судитися з податковим органом.

10. Податок на додану вартість в Україні. Порядок облікової реєстрації платників ПДВ. Об'єкти оподаткування. Порядок формування бази оподаткування. Податкове зобов'язання та податковий кредит. Напрямки реформування ПДВ.

11. Формування та розподіл податкового кредиту. Основні принципи формування податкового кредиту. Право на нарахування податкового кредиту. Податковий кредит щодо придбаних легкових автомобілів. Найімовірніші ситуації з відображенням податкового кредиту.

12. Відшкодування ПДВ. Право на отримання бюджетного відшкодування. Як визначити суму, що підлягає відшкодуванню. Чи можна бартер вважати фактичною оплатою. Передоплати і суми, видані в підзвіт. Чи включається до розрахунку відшкодування імпорتنий ПДВ. Обов'язковість складання та подання додатка 3.

13. Мистецтво збуту: мерчандайзинг. Облік та оподаткування. Що таке мерчандайзинг і хто такий мерчандайзер? Як оформити відносини з мерчандайзерами? Бухгалтерський та податковий облік витрат на оплату послуг мерчандайзера, взаємозв'язок з декларацією про податок на прибуток. Мерчандайзер роздрібного підприємства: бухгалтерський та податковий облік. Мерчандайзингові послуги від агентства: податкові наслідки.

14. Патентування у сфері торгівлі та надання побутових послуг. Види діяльності, які підлягають патентуванню. Види торгових патентів. Коли торговий патент не потрібний підприємцям. Пільговий торговий патент. Патентування побутових послуг. Різні види діяльності в одному пункті продажу товарів, приміщенні, будівлі. Виїзна (виносна) торгівля.

15. Торгівля антикваріатом: організація, облік, оподаткування. Поняття „антикваріат”. Порядок продажу антикварних речей: загальні положення. Продаж антикваріату через підприємства торгівлі.

Розрахунки з покупцями та з комітентами. Податковий облік операцій з антикваріатом: податок на прибуток, єдиний податок, ПДВ, податок з доходів фізичних осіб.

16. Туристична діяльність: податковий та бухгалтерський облік. Особливості оподаткування операцій у сфері туризму: основні положення. Внутрішній туризм: облік та оподаткування. Оподаткування у туроператора при поставці турпродукту іншим особам. Облік у турагента при поставці турпродукту від імені туроператора. Оподаткування при поставці турпродукту за договором купівлі-продажу, бартеру чи договором комісії.

17. Звичайна ціна: випадки застосування. Поняття „звичайна ціна” Як визначити звичайну ціну? Оподаткування пов'язаних осіб. Оподаткування бартерних операцій. Інші випадки застосування звичайних цін в оподаткуванні.

18. Оподаткування неприбуткових установ і організацій. Види неприбуткових установ. Джерела формування майна та коштів неприбуткових установ. Оподаткування гуманітарної допомоги. Митне оформлення вантажів з гуманітарною допомогою. Порядок складання податкового звіту про використання коштів неприбутковими установами.

19. Особливості оподаткування в сільськогосподарській галузі. Особливості оподаткування податком на прибуток та ПДВ сільськогосподарських господарств. Податок на землю. Порядок справляння та обліку фіксованого сільськогосподарського податку.

20. Реєстратори розрахункових операцій: випадки та правила застосування. Реалізація продукції за готівкові кошти. Надання побутових послуг. Застосування РРО в таксі. Застосування книги обліку розрахункових операцій. Застосування РРО приватними підприємцями – фізичними особами, які перебувають на загальній системі оподаткування.

21. Податкова застава. Умови виникнення і зупинення податкової застави, перелік операцій із заставленим майном. Судові спори: звільнення активів з-під податкової застави.

22. Деякі проблеми безнадійної заборгованості в податковому законодавстві та рішень ВГСУ. Особливості відображення у складі валових доходів і валових витрат сум безнадійної заборгованості. Перевірка рішення арбітражного суду в порядку нагляду і в апеляційному порядку. Основні види судових спорів.

23. Бухгалтерський і податковий облік операцій з давальницькою сировиною. Визначення давальницької сировини. Замовник розраховується з виконавцем за надані послуги з переробки

давальницької сировини коштами. Замовник розраховується з виконавцем за надані послуги давальницькою сировиною. Замовник розраховується готовою продукцією

24. Митні платежі. Державне мито. Мито. Єдиний збір. Митні збори. Порядок визначення бази оподаткування. Ставки, пільги, платники, порядок сплати.

25. Акцизний збір. Визначення акцизного збору. Порядок обчислення акцизного збору. Порядок нарахування акцизного збору. Порядок подання розрахунку акцизного збору. Терміни сплати акцизного збору.

26. Застосування фінансових санкцій за порушення законодавства, що регулює відносини у сфері виробництва та обігу спирту, алкогольних напоїв, тютюнових виробів. Нормативно-правове регулювання . Прийняття рішень про застосування фінансових санкцій. Порядок оскарження рішень. Порядок виконання рішень про застосування фінансових санкцій.

27. Податкова міліція. Планові та позапланові перевірки СПД. Порядок проведення перевірки. Процесуальні дії працівників податкової міліції. Відбір зразків товарів, сировини, матеріалів для перевірки їх якості та проведення контрольної перевірки правильності розрахунку з споживачами.

28. Оподаткування доходів фізичних осіб. Нормативно-правове регулювання оподаткування доходів фізичних осіб. Податкові соціальні пільги. Порядок подання декларації. Заповнення податкового розрахунку форми № 1 ДФ. Виправлення помилок у раніше поданому податковому розрахунку; штрафні санкції. Напрямки реформування оподаткування фізичних осіб на Україні.

29. Оподаткування спадщини. Визначення родинних стосунків платників податку для цілей оподаткування. Об'єкти спадщини та ставки податку. Оподаткування подарунків. Оподаткування інших об'єктів спадщини. Успадкування земельних сертифікатів. Зарубіжний досвід оподаткування спадщини.

30. Державне регулювання та нагляд у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсійна реформа. Органи державного регулювання та нагляду. Порядок сплати пенсійних внесків. Звітність. Відповідальність .

31. Адміністрування земельного податку з громадян. Податок на землю в Україні. Плата за орендовані земельні ділянки. Податкові повідомлення та узгодження суми податкового зобов'язання. Податковий борг, податкові вимоги та податкова застава. Безнадійний податковий борг. Штрафні санкції до платників земельного податку.

32. Списання та реструктуризація податкової заборгованості. Заборгованість по податках, що виникла при митному оформленні товарів. Залік зустрічних грошових зобов'язань. Укладення договорів уступки вимоги. Податковий борг з ПДВ. Нульова ставка ПДВ за міжнародними перевезеннями.

33. Внески до соціальних фондів . Види внесків. Звітність платників та контроль за сплатою страхових внесків. Сплата страхових внесків на випадок безробіття. Штрафи до фонду інвалідів.

34. Шляхи модернізації податкового контролю в загальній системі адміністрування податків та обов'язкових платежів. Правові основи діяльності ДПС України. Основні об'єкти, етапи і процедури контролю за платниками податків. Вдосконалення системи оподаткування сільськогосподарських підприємств.

35. Податковий аудит. Сприяння і стимулювання добровільної сплати податків – головні напрямки роботи податківців. Форми і зміст розрахункових документів. Податковий компроміс.

36. Шляхи вдосконалення податкового планування і прогнозування. Методологічне забезпечення проектування дохідної частини бюджетів. Зміст податкового прогнозування. Управління податковим потенціалом.

37. Узгодженість обліку та необхідність податкової реформи в Україні. Суть і значення податкової реформи. Податкова політика як головний рушій податкової реформи. Шляхи реформування обліку та податкової системи.

38. Особливості здійснення торгівельної діяльності з засобів рухомої торгівельної мережі. Нормативно-правове регулювання. Асортиментні обмеження. Розрахунки з споживачами. Ліцензування і патентування. Відповідальність.

39. Оподаткування нерезидентів. Процедура визначення фізичною особою – іноземцем резидентського статусу. Ставки податку з доходів фізичних осіб для оподаткування заробітної плати найманих працівників – нерезидентів внаслідок здійснення ними трудової діяльності на території України. Оподаткування доходів нерезидента різних видів: компенсація вартості житла; надання в оренду нерухомості.

40. Місцеві податки і збори. Роль місцевих податків і зборів в формуванні доходів місцевих бюджетів. Комунальний податок. Податок на рекламу. Місцеві збори: платники, ставки, пільги, порядок сплати.

41. Податки на майно. Оподаткування спадщини і подарунків. Податок на нерухомість. Податок з власників транспортних засобів.

42. Ресурсні платежі. Види природних ресурсів. Збори за спеціальне використання лісових, водних ресурсів, за геологорозвідувальні роботи. Рентна плата за нафту і газ. Збір за забруднення навколишнього середовища.

43. Гральний бізнес: податковий та бухгалтерський облік. Облік у казіно. Облік в букмекерській конторі. Реєстратори розрахункових операцій (РРО) у гральному бізнесі. Спецмоделі РРО. Алгоритм використання РРО. Ліцензування грального бізнесу. Патентування у сфері грального бізнесу.

44. Альтернативні способи оподаткування. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності: порядок переходу. Єдиний податок для фізичних і юридичних осіб. Плата за патент. Фіксований сільськогосподарський податок.

45. Фіксований податок: переваги та недоліки. Особливості роботи підприємців – платників фіксованого податку. Порядок видачі патенту на умовах сплати фіксованого податку. Розмір фіксованого податку. Звітність підприємця – платника фіксованого податку.

46. Права платників податків. Загальні права платників податків. Права платників ПДВ. Права платників податку з доходу фізичних осіб. Майбутнє прав платників податків: перспективне законодавство.

47. Спеціальні економічні зони: пріоритети оподаткування. Визначення та особливості функціонування спеціальних (вільних) економічних зон. Міні-офшори – до і після скасування податкових пільг. Оподаткування та обчислення прибутку підприємств, що функціонують в СЕЗ. Вирішення проблеми оподаткування СЕЗ та ТПР.

48. Автотранспорт. Оподаткування та страхування. Податок з власників транспортних засобів. Порядок заповнення і подання Розрахунку суми податку. Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Розміри страхових платежів. Ліцензійні умови.

49. Капітальне будівництво: умови здійснення та оподаткування. Загальні умови укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві. Предмет договору підряду. Строки виконання робіт. Договірна ціна. Фінансування робіт. Податковий облік валових доходів і витрат при виконанні

довгострокових договорів. Заповнення додатку К2 до декларації з податку на прибуток.

50. Оподаткування дивідендів. Держдивіденди. Оподаткування дивідендів при їх виплаті дочірнім і головним підприємствам. Оподаткування дивідендів при виплаті фізичним особам. Виплата дивідендів при переході на спрощену систему оподаткування.

Методичні рекомендації щодо заповнення декларації з податку на прибуток

Форма декларації та її додатка

За підсумками року декларація подається за повною формою (включаючи й річні додатки) Її форма складається із заголовної, двох основних частин і десяти додатків. Усього зміненним наказом № 143 до декларації затверджено 10 додатків, з яких:

- 7 додатків (**К1 — К7**) подаються щокварталу, у тому числі за рік;
- 3 додатки (**Р1 — Р3**) подаються виключно рік.

К означає «квартал», а **Р** — «рік».

Додатки не подаються, якщо відповідні їм рядки декларації не заповнюються. Декларація і додатки до неї не підлягають обов'язковому скріпленню між собою (прошнуровуванню) — це прямо зазначено в л. 1.6 Порядку № 143.

Якщо платник податків вважає за доцільне роз'яснити окремі показники декларації, то він може разом із нею подати до податкового органу письмове пояснення, складене в довільній формі. Таку можливість передбачено п. 16.4 Закону про податок на прибуток. Про подання письмових пояснень робиться позначка в спеціальному полі декларації.

До податкового органу за місцезнаходженням платника подається оригінал декларації з відповідними додатками. Подання копій декларації та додатків не допускається.

Порядок заповнення

Декларація заповнюється наростаючим підсумком. Востаннє—у декларації за 2005 рік — показники відображаються в тисячах гривень з одним десятковим знаком. Починаючи з декларації за І квартал 2006 року вона заповнюватиметься у гривнях без копійок із відповідним округленням за загальновстановленими правилами.

За відсутності того чи іншого показника у відповідному рядку декларації ставиться прокреслення, крім випадків, прямо визначених у декларації.

Декларація заповнюється друкарським способом, чорнильною або кульковою ручкою чорного або синього кольору. Заповнення олівцем не дозволяється. У декларації не повинно бути підчисток, помарок, виправлень, дописок і закреслень (крім передбачених формою декларації), також у ній не повинно бути тексту чи цифр, які неможливо прочитати через пошкодження аркушів, їх потертості, заливки чорнилом чи іншою рідиною.

Дані, наведені в декларації, мають підтверджуватися первинними документами обліку та відповідати податковому обліку (звітності). Достовірність даних підтверджується підписами керівника і головного бухгалтера та завіряється печаткою підприємства.

Скажемо декілька слів про заповнення заголовної частини декларації.

Заголовна частина декларації складається із семи рядків та містить, зокрема, відомості про підприємство, що подає декларацію:

- повну назву підприємства, зареєстрованого в установленому порядку (згідно із засновницькими документами), його категорію (юридична особа чи інша категорія платників);
- ідентифікаційний код за ЄДРПОУ;
- код виду економічної діяльності (КВЕД);
- місцезнаходження і номер телефону платника. У цьому рядку платник податку за власним бажанням може зазначити номер факсу та електронну адресу.

У першому рядку заголовної частини декларації ставиться позначка в одному із трьох полів, що визначають вид декларації: звітна, звітна консолідована, звітна нова. Остання позначка проставляється в тому разі, якщо після подання декларації за звітний період платник податку подає нову декларацію з виправленими показниками до закінчення граничного строку подання декларації за такий же звітний (податковий) період (п. 2.2 Порядку № 143). При цьому звітна нова декларація не вважається уточнюючою, а штрафи, передбачені п. 17.2 Закону №2181, не застосовуються.

У другому рядку заголовної частини декларації зазначаються звітний рік і звітний період. У нашому випадку позначка «X» ставиться в полі «Рік».

Відповідно до останніх змін, унесених до форми декларації, у заголовній частині декларації тепер передбачено окремі поля для позначок про застосування платником податку на прибуток спеціальних режимів оподаткування. Це стосується:

- підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції (валовий дохід від продажу

сільськогосподарської продукції власного виробництва яких за попередній звітний (податковий) рік перевищив 50% загальної суми валового доходу) (п. 16.4 Закону про податок на прибуток};

—суб'єктів космічної діяльності України (п. 22.24 Закону про податок на прибуток).

А тепер перейдемо від загального до конкретного та розглянемо заповнення кожного рядка декларації з податку на прибуток підприємства.

01 Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому числі. У цьому рядку відображається валовий дохід від усіх видів діяльності. Показник цього рядка визначається як сума показників рядків декларації з 01.1 по 01.6. У складі показника цього рядка мають знайти відображення також доходи від таких, що пільгуються, або звільнених від оподаткування видів діяльності згідно з пп. 7.12, 7.13, 7.20, п. 18.1, ст. 19 Закону про податок на прибуток. Згодом сума такого прибутку, звільненого від оподаткування відповідно до перелічених норм, включена до складу рядка 01 декларації, відображається в рядку 10 цієї декларації та вираховується з величини об'єкта оподаткування, показаного в рядку 08.

Наприклад, доходи, витрати і суму амортизаційних відрахувань від видавничої діяльності, що пільгується, платник має показати у складі показників відповідних рядків декларації (рядки 01, 04 і 07). Отже, прибуток від видавничої діяльності увійде до складу загального об'єкта оподаткування (рядок 08). А потім сума прибутку, звільнена від оподаткування від такого виду діяльності, окремо знайде відображення в рядку 10 декларації, зменшуючи загальний об'єкт оподаткування в цілому по підприємству.

01.1 Доходи від продаж товарів. Зокрема, тут показуються доходи (у тому числі отримані аванси) від продажу:

- готової продукції власного виробництва;
- купованих товарів;
- виробничих запасів (сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, МШП тощо);
- податкової малоцінки (запаси вартістю менше 1000 грн. і терміном експлуатації понад рік);
- робіт;
- послуг (тут також відображається оренда податкової малоцінки).

Не відображаються в рядку 01.1 доходи від продажу цінних паперів (ряд. 01.4), основних фондів (далі — ОФ), нематеріальних активів, невиробничих фондів, послуг з оренди ОФ, землі (ряд. 01.6), доходи від виконання довгострокових договорів (ряд. 01.3).

У разі повернення покупцями товарів або перегляду суми компенсації за товари, роботи, послуги після їх продажу (в іншому звітному періоді) показник рядка 01.1 декларації не коригується. Для цієї мети призначено рядок 02.1. Цікавим є момент з поверненням попередніх оплат, отриманих у попередньому звітному податковому періоді. Формально такі суми не повинні відображатися в рядку 02.1. Адже в п. 5,10 Закону про податок на прибуток, на підставі якого має

заповнюватися рядок 02.1 згідно з Порядком № 143, про них не йдеться. Виходить, що аванси, що повертаються, потрібно обліковувати в рядку 01.1 шляхом вирахування з показника цього рядка у звітному періоді повернення таких сум. Однак при такому порядку відображення по рядку 01.1 може «виникнути» показник із мінусом, наприклад, у ситуації, коли передоплату було отримано в IV кварталі минулого року, а повернено у I кварталі поточного. Як відомо, рядок 01.1 не передбачає мінусових показників, на відміну від рядка 02.1. Тому для уникнення подібних нестикувань ми б рекомендували і суми авансів, що повертаються, відображати в рядку 02.1.

01.2 приріст балансової вартості запасів. Тут відображається перевищення балансової вартості запасів на кінець звітного періоду над балансовою вартістю запасів на початок звітного року (приріст). Під запасами для цілей податкового обліку приросту (убутку) розуміють товари (крім активів, що підлягають амортизації і а цінних паперів), сировину, матеріали, комплектуючі вироби, напівфабрикати і малоцінні предмети, а також податкову малоцінку (далі — «податкові» запаси). В обліку за п. 5.9 беруть участь лише запаси, вартість яких включається до валових витрат. Тому вартість деяких запасів унаслідок специфіки їх обліку братиме участь у перерахунку не повністю. Наприклад, до них належать ПММ для легкових автомобілів (50 % до ВВ, п.п. 5.4.10), товари з офшорних зон (85 % до ВВ, п. 18.3), запаси для рекламних акцій (2 % від прибутку минулого року до ВВ, п.п. 5.4.4), товари для медпунктів, створених для огляду працівників, та запаси на утримання об'єктів соціальної інфраструктури (50 % до ВВ, п. 5р. // Закону № 1957). Перерахунку підлягає балансова вартість запасів, визначати яку слід за правилами бухгалтерського обліку. Адже на баланс запаси зараховуються за первісною вартістю, що формується згідно з бухобліковими правилами, установленими П(С)БО 9.

Водночас виробничі підприємства при розрахунку приросту (убутку) балансової вартості запасів у складі незавершеного виробництва та залишках готової продукції приймають лише так звану матеріальну складову. Особливість перерахунку є і в імпорتنих товарів — вона пов'язана з тим, що валові витрати щодо таких товарів і відображаються у розмірі балансової вартості валюти, перерахованої за такі товари (п.п. 7.3.2 Закону про податок на прибуток). Нагадуємо, що ДПАУ з цього питання має іншу думку. Так, із листа від 27.05.2005 р. № 4807/6/11-1116 випливає, що валові витрати щодо імпорتنих товарів визначаються за курсом НБУ на дату отримання

товару, без будь-якого врахування балансової вартості валюти, яку в подальшому буде перераховано за ці товари. При цьому вважаємо, що за п. 5.9 перераховується найменша з величин: первісна (бухгалтерська) вартість товарів або сума валових витрат щодо таких товарів у розмірі перерахованої інвалюти.

Перевищення валових витрат над первісною (бухгалтерською) вартістю товарів відразу зменшує оподатковуваний прибуток без подальшої участі в перерахунку за п. 5.9. Не перераховується за п. 5.9 вартість запасів, якщо платник застосовує особливі правила оподаткування довгострокових договорів, установлені п. 7.10 Закону про податок на прибуток.

Рядок 01.2 заповнюється на підставі даних таблиці 1

«Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів»

додатка К1/1 до декларації (приклад його заповнення див. нижче).

01.3 доходи від виконання довгострокових договорів. Цей рядок заповнюють виконавці довгострокових контрактів, тобто платники, які обрали особливий

порядок оподаткування, регламентований п. 7.10 Закону про податок на прибуток. Тут відображається валовий дохід таких платників, визначений розрахунково.

Рядок 01.3 заповнюється на підставі показників додатка К2 «Доходи і витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів» до декларації, що складається із двох таблиць. **Таблиця 1** додатка К2 є розрахунковою, величина показника **рядка 01.3** якої переноситься до **рядка 01.3** самої декларації. У таблиці 2 додатка К2 наводиться додаткова інформація

про виконання довгострокових контрактів. Докладніше про їх заповнення див. нижче.

Правила оподаткування довгострокових договорів також застосовуються до операцій з передплати періодичних видань, оперативного лізингу (оренди), оренди землі та оренди житлових приміщень у разі попередньої оплати таких операцій на строк, що перевищує звітний період (квартал) (п.п. 7.10.12 Закону про податок на прибуток). Однак відображати доходи від цих операцій у **додатку К2** та **рядку 01.3** не потрібно, адже вони не є довгостроковими договорами за визначенням п.п. 7.10.2 Закону про податок на прибуток. Тому доходи від таких операцій відображаються в інших відповідних рядках декларації.

01.4 прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами. Тут відображається прибуток від

операцій з цінними паперами (акціями, облігаціями, векселями, іпотечними сертифікатами, сертифікатами фондів операцій з нерухомістю тощо), фондовими і товарними деривативами, корпоративними правами. Цей показник формується в рядку **01.4 додатка КЗ «Розрахунок фінансових результатів операцій з цінними паперами та деривативами»**.

Загальний фінансовий результат від операцій з цінними паперами, що відображається в **рядку 01.4 додатка КЗ**, визначається підсумовуванням тільки додатних значень (сум прибутку) від операцій щодо кожного з видів цінних паперів. Від'ємний же фінансовий результат (збитки), що виник при проведенні операцій щодо кожного окремого виду (видів) цінних паперів, при визначенні фінансового результату за звітний період не зменшує прибутку, отриманого від продажу інших видів цінних паперів. Однак із податкового обліку такі збитки не виключаються, а «запам'ятовуються». Їх буде враховано в наступних податкових періодах при визначенні фінансових результатів операцій з відповідними видами цінних паперів. Зауважимо також, що прибуток від операцій з цінними паперами зменшується на суму балансових збитків від операцій з цінними паперами, що не компенсовані прибутком до 01.01.2003 р. Відображаються такі збитки в **рядках 1.3, 2.3, 3.3, 4.3, 5.3, 6.3, 7.3 додатка КЗ** нарівні зі збитками, що виникли після названої дати. Витрати щодо кожного виду цінних паперів і деривативів відображаються в рядках додатка **КЗ (1.2, 2.2, 3.2, 4.2, 5.2, 6.2, 7.2)** у періоді їх придбання. Для заповнення цих рядків не потрібно очікувати продажу відповідних цінних паперів і деривативів. Адже витрати на придбання одних цінних паперів уже в періоді придбання можуть зменшити дохід від продажу інших цінних паперів одного виду, якщо такий відбувся. Наприклад, дохід від продажу акцій може бути зменшено на витрати з придбання корпоративних прав в одному звітному періоді. Такий порядок обліку визначений п. 7.6 Закону про податок на прибуток та діє з 01.01.2003р.

Що стосується подальшого продажу викуплених цінних паперів, то тут ситуація досить визначена: у **додатку КЗ** має бути відображено «ціннопасеріві» доходи

01.5 прибуток від операцій з землею. У цьому рядку відображається прибуток від продажу землі, розрахунок якого провадиться в **таблиці 4 додатка К1/1** за

правилами, установленими п. 8.9 Закону про податок на прибуток. Сума такого прибутку визначається шляхом зменшення суми доходу, отриманого від продажу землі (**рядок 01.5.1 таблиці 4**), на суму витрат, пов'язаних із придбанням землі (**рядок 01.5.2 таблиці 4**), збільшених на коефіцієнт індексації (**рядок 01.5.3 таблиці 4**), розрахований за формулою згідно з п.п. 8.3.3 Закону про податок на прибуток.

Збиток від продажу земельної(их) ділянки(ок) до складу валових витрат не включається, у декларації та її додатках не відображається, а покривається за рахунок власних коштів платника податку.

При продажу землі, отриманої у власність у процесі приватизації, платник податку включає до складу валових доходів додатну різницю між сумою доходу, отриманого внаслідок такого продажу, та сумою оцінної вартості такої землі, визначеної згідно з установленою методикою вартісної оцінки земель з урахуванням коефіцієнтів її функціонального використання на момент такого продажу.

Якщо було здійснено витрати на капітальне поліпшення землі, то ці витрати при продажу землі враховуються таким чином.

Балансова вартість окремого об'єкта ОФ групи 1, в якому відображалася вартість капітальних поліпшень якості такої землі, відноситься до валових витрат такого платника податку за результатами податкового періоду, на який припадає такий продаж. Такі витрати не відображаються в **таблиці 4 додатка К1/1**, їх має бути показано в **рядку 04.13 декларації**. Слід особливо згадати випадок, коли платник податку придбаває об'єкт нерухомого майна (нерухомість) разом із землею, що знаходиться під таким об'єктом або є передумовою для забезпечення функціонального використання такого об'єкта нерухомості відповідно до норм, визначених законодавством. У цьому випадку амортизації підлягає сукупна вартість такого ОФ і такої землі за нормами, визначеними ст. 8 Закону про податок на прибуток для ОФ групи 1. При цьому норми пп. 8.9.1 — 8.9.2 і 8.9.4 не застосовуються, і такі операції на показники **рядка 01.5** декларації не впливають.

01.6 Інші доходи, крім визначених у, 01.1 - 01.5. Тут відображаються всі інші доходи, які не було відображено в жодному з попередніх «дохідних» рядків 01.1 — 01.5 декларації:

—доходи від здійснення операцій з надання фінансових послуг, торгівлі борговими зобов'язаннями та вимогами (пп. 4.1.2);

— дохід, який платник податку має розрахувати у разі розірвання договору довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного забезпечення (пп. 4.1.3, 7.2.4);

— курсові різниці, що включаються до валового доходу в податковому обліку при перерахунку валютної заборгованості та/або валютних коштів, що значаться на банківському рахунку платника та/або в його касі на кінець звітного періоду (пп. 4.1.3, 7.3.3);

—сума гривень, отриманих у зв'язку з продажем іноземної валюти (пп. 4.1.3, 7.3.5);

—прибуток від продажу ОФ: перевищення виручки від продажу об'єкта ОФ групи 1 над його балансовою вартістю, перевищення виручки від продажу об'єкта ОФ груп 2, 3, 4 над балансовою вартістю відповідної групи (п.п. 4.1.3, п. 7.5, пп. 8.4.3, 8.4.4);

— прибуток від продажу нематеріальних активів: перевищення виручки від продажу нематеріального активу над його балансовою вартістю (п.п. 4.1.3, п. 7.5, п.п. 8.4.3);

—доходи від продажу невиробничих фондів (п.п. 8.4.1);

— доходи від спільної діяльності та у вигляді дивідендів, отримані від нерезидентів (пп. 4.1.4, 7.8.6);

—доходи від володіння борговими вимогами, проценти, роялті (пп. 4.1.4);

—доходи від здійснення операцій лізингу (оренди) (пп. 4.1.4, 7.9.6);

—суми отриманої безповоротної фінансової допомоги пп. 1.22.1, 4.1.6);

—суми коштів, отримані за договорами дарування, іншими подібними договорами, що не передбачають відповідної компенсації чи повернення таких коштів (крім бюджетних дотацій або субсидій) або без укладення таких договорів;

—сума безнадійної заборгованості, відшкодована кредиту позичальником після її списання, якщо її було попередньо включено до валових витрат кредитора;

— сума заборгованості, не стягнута після закінчення строку позовної давності;

— сума кредиту чи депозиту без установлення строків повернення, за винятком кредитів, отриманих під довгострокові облігації, та депозитів до затребування в банківських установах, а також сума процентів, нарахованих на таку суму кредиту, але не сплачених(списаних);

- суми умовних процентів, нарахованих на суми поворотної фінансової допомоги, отриманої від платника податку на прибуток;
- вартість товарів (робіт, послуг), безоплатно наданих платнику податку у звітному періоді (п.п. 4.1.6);
- суми отриманої поворотної фінансової допомоги (за умови неповернення її на кінець звітного періоду) від осіб, котрі не є платниками податку на прибуток або застосовують іншу ставку податку (п.п. 4.1.6);
- суми заборгованості, що підлягає включенню до валових доходів згідно з пп. 12.3 і 12.4 Закону про податок на прибуток (п.п. 4.1.6);
- вартість матеріальних цінностей, отриманих згідно з договорами зберігання (відповідального зберігання) і використаних у власній виробничій або господарській діяльності (п.п. 4.1.6);
- суми штрафів, неустойки чи пені, фактично отримані за рішенням сторін договору або за рішенням відповідних державних органів, суду (п.п. 4.1.6);
- суми сплаченого державного мита, раніше включеного до валових витрат і поверненого за рішенням суду (п.п. 4.1.6);
- доходи від продажу електричної енергії (включаючи реактивну) (п.п. 4.1.6);
- суми отриманих дотацій та субсидій із фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування чи бюджетів (п.п. 4.1.6);
- емісійний дохід (п. 1.27, п.п. 4.1.6);
- суми акцизного збору, сплачені (нараховані) покупцями підакцизних товарів (за їх рахунок) на користь платника такого акцизного збору, уповноваженого законом вносити його до бюджету (п.п. 4.1.6);
- суми рентних платежів (п.п. 4.1.6);
- збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію (п.п. 4.1.6);
- доходи від довірчих операцій (п.п. 7.9.3);
- доходи від продажу заставного майна (п.п. 7.9.5);
- суми страхового відшкодування за умови, якщо збитки було включено до валових витрат (п.п. 5.4.6), у разі компенсації витрат за зруйновані, вкрадені, ліквідовані об'єкти ОФ групи 1 (пп. 8.4.8, 8.4.9);
- доходи з інших джерел (п.п. 4.1.6)

02 Коригування валових доходів, у тому числі: ($\pm$ 02.1 $\pm$ 02.2 4-02.3).

Рядок 02 являє собою алгебричну суму показників трьох рядків декларації **02.1, 02.2 і 02.3**, де відображаються коригування валових доходів у зв'язку з:

- поверненнями товарів та змінами сум компенсації вартості товарів (робіт, послуг) після їх продажу;
- самостійним виявленням помилок, допущених в обчисленні валового доходу за результатами минулих звітних (податкових) періодів;
- урегулюванням сумнівної (безнадійної) заборгованості

02.1 зміна суми компенсації вартості товарів. У цьому рядку продавці відображають результати змін компенсації за продані товари, роботи, послуги (включаючи їх повернення). Інакше кажучи, якщо відбувається зменшення компенсації за продані товари, роботи, послуги чи повернення проданих товарів або перехід права власності на реалізовані результати робіт (послуг) до продавця, то валовий дохід має бути зменшено , і відповідне коригування відображається зі знаком «-». Якщо за угодою сторін відбувається збільшення компенсації вартості проданих товарів (робіт, послуг), то валовий дохід збільшується, і коригування відображається зі знаком«+». Якщо така зміна компенсації відбувається в одному звітному періоді, цей рядок можна не заповнювати: підсумкова сума валового доходу (тобто сума після коригувань) відображається в рядку 01.1.

У цьому рядку, на нашу думку, також слід відображати суми авансу, що повертаються, зі знаком «-»(докладніше див. коментар до рядка 01.1)

02.2 самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів. Тут платник податків відображає суми помилково завищеного (зі знаком «-») або заниженого (зі знаком «+») у минулих звітних періодах валового доходу, які було виявлено ним самостійно.

Якщо самостійно виявлена помилка призвела до недоплати податку до бюджету, то платник має нарахувати 5 % штраф, що відображається в рядку 22 декларації. Сума штрафу сплачується в ті ж строки, що й загальне податкове зобов'язання щодо податку на прибуток

Помилкові показники, виправлені через рядок 02.2 поточної декларації протягом звітного року, відображаються у відповідних рядках подальших декларацій у тому ж помилковому розмірі.

Існує альтернативний спосіб виправлення самостійно виявлених помилок: через уточнюючий розрахунок (далі —УР). Якщо

помилки виправляються через УР, то в декларації це виправлення не показується. При цьому заповнення декларації після подання УР протягом одного звітного року потрібно здійснювати таким чином:

1) у тих рядках, в яких було допущено помилки, слід відображати виправлені показники (а не з помилками);

2) у рядку 15 урахувати суму зобов'язання, сплачену за даними УР.

Наприклад, у декларації за три квартали 2005 року було відображено валові доходи (ряд. 03) у розмірі 100 тис. грн., податок до сплати (ряд. 17, ряд. 14) — 5 тис. грн., сума нарахованого податку попередніх періодів (ряд. 15) — прокреслення. Наприкінці грудня виявили, що валові доходи занижено на 10 тис. грн. Без зволікання подано УР, згідно з яким доплаті до бюджету підлягає податок у розмірі 2,5 тис. грн. (10 x 25 %) і 5 % штраф у розмірі 0,1 тис. грн. Припустимо, що у IV кварталі діяльність не здійснювалася, показники декларації за 11 місяців повністю повторюють показники декларації за три квартали. Тоді рядки декларації за рік має бути заповнено таким чином:

рядок 03—110 тис. грн. (показник з урахуванням виправленої помилки);

рядок 14 — 7,5 тис. грн.;

рядок 15 — 7,5 тис. грн. (5 + 2.5; ряд. 14 декларації за 11 місяців + ряд. 7 по УР);

рядок 17 — прокреслення.

У поточній декларації, на відміну від УР, можна виправляти помилки, допущені в декількох звітних періодах. Однак помилки, допущені в період дії 30 % ставки податку на прибуток, ДПАУ рекомендує виправляти через УР.

Суми заниження або завищення валових доходів, виявлені за результатами податкових перевірок, у декларації не відображаються.

02.3 врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості Тут відображається збільшення валового доходу в порядку врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості на підставі п. 12.1 Закону про податок на прибуток з урахуванням пп. 5 і 10 Перехідних положень Закону № 349.

Рядок заповнюється на підставі **додатка К4**, а точніше, показника його **рядка 02.3**.

Майте на увазі: додаток К4 заповнюється на кожний окремий договір.

Сума пені, нарахована у випадках, передбачених ст. 12 Закону про податок на прибуток, не відображається в цьому рядку, її місце в рядку 23 декларації та рядку 23 додатка К4.

Зауважимо, що п.п. 12.1.4 Закону про податок на прибуток установлено обов'язок платника податку — продавця подати разом із декларацією за звітний період ще й повідомлення про збільшення валового доходу з посиланням на відповідні положення підпунктів 12.1.1 і 12.1.2, роль якого виконує **додаток К4** до декларації, а також інші первинні документи, що підтверджують наявність дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Відзначимо також, що збільшення валового доходу за процедурою врегулювання сумнівної заборгованості, розпочатої до 1 січня 2003 року, відбувається за старими правилами (п. 5 Перехідних положень Закону № 349), але відображається в **рядку 02.3** декларації.

03 Скоригованій валовий дохід (01 ± 02)

04 Валові витрати, у тому числі. У цьому рядку відображаються валові витрати від усіх видів діяльності. Показник цього рядка визначається як **сума показників рядків декларації з 04.1 по 04.13**. У складі показника цього рядка мають знайти відображення також витрати стосовно таких, що пілгуються, або звільнених від оподаткування видів діяльності згідно з пп. 7.12, 7.13, 7.20, п. 18.1, ст. 19 Закону про податок на прибуток (див. коментар до ряд. 01)

04.1 витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11

Зокрема, тут показуються витрати (у тому числі перераховані аванси, з урахуванням обмеження п.п. 11.2.3 Закону про податок на прибуток) на придбання у зв'язку з виробничо-господарськими цілями та охороною праці:

- виробничих запасів (сировини, матеріалів, палива, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, МШП тощо);
- електричної енергії, включаючи реактивну;
- податкової малоцінки (запаси вартістю менше 1000 грн. і терміном використання понад рік);
- купованих товарів;
- робіт;
- послуг (тут також відображається оренда податкової малоцінки).

Не відображаються в цьому рядку витрати на придбання товарів (робіт, послуг) у нерезидентів в офшорних зонах. Для таких витрат призначено **ряд. 04.11** декларації. А от придбання товарів (робіт, послуг) в інших нерезидентів потрібно відображати тут — у рядку 04.1.

Також не відображається в цьому рядку вартість товарів (робіт, послуг), податковий облік яких регулюється іншими пунктами Закону, ніж п. 5.1 і п.п. 5.2.1, і витрати, що показуються у спеціальному рядку **04.13** декларації. Зокрема, до них відносять ПММ для легкових автомобілів, спецодяг і спецхарчування, літературу і періодику, цінні папери, ОФ, невиробничі фонди, нематеріальні активи, послуги аудиту, послуги з профпідготовки, товари й послуги для рекламних заходів, послуги з оренди ОФ, землі тощо (докладний перелік див. у коментарі до ряд. 04.13).

Слід звернути увагу, що у складі показника **рядка 04.1** декларації не враховуються витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів (контрактів). Для них у декларації передбачено окремий **рядок 04.7**.

При заповненні **рядка 04.1** необхідно враховувати, що витрати, понесені платником податку у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг) у пов'язаної особи — неплатника податку на прибуток/платника за пільговою ставкою або за бартером, визначаються виходячи з договірних цін, але не вище звичайних цін.

При поверненні платником товарів продавцю або перегляді суми компенсації за товари (роботи, послуги) після їх купівлі як у бік зменшення, так і в бік збільшення, показник **рядка 04.1** декларації не коригується. Для таких сум у декларації відведено **рядок 05.1**. До речі, зменшення валових витрат при поверненні авансу, на нашу думку, також слід відображати в **ряд. 05.1** (аргументи аналогічні наведеним у коментарі до ряд. 01.1) .

04.2 убуток балансової вартості запасів .Тут відображається перевищення балансової вартості запасів на початок року над балансовою вартістю запасів на кінець звітного періоду (убуток).

Рядок 04.2 заповнюється на підставі даних **таблиці 1 "Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів»** додатка **К1/1** до декларації (приклад його заповнення див. далі).

Особливості перерахунку згідно з п. 5.9 Закону про податок на прибуток розглянуто нами в коментарі до рядка 01.2, де відображається приріст запасів, збільшуючи валові доходи підприємства.

За результатами звітного періоду підприємство визначає або убуток, або приріст запасів, тому одночасне заповнення рядків 01.2 і 04.2 неможливе

04.3 витрати на оплату праці. У цьому рядку відображаються

витрати на оплату праці найманих працівників, що включаються до складу валових витрат на підставі п. 5.6 Закону про податок на прибуток. Зокрема, тут відображаються:

- витрати на виплату основної і додаткової заробітної плати та інших видів заохочень і виплат виходячи з тарифних ставок, у вигляді премій, заохочень, відшкодувань вартості товарів (робіт, послуг);
- витрати на виплату авторських винагород;
- виплати за виконання робіт (послуг) згідно з договорами цивільно-правового характеру;
- будь-які інші виплати у грошовій або натуральній формі, установлені за домовленістю сторін. Виняток становлять лише суми матеріальної допомоги у межах, що не обкладаються податком з доходів фізичних осіб згідно з п.п. 9.7.3 Закону № 889 (у 2007 році ця сума становить 740 грн., див. коментар до рядка 04.5). Суми такої матдопомоги не включаються до валових витрат і не відображаються в **рядку 04.3**. Утім, суми оподаткованої податком з доходів фізичних осіб матеріальної допомоги можна сміливо відносити на валові витрати і відображати в цьому рядку.

Додатково до перелічених вище виплат у **рядку 04.3** відображаються витрати, зумовлені абзацом першим п.п. 5.6.2 Закону про податок на прибуток:

- обов'язкові виплати, передбачені законодавством;
- компенсація вартості послуг, що надаються працівникам у випадках, передбачених законодавством;
- внески платника податку на обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством.

Разом із тим тут не відображаються витрати на добровільні внески на довгострокове страхування (недержавне пенсійне забезпечення) життя найманих працівників платника (абзаци другий та третій п.п. 5.6.2 ст. 5 Закону про податок на прибуток). Для таких витрат передбачено свій **рядок 04.5**.

Тут не повинні відображатися й виплати за виконані роботи, надані послуги за цивільно-правовими договорами фізичним особам — непрацівникам підприємства, їх місце в **рядку 04.1**.

Якщо платник податку виплачує фізичним особам дивіденди за привілейованими акціями, то такі витрати прирівнюються до витрат на оплату праці згідно з п.п. 7.8.7 Закону про податок на прибуток і відображаються в **рядку 04.3**.

Показники цього рядка розраховуються наростаючим підсумком.

04.4 сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування. Тут відображаються суми внесків на обов'язкове державне пенсійне страхування та внесків на загальнообов'язкове

державне соціальне страхування, нараховані на виплати, застережені в п.п. 5.6.1 Закону про податок на прибуток, у розмірах і порядку, установлених законом. Отже, у цьому рядку декларації відображаються внески, що нараховуються

«зверху» на відповідні виплати найманим працівникам до:

— Пенсійного фонду;

— Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;

— Фонду соціального страхування на випадок безробіття;

— Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Не відображаються в цьому рядку суми збору до Пенсійного фонду, що сплачуються при здійсненні особливих операцій, таких, як купівля валюти, нерухомості, автомобілів тощо. Такі збори відображаються в **рядку 04.6.**

Тут не повинні відображатися й нарахування до Пенсійного фонду на виплати за виконані роботи, надані послуги за цивільно-правовими договорами фізичними особами — непрацівниками підприємства, їх місце в **рядку 04.13.**

04.5 сума внесків на довгострокове страхування життя, додаткове пенсійне страхування

Тут відображаються витрати платника податків на добровільні внески, що перераховуються згідно з договором довгострокового страхування життя чи будь-якого іншого виду недержавного пенсійного забезпечення його найманого працівника. Визначення терміна «договір довгострокового страхування життя» наведено в пункті 1.37, а «недержавне пенсійне забезпечення» — у п. 7.42 Закону про податок на прибуток. Слід пам'ятати, що до складу валових витрат зазначені внески включаються не в повному обсязі, а в межах ліміту, встановленого п.п. 5.6.2 Закону про податок на прибуток, тобто не більше 15 % від заробітної плати, нарахованої найманому працівнику протягом звітного періоду. При цьому сума таких платежів для валововитратних цілей не може

перевищувати розмірів, визначених у п.п. 6.5.1 Закону № 889. Нагадаємо, що в цьому пункті встановлено граничний розмір доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги. Тепер,

заповнюючи цей рядок у річній декларації, платнику вже не потрібно подавати «під нього» спеціальний додаток із розрахунком сум внесків.

04.6 сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім визначених у 04.4

У цьому рядку відображаються суми податків, зборів (обов'язкових платежів), установлені Законом № 1251, включаючи акцизний збір та рентні платежі, а також збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію. При цьому виняток становлять:

- податок на прибуток;
- авансовий внесок щодо податку на прибуток при виплаті дивідендів;
- податок з доходів нерезидента;
- податок на додану вартість, уключений до ціни товарів (робіт, послуг), що придбаються платником податку для виробничого чи невиробничого використання;
- податок з доходів фізичних осіб;
- вартість торгових патентів;
- суми пені, штрафів, неустойок, сплачених за рішенням сторін договору і за рішенням відповідних державних органів, суду.

Перелічені податки (обов'язкові платежі) не потрапляють до рядка 04.6, оскільки не включаються до валових витрат.

Не відображаються в рядку 04.6 і суми соцстрахівських внесків, для яких передбачено рядок 04.4.

Рядок 04.6 заповнюється на підставі додатка **P1 «Суми нарахованих податків, зборів (обов'язкових платежів), що включаються до валових витрат».**

При заповненні додатка **P1** варто звернути увагу на заповнення деяких рядків. Так, у **рядку 4.6.2 «Мито»** додатка **P1** не повинне відображатися мито, сплачене при імпортуванні товару, адже воно потрапить до валових витрат у складі первісної вартості товару і відобразиться в рядку 04.1 декларації. А от експортне мито має бути відображено в цьому рядку.

Показник рядка **4.6.4 «плата за землю (земельний податок, а також орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності)»**, крім суми плати (податку) за землю, з 2005 року включає суму орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності, оскільки така орендна плата набула статусу податкового платежу.

Тепер стосовно збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу нерухомості (**рядок 4.6.15**) і

легкових автомобілів (**рядок 4.6.18**). На думку ДПАУ, такі витрати не повинні включатися до валових, а мають амортизувати у складі первісної вартості відповідних об'єктів ОФ. Отже, якщо ви згодні з позицією ДПАУ, то в цих рядках слід поставити прокреслення.

Зауважте: рядок 4.6.22 «Податок з реклами» заповнюють виключно платники цього податку, тобто юридичні особи, які надають послуги з установаження та розміщення реклами. Замовники ж суму такого податку відображають разом із вартістю послуг у складі **рядка 04.1** декларації. Це ж стосується інших місцевих податків, що справляються і сплачуються до бюджету податковими агентами.

04.7 витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів

Цей рядок заповнюють виконавці довгострокових контрактів, тобто платники, які обрали особливий порядок оподаткування, регламентований п. 7.10 Закону про податок на прибуток. Тут відображаються фактичні валові витрати таких платників.

Рядок 04.7 заповнюється на підставі показника рядка 04.7 **таблиці 1** додатка **К2 «Доходи і витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів»** до декларації. Приклад заповнення додатка див. далі.

Правила оподаткування довгострокових договорів також застосовуються до операцій з передплати періодичних видань, оперативного лізингу (оренди), оренди землі та оренди жилих приміщень у випадку попередньої оплати таких операцій на строк, що перевищує звітний період (квартал) (п.п. 7.10.12 Закону про податок на прибуток). Однак відображати витрати за такими операціями в додатку К2 і рядку 04.7 не потрібно, адже вони не є довгостроковими договорами за визначенням п.п. 7.10.2 Закону про податок на прибуток. Тому витрати за такими операціями відображаються в інших відповідних рядках декларації.

04.8 добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)

Рядок заповнюється на підставі показників річного **додатка Р2**. У ньому розшифровано склад витрат на добровільне перерахування коштів, передачу товарів (виконання робіт, надання послуг), які платник податків може відобразити у складі валових витрат. Там же запропоновано відповідний алгоритм розрахунку. Приклад заповнення додатка Р 2 наведено далі

04.9 від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року. У цьому рядку відображаються збитки минулого

року, тобто від'ємний показник об'єкта оподаткування минулого 2004 року (рядок 08 декларації за 2004 рік).

Зауважимо, що до складу показника **рядка 04.9** не включаються балансові збитки (від'ємне значення об'єкта оподаткування), не компенсовані прибутками до 01.01.2003 р. Це регламентовано п. 11 Перехідних положень Закону №349.

Для відображення таких збитків, які у зменшення об'єкта оподаткування за підсумками податкових періодів звітного 2005 року вже не враховуються, формою декларації передбачено окремий **рядок 09**.

Крім того, у ст. 86 Закону про держбюджет-2006 встановлено, що суми від'ємного об'єкта оподаткування, що значаться на 01.01.2005 р. і не були погашені протягом 2005 року, не включаються до валових витрат платника податків протягом 2006 року.

04.10 витрати на поліпшення основних фондів. У рядку відображаються витрати на будь-які види поліпшень як власних, так і орендованих ОФ і нафтогазових свердловин. Він заповнюється на підставі даних **таблиці 3 додатка K1/1 «Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу валових витрат»** і **таблиці 2 додатка K1/2 «Витрати на поліпшення нафтогазових свердловин, що включаються до складу валових витрат»**.

У разі одночасного заповнення **додатків K1/1 і K1/2 до рядка 04.10** декларації переноситься сума **рядка 04.10 таблиці 3 додатка K1/1 і рядка 04.10 таблиці 2 додатка K1/2** за відповідний звітний період. При визначенні значень граф рядків 04.10 цих таблиць, що переносяться до рядка 04.10 декларації, вибирається найменше: або сума ліміту витрат на поліпшення, яку включають до валових витрат, або сума фактичних поліпшень, розрахованих наростаючим підсумком з початку року. При цьому потрібно враховувати особливі правила визначення ремонтного ліміту.

Розмір валововитратного ліміту для поліпшень ОФ встановлено п.п. 8.7.1 Закону про податок на прибуток. Він становить 10 % від балансової вартості всіх груп ОФ станом на початок року. Водночас п. 22.2 Закону про податок на прибуток встановлено спеціальну норму, відповідно до якої ліміт розраховується окремо для ОФ груп 2 — 4 і для кожного об'єкта ОФ групи 1. Отже, при ремонті об'єкта ОФ групи 1 не можна було скористатися лімітом ОФ груп 2 — 4, і навпаки.

Цю особливість потрібно пам'ятати при порівнянні витрат на поліпшення та суми ліміту, відображеної у **графі 3 ряд. 04.10** таблиці

З додатка К1/1. Адже в цій графі ліміт не розбивається на відповідні групи та об'єкти.

Ремонтні витрати, що перевищили 10 % ліміт, повинні збільшити балансову вартість відповідних груп.

Не забувайте, що у графі 3 таблиці 3 додатка К1/1 відображається лише балансова вартість ОФ: вартість нематеріальних активів тут не враховується.

04.11 85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів. Тут відображаються валові витрати на придбання товарів (робіт, послуг) через нерезидентів або в нерезидентів, які мають офшорний статус. У цьому випадку платник податків згідно з вимогами п. 18.3 Закону про податок на прибуток може включити до валових витрат лише 85 % вартості зазначеного придбання.

Перелік офшорних зон встановлено розпорядженням Кабміну від 24.02.2003 р. № 77-р «Про перелік офшорних зон».

При цьому слід пам'ятати, що авансові проплати нерезидентам не відображаються в цьому рядку. Адже згідно з вимогами п.п. 11.2.3 Закону про податок на прибуток датою збільшення валових витрат платника податку при здійсненні операцій з нерезидентами є дата оприбуткування товарів, а для робіт (послуг) — дата фактичного їх отримання від нерезидентів незалежно від наявності їх оплати.

Розшифрування показника **рядка 04.11** річної декларації провадиться в **додатку РЗ**

04.12 Сума витрат зі страхування (крім витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, зазначених у р. 04.5 декларації) У цьому рядку відображаються витрати на обов'язкове і добровільне страхування, крім витрат на довгострокове страхування життя і недержавне пенсійне забезпечення, зазначених у рядку 04.5 декларації.

Згідно з п.п. 5.4.6 Закону про податок на прибуток до валових витрат включаються будь-які витрати на страхування:

- ризиків загибелі врожаю;
- транспортування продукції платника податку;
- цивільної відповідальності, пов'язаної з експлуатацією транспортних засобів, що перебувають у складі ОФ платника податку;
- екологічної та ядерної шкоди, яку може бути завдано платником податку іншим особам;
- майна платника податку;
- кредитних та інших ризиків платника податку, пов'язаних зі

здійсненням ним господарської діяльності, у межах звичайної ціни страхового тарифу відповідного виду страхування, що діє на момент укладення такого страхового договору. Водночас до валових витрат не включаються витрати на страхування:

- життя, здоров'я чи інших ризиків, пов'язаних із діяльністю фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах із платником податку, обов'язковість якого не передбачено законодавством;
- будь-які витрати на страхування сторонніх фізичних або юридичних осіб.

Також слід пам'ятати про 5 % обмеження, установлене п.п. 5.4.6 Закону про податок на прибуток, у межах якого можна відносити витрати на добровільне страхування на валові витрати.

Рядок 04.12 заповнюється на підставі **таблиці 5 додатка К1/1**.

У цій таблиці є окремий **рядок 04.12.1** для витрат на обов'язкові види страхування і свій **рядок 04.12.2** для витрат на добровільне страхування.

Для визначення суми витрат на добровільне страхування, яку може бути віднесено до валових витрат і відображено в рядку 04.12.2 таблиці 3 додатка К1/1, прямо зазначено формулу розрахунку, яку можна записати так:

ВДС=ІНШ:19,

де **ВДС**— сума витрат на добровільне страхування, що підлягає включенню до складу валових витрат;

ІНШ — сума скоригованих валових витрат, відображених у рядку 06 декларації за звітний період, обчислена без урахування витрат на добровільне страхування, що включаються до складу валових витрат (тобто це сума рядків 04.1 — 04.11, а також рядки 04.13, 05 декларації та рядки 04.12.1 таблиці 5 додатка К1/1). Докладніше про заповнення таблиці 5 цього додатка читайте далі.

Рядок 04.12 уперше заповнюється в декларації за 2005 рік. Раніше для витрат на страхування окремого рядка в декларації не було, вони відображалися серед інших витрат (рядок 04.12 у старій редакції, рядок 04.13 у новій редакції декларації).

04.13 інші витрати, крім визначених у 04.1 – 04.11 Тут відображаються всі інші витрати, які не було відображено в жодному з попередніх «витратних» рядків 04.1 — 04.12 декларації:

— суми поворотної фінансової допомоги, повернені неплатникам податку на прибуток (платникам за пільговою ставкою, нерезидентам) (п.п. 4.1.6);

— витрати, не віднесені до складу валових витрат минулих періодів у зв'язку із втратою, знищенням або псуванням документів,

установлених правилами податкового обліку, і підтверджені такими документами у звітному податковому періоді (п.п. 5.2.6);

— суми безнадійної заборгованості в частині, не віднесений до валових витрат, у разі якщо відповідні заходи щодо стягнення таких боргів не спричинили позитивного результату (п.п. 5.2.8);

— витрати, пов'язані з підтвердженням відповідності продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління навколишнім природним середовищем, персоналу до встановлених вимог згідно із Законом України «Про підтвердження відповідності» від 17.05.2001 р. № 2406-/// (п.п. 5.2.15);

— витрати, пов'язані з розвідкою (дорозвідкою) та облаштуванням нафтових і газових родовищ (за винятком витрат на спорудження будь-яких свердловин, що використовуються для розробки нафтових і газових родовищ, а також інші витрати, пов'язані з придбанням (виготовленням) основних фондів, що підлягають амортизації на умовах ст. 8 Закону про податок на прибуток) (п.п. 5.2.16);

— витрати на забезпечення найманих працівників спеціальним одягом, взуттям, обмундируванням, необхідними для виконання професійних обов'язків, а також продуктами спеціального харчування за переліком, що встановлюється КМУ (п.п. 5.4.1);

— витрати, крім тих, що підлягають амортизації, пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво та раціоналізацію, проведення дослідно-експериментальних і конструкторських робіт, виготовлення і дослідження моделей та зразків (п.п. 5.4.2);

— витрати на придбання літератури для інформаційного забезпечення і передплату спеціалізованих періодичних видань, проведення аудиту (п.п. 5.4.2);

— витрати на професійну підготовку чи перепідготовку працівників за профілем підприємства в українських навчальних закладах згідно з порядком, установленим КМУ (п.п. 5.4.2);

— витрати на гарантійний ремонт (обслуговування) або гарантійні заміни товарів, але не більше 10 % сукупної вартості проданих товарів, щодо яких не минув строк гарантійного обслуговування (п.п. 5.4.3);

— витрати на проведення передпродажних і рекламних заходів щодо товарів (робіт, послуг), що продаються (надаються) таким платником податку (абз. 1 п.п. 5.4.4);

— витрати на організацію прийомів та презентацій, свят, придбання і розповсюдження подарунків, включаючи безоплатну роздачу зразків товарів чи безоплатне надання послуг (виконання робіт) з рекламною

метою, але не більше 2 % оподатковуваного прибутку попереднього звітного (податкового) року (абз. 2 п.п. 5.4.4);

— витрати на самостійне зберігання, переробку, захоронення чи оплату послуг зі зберігання, переробки, захоронення та ліквідації відходів від виробничої діяльності платника податку сторонніми організаціями, з очищення стічних вод, інші витрати на збереження екологічних систем, що перебувають під негативним впливом господарської діяльності платника податку (п.п. 5.4.5);

— витрати на придбання ліцензій та інших спеціальних дозволів, виданих державними органами для ведення господарської діяльності, включаючи плату за реєстрацію підприємства в органах державної реєстрації (п.п. 5.4.7);

— витрати на відрядження, що включаються до валових витрат з урахуванням обмежень, установлених п.п. 5.4.8;

— витрати на утримання, експлуатацію та забезпечення основної діяльності об'єктів соціальної інфраструктури, крім капітальних витрат, що підлягають амортизації, які перебували на балансі платника податку на 01.07.97 р. При цьому витрати, пов'язані із забезпеченням основної діяльності об'єктів соціальної інфраструктури, включаються до складу валових у розмірі 50 % від суми понесених витрат до моменту передачі таких об'єктів на баланс відповідного бюджету чи приватизації згідно із Законом (п.п. 5.4.9, п. 5 р.ІІ Закону № 1957);

— витрати на утримання, експлуатацію та забезпечення основної діяльності пунктів медичного огляду працівників, наявність яких зумовлена законодавством або колективним договором. При цьому витрати, пов'язані із забезпеченням основної діяльності пунктів медичного огляду, включаються до складу валових у розмірі 50 % від суми понесених витрат до моменту передачі таких об'єктів на баланс відповідного бюджету чи приватизації згідно із законом (п.п. 5.4.10, п. 5 р.ІІ Закону № 1957);

— витрати на утримання, експлуатацію та забезпечення основної діяльності (крім тих, що підлягають амортизації) (п.п. 5.4.10);

— приміщень житлового фонду, що належать юридичним особам, основною діяльністю яких є надання платних послуг з туробслуговування сторонніх громадян або здавання таких приміщень в оренду стороннім громадянам чи організаціям у порядку, визначеному Законом про податок на прибуток;

— легкових автомобілів, побутових літальних апаратів, моторних човнів, катерів та яхт, призначених для відпочинку, ідо належать платникам податків, основною діяльністю яких є надання платних

послуг з транспортного або туристичного обслуговування сторонніх громадян чи організацій, а також якщо ці засоби належать спортивним організаціям і використовуються як спортивне спорядження;

— витрати на придбання ПММ для легкових автомобілів та оперативну оренду легкових автомобілів у розмірі 50 % понесених витрат (п.п. 5.4.10);

— витрати, пов'язані з виплатою чи нарахуванням процентів за борговими зобов'язаннями (у тому числі за будь-якими кредитами, депозитами) з урахуванням обмежень, установлених п.п. 5.5.2-5.5.5 Закону про податок на прибуток (п.п. 5.5.1);

— курсові різниці, що включаються до валових витрату податковому обліку при перерахунку валютної заборгованості та/або валютних коштів, що значаться на банківському рахунку платника та/або в його касі на кінець звітного періоду (п.п. 7.3.3);

— балансова вартість проданої іноземної валюти (п.п. 7.3.5);

— витрати на конверсійні (обмінні) послуги банку (п.п. 7.3.7);

— витрати за орендними операціями (п.п. 7.9.6);

— збиток від продажу об'єктів ОФ групи 1: сума перевищення балансової вартості окремого об'єкта над виручкою від продажу (п.п. 8.4.3);

— збиток від продажу нематеріального активу: сума перевищення балансової вартості активу над виручкою від продажу (п.п. 8.4.3);

— балансова вартість груп 2, 3 і 4, якщо на початок звітного кварталу така група не містить матеріальних цінностей (це не стосується поліпшень ОФ, отриманих в оперативну оренду) (п.п. 8.4.7);

— сума витрат, пов'язаних із придбанням (виготовленням) проданих неvirобничих фондів (без урахування зносу) та їх поліпшенням (п.п. 8.1.4);

— балансова вартість об'єкта ОФ групи 1, що ліквідується (п.п. 8.4.8, 8.4.10);

— залишкова вартість окремого об'єкта ОФ групи 1, що досягла ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (1700 грн.) (п.п. 8.3.7);

— витрати, які може відобразити орендар у разі повернення об'єкта ОФ групи 1 згідно з правилами, установленими п.п. 8.8.2 Закону про податок на прибуток;

— балансова вартість окремого об'єкта основних фондів групи 1, в якому відображалася вартість капітальних поліпшень якості землі, у разі продажу землі як окремого об'єкта власності або відчуження в інший спосіб (п.п. 8.9.4);

—суми коштів, унесені платником податків на рахунки учасників фондів банківського управління або за договором пенсійних вкладів, але не більше 10 % від валових доходів звітного періоду (п. 22.25);

—інші суми, що підлягають віднесенню до складу валових витрат (наприклад, нарахування до Пенсійного фонду на виплати за виконані роботи, надані послуги за цивільно-правовими договорами фізичними особами — непрацівниками підприємства)

05 Коригування валових витрат, у тому числі: ($\pm 05.1 \pm 05.2 + 05.3$)

Рядок 05 являє собою алгебричну суму показників трьох рядків декларації 05.1, 05.2 і 05.3, в яких відображаються коригування валових витрат у зв'язку з:

— поверненнями товарів та змінами сум компенсації вартості товарів (робіт, послуг) після їх продажу;

самостійним виправленням помилок, допущених при обчисленні валових витрат у минулих звітних періодах;

урегулюванням сумнівної (безнадійної) заборгованості.

05.1 зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг). У цьому рядку покупці відображають результати змін компенсації за придбані товари, роботи, послуги (включаючи їх повернення). Інакше кажучи, якщо відбувається зменшення компенсації за придбані товари, роботи, послуги або

повернення куплених товарів чи перехід права власності на отримані результати робіт (послуг) до продавця, то валові витрати має бути зменшено, і відповідне коригування відображається зі **знаком «+»**.

Якщо за угодою сторін відбувається збільшення компенсації вартості куплених товарів (робіт, послуг), то валові витрати збільшуються, і коригування відображається зі знаком «+».

Якщо така зміна компенсації відбувається в одному звітному періоді, то цей рядок не заповнюється: підсумкова сума валових витрат (тобто сума після коригувань) відображається в рядку **04.1**.

У цьому рядку, на нашу думку, також слід відображати суми авансу, що повертаються, зі знаком «-» (докладніше див. коментар до рядка 04.1 і 01.1)

05.2 самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів. Тут платник податків відображає суми помилково завищених (зі знаком «-») або занижених (зі знаком «+») у минулих звітних періодах валових витрат і амортизаційних відрахувань, які ним було виявлено самостійно.

Якщо самостійно виявлена помилка призвела до недоплати податку до бюджету, то платник має нарахувати 5 % штраф, що відображається в **рядку 22** декларації. Сума штрафу сплачується у ті

ж строки, що й загальне податкове зобов'язання щодо податку на прибуток.

Помилкові показники, виправлені через рядок 05.2 поточної декларації протягом звітного року, відображаються у відповідних рядках подальших декларацій у тому ж помилковому розмірі.

Виправлення валововитратних і амортизаційних помилок також можна виправляти через УР. Порядок виправлення аналогічний тому, що застосовується при виправленні валових доходів (див. коментар до ряд. 02.2).

Суми заниження або завищення валових витрат, виявлені за результатами податкових перевірок, у декларації не відображаються.

05.3 врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості. Тут відображається збільшення валових витрат у порядку врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості згідно з п. 12.1 Закону про податок на прибуток з урахуванням пп. 5 і 10 Перехідних положень Закону № 349.

Рядок заповнюється на підставі додатка К4, а точніше, показника його рядка 05.3. Майте на увазі: додаток К4 заповнюється на кожний окремий договір (див. також коментар до рядка 02.3).

Зауважимо, що п.п. 12.1.4 Закону про податок на прибуток установлено обов'язок платника податку — продавця подати разом із декларацією за звітний період ще й повідомлення про збільшення валових витрат із посиланням на відповідні положення підпунктів 12.1.1 і 12.1.2 п. 12, роль якого виконує **додаток К4** до декларації, а також інші первинні документи, що підтверджують наявність дебіторсько-кредиторської заборгованості.

Згідно з п. 5 Закону № 349 порядок урегулювання безнадійної заборгованості, визначений ст. 12 Закону про податок на прибуток, застосовується для цілей оподаткування щодо заборгованості, віднесеної до складу валових витрат продавця, після 01.01.2003р.

06 Скориговані валові витрати (04 ± 05)

07 Сума амортизаційних відрахувань У цьому рядку відображається сума амортизаційних відрахувань, причому в разі заповнення цього рядка складається **таблиця 2 додатка К1/1** та/або **таблиця 1 додатка К1/2** підприємствами, чия діяльність пов'язана з видобуванням корисних копалин. У разі одночасного заповнення додатків К1/1 і К1/2 до рядка 07 декларації переноситься сума показника графи 5 рядка 07 таблиці 2 додатка К1/1 і графи 4 рядка 07 таблиці 1 додатка К1/2.

З декларацією за 2005 рік уперше заповнюється викладена в новій редакції таблиця 2 додатка К1/1. Тепер у цьому додатку є місце

для всіх норм амортизації — як старих, так і нових. Докладніше порядок заповнення додатка див. нижче

08 «Об'єкт оподаткування позитивний (+) від'ємний- ($\pm$ 03- ($\pm$ 06)-07)

Об'єкт оподаткування згідно з п. 3.1 Закону про податок на прибуток визначається як різниця між скоригованим валовим доходом, валовими витратами та амортизаційними відрахуваннями; Навіть якщо об'єкт оподаткування виявився менше нуля, то в ряд. 08 указується відповідне значення зі знаком «-». Зверніть увагу на формулу для розрахунку об'єкта оподаткування: і перед ряд. 03 (скоригований валовий дохід), і перед ряд. 06 (скориговані валові витрати) зазначено « $\pm$ ». Це означає, що ці показники в декларації можуть мати як додатне, так і від'ємне значення.

Якщо об'єкт оподаткування за підсумками минулого року виявився від'ємним, то таке його значення переноситься до складу валових витрат наступного періоду і відображається по ряд. 04.9 декларації за I квартал поточного року. При цьому слід звернути увагу на перенесення від'ємного значення до декларації за I квартал поточного року — це можливо тільки щодо тих збитків, що утворилися виключно у 2005 році (докладніше див. «Додаток К6 — зменшення нарахованої суми податку»).

І ще одне важливе зауваження. Воно стосується тих, хто разом з діяльністю, що обкладається податком на прибуток, веде діяльність, прибуток від якої звільнено від оподаткування (пп. 7.11, 7.12, 7.13 Закону про податок на прибуток). Такі платники не враховують у складі валових витрат витрати, понесені у зв'язку з отриманням звільнених доходів, а амортизацію, нараховану на основні фонди, що використовуються для отримання звільнених доходів, не враховують у зменшення валового доходу (п. 7.20 Закону про податок на прибуток). Таке формулювання передбачає, що платник податків має вести окремий облік валових доходів, валових витрат і амортизаційних відрахувань. Однак декларацію з податку на прибуток побудовано інакше.

Звільнені доходи, пов'язані з ними витрати та амортизація все-таки включаються до рядків 03, 06 і 07, змішуючись із загальними валовими доходами, валовими витратами і амортизацією. Отже, по ряд. 08 буде зазначено загальний об'єкт оподаткування з урахуванням звільненого від оподаткування прибутку. А його виключення відбувається по ряд. 10 декларації.

09 «Балансові збитки, не компенсовані прибутками до 01.01.2003»
У цьому рядку мають зазначатися так звані старі збитки, тобто

отримані ще до внесення змін до Закону про податок на прибуток Законом № 349. Однак законами про держбюджет на 2004 і на 2005 роки було введено обмеження на відображення таких збитків. А оскільки переноситися у зменшення об'єкта оподаткування вони можуть лише протягом 12 календарних кварталів із моменту виникнення, то відповідні роки (2004 і 2005) були останніми для відображення таких збитків. Це означає, що **ряд. 09 у всіх періодах 2005 року і всіх подальших періодах заповнюється з прокресленням.**

10 «Прибуток, звільнений від оподаткування» Цей рядок призначено для того, щоб «витягти» **прибуток (збиток), звільнений від оподаткування, із загальної суми прибутку (збитку), зазначеного по ряд. 08.** Хоча такий механізм і суперечить Закону про податок, на прибуток, підсумковий результат виходить правильний.

При заповненні цього рядка слід урахувувати: податківці небезпідставно дотримуються думки, що збитки від діяльності, що пільгується, не можуть згортатися з оподатковуваним прибутком.

Отже, можливі такі ситуації:

1. Об'єкт оподаткування (з урахуванням показників діяльності, що пільгується) додатний, а окремо стосовно діяльності, що пільгується, також отримано прибуток. У такому разі показник ряд. 08 зменшується на показник ряд. 10, і різниця вказується в ряд. 11. Причому, якщо показник ряд. 08 виявився більшим за показник ряд. 10, то в ряд. 11 усе одно зазначається їх різниця. Фактично це означає, що значення ряд. 08 виявилось більше нуля тільки через великий прибуток стосовно діяльності, що пільгується, який перекрив збитки від іншої діяльності.
2. Об'єкт оподаткування (з урахуванням показників діяльності, що пільгується) додатний, а окремо стосовно діяльності, що пільгується, отримано збиток. У такому разі не повинно бентежити, що по ряд. 10 буде зазначено цей збиток зі знаком «-». Згідно з наведеною в ряд. 11 формулою прибуток, що підлягає оподаткуванню, виявиться більшим, ніж об'єкт оподаткування, зазначений по ряд. 08. Адже на формування його значення вплинув збиток, який і потрібно виключити.

У результаті прибуток, що підлягає оподаткуванню, не буде занижено.

Наприклад, «загальні» валові доходи становлять 600 тис. грн., загальні валові витрати — 300 тис. грн., амортизація — 100 тис. грн.

Стосовно діяльності, що пільгується, валові доходи — 100 тис. грн., валові витрати — 200 тис. грн., амортизація — 50 тис. грн.

Рядки декларації буде заповнено таким чином:

08—«200»;

10—«-150»;

11- «350»(200-(-150)).

3. Об'єкт оподаткування (з урахуванням показників діяльності, що пільгується) від'ємний, а окремо стосовно діяльності, що пільгується, отримано прибуток. «Витягуючи» цей прибуток із загального збитку, отримаємо суму збитку, що «підлягає оподаткуванню».

Наприклад, якщо загальні валові доходи склали 700 тис. грн., загальні валові витрати — 800 тис. грн., амортизація —

100 тис. грн., а стосовно діяльності, що пільгується: валові доходи — 200 тис. грн., валові витрати — 100 тис. грн.,

амортизація — 50 тис. грн., рядки буде заповнено таким чином:

08 — «-200»;

10—«50»;

11—«-250».

4.1 за загальними показниками, і за тими, що пільгуються, отримано збиток. У такому разі і по ряд. 08, і по ряд. 10 фігуруватимуть від'ємні значення, а по ряд. 11 — їх різниця або більше нуля, або менше залежно від абсолютного значення показників ряд. 08 і 10.

При заповненні ряд. 10 необхідно заповнити додаток **К5**. Показник ряд. 10 додатка К5 переноситься до ряд. 10 декларації незалежно від свого значення, оскільки показники, відображені в декларації та у відповідних додатках з однаковим кодом рядків, повинні збігатися.

Дуже важливе питання — **перенесення збитків на наступний рік при здійсненні діяльності, що пільгується**. Проблема в тому, що ряд. 08 декларації за рік, показник якого включається до ряд. 04.9 декларації за перший квартал і подальші періоди наступного року, містить дані і стосовно діяльності, що пільгується, і щодо іншої діяльності. А оскільки так, то при складанні декларації за 1 квартал наступного року із показника ряд. 08 потрібно «витягти» не лише прибуток (збиток) від діяльності, що пільгується, цього кварталу, а і розкрити ряд. 04.9 у частині збитків пільгової діяльності минулого року. Інакше, якщо віднести ряд. 04.9 тільки до валових витрат діяльності, що не пільгується, то об'єкт оподаткування буде визначено неправильно. Якби в додатку К5 було передбачено вхідний рядок для перенесення пільгових збитків (як це передбачено в додатку К6 для

окремого обліку патентів), то це значно полегшило б розрахунки. Однак такого рядка немає. На доповнення додамо ще один варіант: при перенесенні можна спробувати орієнтуватися на від'ємне значення не ряд. 08, а ряд. 11, тобто показник, уже «очищений» від пільгових прибутків (збитків), і враховувати такі збитки як валові витрати від діяльності, що не пільгується. Принаймні арифметичний результат буде правильним. Однак податкові органи на місцях можуть не зрозуміти такий тонкий аналіз рядків декларації. На обґрунтування можна стверджувати, що згідно із Законом про податок на прибуток перенесенню підлягає від'ємне значення об'єкта оподаткування.

Стосовно діяльності, що пільгується (знову ж таки згідно із Законом про податок на прибуток), об'єкт оподаткування взагалі не визначається: ведеться лише окремий облік доходів, що не включаються до складу валових доходів або звільняються від оподаткування, окремий облік витрат і амортизації. Те, що декларація з податку на прибуток у супереччя Закону змішує перші та другі, не повинно впливати на правильний розрахунок податку. А отже, перенесенню має підлягати від'ємний об'єкт (у розумінні декларації з податку на прибуток, тобто ряд. 08), «очищений» від показників діяльності, що пільгується.

І не забудьте, що, здійснюючи діяльність, що пільгується, потрібно подавати звіт за формою № 1-ПП «Звіт про суми пільг в оподаткуванні юридичних осіб та фізичних осіб — суб'єктів підприємницької діяльності».

11 Прибуток, що підлягає оподаткуванню, у тому числі:» (08 - 09 - 10)

11.1 «за базовою ставкою»

11.2 «за пільговою ставкою*: _____ % »

«Витягши» із загального об'єкта оподаткування показники, що стосуються пільгової діяльності, одержуємо **прибуток (збиток), що підлягає оподаткуванню**.

Зверніть увагу: у деяких прикладах, наведених нами в коментарі до заповнення ряд. 10, ряд. 11 заповнено з мінусом. Чим це викликано, адже в ньому показується прибуток, який від'ємним бути не може? Це дійсно так, але зверніть увагу: у тих рядках, які не можуть бути від'ємними (ряд. 12, 14), є примітка «**», яка однозначно вказує на додатний характер показників цих рядків. До ряд. 11 такої виноски немає. Крім того, у ряд. 10 також відображається прибуток, однак заповнений цей рядок може бути і зі знаком «мінус». Цього заперечувати ніхто не може, оскільки якщо поставити в ньому про

креслення за наявності від'ємного значення щодо пільгової діяльності, прибуток від інших видів діяльності буде занижено. Та й самі працівники податкових органів іноді відзначають, що показник ряд. 11 може бути й від'ємним.

Неважко помітити, що показник ряд. 11 має розбиватися на два показники залежно від ставки податку, передбаченого для оподаткування відповідного прибутку. Якщо базова ставка — 25 відсотків (ряд. 11.1), то з пільговими дещо складніше.

По-перше, такі ставки самостійно вписуються платником податків, а по-друге, із вилученням пільгових режимів оподаткування прибутку, отриманого у спецзонах, їх кількість різко скоротилася. І ще один момент. Закон про податок на прибуток «рясніє» таким показником, як оподатковуваний прибуток попереднього періоду або року (пп. 5.2.2, 5.2.3, 5.2.13 тощо).

Значення ряд. 11 і є показником, на який слід орієнтуватися в таких випадках. Причому всупереч Закону про податок на прибуток, що прив'язує перелічені валові витрати до оподаткованого прибутку як попереднього року (п.п. 5.2.2), так і попереднього періоду (п.п. 5.2.3, 5.2.13), додаток Р2 побудовано таким чином, що прив'язка здійснюється тільки до оподаткованого прибутку попереднього року (до речі, підтвердження того, що і в межах одного року є попередні податкові періоди, впливає з назви ряд. 15 декларації). Звідси важливість визначення цього показника саме в річній декларації

12 «Нарахована сума податку, у тому числі:»**

12.1 «за базовою ставкою»

12.2 «за пільговою ставкою»

А от ряд. 12 може бути тільки додатним. Якщо показник ряд. 11 менше нуля, то автоматично ряд. 12 буде заповнено з прокресленням. До речі, якщо ряд. 12 заповнено з прокресленням, то і в ряд. 14 і 17 буде також прокреслення. Рядок 12 — один із ключових рядків декларації, адже після визначення його показника остаточне податкове зобов'язання встановлюється лише трьома подальшими діями: зменшенням на показник ряд. 13, на суму податкового зобов'язання попереднього періоду і суму переплати попередніх періодів.

Так само, як і ряд. 11, ряд. 12 розподіляється на дві величини: суму податку за базовою ставкою та суму податку за пільговою ставкою. Причому цілком можлива ситуація, коли в одному з цих рядків буде прокреслення, а у другому — додатне значення. Отже, сам ряд. 12 відповідатиме цьому додатному значенню (він визначається як сума

показників ряд. 12.1 і 12.2). Воно й підлягає зменшенню, про яке ми щойно сказали.

Маленьке зауваження для платників консолідованого податку: показник ряд. 12 — той показник, з якого потрібно виходити при розрахунку суми, що підлягає сплаті за місцезнаходженням філій (якщо точніше, то показник ряд. 12 потрібно зменшити на показники ряд. 13.1 — 13.3 і 13.5.1 додатка К6). Зрозуміло, якщо в ряд. 12 прокреслення, то ніякого розподілу не буде.

У зв'язку з тим, що декларація заповнюється в тисячах гривень, зауважимо, що мають застосовуватися правила арифметичного округлення. Наприклад, якщо сума податку склала 250 грн., то в ряд. 12 потрібно проставити «0,3». Із цієї ж величини слід виходити і при подальших розрахунках (ряд. 13, 14, 15,16) і сплаті (ряд. 17). Інакше може виникнути або недоплата, або переплата.

13 «Зменшення нарахованої суми податку» Рядок 13 має на меті зменшити суму нарахованого податку на суму:

- вартості патентів (у межах податку на прибуток від відповідного виду діяльності, що патентується);
- податків, сплачених за кордоном;
- податку, сплаченого за місцезнаходженням філій;

Тут ще раз нагадаємо, що показники, відображені в декларації та у відповідних додатках з однаковим кодом рядків, повинні збігатися. Додаток К6 і ряд. 13 декларації — не виняток. Тому навіть якщо значення ряд. 12 менше, ніж сума, на яку його можна зменшити (або навіть заповнений із прокресленням), то в ряд. 13 усе одно потрібно проставити відповідну суму, незважаючи на те, що різниця рядків 12 і 13 буде від'ємною. Зрозуміло, у такому разі в ряд. 14 буде прокреслення.

14 «Податкове зобов'язання звітного періоду»(12-13) Показник цього рядка, так само як і показник ряд. 12, може бути лише додатним. Якщо говорити про декларацію за І квартал, то це, як правило, та сума, що підлягає сплаті до бюджету. Зовсім інша справа, якщо йдеться про декларацію за будь-який інший період. Оскільки декларація заповнюється наростаючим підсумком, то **ряд. 14 міститиме дані всіх попередніх періодів цього року.**

Отже, для правильної сплати податку з нього потрібно їх «витягти», що й відбувається за допомогою ряд. 15. До речі, таке «видалення» даних попередніх періодів поточного року зовсім не означає, що значення ряд. 14 протягом періоду може тільки збільшуватися. Цілком можлива ситуація, коли в декларації за рік його показник виявиться менше показника за три квартали, 11 місяців

чи інший період. Адже збільшення, скажімо, валових витрат у IV кварталі (або грудні) може бути стрімкішим, ніж збільшення валових доходів. У результаті податкове зобов'язання року буде менше, ніж податкове зобов'язання попередніх періодів.

Додатний характер ряд. 14 має важливе значення при виправленні помилок. Якщо ряд. 14 заповнено з прокресленням (наприклад, «сума податку» склала «-3 тис. грн.»), а потім з'ясувалося, що було допущено помилку (наприклад, було занижено валові доходи) і сума податку має збільшитися, але не виходячи за межі нуля (при виправленні помилки виявилось, що «сума податку» не «-3 тис. грн.», а «-2 тис. грн.»), то недоплати немає і нічого сплачувати до бюджету не потрібно. Адже згідно із *Законом № 2181* недоплата — це заниження суми податкового зобов'язання. Але чи можна занизити те, що й до виправлення помилки, і після цього виражено зі знаком «-»?

Правильне заповнення цього рядка важливе ще й тому, що його показник за мінусом показника ряд. 15 **відображається по особовому рахунку в податковому органі.**

15 «Сума нарахованого податку за попередній податковий період поточного року».

Цей рядок призначений для «очищення» податкового зобов'язання відданих попередніх періодів поточного року. Завдяки цьому до бюджету перераховується податок лише з того прибутку, який було отримано за останній квартал (жовтень — листопад для декларації за 11 місяців). Фактично до **ряд. 15** переноситься показник **ряд. 14 попередньої декларації в межах року**. Наприклад, за підсумками 11 місяців сума податкового зобов'язання склала 50 тис. грн., а за підсумками року в ряд. 14 зазначено 70 тис. грн. Зрозуміло, що ця сума отримана наростаючим підсумком і включає 50 тис. грн. Отже, перерахування до бюджету 70 тис. грн. призведе до подвійної сплати податку. Саме тому в цьому випадку в ряд. 15 зазначається податкове зобов'язання попереднього періоду поточного року, у нашому випадку — 50 тис. грн.

Отже, за підсумками року до бюджету потрібно перерахувати додатково до сплаченого протягом року 20 тис. грн. (70 - 50). А як бути, якщо за підсумками року виявиться, що податок узагалі не потрібно було платити, тобто ряд. 14 заповнено з прокресленням? На наш погляд, у ряд. 15 декларації за рік усе одно потрібно зазначати суму 50 тис. грн. Зрозуміло, у ряд. 17 потрібно проставити прокреслення. Те ж саме стосується й ситуації, коли значення ряд. 14 декларації за рік менше значення цього рядка за попередній період. За

даними комплексного прикладу, сума податкового зобов'язання за попередній період становить 0,5 тис. грн.

16 «Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати)» Рядок 16 призначено для відображення в ньому переплати, якщо платник податків не бажає отримати її суму на поточний рахунок. Вона лише зменшує податкове зобов'язання періоду. Причому в цьому рядку вказується не лише безпосередньо переплата, тобто сплата податку в більшій, ніж задекларовано за підсумками періоду, сумі (наприклад, задекларовано 10 тис. грн., а до бюджету перераховано 15 тис. грн.), а і переплата, що утворилася на підставі принципу наростаючого підсумку в разі, коли податкове зобов'язання поточного періоду виявилось менше податкового зобов'язання попередніх періодів.

Принцип заповнення цього рядка краще показати у вигляді таблиці:

Код рядка	I квартал	півріччя	Три	11 місяців	рік
14	50	120	30	40	—
15	—	50	120	30	40
16	—	—	—	90	80
17	50	70	—	—	—

Як бачимо, за підсумками 11 місяців стан справ такий: сплачено податку 120 тис. грн., а потрібно було сплатити лише 40 тис. грн.

Отже, переплата становить $120 - 40 = 80$ (тис. грн.).

За формулою, наведеною в ряд. 17, так і виходить: $40 - 30 - 90 = -80$ (тис. грн.). Аналогічна ситуація і за підсумками року: якщо виявилось, що податок узагалі не потрібно було сплачувати, отже, усі 120 тис. грн. — переплата. За формулою це й виходить: $0 - 40 - 80 = -120$ (тис. грн.).

Водночас важко назвати показник ряд. 16 дуже важливим. Визначити податкове зобов'язання до сплати можна і без нього, і це чітко видно на цьому прикладі. Може, тому він не проводиться по особовому рахунку в податковому органі.

У зв'язку з цим потрібно звернути увагу на один нюанс, пов'язаний із переходом такої переплати в наступний рік.

У нашому прикладі така переплата становить 120 тис. грн. Чи потрібно її відображати в декларації за I квартал 2006 року, і якщо потрібно, то як? Зрозуміло, що до ряд. 15 декларації за I квартал 2006 року її перенести не можна, адже вона працює тільки в межах року.

Отже, нічого не залишається робити, як відображати її по ряд. 16. Однак не виключено, що податківці заперечуватимуть проти такого заповнення цього рядка, мотивуючи свою позицію тим, що програмне забезпечення, що використовується в податкових органах, не дозволяє переносити аналізовану різницю рядків до ряд. 16 декларації за перший квартал наступного року. За даними комплексного прикладу ряд. 16 заповнено з прокресленням **17 «Сума податку до сплати» (позитивне значення 14-15-16)**

У цьому рядку показується сума податку, яку потрібно сплатити до бюджету після всіх зменшень. Визначається він за формулою і так само, як показник ряд. 12 і 14, може бути лише додатним. Його дані не проводяться по особовому рахунку

18 «Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати), яка підлягає поверненню на поточний рахунок платника податку в банку-резиденті». Як зазначалося вище, суму переплати платники податків можуть повернути на свій поточний рахунок. Для цього і призначено ряд. 18 декларації. Виходить, у платника податків є альтернатива: якщо він хоче врахувати переплату в рахунок платежів щодо податку на прибуток, то заповнює ряд. 16, якщо він хоче отримати її на поточний рахунок, то заповнює ряд. 18. При цьому платник податків має подати заяву. Сума переплати підлягає поверненню з відповідного бюджету протягом 10 робочих днів із моменту отримання податковим органом такої заяви, у разі якщо не минув строк позовної давності. Подання заяви про повернення надміру сплачених податків перериває закінчення строку позовної давності. Однак при заповненні цього рядка цілком імовірна негативна реакція податківців, пов'язана з небажанням повертати переплату грошовими коштами .

19 «Суми податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків) у тому числі:

19.1 «з доходів фізичних осіб, нарахованих у вигляді процентів»

19.2 «з нерезидентів (крім 19.3)

19.3 «з фрахту»

Рядок 19—перший із тих рядків, в якому відображаються так звані додаткові показники. Незважаючи на свій, здавалося б, довідковий характер, їх заповненню слід приділити максимум уваги, оскільки всі вони проводяться по особовому рахунку податковим органом. Причому таке проведення має здійснюватися з урахуванням значень цих рядків за попередній період (тобто за мінусом). Інакше по особовому рахунку постійно виникала б недоплата, адже

декларація, у тому числі додаткові рядки, заповнюється наростаючим підсумком. У ряд. 19 зазначається сума податків, утриманих із:

— доходів фізичних осіб, нарахованих у вигляді процентів (ряд. 19.1);

— доходів нерезидентів (ряд. 19.2);

— доходів у вигляді фрахту (ряд. 19.3).

Таким чином, показник ряд. 19 дорівнює сумі показників рядків 19.1 — 19.3.

Звертаємо увагу, що **ряд. 19.1** на сьогодні **не може бути заповнено**. Пояснюється це тим, що утримання податку з доходів фізичних осіб із сум нарахованих процентів регламентовано п.п. 9.2.2 Закону № 889, а він набуває чинності лише з 01.01.2010 р. Зрозуміло, що і таблицю 1 додатка К7 також не може бути заповнено до цього періоду. А от таблиця 2 цього додатка заповнюватися може, і призначена вона для відображення суми відрахувань до держбюджету оператора державної лотереї згідно з п.п. 10.2.3 Закону про податок на прибуток. Однак її дані до декларації не потрапляють, вона має своєрідний довідковий характер.

Утримання податку з доходів нерезидента регламентовано п. 13.1 Закону про податок на прибуток. Не перелічуватимемо тут усі види доходів, з яких потрібно утримувати податок, зауважимо лише, що в загальному випадку ставку податку встановлено на рівні 15 відсотків від суми доходів. Податок сплачується за рахунок таких доходів (тобто утримується резидентом) під час такої виплати. Однак якщо інші правила встановлено нормами міжнародних угод, що набули чинності, то мають застосовуватися останні. Крім того, стосовно деяких доходів нерезидентів інші ставки встановлено самим Законом

про податок на прибуток (наприклад, резиденти, які здійснюють виплати території України, сплачують податок за ставкою 20 відсотків від суми таких виплат за власний рахунок).

Для доходів нерезидентів у вигляді фрахту в декларації передбачено спеціальний ряд. 19.3, хоча вони належать до доходів нерезидентів згідно з п. 13.1 Закону про податок на прибуток, тобто з доходів, перелічених у п. 13.1, слід виділити доходи у вигляді фрахту і зазначати їх у спеціальному рядку. Порядок утримання цього податку регламентовано п. 73.5 Закону про податок на прибуток.

Сума фрахту, що виплачується резидентом нерезиденту за договорами фрахту, оподатковується за ставкою 6 відсотків у джерела виплати таких доходів за рахунок цих доходів. Причому базою для

оподаткування є базова ставка фрахту. Під такою розуміється сума фрахту, включаючи витрати на навантаження, розвантаження, перевантаження і складування (зберігання) товарів, збільшена на суму витрат за рейс судна чи іншого транспортного засобу, що виплачуються (відшкодовуються) фрахтувальником відповідно до укладеного договору фрахтування.

Не слід забувати, що особи, які виплачують доходи нерезидентам, протягом строку, передбаченого законодавством для квартального звітного періоду, подають до податкового органу за своїм місцезнаходженням звіти про виплачені доходи, утримання та внесення до бюджету податку на доходи нерезидентів за попередній квартал (*п. 1.3 Порядку № 28*)

20 «Авансові внески, нараховані на суму дивідендів та прирівняних до них платежів» Як відомо, при виплаті дивідендів слід нарахувати і сплатити авансовий внесок щодо податку на прибуток. Для відображення цих сум призначено два рядки: ряд. 20 декларації та ряд. 13.5 додатка К6 до декларації. На наш погляд, показники цих рядків повинні збігатися. У зв'язку з цим назву ряд. 20 не можна назвати вдалою, адже, судячи з неї, у ряд. 20 слід зазначати нараховану суму авансового внеску, а у ряд. 13.5 додатка К6 — сплачену. Однак вважаємо, що обидва рядки мають кореспондувати один з одним і заповнюватися в періоді сплати авансового внеску. Авансовий внесок потрібно сплачувати і при виплаті так званих держдивідендів.

До заповнення цього рядка потрібно поставитися з належною увагою не лише тому, що його значення проводиться по особовому рахунку, а й тому, що виправлення помилок по цьому рядку—досить клопітка справа .

21 «Дивіденди та прирівняні до них платежі, що сплачуються до бюджету держаними не корпоратизованими, казенними або комунальними підприємствами»

Уже протягом декількох років державні, казенні підприємства та їх об'єднання і дочірні підприємства, а також акціонерні, холдингові компанії та інші суб'єкти господарювання, у статутному фонді яких державі належать частки (акції, паї), та їх дочірні підприємства мають сплачувати так звані держдивіденди. Суму таких держдивідендів слід відображати по ряд. 21 декларації. Крім заповнення цього рядка, платники держдивідендів повинні подати ще й Розрахунок частини прибутку (доходу), що підлягає сплаті до загального фонду Державного бюджету України за результатами фінансово-господарської діяльності у 2005 році та щоквартальної фінансово-

господарської діяльності у 2006 році. Значення рядків 16 і 17 цього Розрахунку відображаються в декларації з податку на прибуток, що подається відповідно за три квартали 2006 року і 2006 рік. Причому оскільки обов'язок сплати держдивідендів покладається і на підприємства, котрі не є платниками податку на прибуток, наприклад єдиноподатників, то податківці вимагають, щоб вони подавали декларацію з податку на прибуток із заповненими рядками 20 і 21 .

22 «Сума штрафу, самостійно нарахованого у зв'язку з виправленням помилок» Якщо платник податків припустився помилки і вирішив виправити її в поточній декларації, то по ряд. 20 зазначається сума п'ятивідсоткового самоштрафу (зрозуміло, якщо така помилка призвела до недоплати). Зниження податкового зобов'язання може бути спричинено, зокрема, заниженням валових доходів або завищенням валових витрат і амортизації.

Причому зверніть увагу: якщо в тому ж самому періоді було завищено і валові доходи, і валові витрати або амортизацію, то суму недоплати може формувати лише різниця цих величин. Тому не завжди додатне значення ряд. 02.2 або від'ємне значення ряд. 05.2 призводить до виникнення недоплати, а отже, і до сплати п'ятивідсоткового штрафу. Крім того, якщо в помилковому періоді ряд. 14 було заповнено з прокресленням і після виправлення помилки додатне значення податкового зобов'язання так і не з'явилося, то немає підстав говорити про виникнення недоплати, а отже, і про сплату п'ятивідсоткового штрафу

23 «Пеня, нарахована у зв'язку з урегулюванням сумнівної заборгованості» Як відомо, якщо продавець товарів (робіт, послуг) не одержує від покупця оплату, то у випадках, визначених п.п. 12.1.1 Закону про податок на прибуток, він має право збільшити валові витрати. Однак якщо в майбутньому обставини справи змінюються, то згідно з п.п. 12.1.2 Закону про податок на прибуток він зобов'язаний збільшити валові доходи. У такому разі йому потрібно на суму додаткового податкового зобов'язання нарахувати **пеню і включити її до складу валових доходів**. Згідно із Законом про податок на прибуток пеня нараховується в розмірах, визначених законом для несвоєчасного погашення податкового зобов'язання.

Пеня розраховується за строк із першого дня податкового періоду, наступного за періодом, протягом якого відбулося збільшення валових витрат відповідно до п.п. 12.1.1, до останнього дня податкового періоду, на який припадає збільшення валового доходу, і сплачується незалежно від значення податкового

зобов'язання платника податку за відповідний звітний період. Пеня не нараховується на заборгованість (її частину), списану або розстрочену в результаті укладення мирової угоди згідно із законодавством з питань банкрутства, починаючи з дати укладення такої мирової угоди.

Показник ряд. 23 розкривається в додатку К4

А тепер поговоримо про заповнення додатків до декларації. Їх 10, із них:

- 7 додатків (К1 — К7) подаються щокварталу, утому числі за рік;
- 3 додатки (Р1 — Р3) подаються виключно за рік.

Зупинимося на особливостях заповнення найважливіших із них.

Додаток К1 /1 — Ключовий додаток

Оновлений наказом № 488 додаток К1/1 включає 5 таблиць:

- таблицю 1 «Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів»;
- таблицю 2 «Розрахунок амортизаційних відрахувань»;
- таблицю 3 «Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу валових витрат»;
- таблицю 4 «Прибуток від продажу землі»;
- таблицю 5 «Витрати зі страхування». Розглянемо особливості заповнення кожної з них.

Таблиця 1. Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів

Перш за все про нововведення, унесені наказом № 448.

Так, наказ № 448 дещо підредагував форму таблиці 1:

—по-перше, він додав до неї новий рядок А7 «матеріальні цінності, що використовуються в господарській діяльності більше 365 календарних днів та вартість яких не перевищує 1000 грн.». Отже, тепер з'явився спеціальний рядок під абзац другий п.п. 8.2.1 Закону про податок на прибуток, який передбачає, що витрати на придбання будь-яких матеріальних цінностей, вартість яких не перевищує 1000 гривень (і термін корисного використання яких більше одного року), що призначаються для використання в господарській діяльності платника податків, включаються до складу валових витрат у загальному порядку і враховуються при перерахунку згідно з п. 5.9 Закону про податок на прибуток. Тому якщо раніше відомості про такі запаси спільно з малоцінними та швидкозношуваними предметами наводили по рядку А4 таблиці 1, то тепер їх має бути вибрано з неї та відокремлено відображено в новому рядку А7. Отже, для заповнення рядка А7 за підсумками року платнику податків доведеться здійснити відповідну вибірку;

—по-друге, приведено у відповідність до Затону про податок на прибуток відомості про методи оцінки вибуття запасів. Тепер після таблиці 1, як і годиться, згадуються вже всі 5 методів. Нагадаємо, що за вибором платника податків п'ять методів оцінки Закон про податок на прибуток запропонував ще починаючи з 1 січня 2005 року (після змін, унесених до п. 5.9 Закону про податок на прибуток Законом № 1957), однак у формі додатка К1/1 ці зміни досі не було враховано, і, як і раніше, згадувалися тільки два методи (ФІФОта ідентифікованої вартості), що застосовувалися у 2003 і 2004 роках.

Зауважимо: оскільки один із наведених методів застосовується тільки для всіх одиниць податкового обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, у відповідному полі може бути зроблено позначку щодо використання як одного, так і декількох методів оцінки вибуття запасів. Так, якщо виробниче підприємство при відпуску запасів основному виробництву використовує метод нормативних витрат, при відпуску готової продукції власного виробництва— метод ідентифікованої вартості відповідної одиниці запасів, при відпуску товарів, що продаються вроздріб, —ціни продажу запасів, у такого підприємства позначки про вибуття запасів буде проставлено у трьох полях. Однак потрібно пам'ятати, що вибраний метод не може змінюватися протягом звітного податкового року.

Заповнення таблиці 1 додатка К1/1 не повинне викликати особливих складнощів.

Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості провадиться розгорнено (у розрізі видів запасів) — рядки А1 — А7 таблиці 1.

У графі 3 таблиці 1 наводяться дані про залишки на початок звітного року (тобто на 1 січня), у графі 5 — на кінець звітного періоду (відповідно на 31 березня, 30 червня, 30 вересня, 31 грудня). У загальному випадку показник, відображений у графі 3 таблиці 1 (балансова вартість залишків запасів на початок року— 1 січня), залишається незмінним протягом звітного року. Виняток становлять ситуації, пов'язані з виправленням самостійно виявлених помилок, що містяться в раніше поданій декларації, унаслідок завищення (заниження) балансової вартості запасів, у зв'язку з чим після таких виправлень у графі 3 таблиці 1 додатка К1/1 буде відображено вже уточнені (виправлені) показники.

Запаси, використані протягом звітного періоду не в господарській діяльності, зазначаються у графі 4 таблиці 1.

Зокрема, у графі 4 відображається балансова вартість таких запасів:

- переданих на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- украдених, зіпсованих або щодо яких нестачі перевищили норми природного убутку;
- наднормативний виробничий брак, а також інші наднормативні втрати.

В окремих випадках у графі 4 відображається вартість запасів, насправді використаних у господарській діяльності (наприклад, витрати на проведення ремонтів основних фондів, вартість запасів, переведених до складу необоротних активів, раніше включена до складу валових витрат), для уникнення подвійного підрахунку валових витрат.

Звертаємо увагу: якщо показники, відображені у графі 3 і графі 5, є показниками на певну дату (тобто вони не можуть розраховуватися наростаючим підсумком), то показники графі 4 таблиці 1 розраховуються саме наростаючим підсумком із початку звітнього року. А це означає, що показники графі 4 таблиці 1 додатка К1/1 до річної декларації—це сума відповідних показників зазначеної таблиці за видами запасів за три квартали звітнього року і балансової вартості запасів, використаних не в господарській діяльності в останньому ' кварталі звітнього року.

Показники граф 3, 4 і 5 таблиці 1 додатка К1/1 визначаються за даними бухобліку. Адже, як уже зазначалося, перерахунку підлягає балансова вартість запасів, а це, беззаперечно, вартість, визначена за правилами бухгалтерського обліку. Тобто це та вартість, за якою запаси зараховуються на баланс підприємства, що визначається відповідно до П(С)БО 9 «Запаси». А отже, перерахунку підлягають усі валові витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою, а не лише суми, сплачені постачальникам. Водночас виробничі підприємства при розрахунку приросту (убутку) балансової вартості запасів у складі незавершеного виробництва і залишках готової продукції приймають тільки так звану матеріальну складову.

Значення графі 6 таблиці 1 визначається розрахунком шляхом віднімання із значень графі 3 значень граф 4 і 5. Отримане в результаті такого віднімання:

— від'ємне значення — означає приріст балансової вартості запасів. Таке значення (підсумкове значення із графі 6 по рядку А) (**увага!**) без знака «мінус» переноситься до рядка 01.2 «приріст балансової вартості запасів» декларації;

— додатне значення — свідчить про убуток балансової вартості запасів. Таке значення (підсумкове значення із графі 6 по рядку А) переноситься до рядка 04.2 «убуток балансової вартості запасів» декларації.

Зауважимо: оскільки в результаті такого розрахунку у графі 6 по рядку А таблиці 1 може бути визначено тільки одне значення: або приріст, або убуток балансової вартості запасів, то в декларації може бути заповнено тільки один із рядків — або рядок 01.2 (приріст), або рядок 04.2 (убуток). Одночасно обидва ці рядки в декларації заповнюватися не можуть. Відповідно у разі заповнення рядка 01.2 декларації у рядку 04.2 проставляється прокреслення, і, навпаки, при заповненому рядку 04.2 прокреслення проставляється в рядку 01.2 декларації.

Таким чином, значення приросту/убутку балансової вартості запасів визначається окремо для кожного звітного періоду в порядку, передбаченому таблицею 1. При цьому в різні звітні періоди того ж самого року може бути отримано різні показники (як приріст, так і убуток): наприклад, у 1 кварталі— приріст (заповнено рядок 01.2), за півріччя— убуток (заповнено рядок 04.2), за підсумками 9 місяців — знову приріст (заповнено рядок 01.2) тощо. Тому правило наростаючого підсумку на рядки 01.2 і 04.2 декларації не поширюється, а значення відповідного рядка для кожного звітного періоду визначається розрахунково.

Приклад. Господарська діяльність підприємства включає виробництво та роздрібну торгівлю. Для оцінки вибуття запасів застосовуються два методи: середньозваженої вартості (у виробництві) та ціни продажу (у роздробі).

Протягом 2007 року на цілі, не пов'язані з господарською діяльністю, було використано:

- пально-мастильні матеріали для легкових автомобілів у сумі 3,0 тис. грн.;

- товари зі складу на суму 2,5 тис. грн. Заповнимо таблицю 1 додатка К1/1 до декларації за 2005 рік. Дані про балансову вартість запасів на 01.01.2007 р. і 31.12.2007 р. (що є вихідними даними для заповнення додатка К1/1) наведено в такій таблиці:

Дані для розрахунку приросту (убутку) балансової вартості запасів

(тис. грн., з одним десятковим знаком після коми)

Найменування показника	Код рядка балансу	На початок звітної періоду (01.01.2007р.)	На кінець звітної періоду (31.12.2007 р.) ;
1	2	3	4
Незавершене будівництво, з них:	020	200,0	300,0
— 1533 «Придбання інших необоротних активів вартістю до 1000 гривень»		10,0	8,0
Запаси:			
Виробничі запаси, з них	100	185,0	210,0
— 20 «Виробничі запаси»		150,0	170,0
— 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»		35,0	40,0
незавершене виробництво, у тому числі	120	150,0	120,0
— матеріальна складова		80,0	70,0
готова продукція, у тому числі	130	160,0	180,0
— матеріальна складова		100,0	140,0
товари, з них	140	81,0	65,0
— 281 «Товари на складі»		75,0	60,0
— 282 «Товари в роздрібній торгівлі» за мінусом кредитового сальдо по субрахунку 285 «Торгова націнка»		6,0	5,0

Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5, 04.2, 04.10, 04.12 та 07 декларації

Таблиця 1. Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів

Показники	Код рядка	На початок звітної року	Запаси, використані не в господарській діяльності	На кінець звітної періоду	Приріст «-» Убуток «+» (3 - 4 - 5)
-----------	-----------	-------------------------	---	---------------------------	--

Балансова вартість запасів усього, у тому числі: (сума рядків А1 - А7 відповідної граfi)	А	456,0	5,5	493,0	-42,5
на складах (місцях зберігання)	А1	150,0	3,0	170,0	-23,0
у незавершеному виробництві	А2	80,0	—	70,0	+70,0
у готовій продукції	А3	100,0	—	140,0	-40,0
малоцінні та швидкозношувані предмети на складах	А4	35,0	—	40,0	-5,0
на оптових складах (місцях зберігання)	А5	75,0	2,5	60,0	+12,5
у роздрібній торгівлі	А6	6,0	—	5,0	+1,0
матеріальні цінності, що використовуються у господарській діяльності більше 365 календарних днів та вартість яких не перевищує 1000 грн.	А7	10,0	—	8,0	+2,0

Метод (методи) оцінки убутку запасів (потрібне позначити);

—	ідентифікованої вартості відповідної одиниці запасів	—	вартості запасів перших за часом надходжень (ФІФО)		
Х	середньозваженої вартості однорідних запасів	—	нормативних затрат	Х	ціни продажу запасів

Як видно з таблиці 1 додатка К1/1, за підсумками року на підприємстві відбувся приріст балансової вартості запасів у розмірі 42,5 тис. грн. (на що вказує знак «мінус» перед величиною приросту). А отже, така сума (але вже без знака «мінус») переноситься до рядка 01.2 декларації. При цьому в рядку 04.2 річної декларації платник податків проставляє прокреслення.

Таблиця 2. Розрахунок амортизаційних відрахувань

У таблиці 2 додатка К1/1 проводиться розрахунок амортизаційних відрахувань. Підсумкова сума амортизації, визначена в цій таблиці, переноситься до рядка 07 «Сума амортизаційних відрахувань» декларації. Підприємства, діяльність

яких пов'язана з видобуванням корисних копалин, розрахунок амортизації здійснюють у таблиці 1 додатка К1/2. Уразі одночасного заповнення додатків К1/1 і К1/2 до рядка 07 декларації буде перенесено суму показників граfi 5 рядка 07 таблиці 2 додатка К1/1 і граfi 4 рядка 07 таблиці 1 додатка К1/2.

Після наказу № 448 в оновленій таблиці 2 додатка К1/1 для основних фондів відведено вже вісім рядків: по два для кожної групи основних фондів, що амортизуються за різними нормами. Пов'язаний такий довгоочікуваний розподіл насамперед із застосуванням «старих» і «нових» норм амортизаційних відрахувань. Нагадаємо особливості застосування «старих» і «нових» норм:

	Норми амортизації	
	«старі» норми	«нові» норми
1	2	3
Особливості застосування	«Старі» норми амортизації застосовуються до ОФ груп 1, 2 і 3: — наявних у платника податків станом на 01.01.2004 р, (тобто придбаних (споруджених) до цієї дати, у тому числі введених в експлуатацію (оприбуткованих) у 2004 році, але витрати на придбання (спорудження) яких було понесено у 2003 році); — придбаних після 01.01.2004 р. і таких, що перебували в експлуатації. Також за «старими» нормами амортизуються витрати на поліпшення таких основних фондів	«Нові» норми амортизації застосовуються до витрат, понесених (нарахованих) платником податків після 1 січня 2004 року у зв'язку з придбанням чи спорудженням нових ОФ груп 1, 2 і 3, а також витрат на поліпшення таких нових ОФ. Таким чином, «нові» норми амортизації застосовуються до ОФ груп 1, 2 і 3, що водночас відповідають таким умовам: — придбані або споруджені після 01.01.2004р.; — призначені для використання у виробничій діяльності платника податків та є новими (тобто не були в експлуатації). За «новими» нормами амортизуються також витрати, понесені після 01.01.2004 р. на поліпшення таких ОФ
Група ОФ	Квартальна норма амортизації	
— група 1	1,25	2
— група 2	6,25	10
— група 3	3,75	6
— група 4	15	

У зв'язку з цим тепер у рядках:

а) Б1, Б2, Б3, Б4 — наводяться дані стосовно основних фондів, що амортизуються за «новими» нормами амортизації;

б) Б5, Б6, Б7, Б8 — наводяться дані стосовно основних фондів, що амортизуються за іншими нормами (тобто щодо ОФ, для яких застосовуються норми амортизації нижче зазначених у п.п. 8.6.1 Закону про податок на прибуток). Насамперед у цих рядках відображаються основні фонди, що амортизуються за «старими»

нормами амортизації. Крім того, по рядках Б5, Б6, Б7, Б8 декларації можуть відображатися основні фонди:

— щодо яких платники податків використовують знижені норми амортизації (нагадаємо, що використовувати такі знижені норми платнику податків прямо дозволено п.п. 8.6.1 Закону про податок на прибуток. Інакше кажучи, виходить, що п.п. 8.6.1 Закону про податок на прибуток встановлено граничні норми амортизації, однак платник податку, у принципі, має право прийняти рішення про застосування інших норм амортизації, що не перевищують норм, визначених цим підпунктом, тобто вибрати для групи меншу норму амортизації, ніж дозволено п.п. 8.6.1 Закону про податок на прибуток. Саме тому, зокрема, не варто дивуватися з появи в таблиці 2 додатка К1/1 рядка Б8 «Основні фонди групи 4 з нормою амортизації нижче 15 відсотків»: хоча для ОФ групи 4 «старої» норми амортизації не встановлено, однак платник податків має право прийняти рішення про амортизацію ОФ цієї групи за ставкою нижче 15%. Якщо ж платник податків не використовуватиме знижені норми амортизації до ОФ групи 4, то в рядку Б8 таблиці 2 проставлятиметься прокреслення);

— ОФ групи 3, щодо яких платник податків продовжує застосовувати норми прискореної амортизації (нагадаємо, що згідно із Законом № 349 після 01.01.2003р. платник податків прийняти рішення про нарахування прискореної амортизації щодо ОФ групи 3 не може, однак тим платникам податків, котрі, керуючись п.п. 8.6.2 Закону про податок на прибуток (у період його дії), уже почали застосовувати в податковому обліку прискорену амортизацію до ОФ групи 3 до 01.01.2003р., пунктом 15 Перехідних положень Закону № 349 дозволено продовжити її застосування в колишньому порядку).

У **рядку В** «Нематеріальні активи» таблиці 2, як і раніше, відображається нарахування податкової амортизації щодо НМА. Нагадаємо, що стосовно нематеріальних активів окремої ставки амортизації в податковому обліку не встановлено, а для їх амортизації застосовується лінійний метод (п.п. 8.3.9 Закону про податок на прибуток).

У **графі 3 таблиці 2** зазначається балансова вартість основних фондів на початок розрахункового кварталу, що визначається розрахункове за формулою, наведеною в п.п. 8,3.2 Закону про податок на прибуток.

Показник **графи 4** таблиці 2 визначається розрахункове шляхом множення показника, відображеного у графі 3 цієї таблиці, на відповідну норму амортизації.

У графі 5 таблиці 2 відображається сума амортизації з урахуванням наростаючого підсумку. Показник, що відображається в цій графі, визначається шляхом підсумовування даних графі 4 таблиці 2 додатка К1/1 звітнього періоду і графі 5 таблиці 2 додатка К1/1 попереднього періоду.

Оскільки протягом 2005 року таблиця 2 додатка К1/1 передбачала узагальнене відображення податкової амортизації щодо ОФ (без розподілу ОФ, що амортизуються за «старими» та «новими» нормами амортизації), то після змін, унесених до її форми наказом № 448, платнику податків для її заповнення за підсумками року і відображення в ній ОФ, що амортизуються за різними нормами амортизації, потрібно буде здійснити відповідну вибірку.

Приклад. Заповнимо таблицю 2 додатка К1/1 до декларації за 2005 рік. Дані про балансову вартість основних фондів та нематеріальних активів на початок розрахункового (IV) кварталу 2005 року наведено у графі 3 цієї таблиці.

Додаток К 1/1 до рядків 01.2, 01.5, 04.2, 04.10, 04.12 та 07 декларації

Таблиця 2. Розрахунок амортизаційних відрахувань

Код рядка	Показники	Балансова вартість на початок розрахункового кварталу	Амортизаційні відрахування	
			розрахунковий квартал	звітний період наростаючим і підсумком
Б1	Основні фонди групи 1 з нормою амортизації 2 відсотки	—	—	—
Б2	Основні фонди групи 2 з нормою амортизації 10 %	29,0	2,9	8,0
Б3	Основні фонди групи 3 з нормою амортизації 6 %	3,3	0,2	1,2
Б4	Основні фонди групи 4 з нормою амортизації 15 %	30,0	4,5	15,0

Б5	Основні фонди групи 1 з нормою амортизації нижче 2 відсотків (1,25%)	500,0	6,3	22,6
Б6	Основні фонди групи 2 з нормою амортизації нижче 10 відсотків (6,25 %)	20,0	1,3	3,2
Б7	Основні фонди групи 3 з нормою амортизації нижче 6 відсотків (3,75%)	9,5	0,4	2,0
Б8	Основні фонди групи 4 з нормою амортизації нижче 15 відсотків	—	—	—
В	Нематеріальні активи	4,8	0,6	3,0
07	Загальна сума амортизаційних відрахувань, що відображається у рядку 07 декларації (сума рядків з Б1 до Б8 та рядку В графі 5)	55,0		

Таблиця 3. Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу валових витрат

Призначення таблиці 3 додатка К1/1 — розрахувати суму витрат на поліпшення ОФ, яку платник податків має право віднести на валові витрати відповідно до п.п. 8.7.1 Закону про податок на прибуток.

У графі 3 таблиці 3 додатка К1/1 зазначається сукупна балансова вартість усіх груп основних фондів на початок звітного року, а у графі 4 цієї таблиці — сума 10 % «ремонтного» ліміту. Нагадаємо, що з 2005 році норми п.п. 8.7.1 Закону про податок на прибуток застосовуються з урахуванням вимог п. 22.2 цього Закону, що, у свою чергу, вплине на порядок розрахунку величини «ремонтного» ліміту. Так, «ремонтний» ліміт для:

— **ОФ груп 2—4** розраховується як 10 % сукупної балансової вартості ОФ груп 2, 3 і 4 (усіх трьох цих груп ОФ) на 1 січня поточного року;

— **ОФ групи 1** розраховується для кожного об'єкта окремо (при цьому щодо кожного об'єкта ОФ групи 1 визначається свій ліміт як 10 % від балансової вартості об'єкта на 1 січня поточного року).

У графах 5—8 таблиці 3 додатка К1/1 за відповідний звітний період відображаються фактичні обсяги проведених поліпшень основних фондів наростаючим підсумком із початку року.

Дані таблиці 3 додатка К1/1 є підставою для заповнення рядка 04.10 декларації.

При перенесенні даних із таблиці 3 додатка К1 /1 до рядка 04.10 декларації потрібно враховувати такі особливості:

— якщо фактичний обсяг поліпшень основних фондів за відповідний звітний період не перевищує розміру ліміту (установленого окремо для груп 2 — 4 і для окремих об'єктів групи 1 та показаного у графі 4 таблиці 3), то в рядку 4.10 декларації відображається саме сума фактичних поліпшень, розрахована наростаючим підсумком із початку року;

— якщо фактичний обсяг поліпшень основних фондів у звітному періоді (розрахований наростаючим підсумком) перевищив ліміт, то до рядка 4.10 декларації переноситься сума витрат на поліпшення у межах «ремонтного» ліміту (розрахованого окремо для груп 2—4 ОФ і для окремих об'єктів групи 1 ОФ).

Підприємства, що займаються видобуванням корисних копалин, суму витрат на поліпшення нафтогазових свердловин, що включаються до валових витрат, розраховують у таблиці 2 додатка К1/2. У разі одночасного заповнення додатків К1/1 і К1/2 до рядка 04.10 декларації переноситься сума рядка 04.10 таблиці 3 додатка К1/1 і рядка 04.10 таблиці 2 додатка К1/2 за відповідний звітний період.

Приклад. Сукупна балансова вартість груп основних фондів на 01.01.2005 р. дорівнювала 480,0 тис. грн., у тому числі:

— балансова вартість об'єкта ОФ групи 1 — 200,0 тис. грн.;

— балансова вартість ОФ груп 2 — 4 — 280,0 тис. грн.

Протягом 2005 року платником було понесено витрати на ремонти та інші поліпшення основних фондів:

— у 1 кварталі — 14,0 тис. грн., у тому числі об'єкта групи 1 — 10,0 тис. грн.;

— за півріччя — 27,0 тис. грн., у тому числі об'єкта групи 1 — 15,0 тис. грн.;

— за три квартали — 45,0 тис. грн., у тому числі об'єкта групи 1 — 18,0 тис. грн.;

— за рік — 52,0 тис. грн., у тому числі об'єкта групи 1 - 18,0 тис. грн.

Величина витрат на поліпшення, яку підприємство може віднести на валові витрати, дорівнює 48,0 тис. грн. (480,0 тис. грн. х 10 : 100), у тому і числі:

— об'єкта групи 1 — 20,0 тис. грн. (200,0 тис. грн. х 10 : 100);

— ОФ груп 2—4 — 28,0 тис. грн. (280,0 тис. грн. х 10 : 100).

**Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5,
04.2, 04.10, 04.12 та 07 декларації**

Таблиця 3. Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу валових витрат

(Об'єкти поліпшення)	Код рядка	Сукупна балансова вартість на початок звітного року	Сума на звітний рік (ліміт)	Фактичні обсяги поліпшень нарастаючим підсумком			
				1 квартал	півріччя	3 квартали	рік
Основні фонди	4.10	480,0	48,0	14,0	27,0	45,0	52,0

Як бачимо, сума фактичних витрат на поліпшення основних фондів за рік склала 52,0 тис. грн. і цим перевищила 10% ліміт (48,0 тис. грн.). Визначимо, яку суму платник податків має відобразити в рядку 04.10 річної декларації. Для цього розглянемо, яку суму платник податків має право віднести на валові витрати щодо об'єктів ОФ групи 1 і щодо ОФ груп 2—4.

Оскільки щодо об'єкта ОФ групи 1 витрати на поліпшення за рік не перевищили встановленого «ремонтного» ліміту (20,0 тис. грн.) і склали

18,0 тис. грн., то на валові витрати за підсумками року платник податків може віднести всю суму ремонтних витрат щодо такого об'єкта, тобто 18,0 тис. грн.

А от щодо ОФ груп 2—4 витрати на поліпшення за рік склали 34,0 тис. грн. (52,0 тис. грн. – 18,0 тис. грн.), тоді як «ремонтний» ліміт для таких ОФ був 28,0 тис. грн. Отже, стосовно таких ОФ платник податків може віднести на валові витрати суму «ремонтних» витрат у межах установленого ліміту, тобто в сумі 28,0 тис. грн.

При цьому сума перевищення 6,0 тис. грн. (34,0 тис. грн. – 28,0 тис. грн.)

розподілятиметься між ОФ груп 2 — 4 пропорційно вартості здійснених поліпшень.

Таким чином, до рядка 04.10 декларації платник податків переносить суму витрат на поліпшення в межах «ремонтного ліміту», тобто суму в 46,0 тис. грн. (18,0 тис. грн. щодо об'єкта ОФ групи 1 і 28,0 тис. грн. щодо ОФ груп 2 — 4).

Таблиця 4. Прибуток від продажу землі

Дані таблиці 4 додатка К1/1 є підставою для заповнення рядка 01.5 «прибуток від операцій з землею» декларації з податку на прибуток.

У таблиці 4 додатка К1/1 здійснюється розрахунок прибутку від продажу землі за правилами, визначеними п. 8.9 ст. 8 Закону про податок на прибуток. Нагадаємо, що згідно з цим пунктом платник податків має вести окремий облік операцій з продажу чи купівлі землі як окремого об'єкта власності. Особливість такого окремого обліку полягає в тому, що:

- витрати, пов'язані з придбанням землі, не підлягають включенню до валових витрат звітного періоду, а також не включаються до груп ОФ з метою нарахування амортизації (тобто не амортизуються);

- якщо в подальшому такий окремий об'єкт власності (земля) продається, платник податків включає до складу валових доходів додатну різницю між сумою доходу, отриманого при продажу, і сумою витрат, понесених при придбанні землі, збільшених на коефіцієнт індексації, визначений у п.п. 8.3.3 Закону про податок на прибуток. Інакше кажучи, прибуток від операцій із землею визначається як різниця між сумою доходу від продажу землі (рядок 01.5.1 таблиці 4) та проіндексованими витратами на її придбання (показник рядка 01.5.2 таблиці 4, помножений на коефіцієнт індексації, відображений у рядку 01.5.3 таблиці 4).

Звертаємо увагу, що в рядку 01.5 декларації та в таблиці 4 додатка К1/1 відображається тільки додатна різниця (прибуток) від операцій із землею. Збиток від продажу землі (коли проіндексовані витрати перевищують доходи від продажу земельної ділянки) до складу валових витрат не включається, а покривається платником податків за рахунок власних коштів. Тому рядка для відображення збитку від продажу землі ні в таблиці 4 додатка К1/1, ні в декларації з податку на прибуток немає.

Приклад.

Припустимо, у 2004 році підприємство придбало земельну ділянку (як окремий об'єкт власності) за 50,0 тис. грн. Інші витрати, понесені у зв'язку з придбанням цієї земельної ділянки (експертна оцінка земельної ділянки, підготовка проекту землевідведення, нотаріальне посвідчення договору купівлі-продажу), склали 2,0 тис. грн.

У грудні 2006 року підприємство продає цю ділянку як окремий об'єкт власності за 80,0 тис. грн. (крім того, ПДВ — 16,0 тис. грн.). Індекс інфляції 2005 року склав 112,3%, а розраховане на його підставі значення коефіцієнта індексації — 1,023 $((112,3 - 10) : 100)$.

Тоді проіндексовані витрати, пов'язані з придбанням земельної ділянки, на момент її продажу становлять 53,2 тис. грн. $[(50,0 \text{ тис. грн.} + 2 \text{ тис. грн.}) \times 1,023]$, а прибуток від продажу ділянки — відповідно 26,8 тис. грн. $(80,0 \text{ тис. грн.} - 53,2 \text{ тис. грн.})$. Цей прибуток включається до валового доходу підприємства в періоді продажу у нашому прикладі це грудень 2006 року). Заповнимо таблицю 4 додатка К1/1 до декларації за 2006 рік (у тис. грн. з одним десятковим знаком після коми).

**Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5,
04.2, 04.10, 04.12 та 07 декларації**

Таблиця 4. Прибуток від продажу землі

Показники	Код рядка	Сума
Прибуток від продажу землі, у тому числі: (01.5.1-01.5.2x01.5.3)	01.5	26,8
сума доходу, отримана при продажу землі	01.5.1	80,0
сума витрат, пов'язана із купівлею землі	01.5.2	52,0
коефіцієнт індексації витрат, визначений за нормами підпункту 8.3.3 Закону	01.5.3	1,023

Таким чином, у рядку 01.5 декларації показується прибуток від продажу землі в сумі 26,8 тис. грн.

Таблиця 5. Витрати зі страхування

Таблицю 5 (яка вперше заповнювалась за підсумками 2005 року), до додатка К1/1 додано наказом № 488. У цій таблиці визначається показник рядка 04.12, в якому відображаються суми витрат зі страхування, крім витрат, що зазначаються в рядку 04.5 декларації (витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення).

При заповненні таблиці 5 слід керуватися п.п. 5.4.6 Закону про податок на прибуток. Так, при віднесенні витрат зі страхування на валові витрати потрібно враховувати особливість, передбачену абзацом третім цього підпункту, згідно з яким віднесення на валові витрати платника податків I витрат зі страхування (крім витрат із медичного, пенсійного страхування і за обов'язковими видами страхування) здійснюється в розмірі, що не перевищує 5 % валових витрат звітного податкового періоду, визначених наростаючим підсумком із початку року (а для сільськогосподарських підприємств — за звітний податковий рік). Отже, витрати зі страхування відносяться на валові витрати в такому порядку:

- витрати за обов'язковими видами страхування не лімітуються і відносяться на валові витрати в повній сумі;

- витрати з добровільного страхування відносяться на валові витрати в межах 5 % обмеження.

Нагадуємо, що види добровільного страхування перелічено у сгаггі б, а види обов'язкового—у статті 7 Закону України «Про страхування» від 07.03.96 р. № 85/96-ВР.

Також зауважимо, що 5 % обмеження застосовується лише до витрат із добровільного страхування, прямо застережених п.п. 5.4.6 Закону про податок на прибуток, і не застосовується до видів витрат зі страхування, визначених іншими пунктами, зокрема п.п. 5.6.2 Закону про податок на прибуток (обов'язкове страхування життя або здоров'я працівників у випадках, передбачених законодавством, довгострокове страхування життя і недержавне пенсійне забезпечення) і п.п. 5.7.1 Закону про податок на прибуток (загальнообов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування).

З урахуванням таких особливостей віднесення на валові витрати витрат зі страхування і побудовано таблицю 5, в якій сума витрат, що не лімітуються, за обов'язковими видами страхування відображається в рядку 04.12.1, а сума витрат, що лімітуються (у межах 5%), з

добровільного страхування зазначається в рядку 04.12.2. Причому для визначення суми витрат з добровільного страхування, яку може бути віднесено до валових витрат, у рядку 04.12.2 таблиці 5 додатка К1/1 прямо зазначено формулу розрахунку, яку можна записати так:

(рядок 06 декларації - рядок 04.12.2 таблиці 5) x 5 : 95,

що однозначно

(рядок 06 декларації - рядок 04.12.2 19таблиці 5): 19

До рядка 04.12 декларації переноситься показник рядка 04.12 таблиці 5 додатка К1/1, що є сумою показників, відображених у рядках 04.12.1 і 04.12.2 цієї таблиці.

Приклад. Протягом 2006 року підприємство здійснило:

— витрати за обов'язковими видами страхування — страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на суму 4,0 тис. грн.;

— витрати з добровільного страхування — страхування майна на суму 10,0 тис. грн.

Витрати за обов'язковими видами страхування (страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів) відповідно до п.п. 5.4.6 Закону про податок на прибуток підприємство включає до складу валових витрат у повній сумі (4,0 тис. грн.) і відображає по рядку 04.12.1 таблиці 5 додатка К1/1.

А ось для того, щоб відобразити в рядку 04.12.1 таблиці 5 додатка К1/1 суму витрат із добровільного страхування (страхування майна), потрібно дізнатися, чи не перевищує сума таких витрат (10,0 тис. грн.) допустиме 5% обмеження.

Для цього розрахуємо граничну суму витрат із добровільного страхування, яку підприємство у звітному періоді може віднести на валові витрати. Припустимо, що загальна сума витрат, що включаються до валових витрат (показник рядка 06 річної декларації без урахування показника, відображеного по рядку 04.12.2), склала 228,0 тис. грн. Підприємство у 2006 році має право віднести на валові витрати витрати з добровільного страхування в сумі 12,0 тис. грн. (228,0 тис.грн. x 5 : 95).

Як, бачимо, сума понесених протягом року витрат з добровільного страхування (страхування майна) (10,0 тис. грн.) не перевищила граничну величину, у межах якої підприємство може збільшити валові витрати (12,0 тис. грн.). Тому на валові витрати платник податків має право віднести суму витрат зі страхування майна в повній сумі (10,0

тис. грн.). Саме таку суму і має бути відображено у рядку 04.12.2 таблиці 5 додатка К1/1 до річної декларації.

**Додаток К1/1 до рядків 01.2, 01.5,
04.2, 04.10, 04.12 та 07 декларації**

Таблиця 5. Витрати зі страхування

Показники	Код рядка	Сума
Сума витрат зі страхування (крім витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, зазначених у р. 04.5 декларації), у тому числі:	04.12	14,0
сума витрат за обов'язковими видами страхування	04.12.1	4,0
сума витрат за іншими видами страхування, що включаються до складу валових витрат платника (не більше значення рядка 06 декларації за звітний період, обчисленого без урахування значення рядка 04.12.2 цієї таблиці x 5 : 95)	04.12.2	10,0

Таким чином, по рядку 04.12 декларації з податку на прибуток буде відображено суму 14,0 тис.грн.

Додаток К2 — Довгостроковий договір

У додатку К2 наводяться дані, пов'язані з виконанням довгострокових договорів.

При заповненні цього додатка слід керуватися нормами п. 7.10 Закону про податок на прибуток стосовно оподаткування операцій від виконання довгострокових договірних зобов'язань. Нагадаємо, що згідно з цим пунктом платник податків може вибрати особливий порядок оподаткування результатів діяльності, здійснюваної за довгостроковими договорами, а саме:

— відображати витрати звітного періоду (за правилом «першої події») на рівні фактичних витрат, пов'язаних із виконанням довгострокового договору, а

— доходи звітного періоду від виконання таких договорів визначати розрахункове (шляхом множення загальнодоговірної ціни довгострокового договору на оціночний коефіцієнт виконання довгострокового договору). Отже, на відміну від витрат, доходи від виконання довгострокових договорів включаються до складу свого валового доходу у звітному періоді не за правилом «першої події» (у повній сумі), а поступово протягом усього періоду виконання

договору (контракту) залежно від частки фактичних витрат звітного періоду в загальній сумі планованих витрат. При цьому для цілей оподаткування суми авансів чи передоплат, отриманих виконавцем довгострокового договору, відносяться до складу валового доходу такого виконавця виключно в межах сум, визначених таким розрахунковим шляхом.

Щоправда, слід пам'ятати, що після завершення договору виконавець має здійснити відповідний перерахунок раніше відображених податкових зобов'язань виходячи з фактичного коефіцієнта виконання довгострокового договору в порядку, передбаченому п.п. 7.10.9 Закону про податок на прибуток.

Також потрібно звернути увагу на такі моменти.

По-перше, якщо в будь-якому зі звітних (податкових) періодів витрати, пов'язані з виконанням довгострокового договору (контракту), виконавцем не здійснюються, тобто фактично дорівнюють нулю, то й сума доходу, що підлягає включенню до валового доходу цього податкового періоду, дорівнює нулю.

По-друге, оскільки декларація з податку на прибуток складається наростаючим підсумком, то й оціночний коефіцієнт виконання довгострокового договору (контракту) також розраховується не на кожний окремий квартал, а наростаючим підсумком із початку року.

Відповідно і при здійсненні перерахунку сум податкових зобов'язань за завершеним довгостроковим договором (контрактом) слід урахувувати податкові періоди.

Розрахунок доходів і витрат, пов'язаних із виконанням довгострокових договорів, провадиться в таблиці 1 цього додатка К2. При цьому

- по рядку 04.7 додатка К2 відображається сума фактичних витрат, пов'язаних із виконанням довгострокових договорів. Сума з цього рядка таблиці 1 додатка К2 переноситься до рядка 04.7 декларації.
- по рядку 01.3 додатка К2 зазначається сума валових доходів від виконання довгострокових договорів. Показник цього рядка визначається розрахунково - підсумовуванням значень відображених у рядку 01.3.1 «сума доходу, нарахованого у зв'язку з виконанням довгострокових договорів» і в рядку 01.3.2 «сума збільшення (+) зменшення (-) валових доходів у зв'язку з перерахунком податкових зобов'язань за завершеними довгостроковими договорами».

Зауважимо, що дані до рядка 01.3.2 таблиці 1 додатка К2 вноситимуться лише в періоді за вершення виконання

довгострокового договору коли і здійснюється перерахунок податкових зобов'язань, результати якого відображаються в рядку **01.3.2.**

Дані рядка 01.3 таблиці 1 додатка К2 переносяться до рядка 01.3 декларації.

У таблиці 2 додатка К2 наводиться додаткова довідкова інформація про виконання довгострокових договорів.

Приклад. 10 січня 2006 року підприємство А уклало договір із підприємством Б на виконання будівельно-монтажних робіт строком на 1 рік. Термін закінчення будівництва – 27.12 2006р.

Загальнодоговірна вартість довгострокового договору - 180,0 тис. грн. (у тому числі ПДВ - 30,0 тис. грн.). Загальні витрати на здійснення будівництва заплановано в сумі 105,0 тис. грн.. Сума фактичних витрат склала 100,0 тис грн 20 січня 2006 року підприємство А отримало від замовника аванс у сумі 120,0 тис. грн. (у тому числі ПДВ-20,0 тис. грн.). 12.10.2006 р. замовник сплатив решту суми в розмірі 60 тис. грн. (у тому числі ПДВ —10,0 тис. грн.)

Після завершення будівництва підписано акт виконаних робіт.

Покажемо розрахунок суми доходу у зв'язку з виконанням довгострокового договору, що підлягає включенню до складу валового доходу звітного (податкового) періоду з урахуванням фактичних витрат, у вигляді таблиці.

Таблиця 1. Розрахунок доходу у зв'язку з виконанням довгострокового договору, що включається до складу валового доходу звітного періоду

Період	Код рядка	Планові витрати, грн	Фактичні витрати, грн	Оціночний коефіцієнт (гр.4 : гр.3 ряд. 05)	Сума доходу, що підлягає включенню до складу валового доходу звітного періоду, грн.(гр.5хзагальнодоговірна ціна договору без ПДВ)
1 квартал 2006 року	02		20000	0,190	28 500
Півріччя 2005 року	03		55000	0,524	78 600
Три квартали	04		80 000	0,762	114300

2005 року					
Рік 2006	05	105000	100000	0,952	142800

Як бачимо, за результатами виконання договору сума, включена до складу валових доходів протягом строку його виконання, становить 142800 грн., що не відповідає сумі, установленій договором, і відповідно сумі, сплаченій замовником у два етапи (без ПДВ— 150000 грн.). Це пов'язане з тим, що фактичні загальні витрати було понесено виконавцем у сумі меншій, ніж заплановано. У деклараціях за відповідні звітні періоди 2006 року (квартал, півріччя, три квартали) відображалися суми доходів, зазначені у графі 6 наведеної вище таблиці.

Після закінчення довгострокового договору в IV кварталі 2006 року підприємство— виконавець такого договору провадить перерахунок податкових зобов'язань за цим договором.

Такий перерахунок показано у табл. 2 (при цьому коди рядків та найменування показників, наведених у цій таблиці, побудовано за аналогією з діючою раніше формою № 3-ддз «Перерахунок сум податкових зобов'язань за завершеним довгостроковим договором (контрактом)»).

Таблиця 2. Перерахунок податкових зобов'язань за завершеним довгостроковим договором

Код рядка	Найменування показника	Сума за податковими періодами, грн.				
		1 квартал	півріччя	3 квартали	Рік	усього
1	2	3	4	5	6	7
01	Остаточна договірна ціна об'єкта довгострокового договору(контракту)	X	X	X	X	150000
02	Витрати відповідних звітних періодів*	20000	55000	80000	100000	X
03	Сума фактичних загальних витрат, понесених(нарахованих) при виконанні довгострокового договору (контракту)*	20000	55000	80000	100000	100000
04	Фактичний оціночний коефіцієнт виконання договору (контракту) (ряд. 02 : гр. 7 ряд. 03)	0,200	0,550	0,800	1,0	X
05	Перерахунок суми доходу (ряд.01х ряд. 04)	30000	82500	120000	150000	x
06	Розрахункова сума доходу**	28500	78600	114300	142800	x
07	Різниця за результатами перерахунку(зі	-1500	-3900 (у тому числі - 2400 за	-5700 (у тому числі - 1800 за	-7200	-7200

	знаком «+» або «-» (ряд. 06- ряд. 05)***		II квартал 2006 року)	III квартал 2006 року)		
08	Облікова ставка НБУ на момент проведення перерахунку (%)	9,5	9,5	9,5	9,5	X
09	120% облікової ставки НБУ (ряд. 08 x 120 :100 (%))	11,4.	11,4	11,4	11,4	x
10	Строк дії переплати чи недоплати (днів)	<u>276 днів</u> (з 21.05.06р. по 20.02.07р.)	<u>185 днів</u> (з 20.08.06р. по 20.02.07р.)	<u>91 день</u> (з 22.11.06р. по 20.02.07р.)	—	x
11	Процент, нарахований за недоплату (ряд.07 x ряд.09 x x ряд. 10: 365:100)	-129,30 (-1500x11,4 x276: 365: : 100)	-138,67 (-2400x11,4x x185:365: : 100)	-51,16 (-1800x11,4x x 91 : 365: 100)	—	-319,13 -(129,30+ + 138,67 + ¹ +51,16)
12	Сума, що враховується у збільшення або зменшення валового доходу (зі знаком «+» або «-») (ряд. 07 + ряд. 11)	—	—	—	—	-7519,13- (7200+319,1 3)

* Графа 4 таблиці 1.

** Графа 6 таблиці 1.

*** Сума недоплати податкових зобов'язань виникає у тому разі, коли отримано від'ємний результат (рядок 07).

Сума, отримана в результаті перерахунку податкових зобов'язань (графа 7 рядка 12), відображається в рядку 01.3.2 таблиці 1 додатка К2 до декларації (у 2005 році — у тисячах гривень з одним десятковим знаком) з податку на прибуток підприємства за

податковий період, в якому завершено довгостроковий договір (контракт). Оскільки за довгостроковим договором протягом 2006 року мала місце недоплата податкових зобов'язань, про що свідчить від'ємний показник рядка 12 таблиці 2, то в таблиці 1 додатка К2 до декларації цей показник буде відображено у збільшення валового доходу, тобто зі знаком«+» у сумі 7,5 тис. грн. Заповнимо додаток К2 до декларації з податку на прибуток підприємства.

Додаток К2 до
рядків 01.3 та 04.7
декларації

Таблиця 1. Доходи та витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів

Показники	Код рядка	1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік
Валові доходи від виконання довгострокових договорів, у тому числі: (01.3.1 ±01.3.2)	01.3	28,5	78,6	114,3	750,3
сума доходу, нарахованого у зв'язку з виконанням довгострокових договорів	01.3.1	28,5	78,6	114,3	742,8
сума збільшення (+) зменшення (-) валових доходів у зв'язку з перерахунком податкових зобов'язань за завершеними довгостроковими договорами	01.3.2	—	—	—	+7,5
Сума фактичних витрат, пов'язаних із виконанням довгострокових договорів	04.7	20,0	55,0	80,0	100,0

Таблиця 2. Додаткова інформація

Сума авансів або передоплат, не віднесених для цілей оподаткування до складу валового доходу звітного періоду	1	71,5 (100,0-28,5)	21,4 (100,0- 78,6)	—	—
Кількість договорів, за якими провадився розрахунок доходів та витрат, у тому числі договори:	2	1	1	1	1

за якими продовжується їх виконання	2.1	1	1	1	—
виконання яких завершено	2.2	—	—	—	1

Додаток КЗ — Цінні папери

У додатку КЗ до декларації здійснюється розрахунок фінансових результатів операцій з цінними паперами і деривативами. *Наказ № 448* дещо оновив форму цього додатка. Відтепер він містить 7 рядків (замість колишніх 5). Зокрема, тепер у ньому з'явилися такі нові рядки:

— окремий **рядок 5** — для відображення фінансових результатів від операцій з іпотечними сертифікатами (іпотечними сертифікатами участі та іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю);

— окремий рядок 6 — для відображення фінансових результатів від операцій із сертифікатами фондів операцій з нерухомістю.

На підставі даних додатка КЗ заповнюється **рядок 01.4** «прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими і товарними деривативами» декларації.

Нагадаємо, що при оподаткуванні операцій з цінними паперами слід керуватися нормами п. 7.6 *Закону про податок на прибуток*, згідно з яким платник податків має вести окремий податковий облік фінансових результатів операцій з цінними паперами і деривативами в розрізі окремих видів цінних паперів та деривативів. При цьому облік операцій з акціями ведеться разом з іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами. Тому в додатку КЗ фінансовий результат від операцій з цінними паперами — прибуток (зі знаком «+») чи збиток (зі знаком «-») визначається розгорнено щодо кожного виду цінних паперів:

- акцій та інших, ніж цінні папери, корпоративних прав;
- облігацій;
- векселів;
- деривативів;
- іпотечних сертифікатів (іпотечних сертифікатів участі та іпотечних сертифікатів із фіксованою дохідністю);
- сертифікатів фондів операцій з нерухомістю;
- інших цінних паперів.

Фінансовий результат (щодо кожного виду цінних паперів) розраховується шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на суму витрат звітного періоду і на суму від'ємного фінансового

результату попереднього звітнього року за цінними паперами певного виду.

Стосовно моменту відображення «ціннопаетерових» доходів та витрат нагадаємо, що починаючи з 01.01.2003 р. у податковому обліку не використовується колишнє (що діяло до цієї дати) правило «без продажу немає купівлі», у зв'язку з чим доходи і витрати від операцій з цінними паперами виникають у періоді їх фактичного понесення. Отже, під час придбання цінного паперу в окремому «ціннопаетеровому» обліку (що ведеться стосовно кожного виду цінних паперів) відображаються витрати, а в періоді продажу цінного паперу—доходи. При цьому для визначення прибутку (збитку) звітнього періоду щодо кожного конкретного виду цінних паперів слід порівняти доходи, отримані (нараховані) у звітному періоді від продажу цінних паперів цього виду, із витратами, понесеними (нарахованими) у звітному періоді у зв'язку з придбанням цінних паперів цього виду (у тому числі й не реалізованих у цьому періоді цінних паперів), і врахувати «ціннопаетерові» збитки минулих звітних періодів.

Звертаємо увагу, що змішувати фінансові результати за видами цінних паперів не можна, тобто отриманий додатний фінансовий результат (прибуток, що підлягає включенню до складу валових доходів) за одним видом цінних паперів не зменшується на від'ємні фінансові результати за іншими їх видами.

Таким чином, загальний фінансовий результат від операцій з цінними паперами, що відображається в рядку 01.4 додатка КЗ, визначається шляхом підсумовування тільки додатних значень (сум прибутку) від операцій щодо кожного з видів цінних паперів. А от від'ємний фінансовий результат (збитки), що виник при проведенні операцій щодо кожного окремого виду (видів) цінних паперів (тобто якщо в рядках 1, 2, 3, 4, 5, 6 або 7 додатка КЗ визначено значення зі знаком «мінус»), при визначенні фінансового результату за звітний період до уваги не береться (не зменшує прибуток, отриманий за іншими видами цінних паперів). Однак із податкового обліку такі збитки теж не виключаються, а враховуватимуться при визначенні фінансових результатів операцій із відповідними видами цінних паперів, що здійснюються в подальших звітних періодах до повного їх погашення (тобто переносяться на наступні звітні періоди, для чого в додатку КЗ передбачено відповідні рядки 1.3, 2.3, 3.3, 4.3, 5.3, 6.3 і 7.3).

Ще раз підкреслимо, що в рядку 01.4 додатка КЗ, а отже, і власне декларації, відображається саме прибуток від зазначених

операцій, розрахований як сума лише додатних значень фінансових результатів від операцій із кожним із видів цінних паперів окремо.

Приклад. *Протягом 2005 року підприємство здійснювало операції з акціями та вексями. Вихідні дані для заповнення додатка КЗ до декларації наведено в таблиці.*

Дані для заповнення додатка КЗ

№	Найменування показника	Операції з акціями тис. грн	Операції з векселями, тис.грн
1	Доходи, отримані (нараховані) у зв'язку з продажем (відчуженням) цінних паперів	75,0	60,0
2	Витрати, понесені (нараховані) у зв'язку з придбанням (отриманням) цінних паперів	20,0	52,0
3	Некомпенсовані балансові збитки минулих періодів	—	1,0
4	Фінансовий результат операцій з цінними паперами (ряд. 1 - ряд. 2 - ряд. 3)	-5,0	+7,0
4.1	прибуток (+), включається до складу валового доходу звітного періоду	—	+7,0
4.2	збиток (-), переноситься у зменшення доходів майбутніх періодів	-5,0	—

Додаток КЗ
до рядка
01.4
декларації

Розрахунок фінансових результатів операцій з цінними паперами та деривативами

ПОКАЗНИКИ	код рядка	сума
Прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами, у тому числі: (сума позитивних значень рядків 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	01.4	7,0*
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з акціями та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами, у тому числі: (1.1 -1.2 -1.3)	1	-5,0**
доходи звітного періоду	1.1	75,0
витрати звітного періоду	1.2	20,0
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	1.3	—
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з облігаціями, у тому числі: (2.1 -2.2-2.3)	2	—

доходи звітного періоду	2.1	—
витрати звітного періоду	2.2	—
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	2.3	—
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з векселями, у тому числі: (3.1-3.2-3.3)	3	+7,0
доходи звітного періоду	3.1	60,0
витрати звітного періоду	3.2	52,0
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	3.3	1,0
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з деривативами, у тому числі: (4.1 - 4.2 - 4.3)	4	—
доходи звітного періоду	4.1	—
витрати звітного періоду	4.2	—
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	4.3	—
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з іпотечними сертифікатами (іпотечними сертифікатами участі та іпотечними сертифікатами з фіксованою дохідністю), у тому числі: (5.1 - 5.2 - 5.3)	5	—
доходи звітного періоду	5.1	—
витрати звітного періоду	5.2	—
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	5.3	—
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій із сертифікатами фондів операцій з нерухомістю, у тому числі: (6.1-6.2-6.3)	6	—
доходи звітного періоду	6.1	—
витрати звітного періоду	6.2	—
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	6.3	—
Прибуток (+) або збиток (-) від операцій з іншими цінними паперами, у тому числі: (7.1 - 7.2 - 7.3)	7	—
доходи звітного періоду	7.1	—
витрати звітного періоду	7.2	—
від'ємний фінансовий результат попереднього звітного року	7,3	—

* Оскільки до валових доходів включається лише додатний результат (прибуток) від операцій з цінними паперами, то в рядку 01.4 додатка КЗ буде відображено прибуток у сумі 7,0 тис. грн. (тобто прибуток від операцій з векселями). Що стосується збитків від операцій з акціями (у розмірі 5,0 тис. грн.), то їх буде враховано при визначенні фінансового результату від операцій з акціями в наступному звітному періоді. Так, суму таких збитків із рядка 1 додатка КЗ до декларації за 2006 рік буде перенесено до рядка 1.3 додатка КЗ до декларації за 1 квартал 2007 року.

Додаток Р2 — добровільні пожертвування

Переходимо до додатка Р2 «Добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)».

У цьому додатку розшифровано склад витрат на добровільне перерахування коштів, передачу товарів (виконання робіт, надання послуг) і встановлено алгоритм розрахунку загальної суми витрат платника на добровільне перерахування коштів або вартості майна, що включаються до складу валових витрат і відображаються в рядку **04.8** декларації.

При заповненні **додатка Р2** залежно від виду добровільних пожертвувань і статусу одержувача слід керуватися відповідними нормами п. 5.2ст. 5 *Закону про податок на прибуток*, ураховуючи при цьому обмеження, установлені такими нормами законодавства:

Код рядка додатка Р2	Пункт (підпункт) Закону	Одержувачі коштів, товарів (робіт, послуг)	Обмеження щодо віднесення добро-вільних пожерт-вувань до складу валових витрат
В1	П.п. 5.2.3	Державний бюджет України чи бюджети місцевого самоврядування	Сума коштів та/або вартість товарів (робіт, послуг), добровільно перерахованих (переданих) до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування, до неприбуткових організацій, визначених у п. 7.11 <i>Закону про податок на прибуток</i> , а також сума коштів, перерахованих юридичним особам — засновникам постійно діючого третейського суду, відносяться до складу валових витрат у розмірі, що перевищує 2 %, але не більше 5 % оподатковуваного прибутку попереднього звітного року
		Неприбуткові організації, визначені в п. 7.11 <i>Закону про податок на прибуток</i> , а також юридичні особи — засновники постійно діючого третейського суду	
В2	П.п. 5.2.2	Всеукраїнські об'єднання осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	Сума коштів, перерахованих підприємствами всеукраїнських об'єднань особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, цим об'єднанням для проведення їх благодійної діяльності, але не більше 10 % оподатковуваного прибутку попереднього звітного року

2	П.п. 5.2.11	Працівники вугільної промисловості, непрацюючі пенсіонери, які мають стаж підземної роботи не менше 10 років чи роботи на поверхні не менше 20 років, інваліди, які отримали каліцтво (професійне захворювання) під час роботи на таких підприємствах, а також сім'ї працівників вугільної промисловості, котрі загинули на виробництві, які одержують пенсію у разі втрати годувальника	Суми витрат, пов'язаних із безоплатним наданням вугілля, — уся сума
Г	П.п.5.2.13	Установи науки, освіти, культури, заповідники, музеї-заповідники	Сума коштів та/або вартість майна, добровільно перерахованих(переданих) з метою охорони культурної спадщини, відноситься до складу валових витрат у розмірі, що перевищує 2 %, але не більше 10 % оподаткованого прибутку попереднього звітного року
4	П.п. 5.2.17	Одержувачами грошових коштів або майна (у вигляді вступних, членських та цільових внесків) є організації роботодавців та їх об'єднання	Сума коштів (вартість майна), добровільно перерахована (передана) організаціям роботодавців та їх об'єднанням, відноситься до складу валових витрат у розмірі не більше 0,2 % фонду оплати праці платника податку в розрахунку за звітний рік

--	--	--	--

Зверніть увагу на зміст пп. 5.2.2 і 5.2.13 Закону про податок на прибуток. Цими підпунктами встановлено інтервали розміру валових витрат: не менше 2 % і не більше 5 %, і відповідно не менше 2 % і не більше 10 % оподатковуваного прибутку попереднього звітного року. Отже, **фактично до валових витрат можна віднести не більше 3 % (5 % - 2 %) і відповідно 8 % (10 % - 2 %) оподатковуваного прибутку 2004 року.**

Безперечно, такий порядок розрахунку неправомірно зменшує розмір валововитратних пожертвувань. Крім того, слід зауважити, що як період, за який береться оподатковуваний прибуток для розрахунку «обмеження», зазначено попередній звітний період. Водночас у самій формі додатка Р2 цей період визначено як попередній звітний рік.

Розмір показників **рядків 1, 2 і 5 додатка Р2** залежить від величини оподатковуваного прибутку попереднього звітного року (**рядок А**), тому підприємства, що мали в попередньому році в **рядку 11 декларації** від'ємне значення або не здійснювали діяльність (рядок 11 із прокресленням), не можуть віднести витрати, регламентовані пп. 5.2.2, 5.2.3 і 5.2.13 Закону про податок на прибуток, до складу валових.

Розглянемо на прикладі порядок заповнення додатка Р2.

Приклад. У 2005 році підприємством здійснено добровільні перерахунки таких сум:

— 6,0 тис. грн. — міській лікарні (на придбання медичних препаратів) відповідно до п.п. 5.2.2;

— 10,0 тис. грн. — театру (з метою охорони культурної спадщини) згідно з п.п. 5.2.13.

Суму 6,0 тис. грн., перераховану лікарні (бюджетна неприбуткова організація) на підставі п.п. 5.2.2 Закону про податок на прибуток, може бути включено до складу валових витрат у розмірі, що **перевищує 2 %, але не більше 5 %** оподатковуваного прибутку попереднього звітного року. У додатку Р2 зазначена сума відображається в рядку В2.

Що стосується суми, перерахованої на підставі п.п. 5.2.13 Закону про податок на прибуток театру (установа культури), то зазначену суму може бути включено до складу валових витрат у розмірі, що **перевищує 2 %, але не більше 10 %** оподатковуваного прибутку попереднього звітного року.

Припустимо, що оподатковуваний прибуток підприємства за 2004 рік (показник рядка А додатка Р2) дорівнює 160,0 тис. грн.

У такому разі сума добровільних перерахувань, що підлягає включенню до складу валових витрат за нормативом, становитиме: — **для міської лікарні** — у розмірі, що перевищує 3,2 тис. грн. (160,0 тис. грн. $\times$ 0,02), але не більше 8,0 тис. грн. (160,0 тис. грн. $\times$ 0,05). Згідно з алгоритмом, наведеним у рядку 1, сума валових витрат, що відображаються в рядку В, обчислюється як різниця $[(A \times 0,05) - (A \times 0,02)]$ і дорівнюватиме $(A \times 0,03)$. Тому до складу валових витрат можна віднести лише **4,8 тис. грн.** (показник рядка 1 додатка Р2);

— **для театру** — у розмірі, що перевищує 3,2 тис. грн. (160,0 тис. грн. $\times$ 0,02), але не більше 16 тис. грн. (160,0 тис. грн. $\times$ 0,1). Згідно з алгоритмом, наведеним у рядку 5, сума валових витрат, що відображаються в рядку Г, обчислюється як різниця $[(A \times 0,1) - (A \times 0,02)]$ і дорівнюватиме $(A \times 0,08)$. Тому до складу валових витрат можна віднести всю суму, перераховану театру:

10 тис. грн. (показник рядка 5 додатка Р2).

З урахуванням наведених даних додаток Р2 буде заповнено таким чином:

Додаток Р2
до рядка 04.8
декларації

**Витрати на добровільне перерахування
коштів, передачу товарів (виконання робіт,
надання послуг)**

ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Сума
Загальна сума витрат платника на добровільне перерахування коштів, передачу товару (виконання робіт, надання послуг), що включаються до валових витрат (р. 1 +р. 2+р. 3+р. 4+р. 5)	04.8	14,8
Частина суми, зазначеної у рядку В, що не перевищує суми $(A \times 0,05)$, зменшена на суму $(A \times 0,02)$	1	4,6
Сума коштів, перерахованих підприємствами всеукраїнських об'єднань осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, але не більше 10 відсотків від показника, зазначеного в рядку А (підпункт 5.2.3 Закону)	2	—
Сума витрат, пов'язаних з безоплатним наданням вугілля (підпункт 5.2.11 Закону)	3	—

Сума коштів (вартість майна), добровільно перерахована (передана) організаціям роботодавців та їх об'єднанням, але не більше 0,2 відсотка від показника, зазначеного у рядку Б (підпункт 5.2.17 Закону)	4	—
Частина суми, зазначеної у рядку Г, що не перевищує суми (А х 0,1), зменшена на суму (А х 0,02)	5	10,0
Оподатковуваний прибуток попереднього звітного року	А	160,0
Фонд оплати праці платника податку в розрахунку за звітний рік	Б	—
Сума перерахованих коштів та/або вартість переданих товарів (виконаних робіт, наданих послуг), у тому числі: (В1 + В2)	В	6,0
до Державного бюджету України або бюджетів місцевого самоврядування (підпункт 5.2.2 Закону)	В1	—
до неприбуткових організацій, визначених у пункті 7.11 Закону, а також суми коштів, що перераховані юридичним особам — засновникам постійно діючого третейського суду (підпункт 5.2.2 Закону)	В2	6,0
Сума коштів та/або вартість майна, добровільно перерахована (передана) з метою охорони культурної спадщини (підпункт 5.2.13 (Закону))	Г	10,0

Таким чином, відображенню в рядку 04.8 декларації добровільне перерахування коштів, що дорівнює підлягає загальна сума витрат на 14,8 тис. грн.

Додаток К6 — зменшення нарахованої суми податку

Для розшифрування показника ряд. 13 декларації призначено додаток К6, що містить три таблиці.

У таблиці 1 розкриваються ті суми, на які можна зменшити суму нарахованого податку. Серед них — вартість торгових патентів; податки, сплачені за кордоном; зменшення податку при консолідованій сплаті; авансові внески при виплаті дивідендів.

Таблицю 2 додатка К6 передбачено для розрахунку податку, що сплачується за місцем розташування філій.

Ураховуючи, що вартість придбаних патентів зменшує податок на прибуток не всією сумою, а за певними правилами, передбаченими п. 16.3 Закону про податок на прибуток, для розрахунку ключового показника недавно в додатку К6 передбачено нову таблицю 3. Сума рядків А, Б, В, Г цієї таблиці формує показник ряд. 13.1 таблиці 1 та є саме тією сумою вартості патентів, на яку можна зменшити податок на прибуток. Цю таблицю можна назвати своєрідною міні-декларацією з розрахунку податку на прибуток за окремими видами діяльності, що патентується.

А тепер розглянемо заповнення кожної таблиці докладно.

Таблиця 1. Оскільки першорядне значення має механізм розрахунку показника ряд. 13 декларації, то насамперед потрібно визначитися з порядком заповнення таблиці 1 додатка К6.

Стисло нагадаємо, що нарахований податок зменшується на:

1) вартість патентів (ряд. 13.1), дія яких припадає на відповідний звітний період (тобто передоплата за патент у розрахунку участі не бере);

2) податки, сплачені за кордоном (ряд. 13.2, 13.3).

3) податок, сплачений за місцезнаходженням філій (ряд. 13.4).

Про розрахунок цієї суми розповімо трохи пізніше;

4) суму сплаченого авансового внеску при виплаті дивідендів (ряд. 13.5.1). Якщо податку на прибуток не вистачило, щоб перекрити цю суму, то неперекрита її частина переноситься не лише на наступний звітний період у межах року, а і на наступний рік (ряд. 13.5.2). Про це йдеться у п.п. 7.8.4 Закону про податок на прибуток.

Як бачимо, деякі з наведених вище сум, неперекриті поточним податком на прибуток, можуть переноситися на наступний рік у зменшення податку, а деякі — ні. До перших належать суми авансового внеску при виплаті дивідендів, до других — вартість патентів, податок, утриманий за кордоном. Про перенесення таких сум у Законі про податок на прибуток нічого не зазначено. Тому їх сума, не перекрита податком на прибуток за підсумками року, просто пропадає. У декларації за I квартал наступного року її відображати не можна.

Якщо протягом року суми податку на прибуток було достатньою, щоб перекрити всі перелічені вище суми, то особливих проблем немає. Різниця між рядками 12 і 13 декларації відображається в ряд. 14 і формує податкове зобов'язання звітного періоду.

Якщо ж суми податку на прибуток не вистачає, то неминуче виникає запитання: на яку з перелічених вище сум зменшувати нарахований податок на прибуток у першу чергу, а на яку — у другу?

Порядком № 143 не визначено механізму зменшення податку на прибуток, тому вважаємо за доцільне дотримуватися такої послідовності дій.

Перш за все суму нарахованого податку потрібно зменшувати на суму вартості патентів, розраховану згідно з нормами п. 76.3 Закону про податок на прибуток, що відображається в ряд. 13.1 таблиці 1. Потім — на всі інші суми, перелічені в ряд. 13.2 і 13.3 таблиці 1.1 лише в останню чергу податок на прибуток зменшується на суму авансового внеску. Пов'язане це з тим, що авансові внески нікуди не

зникнуть, неперекриту їх суму можна буде врахувати і в наступних періодах, а от неперекриту суму вартості патентів можна враховувати лише протягом року. А отже, перекрити її потрібно якнайшвидше. До речі, такий порядок зменшення податку прямо впливає із самої форми таблиці 1 додатка К6 унаслідок порядку розташування рядків.

Таблиця 3. Тепер докладніше про розрахунок суми вартості патентів, на яку можна зменшити податок на прибуток. Порядок розрахунку такої суми стисло можна звести до такого. Із суми загальних валових доходів виділяються валові доходи, пов'язані з кожним видом діяльності (окремо щодо кожного з них, якщо їх декілька), що патентується, а із суми загальних валових витрат і амортизації— суми, пов'язані з кожним видом діяльності, що патентується (також окремо щодо кожного з них, якщо їх декілька). Суми валових витрат, пов'язані з декількома видами діяльності, та амортизації, нараховані на основні фонди, що використовуються в декількох видах діяльності, підлягають розподілу пропорційно питомій вазі валових доходів, що припадає на кожен вид діяльності (нагадаємо, що таких видів чотири плюс решта діяльності, що не патентується).

Зверніть увагу: щодо об'єктів основних фондів груп 2, 3, 4 пооб'єктний облік не ведеться. Тому вважаємо, що доцільно розподіляти загальну суму амортизаційних відрахувань. У відповідних рядках таблиці 3 (ряд. 3 і 2, із відповідною літерою попереду) відображаються суми валових витрат і амортизації з уже розподіленими показниками (тобто сам розподіл окремо ніде не відображається).

Подальші дії чітко впливають із рядків таблиці 3. Податок на прибуток від кожного з видів діяльності, що патентується, можна зменшити лише на суму вартості патенту, що відноситься до відповідного виду діяльності, яка не перевищує власне суму податку від такого виду діяльності (рядок 6 із відповідною літерою в межах ряд. 5).

Таким чином, частина вартості патентів може й не «зіграти» у зменшення податку на прибуток. Однак це зовсім не означає, що пропадають і збитки від такого виду діяльності. Змішуючись із прибутком від інших видів діяльності, вони «грають» у зменшення об'єкта оподаткування, що формується по ряд. 08 декларації. Сьогодні про це свідчить сама форма зміненої декларації з податку на прибуток: зменшенню підлягає ряд. 12 декларації, на формування якого вже вплинули і загальні збитки.

Зауважимо, що зміни, унесені до форми декларації з податку на прибуток наказом № 448, по суті не змінили викладений у листі № 15614 механізм обліку патентів. Лише уточнили, що при визначенні валових доходів (витрат) потрібно ураховувати не тільки відокремлений розрахунок приросту (убутку) ТМЦ, а і збитки минулого року.

Про останню суму, мабуть, потрібно сказати докладніше. У таблиці 3 вона відображається в розрізі видів діяльності, що патентується, по рядках А2.2, Б2.2, В2.2, Г2.2. По суті — це своєрідне розшифрування ряд. 04.9 декларації, з тією лише відмінністю, що ряд. 04.9 формується з торішніх збитків не тільки від різних видів діяльності, що патентується, а й зі збитків від діяльності, що не патентується. До появи нової форми додатка К6 було не зрозуміло, що робити зі збитками минулого року, які формують валові витрати поточного. Чи потрібно розподіляти і їх залежно від того, від якого виду діяльності їх отримано?

З появою нової форми додатка К6 доводиться констатувати, що такі збитки розподіляти потрібно. Що стосується декларації, то у примітках до таблиці 3 є маленька, але дуже важлива виноска: **ряд. 2.2** (із відповідною літерою) уперше було заповнено в декларації за I квартал 2006 року.

Це свідчить про те, що збитки, що значилися станом на 1 січня 2006 року і вплили на валові витрати 2006 року по ряд. 04.9, у 2006 році не підлягають розподілу між видами діяльності, що патентуються, та іншими, а отже, відносяться повністю на зменшення загального об'єкта оподаткування!

І ще одне важливе зауваження на майбутнє (для декларації за 2007 рік): ст. 86 Закону про держбюджет на 2007 рік передбачено, що сума від'ємного значення об'єкта оподаткування, що враховувалася станом на 1 січня 2006 року і не була погашена протягом 2006 року, **не підлягає протягом 2007 року обліку у складі валових витрат платника податку.**

Ця норма стосується і обліку патентів. Насамперед визначимося з тим, як її розуміти. На наш погляд, показник ряд. 04.9 декларації за 2006 рік (він має дорівнювати показнику ряд. 08 декларації за 2005 рік) потрібно порівняти з показником ряд. 08 декларації за 2006 рік (за абсолютною величиною, без урахування знаків).

Робити це потрібно, звичайно ж, якщо показник ряд. 08 такої декларації від'ємний — інакше додатне значення у 2006 році повністю погашено.

Якщо значення ряд. 04.9 декларації за 2006 рік виявилось більшим за показник ряд. 08 декларації за 2006 рік, то в ряд. 04.9 декларації за I квартал 2007 року потрібно поставити **прокреслення** (це і є неперекритий збиток, що значиться станом на 01.01.2006 р.), а отже, і в таблиці 3 по ряд. 2.2 (із відповідною літерою) стоятимуть прокреслення. Якщо показник виявився меншим, то в ряд. 04.9 декларації за I квартал 2007 року потрібно зазначити різницю, оскільки вона являє собою збитки 2006 року, а на них обмеження не поширюється. Саме цю суму й потрібно розподілити між видами діяльності та включити до рядка 2.2 (із відповідною літерою) таблиці 3 додатка К6 до декларації за I квартал 2007 року.

Наведемо приклад заповнення таблиць 1 і 3 додатка К6, якщо підприємство мало такі показники (дані входять до комплексного прикладу заповнення декларації):

Показники	Оптова торгівля	Роздрібна торгівля
Вартість патенту	—	38
Валові доходи	200	168
Валові витрати	110	80
Амортизація	25	10
Загальні валові витрати	48	
Загальна амортизація	20	

При цьому протягом 2006 року підприємство виплатило 16 тис. грн. дивідендів, сплативши при цьому 4 тис. грн. авансового внеску щодо податку на прибуток.

Визначимо суму вартості патентів, яку можна зарахувати у зменшення податку на прибуток.

Показники	Оптова торгівля	Роздрібна торгівля
Розподіл валових витрат	26,1 (48 x 200 : 368)	21,9 (48x168:368)
Розподіл амортизації	10,9 (20 x 200 : 368)	9,1 (20x168:368)
Об'єкт оподаткування	28 (200-110 -25- -26,1 10,9)	47 (168-80-10- -21,9-9,1)
Сума податку на прибуток	7 (28x0,25)	11,8 (47x0,25)
Вартість патенту, яку можна зарахувати у зменшення податку	—	11,8

Заповнимо ключові рядки таблиці 3 додатка К6.

Показники	Код рядка	Сума
Вартість торгових патентів, придбаних платником податку у звітному періоді, що враховується у зменшення податкового зобов'язання (А+Б+В+Г)	13.1*	11,8
Валові доходи, отримані від здійснення торговельної діяльності, у тому числі:	A1	168
приріст балансової вартості запасів	A1.1	—
Валові витрати, понесені у зв'язку з отриманням валових доходів, зазначених у рядку A1, у тому числі:	A2	101,9
убуток балансової вартості запасів	A2.1	1
від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	A2.2****	—
Сума амортизаційних відрахувань за основними фондами, що повністю та/або частково використовуються для здійснення торговельної діяльності	A3	19,1
Об'єкт оподаткування: позитивний (+), від'ємний (-) (A1 - A2 - A3)	A4	47
Податок з прибутку, отриманого від здійснення торговельної діяльності (позитивне значення /A4 x 0,25/)	A5	11,8

Вартість торгових патентів, придбаних платником податку у звітному періоді на здійснення торговельної діяльності	A6	38
Вартість торгових патентів, придбаних платником податку у звітному періоді на здійснення торговельної діяльності, що враховується у зменшення податкового зобов'язання платника податку (A6, але не більше значення A5)	A	11,8
...		

Заповнимо таблицю 1 додатка К6.

Показники	Код рядка	Сума
Зменшення податкових зобов'язань, у тому числі: (сума з р. 13.1 до р. 13.4 + р. 13.5.1)	13	15,8
вартість торгових патентів, придбаних у звітному періоді, що враховується у зменшення податкового зобов'язання платника податку	13.1*	11,8
податок, сплачений з прибутку (крім пасивного), отриманого за кордоном (не більший за визначений граничний розмір заліку)	13.2	—
податок, сплачений з пасивного прибутку за кордоном, у разі наявності міжнародного договору	13.3	—
сума податку, нарахованого платником за місцезнаходженням його філії (у разі сплати консолідованого податку)	13.4	—
сума сплачених авансових внесків при виплаті дивідендів (прирівняних до них платежів) та перевищення суми таких внесків над нарахованою сумою податку минулих податкових періодів, у тому числі:	13.5	4
сума, що відноситься на зменшення нарахованої суми податку	13.5.1	4
залишок суми, що підлягає перенесенню на наступні звітні періоди	13.5.2	—

Із 38 тис. грн., сплачених за патенти, у зменшення можна поставити лише 11,8 тис. грн. Оскільки йдеться про декларацію за

2006 рік, то решта суми 26,2 тис. грн. просто пропадає, у наступному році її не може бути враховано.

Сума податку на прибуток дорівнює 18,8 тис. грн. $((368 - 238 - 55) \times 0,25)$. Вона більша, ніж сума патентів, на яку можна зменшувати нарахований податок та авансовий внесок. Тому у зменшення «грає» вся сума вартості патентів (у межах податку на прибуток від відповідного виду діяльності) та авансового внеску $(18,8 - 11,8 - 4 = 3$ тис. грн.). Отже, по ряд. 13.5.2 стоїть прокреслення — нема чого переносити на наступний період.

А тепер подивимося на заповнення таблиці 1 при іншій сумі авансового внеску. Якби авансовий внесок вийшов не 4 тис. грн., а скажімо, 7,5 тис. грн., то нарахованого податку не вистачило б, щоб перекрити авансовий внесок. А отже, сплачувати податок було б не потрібно $(18,8 - 11,8 - 7,5 = -0,5$ тис. грн.).

Тому дуже важливо раціонально заповнити таблицю 1, тобто насамперед зменшити податок на прибуток на суму патентів, а вже потім — на суму авансового внеску. Рядки таблиці 1 було б заповнено так:

Показники декларації з податку на прибуток		Показники таблиці 1 додатка К6 до декларації з податку на прибуток	
Код рядка	Сума, тис. грн	Код рядка	Сума, тис. грн
12	18,8	13	18,8
13	18,8	13.1	11,8
14	—	13.5	7,5
15	...	13.5.1	7
16	...	13.5.2	0.5

Податку на прибуток вистачило, щоб перекрити вартість патентів та частину авансового внеску в сумі 7 тис. грн. $(18,8 - 11,8)$. Решта авансового внеску 0,5 тис. грн. $(7,5 - 7)$ переноситься у зменшення податку на прибуток I кварталу 2007 року. Отже, за підсумками 2006 року сплачувати податок не потрібно, у ряд. 14 декларації має бути прокреслення.

При заповненні ряд. 13 виникає ще одне важливе питання. При здаванні декларації від податківців часто можна почути, що показник ряд. 13 декларації не може бути більше, ніж показник ряд. 12. Чи так це насправді?

Перш за все зауважимо, що згідно з Порядком № 143 показники, відображені в декларації та у відповідних доповненнях з однаковим кодом рядків, повинні збігатися. Тому показник ряд. 13 таблиці 1 додатка К6 має збігатися з показником ряд. 13 декларації.

Вартість патентів може «грати» у зменшення податку на прибуток тільки в межах податку на прибуток від відповідного виду діяльності, що патентується. Однак з урахуванням того, що в ряд. 12 декларації (сума податку) показники видів діяльності, що патентуються, та інших згортаються, то цілком можлива ситуація, коли ряд. 13.1 таблиці 1 буде більше нарахованого податку на прибуток.

Наприклад, об'єкт оподаткування щодо роздрібної торгівлі — 40 тис. грн. (податок на прибуток—10 тис. грн.), вартість оплачених патентів — 5 тис. грн. (уся сума «грає» у зменшення податку). А стосовно іншої діяльності отримано збиток у сумі 32 тис. грн. (віртуальний податок—8 тис. грн.). Оскільки показники згортаються, то отримаємо, що по ряд. 12 буде зазначено загальний податок на прибуток— 2 тис. грн., але вартість патентів потрібно врахувати повною сумою. Тож виходить, що ряд. 13 більше ряд. 12 декларації.

Показники декларації з податку на прибуток		Показники таблиці 1 додатка К6 до декларації з податку на прибуток	
Код рядка	Сума, тис. грн	Код рядка	Сума, тис. грн
08	8	13	5
12	2	13.1	5
13	5	13.5	—
14	—		

До речі, про те, що ряд. 12 може бути менше ряд. 13, ідеться в самій декларації. У виносці «**» до ряд. 14 зазначено, що вона заповнюється при додатному значенні. А оскільки вона є різницею ряд. 12 і ряд. 13, то розробники декларації передбачали, що така різниця може бути від'ємною із зазначенням по ряд. 14 прокреслення.

Тепер докладніше про розрахунок податкового зобов'язання при консолідованій сплаті податку. Нагадаємо, що загальна сума податку на прибуток розподіляється між філією та головним підприємством виходячи із загальної суми податку, нарахованого платником податку, розподіленого пропорційно питомій вазі суми валових витрат філій та амортизаційних відрахувань, нарахованих щодо основних фондів такого платника податку, розташованих за місцезнаходженням філії, у загальній сумі валових витрат і амортизаційних відрахувань цього платника податку.

Визначення питомої ваги залежно від зазначених показників докладно розписано в таблиці 2 додатка К6. Тому заповнення граф 3, 4, 5, 6 особливих проблем спричиняти не повинне. А от при заповненні ряд. 12 гр. 7 важливо звернути увагу, що він визначається

як сума нарахованого податку (ряд. 12 декларації), зменшена на вартість патентів, податки, сплачені за кордоном (ряд. 13.1 — 13.3 таблиці 1), та суму авансового внеску, яку можна врахувати у зменшення в поточному періоді (ряд. 13.5.1 таблиці 1). Тепер таку формулу прямо зазначено у примітці до додатка К6.

Після визначення цього показника подальше заповнення таблиці не викликає складнощів: залежно від питомої ваги валових витрат філії та амортизаційних відрахувань щодо основних фондів, розташованих за її місцезнаходженням, визначається податок на прибуток філії.

Таким чином, для платника консолідованого податку вимальовується така послідовність заповнення додатка К6:

1. Перш за все нарахований «загальний» податок зменшується на суму патентів та податків, сплачених за кордоном. Причому враховується вартість усіх патентів незалежно від того, відносяться вони до філії чи головного підприємства (в описаному вище порядку та згідно з таблицею 3 додатка К6). Стосовно цього слід зауважити, що нова форма таблиці 1, на відміну від попередньої, урахує цей момент: раніше для патентів, придбаних за місцезнаходженням філій, було передбачено свої рядки (13.2 і 13.3). Незважаючи на це, така інформація мала лише довідковий характер; зменшувати податок потрібно було на вартість усіх патентів без розбиття за філіями.

2. Потім визначається показник ряд. 13.5.1 таблиці 1, і решта податку на прибуток зменшується на його суму.

3. Якщо після такого зменшення від податку на прибуток ще щось залишилося (ряд. 13.5.2 таблиці 1 заповнено з прокресленням), то така сума зменшується на суму податку, нараховану за філіями. Відповідні суми податку підлягають сплаті за місцезнаходженням філій, де подається Розрахунок податкових зобов'язань щодо сплати консолідованого податку на прибуток підприємства. Частина суми податку, що припадає на головного платника, сплачується за його місцезнаходженням згідно з його декларацією. Якщо ж податку на прибуток не вистачило, то по гр. 7 таблиці 2 у всіх рядках будуть прокреслення (решту граф потрібно заповнити в загальному порядку), а отже, і по ряд. 13.4 таблиці 1 теж буде прокреслення.

Наведемо приклад заповнення декларації. У ньому в тому числі використовуватимемо розрахункові показники, які було нами визначено в заповнених вище додатках.

Фрагмент заповнення декларації з податку на прибуток підприємства

Одиниця виміру: грн., без копійок, з відповідним округленням за загальностановленими правилами (починаючи з податкового періоду— перший квартал 2007 року)

ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Сума
1	2	3
Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому	01	358,0
доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	01.1	80,2
приріст балансової вартості запасів	01.2 K1	42,5
доходи від виконання довгострокових договорів	01.3 K2	750,3
прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами	01.4 K3	7,0
прибуток від операцій з землею	01.5 K1	26,8
інші доходи, крім визначених у 01.1 - 01.5	01.6	51,2
Коригування валових доходів, у тому числі: ($\pm 02.1 \pm 02.2 + 02.3$)	02	+10,0
зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	02.1	+6,0
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	02.2	—
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	02.3 K4	4,0
Скоригований валовий дохід (01 $\pm$ 02)	03	368,0
Валові витрати, у тому числі:	04	237,0
витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11	04.1	30,0
убуток балансової вартості запасів	04.2 K1	—
витрати на оплату праці	04.3	6,0
сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування	04.4	2,3
сума внесків на довгострокове страхування життя, недержавне пенсійне забезпечення	04.5	0,7
сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім визначених у 04.4	04.6 P1	10,0
витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів	04.7 K2	700,0
добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)	04.8 P2	14,8

від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	04.9	—
витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин	04.10 K1	46,0
85 % витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів	04.11 P3	5,0
сума витрат зі страхування (крім витрат з довгострокового страхування життя та недержавного пенсійного забезпечення, зазначених у р. 04.5	04.12 K1/1	14,0
інші витрати, крім визначених у 04.1 - 04.12	04.13	8,2
Коригування валових витрат, у тому числі: ($\pm 05.1 \pm 05.2 + 05.3$)	05	+1,0
зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	05.1	+3,0
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	05.2	-2,0
Врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	05.3 K4	—
Скориговані валові витрати(04 ± 05)	06	238,0
Сума амортизаційних відрахувань	07 K1	55,0
Об'єкт оподаткування позитивний (+) від'ємний (-) ($\pm 03 - (\pm 06) - 07$)	08	75,0
Балансові збитки, не компенсовані прибутками до 01.01.2003	09	—
Прибуток, звільнений від оподаткування	10 K5	—
Прибуток, що підлягає оподаткуванню, у тому числі: (08-09-10)	11	75,0
за базовою ставкою	11.1	75,0
за пільговою ставкою* %	11.2	—
Нарахована сума податку**, у тому числі:	12	18,8
за базовою ставкою	12.1	18,8
за пільговою ставкою	12.2	—
Зменшення нарахованої суми податку	13 K6	75,8
Податкове зобов'язання звітного періоду** (12-13)	14	3,0
Сума нарахованого податку за попередній податковий період поточного року	15	0,5

Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати)***	16	—
Сума податку до сплати (позитивне значення 14-15-16)	17	2,5

* Пільгові ставки зазначаються платником самостійно,

** Ураз; позитивного значення.

*** Не заповнюється при заповненні рядка 18 декларації.

Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати), яка підлягає поверненню на поточний рахунок платника податку в банку-резиденті	18	—
---	----	---

Додаткові показники.

Суми податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків), у тому числі:	19	—
з доходів фізичних осіб, нарахованих у вигляді процентів	19.1 K7	—
з нерезидентів (крім 19.3)	19.2	—
з фрахту	19.3	—
Авансові внески, нараховані на суму дивідендів та прирівняних до них платежів	20	4,0
Дивіденди та прирівняні до них платежі, що сплачуються до бюджету державними некорпоратизованими, казенними або комунальними підприємствами	21	—
Сума штрафу, самостійно нарахованого у зв'язку з виправленням помилок	22	0,1
Пеня, нарахована у зв'язку з урегулюванням сумнівної (безнадійної) заборгованості	23 K4	—

Декларація з ПДВ: заповнюємо разом

Основним документом, що регулює порядок заповнення та подання декларації з податку на додану вартість, є Порядок 166.

Оновлений Порядок № 166, як і раніше, передбачає, що у декларації з ПДВ є дві форми: повна і скорочена. Однак звертаємо увагу, що після змін законодавства, починаючи з червня (II кварталу) 2005 року, декларацію з податку на додану вартість (скорочену) подають платники податку (згідно з п. 11.21 Закону про ПДВ - переробні підприємства, сільськогосподарські підприємства і згідно з п. 11.29 Закону про ПДВ — сільськогосподарські товаровиробники), у яких відповідно до чинного законодавства суми податку на додану

вартість повністю залишаються в їх розпорядженні для цільового використання. Причому в такій скороченій декларації відображаються лише операції, що стосуються спеціальних режимів, установлених зазначеними пунктами Закону про ПДВ.

Усі інші платники ПДВ (незалежно від обсягу оподатковуваних операцій, а також незалежно від того, місячними чи квартальними платниками ПДВ вони є), подають декларацію з ПДВ за повною формою.

Відповідно до п.п. 4.1.4 Закону № 2181 декларацію з ПДВ подають у такі строки:

— місячні платники — протягом 20 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця;

— квартальні платники — протягом 40 календарних днів, наступних за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

При цьому якщо останній день строку подання декларації припадає на вихідний або святковий день, то останній день строку переноситься на наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день.

Декларація подається платником податків незалежно від того, чи виникло у звітному (податковому) періоді в нього податкове зобов'язання, тобто незалежно від фінансово-господарської діяльності платника податків.

Декларація складається із вступної частини, службових полів та чотирьох розділів. Платник податків заповнює вступну частину, перші три розділи та службові поля. Четвертий розділ заповнюється працівниками податкового органу тільки на оригіналі декларації, що залишається в податковій інспекції.

У вступній частині декларації зазначаються дані про тип декларації та період, за який вона подається, а також наводяться відомості про платника податків (див. табл. 1).

Таблиця 1

Рядок декларації зПДВ	Пункт Порядку № 166	Що зазначається в рядку
1	2	3
Вступна частина		

Рядки 011,012	П. 5.1	Спеціальне поле для позначок про тип декларації. Перша колонка містить код (011, 012) типу декларації, третя — назва типу декларації («Звітна», «Звітна нова»). У другій колонці проставляється позначка (X) у рядку спеціального поля, що відповідає типу декларації
<i>Примітка. При поданні декларації з ПДВ за звітний період позначка (X) проставляється в рядку 011 «Звітна» декларації. А от у випадку, якщо після подання декларації за звітний період, однак до закінчення граничного строку подання декларації за цей же період платник податків подає нову декларацію з виправленими показниками (без сплати при цьому штрафу, як це передбачено п. 17.2 Закону № 2181), то позначка (X) проставляється в рядку 012 «Звітна нова» спеціального поля</i>		
Рядок 02	—	Зазначається, за який податковий (звітний) період (місяць або квартал) року подається декларація
Рядок 03	—	Указується, за який податковий (звітний) період (місяць або квартал) подається податкова декларація з виправленими показниками. Отже, цей рядок заповнюватиметься лише в тому разі, якщо помилка виправляється в поточній декларації (заповнено рядки 8.1 або 16.1 поточної декларації). Якщо помилки цього податкового періоду вже виправлялися раніше, про це зазначається в довідці до цієї декларації
Рядок 04 (041 - 044)	—	Зазначаються: — назва для юридичної особи та представництва нерезидента; — прізвище, ім'я, по батькові—для фізичної особи; — назва, дата і номер договору — для спільної діяльності. Також указується ідентифікаційний код згідно з ЄДРПОУ або код ДРФО чи реєстраційний (обліковий) номер платника, уповноваженого вести облік щодо спільної діяльності (9-значний)
Рядок 05	—	У цьому рядку зазначаються: індивідуальний податковий номер платника податків і номер свідоцтва платника ПДВ

Рядок 06	—	У цьому рядку вказуються: — місцезнаходження платника податків; — поштовий індекс; — телефон; — факс; — електронна адреса платника податків. Далі наводиться найменування податкового органу, до якого подається декларація
Рядок 07	—	У цьому рядку проставляється позначка (X) у разі заповнення рядка 21 декларації з ПДВ
Рядок 08	—	У цьому рядку проставляється позначка (X) у разі заповнення рядка 25 декларації з ПДВ
Рядок 09	—	Проставляється позначка (X) у разі заповнення декларації підприємством суднобудування
Рядок 10	—	Проставляється позначка (X) у разі заповнення декларації підприємством літакобудування

При заповненні розділів I «Податкові зобов'язання», II «Податковий кредит», III «Розрахунки з бюджетом за звітний період» декларації з ПДВ потрібно мати на увазі, що;

— до декларації вносяться дані податкового обліку платника окремо за кожний звітний (податковий) період, без наростаючого підсумку;

— суми оборотів та податку в декларації проставляються у гривнях, без копійок із відповідним округленням за загальновстановленими правилами;

— у колонці А в усіх необхідних випадках проставляються обсяги поставки (закупівель) без ПДВ, сума податку зазначається в колонці Б;

— рядки, які не повинні заповнюватися платником, оскільки мають інформаційний характер, позначено знаком «Х»;

— колонки, в яких сума податку нульова, позначено знаком «О»;

—у рядках, де платник не має даних для заповнення, проставляється знак«-».

Підставою для заповнення розділів I і II декларації з ПДВ є Реєстр отриманих та виданих податкових накладних (далі — Реєстр), а саме:

—розділ I «Податкові зобов'язання» декларації заповнюється на підставі даних розділу II «Видані податкові накладні» Реєстру;

— розділ II «Податковий кредит» декларації заповнюється на підставі даних розділу I «Отримані податкові накладні» Реєстру.

Зауважимо, що для заповнення рядків декларації, як правило, здебільшого необхідно буде здійснювати вибірку даних по рядках із граф Реєстру і підсумовувати лише ті дані по графі, що відповідають значенню відповідного рядка декларації. Тому, говорячи про заповнення рядків декларації на підставі даних Реєстру, ми матимемо на увазі такий «вибірковий» підхід (тобто проведення попередньої вибірки даних по графах Реєстру).

Порядок заповнення декларації з ПДВ (по рядках) розглянемо у табл. 2.

Таблиця 2

Рядок декларації з ПДВ	Пункт Порядку N 166	Що зазначається в рядку декларації	Які дані Реєстру для заповнення рядка декларації використовуються
Розділ 1 «Податкові зобов'язання»			
У рядках 1 — 5 декларації зазначається: — загальні обсяги поставки, щодо яких у платника в цьому звітному періоді виникло податкове зобов'язання (що оподатковуються за ставкою 20 відсотків, нульовою ставкою, звільнені від оподаткування згідно зі ст. 5 Закону про ПДВ і тимчасово звільнені від оподаткування згідно зі ст. 11 Закону про ПДВ чи іншими нормативно-правовими актами); - обсяги поставки, що не є об'єктом оподаткування (п. 3.2 ст. 3 Закону про ПДВ). При цьому при визначенні обсягу поставки за звітний період платник зобов'язаний урахувати значення терміна «поставка товарів (послуг)» згідно з вимогами пункту 1.4 статті 1 Закону. Для заповнення розділу I «Податкові зобов'язання» декларації використовуються дані розділу II «Видані податкові накладні» Реєстру			
Рядок 1	П.п. 5.3.2	У цьому рядку відображаються оподатковувані за ставкою 20 % обсяги поставки, здійснені на митній території України, включаючи також і обсяги поставки транспортних послуг,	—дані графи 7 розділу II Реєстру (для колонки А) —дані графи 8 розділу II Реєстру (для колонки Б)
<i>Примітка. У рядку 1 декларації також відображатимуться послуги, надані нерезиденту, з місцем їх поставки на митній території України, тобто такі, що обкладаються ПДВ за ставкою 20 %</i>			

Рядок 2	П.п, 5,3,3	У рядку 2 відображаються обсяги поставки, що обкладаються ПДВ за нульовою ставкою: —окремо експортні операції (рядок 2.1); — окремо інші операції (рядок 2.2) При цьому платник податків заповнює лише колонку А рядка 2 декларації.	—
Примітка. Рядок 2.1 називається «експортні операції». Разом із тим зауважимо, що оновлений Закон про ПДВ оперує виключно поняттям «експорт товарів (супутніх послуг). Що стосується експорту послуг, то Закон про ПДВ уникає такого поняття: згідно із Законом існують послуги, надані нерезиденту. Це слід урахувати при заповненні цього рядка декларації, а саме: зважаючи на таку оновлену термінологію Закону про ПДВ, послуги, надані нерезиденту, що обкладаються ПДВ за -ставкою 0 %, відображатимуться по рядку 2.2, а не по рядку 2.1 декларації. Зауважимо, що в рядку 2.1 декларації, зокрема, відображатимуться операції з експорту періодичних видань, зошитів, підручників українського виробництва, словників тощо (п.п. 5.1.2 Закону про ПДВ), а також лікарських засобів та виробів медичного призначення (п.п. 5.1.7 Закону про ПДВ). Пов'язане це з тим, що при експорті таких товарів, що пільгуються, пільга не зберігається, а згідно з п. 6.3 Закону про ПДВ діє нульова ставка ПДВ.			
Рядок 2.2	П.п. 5.3.3	У цьому рядку відображають інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою	Дані граfi 9 розділу II Реєстру
Примітка. У рядку 2.2 декларації, зокрема, відображатимуться: — послуги з ремонту тимчасово ввезеного майна (п.п. 6.2.1 Закону про ПДВ); — послуги з переробки давальницької сировини (п.п. 6.2.1 Закону про ПДВ); — транспортні послуги (за межами митної території України) (п.п. 6.2.4 Закону про ПДВ). У цьому рядку також відображатимуться послуги, надані нерезиденту, що обкладаються ПДВ за ставкою 0 % (див. примітку до рядка 2.1 декларації). Стосовно послуг, що надаються нерезиденту, побіжно зауважимо, що: — послуги, надані нерезиденту з місцем поставки таких послуг на території України (тобто оподатковувані за ставкою 20 %), відображатимуться по рядку 1 декларації як операції, що обкладаються ПДВ за ставкою 20 %; — послуги, надані нерезиденту з місцем їх поставки за межами території України, що не підпадають під об'єкт оподаткування відповідно до п. 6.5 Закону про ПДВ, довідково зазначатимуться в рядку 91 декларації.			
Рядок 3	П.п. 5.3.4	Рядок заповнюється платником у разі, якщо платник здійснює операції, що не є об'єктом оподаткування відповідно до п. 3.2 Закону про ПДВ, як частину в загальному обсязі поставки	Дані граfi 10 розділу II Реєстру (вибірково)

Примітка. У разі заповнення цього рядка до декларації додається довідка довільної форми, засвідчена підписами керівника чи головного бухгалтера і печаткою (або підписом платника ПДВ — фізичної особи) із зазначенням виду операції та пункту Закону про ПДВ, відповідно до якого така операція не є об'єктом оподаткування.

При заповненні рядка 3 декларації слід мати на увазі, що в ньому відображатимуться не всі операції, перелічені в п. 3.2 Закону про ПДВ, а лише ті з них, що є операціями з поставки (адже саме відображення обсягів поставки, у тому числі й по рядку 3, вимагає колонка А декларації, а також п.п. 5.3.1 Порядку № 166). Тому, наприклад, операції з передачі майна на зберігання чи в оперативний лізинг, хоча й не є об'єктом обкладення ПДВ згідно з п.п. 3.2.2 Закону про ПДВ, однак по рядку 3 декларації не відображатимуться, оскільки такі операції не є поставкою, а отже, у колонці А (як обсяги поставки) рядка 3 відображатися не повинні.

Зауважимо: хоча операції, що відображаються в цьому рядку, і не є об'єктом оподаткування відповідно до п. 3.2 Закону про ПДВ, однак такі операції платнику ПДВ слід відобразити у графі 10 розділу ІІ Реєстру (але податкову накладну при цьому виписувати не потрібно)

Рядок 4	П.п. 5.3.5	У рядку зазначається обсяг операцій, звільнених від оподаткування відповідно до ст. 5 Закону про ПДВ і тимчасово звільнених від оподаткування відповідно до ст. 11 Закону чи інших нормативно-правових актів	Дані графі 10 розділу ІІ Реєстру (вибірково)
---------	------------	--	--

Примітка. У рядку 4 також відображатиметься й експорт товарів, що пільгуються, адже згідно з п. 6.3 Закону про ПДВ при експорті таких товарів нульова ставка не застосовується, а зберігається пільга. Виняток становить експорт періодичних видань, зошитів, підручників українського виробництва, словників тощо (п.п. 5.1.2 Закону про ПДВ), а також лікарських засобів та виробів медичного призначення (п.п. 5.1.7 Закону про ПДВ), щодо якого діє нульова ставка ПДВ, а отже, такі експортні операції знайдуть відображення в рядку 2.1 декларації. У разі заповнення рядка 4 до декларації з ПДВ додається довідка довільної форми, засвідчена підписом бухгалтера та печаткою (або підписом платника — фізичної особи), із зазначенням виду операції та пункту Закону про ПДВ чи іншого нормативно-правового акта, згідно з яким таку операцію звільнено від оподаткування. Водночас висловимо побоювання з приводу звільнення від ПДВ операцій на підставі інших нормативно-правових актів, крім Закону про ПДВ та міжнародних договорів (п. 11.4 Закону про ПДВ).

Рядок 5	П.п. 5.3.6	Рядок має довідковий характер. У ньому зазначається загальний обсяг оподатковуваних і неоподатковуваних операцій. Заповненню підлягає колонка А рядка 5. Значення, що відображається в цьому рядку, визначається розрахунково	Сума рядків декларації з 1-го по 4-й: (ряд. 1 + ряд. 2 + ряд. 3 + ряд. 4)
---------	------------	---	---

Рядок 5.1	П.п. 5.3.6	Рядок має довідковий характер. У ньому відображається обсяг оподатковуваних операцій, що визначається розрахункове. Заповненню підлягають колонка А і колонка Б рядка 5.1	Сума рядків декларації: 1 + 2.1 + +2.2+4
<i>Примітка. При розрахунку обсягу оподатковуваних операцій ДПАУ, як і раніше, незаконно вимагає включати до нього у тому числі й операції, звільнені від оподаткування (що відображаються по рядку 4 декларації). Таку свою позицію податківці й закріпили у формі декларації. Також на це зверталася увага і в листі ДПАУ від 30. 04.2005 р. № 8533/7/15-2417.</i> <i>Однак зауважимо, що при розподілі податкового кредиту відповідно до п.п. 7.4.3 Закону про ПДВ операції, звільнені від оподаткування, до частки оподатковуваних операцій (до чисельника дробу) включатися не повинні</i>			
Рядок 6	П.5.4	Зазначається обсяг імпорту товарів (по колонці А) протягом звітного (податкового) періоду, при імпорті яких сплату податку на додану вартість було відстрочено шляхом видачі податкового векселя згідно з п. 11.5 Закону, і вказується строк погашення векселя. У колонці Б цього рядка зазначається сума ПДВ. Отже, рядок 6 декларації заповнюється завжди в періоді видачі податкового векселя митниці	У Реєстрі видача податкових векселів не відображається, тому джерелом для заповнення рядка 6 декларації з ПДВ є дані аналітичного податкового обліку
<i>Примітка. Якщо платником у звітному періоді видано більше одного такого векселя, то до декларації цей платник додає довідку (перелік) довільної форми, засвідчену підписом керівника чи головного бухгалтера та печаткою (або підписом платника, якщо платник — фізична особа), в якій зазначаються суми податку і строки погашення кожного векселя. У разі дострокового погашення податкового векселя грошовими коштами рядок 6 декларації заповнюватиметься разом із рядком 19.1 декларації за поточний період (див. примітку до рядка 19.1).</i>			
Рядок 7	П.5.5	У рядку зазначаються обсяги послуг, отриманих від нерезидента на митній території України	Графи 7, 9, 10 розділу II Реєстру (для колонки А декларації), графа 8 розділу II Реєстру (для колонки Б)

Примітка. Місце поставки послуг (у тому числі наданих і нерезидентом) визначається відповідно до п. 6.5 Закону про ПДВ.

Зокрема, у рядку 7 декларації знайдуть відображення послуги від нерезидента, у разі коли згідно з п. 6.5 Закону про ПДВ місцем подання послуг вважатиметься місце фактичного розташування покупця (тобто митна територія України). У такому випадку покупець, який отримав такі послуги, матиме статус податкового агента нерезидента, а отже, повинен буде нарахувати податкові зобов'язання щодо ПДВ з вартості таких послуг (за «першою із подій» — за датою підписання акта чіл оплати), на підтвердження яких виписати податкову накладну.

Рядок 8	П. 5.6	У цьому рядку відображається коригування податкових зобов'язань щодо ПДВ на підставі попередніх звітних періодів. По цьому рядку заповненню підлягає лише колонка Б із відповідним знаком («+» або «-»)	Джерелом для заповнення рядка 8 є рядки 8.1 — 8.4 декларації
---------	--------	---	--

Примітка. При заповненні рядка 8 обов'язковим є подання додатка 1 до податкової декларації

Рядок 8.1	<i>П.5.6</i>	У рядку 8.1 (колонка Б) відображається сума податку, яка збільшує або зменшує суму податкового зобов'язання в результаті самостійного виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації. Нагадаємо, що в поточній декларації може бути виправлено помилки лише однієї раніше поданої декларації (п. 4.4 Порядку № 166)	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість»
Рядок 8.2	<i>П. 5.6</i>	У рядку 8.2 відображаються суми збільшення податкових зобов'язань, що виникають у зв'язку з нецільовим використанням товарів, увезених у пільговому режимі. Заповненню підлягає і колонка А, і колонка Б	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість»

Рядок 8.3	П. 5.6	У рядку 8.3 відображається збільшення або зменшення податкових зобов'язань, що здійснюється згідно з п. 4.5 ст. 4 Закону про ПДВ, тобто якщо після поставки товару (послуги) відбулася будь-яка зміна суми компенсації їх вартості. Заповненню підлягає і колонка А, і колонка Б	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість», а також вибірково можуть використовуватися дані Реєстру (зокрема, з Реєстру вибираються дані про розрахунок коригувань кількісних і вартісних показників, якщо такі були)
-----------	--------	--	--

Примітка. Необхідність коригування податкових зобов'язань згідно з п. 4.5 Закону про ПДВ у продавця товарів (послуг) може виникнути як у бік збільшення, так і у бік зменшення.

Якщо після поставки товарів (послуг) здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за поставкою перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів особі, котра їх надала, суми податкових зобов'язань і податкового кредиту постачальника та одержувача підлягають відповідному коригуванню.

Якщо в результаті такого перерахунку відбувається зменшення суми компенсації на користь платника податку — постачальника, то постачальник відповідно зменшує суму податкових зобов'язань за результатами податкового періоду, протягом якого було проведено такий перерахунок, і направляє одержувачу розрахунок відкоригованого значення податку.

Якщо в результаті такого перерахунку відбувається збільшення суми компенсації на користь платника податку — постачальника, то постачальник відповідно збільшує суму податкових зобов'язань за результатами податкового періоду, протягом якого було проведено такий перерахунок, і направляє одержувачу розрахунок відкоригованого значення податку.

Зменшення суми податкових зобов'язань платника податку — постачальника при зміні компенсації вартості товарів (послуг), наданих особам, які не були платниками цього податку на момент такої поставки, дозволяється тільки:

а) при поверненні раніше поставлених товарів у власність постачальника з наданням одержувачу повної грошової компенсації їх вартості;

б) при перегляді цін, пов'язаних із гарантійними замінами товарів. Згідно з п. 20 Порядку заповнення податкової накладної у випадку здійснення коригування сум податкових зобов'язань відповідно до п. 4.5 Закону про ПДВ постачальник товарів (послуг) виписує розрахунок коригування кількісних та вартісних показників до податкової накладної за формою додатка 2 до податкової накладної. Зауважимо, що цей пункт Закону передбачає можливість проведення відповідних коригувань після того, як уже відбулася поставка товарів. В інших випадках (рядки 8.1, 8.2 і 8.4 декларації) розрахунок коригування виписуватися постачальником не повинен, а відповідне коригування податкових

Рядок 8.4	П.5.6	У рядку 8.4 (колонка Б) відображаються інші випадки коригування (збільшення/ зменшення) податкових зобов'язань щодо ПДВ	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість»
------------------	--------------	---	---

Примітка. Зокрема, до таких інших випадків, що відображаються по рядку 8.4, можна віднести:

- коригування податкових зобов'язань щодо ПДВ у ситуації, коли продавець повертає покупцю раніше отриману від нього суму авансу;

— уточнення податкових зобов'язань (донарахування або зменшення податкових зобов'язань) щодо ПДВ стосовно послуг, наданих нерезидентом на території України. Нагадаємо, що нарахування податкових зобов'язань у цьому випадку здійснюється за «першою із подій» — за датою оплати чи підписання акта. Разом із тим п. 4.3 Закону про ПДВ одночасно передбачено, що стосовно послуг, що надаються нерезидентом, базу оподаткування має бути перераховано за курсом НБУ на кінець операційного дня, попереднього дня складання акта, що засвідчує факт отримання послуг.

А тому в ситуації, наприклад, коли після передоплати (щодо якої було відображено податкові зобов'язання щодо ПДВ) курс на дату, що передує дню підписання акта, відрізняється від курсу на день передоплати, необхідно провести відповідне уточнення суми податкових зобов'язань (або у бік збільшення, або у бік зменшення, залежно від того, як змінився курс).

Рядок 9	—	Значення цього рядка визначається розрахункове. У колонці Б рядка 9 декларації відображається загальна сума податкових зобов'язань щодо ПДВ за звітний період.	Сума значень рядків декларації 1 + 6 + + 7 +/- 8, відображених у колонці Б
---------	---	--	--

Примітка. Зауважимо, що в колишній формі декларації з ПДВ у колонці А рядка 9 стояв знак «Х». У новій формі такий знак у цій колонці відсутній. Тому, на наш погляд, не буде помилкою, якщо колонку А рядка 9 платник податків не заповнюватиме, а поставить у ній знак «Х» (як це було передбачено в колишній формі декларації з ПДВ і аналогічно, як це, наприклад, передбачено в рядку 17 діючої декларації), тим більше, що такий порядок заповнення рядка (тільки із заповненою колонкою Б) більше відповідатиме його назві.

Рядок 9¹	—	У цьому рядку по колонці А довідково зазначається обсяг поставки послуг за межами митної території України без урахування ПДВ, оскільки такі послуги не є об'єктом обкладення ПДВ. При цьому місце поставки послуг визначається відповідно до п. 6.5 Закону про ПДВ	Дані графи 10 розділу II Реєстру
----------------------------	---	---	---

Примітка. Підставою для заповнення цього рядка декларації є дані із графі 10 розділу II Реєстру. Зауважимо: хоча такі операції й не є об'єктом оподаткування, їх слід відобразити у графі 10 розділу II Реєстру (без виписування при цьому податкової накладної).

Розділ II «Податковий кредит»

До розділу II «Податковий кредит» (рядки 10 — 15 декларації) включаються обсяги придбання (виготовлення, будівництва, спорудження) з податком на додану вартість чи без податку на додану вартість товарів (послуг), основних фондів на митній території України, імпортованих товарів, отриманих на митній території України від нерезидента послуг з метою їх подальшого використання в межах господарської діяльності платника податку, а також не призначених для їх використання в господарській діяльності або придбаних з метою їх використання для поставки послуг за межами митної території України, місце поставки яких визначається згідно з пунктом 6.5 статті 6 Закону, окремо за цілями використання (здійснення операцій, що підлягають оподаткуванню, звільнені від оподаткування, що не є об'єктом оподаткування), і

Для заповнення розділу II «Податковий кредит» декларації використовують дані розділу I «Отримані податкові накладні» Реєстру

Рядок 10	—	Обсяги придбаних із ПДВ на митній території України товарів (послуг) та основних фондів з метою використання їх у господарській діяльності	—
Рядок 10.1	—	У цьому рядку декларації відображається частина придбаних із ПДВ на митній території України товарів (послуг) та основних фондів, яку буде використано в операціях, що підлягають обкладенню ПДВ за ставками 20 % і 0 %	—дані графі 7 розділу I Реєстру (для колонки А) —дані графі 8 розділу I Реєстру (для колонки Б) (вибірково)
Рядок 10.2	—	У цьому рядку відображається частина придбаних на митній території України з ПДВ товарів (послуг) та основних фондів, яку буде використано для здійснення операцій, що не підлягають оподаткуванню (відповідно до п. 3.2 Закону про ПДВ), та/або операцій, звільнених від обкладення ПДВ (згідно зі ст.	Дані графі 9 розділу I Реєстру (для колонки А)
Рядок 11	—	У цьому рядку декларації відображаються обсяги придбаних без ПДВ на митній території України товарів (послуг) та основних фондів з метою використання їх у господарській діяльності	—

Примітка. Зауважимо, що в колишній формі декларації з ПДВ у колонці А рядка 11 стояв знак «Х». У новій формі декларації такий знак у цій колонці відсутній. Однак., на наш погляд, не буде помилкою, якщо в цій колонці платник податків поставить знак «Х» (як це було передбачено в колишній формі декларації з ПДВ), тим більше що такий порядок заповнення цього рядка більше відповідатиме загальному принципу заповнення декларації (адже, наприклад, колонка А рядків 10, 12, 13 декларації також не заповнюється платником податків, оскільки містить знак «Х»).

Рядок 11.1	—	У цьому рядку (у колонці А) відображається частина придбаних на митній території України без ПДВ товарів (послуг) та основних фондів, яку буде використано в оподатковуваних операціях за ставками 20 % і 0 %	Дані граfi 7 розділу I Реєстру (вибірково)
Рядок 11.2	—	У цьому рядку (у колонці А) відображається частина придбаних на митній території України без ПДВ товарів (послуг) та основних фондів, яку буде використано в операціях, ідо не підлягають оподаткуванню (згідно з п. 3.2 Закону про ПДВ), та/або звільнених від оподаткування (згідно зі ст. 5, 11 Закону про ПДВ та іншими нормативно-правовими актами)	Дані граfi 9 розділу I Реєстру
Рядок 12	—	Цей рядок призначено для відображення обсягів імпортованих товарів та отриманих на території України від нерезидентів послуг з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податків для здійснення операцій, що обкладаються ПДВ як за ставкою 20 %, так і за ставкою 0 %	—
Рядок 12.1	—	Цей рядок заповнюється у разі, якщо ПДВ під час митного оформлення імпортованих товарів було сплачено митним органам грошовими коштами	—дані граfi 7 розділу I Реєстру (для колонки А) — дані граfi 8 розділу I Реєстру (для колонки Б) (вибірково)

Рядок 12.2	—	У цьому рядку відображається сума погашених податкових векселів, яку платник податків має право в поточному періоді включити до податкового кредиту	У Реєстрі операцій погашення податкових векселів не відображаються, тому джерелом для заповнення рядка 12.2 декларації є дані аналітичного обліку
Примітка. У цьому рядку відображається: — сума достроково погашених векселів (шляхом оплати грошовими коштами) або шляхом заліку суми бюджетного відшкодування, підтвердженого податковими органами, що дають право на включення сплаченої за векселем суми ПДВ до складу податкового кредиту (тобто у рядок 12.2 декларації) в періоді погашення (див. табл. 2.1); — сума векселів, погашених у попередньому звітному періоді шляхом включення вексельної суми до складу податкових зобов'язань такого періоду, тобто без окремої сплати вексельної суми до бюджету, і, отже, право на включення якої до податкового кредиту (тобто у рядок 12.2 декларації) припадає на поточний звітний період (див. табл. 2.1).			
Рядок 12.3	—	У колонці А рядка 12.3 відображається обсяг імпортованих товарів (послуг), звільнених від обкладення ПДВ згідно зі ст. 5 і 11 Закону про ПДВ та іншими нормативно-правовими актами і призначених для здійснення операцій, що оподатковуються за ставкою 20 % і 0 %	Дані графи 7 розділу І Реєстру (вибірково)
Рядок 12.4	—	Рядок 12.4 призначено для відображення сум ПДВ, щодо яких у платника виникло право на податковий кредит у зв'язку зі здійсненням операції з отримання послуг від нерезидента	—дані графи 7 розділу І Реєстру (для колонки А) —дані графи 8 розділу І Реєстру (для колонки Б)
Примітка. Зауважимо, що згідно з п.п. 7.5.2 Закону про ПДВ право на податковий кредит стосовно послуг, отриманих від нерезидента на митній території України, виникає на дату сплати податку за податковими зобов'язаннями відповідно до п.п. 7.3.6 Закону про ПДВ. Така дата, як правило, припадає на наступний період після того, в якому було відображено податкові зобов'язання. Однак відзначимо: податківці вважають, що податковий кредит у цьому випадку може бути відображено платником податків у тому ж звітному періоді (в якому було показано податкові зобов'язання). Зауважимо: якщо у підприємства право на податковий кредит щодо таких послуг відсутнє, вартість послуг від нерезидента (без ПДВ) відображатиметься в рядку 13.3 або в рядку 14 декларації.			

Рядок 12.5	—	По цьому рядку платник податків має право відобразити податковий кредит (звичайно, за умови дотримання законодавчих норм, що стосуються віднесення сум ПДВ до податкового кредиту), стосовно товарів, імпортованих у пільговому режимі та використаних не за цільовим призначенням	У цьому рядку, як правило, відображаються дані колонки Б рядка 8.2 попередньої декларації
Примітка. Зауважимо, що стосовно таких імпортованих товарів платник податків, перш за все, повинен був нарахувати податкові зобов'язання і відобразити їх по рядку 8.2 декларації в періоді нецільового використання таких товарів. Тому згідно з вимогами п.п. 7.5.2 Закону про ПДВ право на податковий кредит у платника податків з'явиться в періоді сплати податку за задекларованими таким чином податковими зобов'язаннями (тобто право на податковий кредит виникне, як правило, у наступному періоді—див, примітку до рядка 12.4), а отже, і рядок 12,5 декларації платник податків заповнить у такому наступному періоді. Таким чином, як правило, у рядку 12.5 відображатимуться суми ПДВ, показані в рядку 8.2 попередньої декларації. Принаймні до такого порядку їх відображення підштовхує форма декларації.			
Рядок 13	—	Рядок 13 призначено для відображення обсягів імпортування товарів та отриманих від нерезидента на митній території України послуг з метою використання їх у господарській діяльності, що призначаються для здійснення як операцій, що не підлягають оподаткуванню (відповідно до п. 3.2 Закону про ПДВ), так і операцій, звільнених від оподаткування (відповідно до ст. 5, 11 Закону про ПДВ та інших нормативно-правових актів)	—
Рядок 13.1		Колонка А цього рядка заповнюється в то якщо ПДВ під час митного оформлення б сплачено грошовими коштами	Дані графи 9 розділу І Реєстру (вибірково)
Рядок 13.2		Зазначається сума, сплачена за імпортовані товари та отримані від нерезидента послуги з метою використання їх у господарській діяльності в операціях, звільнених від ПДВ	Дані графи 9 розділу І Реєстру (вибірково)
Рядок 13.3		У цьому рядку відображається вартість послуг, отриманих від нерезидента, які призначено для використання в господарській діяльності підприємства в операціях, що не підлягають обкладенню ПДВ	Дані графи 9 розділу І Реєстру (вибірково)

Рядок 14		У колонці А рядків 14 і 15 відображаються обсяги придбання вітчизняних та імпортованих товарів (послуг) і основних фондів та отриманих від нерезидента на митній території України послуг, що не підлягають використанню в господарській діяльності платника ПДВ або будуть використані для поставки послуг за межами митної території України. Причому такі товари (послуги) поділено на придбані з ПДВ (рядок 14 декларації) і придбані без ПДВ (рядок 15 декларації)	Дані граф 11 і 13 розділу I Реєстру
Рядок 15			
Рядок 16	П.5.8	Цей рядок декларації призначено для коригування податкового кредиту щодо ПДВ. При цьому колонка А рядка 16 не заповнюється	Джерелом для заповнення рядка 16 декларації є дані рядків 16.1—16.3 декларації
Примітка. При заповненні рядка 16 обов'язковим є подання додатка 1 до податкової декларації			
Рядок 16.1	П.5.8	По цьому рядку декларації (колонка Б) відображається самостійне виправлення платником податків помилки, що міститься в раніше поданій декларації. Нагадаємо, що в поточній декларації може бути виправлено помилки лише однієї раніше поданої декларації	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з ПДВ
Рядок 16.2	П.5.8	У рядку 16.2 декларації відображають суму коригування податкового кредиту відповідно до п. 4.5 Закону про ПДВ. Заповненню підлягає і колонка А, і колонка Б	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість», а також вибірково можуть використовуватися дані Реєстру (зокрема, з Реєстру вибираються дані про розрахунок коригувань кількісних та вартісних показників, якщо такі були)

Примітка. Необхідність коригування податкового кредиту у покупця згідно з п. 4.5 Закону про ПДВ може виникнути як у бік збільшення, так і в бік зменшення.

Так, якщо **після поставки товарів (послуг)** здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за поставкою перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів особі, котра їх надала, суми податкових зобов'язань і податкового кредиту постачальника та одержувача підлягають відповідному коригуванню.

Якщо в результаті такого перерахунку відбувається **зменшення суми компенсації** на користь платника податку — постачальника, то одержувач відповідно зменшує суму податкового кредиту за результатами такого податкового періоду, якщо одержувач зареєстрований як платник податку на дату проведення коригування, а також збільшив податковий кредит у зв'язку з отриманням таких товарів (послуг).

Якщо в результаті такого перерахунку відбувається **збільшення суми компенсації** на користь платника податку — постачальника, то одержувач відповідно збільшує суму податкового кредиту за результатами такого податкового періоду, якщо одержувач зареєстровано платником податку на дату проведення перерахунку.

Рядок 16.3	П.5.8	У рядку 16.3 (колонка Б) відображаються інші випадки збільшення (зменшення) податкового кредиту	Дані додатка 1 до декларації «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість»
-------------------	--------------	---	---

Примітка. У цьому рядку, зокрема, покупець відображатиме коригування податкового кредиту щодо авансів, повернених йому продавцем.

Зауважимо, що в цьому рядку податківці часто вимагають відображати податкові накладні, отримані із запізненням. На наш погляд, немає принципової різниці, в якому порядку відображати такі накладні (через рядок 16.3 або, наприклад, через рядок 10.1 декларації).

Рядок 17		У цьому рядку (у колонці Б) відображається сума податкового кредиту звітного періоду	Значення рядка 17 визначається розрахунково як сума значень рядків декларації 10,1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 12.5 +/- 16, відображених у колонці Б
-----------------	--	--	---

Розділ III «Розрахунки з бюджетом за звітний період»

Цей розділ декларації заповнюється розрахунково на підставі даних розділів I та II

Рядок 18	—	У цьому рядку відображається різниця між значеннями рядка 9 і рядка 17 декларації. Отримане в результаті такого розрахунку: — додатне значення (сума податкових зобов'язань перевищує суму податкового кредиту) — відображається по рядку 18.1 декларації; — від'ємне значення (сума податкового кредиту перевищує суму податкових зобов'язань) — відображається по рядку 18.2 декларації
Рядок 19	—	Рядок 19 призначено для коригування платежів з урахуванням положень про вексельну форму сплати ПДВ при імпорті товарів на митну територію України
Рядок 19.1	—	Рядок 19.1 декларації заповнюватиметься (одночасно з рядком 6 декларації) на суму: — податкових векселів, достроково погашених грошовими коштами, або — податкових векселів, строк сплати зобов'язань за якими виникає до закінчення строку подання декларації за звітний період, в якому відбулася поставка векселя
Примітка. <i>Порядок заповнення рядків декларації у разі видачі платником податків податкових векселів залежатиме від способу погашення податкового векселя (див. табл. 2.1).</i>		
Рядок 19.2	—	Цей рядок на сьогодні втратив свою актуальність. Пов'язане це з тим, що діюча на сьогодні форма декларації з ПДВ розроблялася відповідно до норм <i>Закону № 2505</i> , що набув чинності з 31.03.2005 р. Недавні зміни до п. 11.5 <i>Закону про ПДВ</i> (внесені з 28 липня 2005 року <i>Законом № 2771</i>) ще не знайшли свого відображення у формі декларації. Тому до приведення форми декларації з ПДВ у відповідність до останньої редакції п. 11.5 <i>Закону про ПДВ</i> платникам податків рекомендується заповнювати лише рядок 6 декларації — на суму податкового зобов'язання у звітному періоді, в якому відбулася передача векселя митниці (без заповнення ряд. 19.2). А в наступному періоді слід відобразити суму за векселем у складі податкового кредиту (рядок 12.2 декларації)
Рядок 20	<i>П.п. 5.9.1</i>	Рядок 20 декларації заповнюється в тому разі, якщо сума рядків 18 і 19 має додатне значення
Примітка. <i>У разі коли по рядку 20 декларації отримано додатне значення, а в рядках 21—26 декларації при цьому проставлено прокреслення, значення з рядка 20 переноситься до рядка 27 декларації та є сумою податкових зобов'язань, що підлягають сплаті до бюджету.</i>		
Рядок 21	<i>П.п. 5.9.2</i>	Рядок 21 декларації заповнюється в тому разі, якщо сума рядків 18 і 19 має від'ємне значення

Примітка. Уразі заповнення рядка 21 декларації платник податків проставляє позначку «Х» у вступній частині декларації в полі 07 «Ознака визначення від'ємного значення». Зауважимо, що в декларації може бути заповнено тільки один із рядків: або рядок 20, або рядок 21. Який з рядків підлягає заповненню, залежить від того, яке (додатне чи від'ємне) значення буде отримано в результаті підсумовування значень рядків 18 і 19.

Рядок 22	П.5.11	Якщо за результатами поточного звітного (податкового) періоду платником податку визначено від'ємне значення різниці між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту (тобто заповнено рядок 21 декларації), сума визначеного від'ємного значення враховується: — у зменшення суми податкового боргу щодо ПДВ за попередні звітні (податкові) періоди, у тому числі розстроченого або відстроченого згідно із Законом (рядок 22.1 декларації); — решта зараховується до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (вона відображається в рядку 22.2 податкової декларації поточного звітного (податкового) періоду і переноситься до рядка 23.1 податкової декларації наступного звітного (податкового) періоду)
Рядок 22.1	П.5.11	Рядок заповнюється у разі, якщо від'ємне значення по рядку 21 декларації зараховується у зменшення існуючого у підприємства податкового боргу щодо ПДВ
Рядок 22.2	П.5.11	Рядок 22.2 заповнюється, якщо у підприємства немає податкового боргу або його сума менше від'ємного ПДВ, відображеного в ряд. 21. Значення рядка 22.2 переноситься до рядка 23.1 декларації наступного " звітного періоду, за винятком підприємств судно- та літакобудування, які заповнюють рядок 23.1 у цьому ж періоді

***Примітка.** Якщо в наступному звітному податковому періоді різниця між сумою податкових зобов'язань і сумою податкового кредиту, з урахуванням залишку такого від'ємного значення минулого звітного (податкового) періоду (що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду), має від'ємне значення, то платник матиме право на бюджетне відшкодування, розрахунок суми якого здійснюватиметься в додатку 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування» до декларації з ПДВ) (див. примітку до рядка 24 декларації).*

Рядок 23		У рядку 23 відображаються суми залишку від'ємного значення попереднього податкового періоду, що включаються до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду. Джерелом для заповнення цієї граfi є арифметична сума даних із рядків 23.1, 23.2, 23.3 та 23.4 поточної декларації
-----------------	--	--

Рядок 23.1	<i>П.5.11</i>	Рядок 23.1 заповнюється у разі, якщо в попередньому звітному періоді сума від'ємного значення по рядку 21 декларації перевищила суму податкового боргу, — на суму такого перевищення (якщо воно мало місце), а за відсутності податкового боргу — на суму від'ємного значення рядка 21 декларації за попередній звітний період. Отже, до цього рядка переноситься значення рядка 22.2 попередньої декларації. Виняток становлять підприємства суднобудування та літакобудування, які заповнюють рядки 22.2 і 23.1 декларації в одному звітному періоді
Рядок 23.2	<i>П.п. 5.12.4</i>	У рядку 23.2 відображається залишок від'ємного значення, який в попередньому періоді не потрапив під бюджетне відшкодування внаслідок неповної сплати вхідного ПДВ постачальникам. Отже, до цього рядка переноситься значення рядка 26 попередньої декларації
Рядок 23.3		Рядок 23.3 заповнюється у разі виправлення в попередньому звітному періоді самостійно виявлених платником податків помилок, що вплинули на величину бюджетного відшкодування, спрямованого в рахунок збільшення податкового кредиту наступного звітного періоду. До цього рядка переноситься значення рядка 8.2 додатка 3 до Порядку № 166 попереднього звітного періоду (у цьому додатку (уточнюючому розрахунку) виправляються показники декларацій «старої» форми, затвердженої наказом ДПАУ від 30.05.97 р. № 166, у редакції наказу ДПАУ від 30.09.2003 р. № 466)
Рядок 23.4		Рядок 23.4 заповнюється у разі виправлення в попередньому звітному періоді самостійно виявлених платником податків помилок, що вплинули на величину бюджетного відшкодування, спрямованого в рахунок збільшення податкового кредиту наступного звітного періоду. До цього рядка переноситься значення рядків 8.5 і 8.6 додатка 3.1* до Порядку № 166 попереднього звітного (податкового) періоду** (у цьому додатку (уточнюючому розрахунку) виправляються показники декларацій «нової» форми .
* Зауважимо, що в описі рядка 23.4 декларації допущено неточність. Насправді згадуваний у рядку 23.4 декларації додаток має номер 5 (а не 3.1). ** Для підприємств суднобудування та літакобудування до рядків 23.3 і 23.4 декларації переносяться дані з уточнюючих розрахунків поточного звітного періоду		
Рядок 24	<i>П. 5.12</i>	У цьому рядку відображається сума залишку від'ємного значення попереднього звітного періоду за вирахуванням суми податку, що підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного податкового періоду. До цього рядка заноситься додатне значення різниці даних, зазначених у рядках 23 і 20 декларації.

Примітка. Уразі заповнення рядка 24 декларації платник податків набуває права на бюджетне відшкодування, розрахунок суми якого здійснюється в додатку 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування» до декларації з ПДВ. Бюджетному відшкодуванню підлягає не вся сума, відображена в рядку 24 декларації, а частина такого від'ємного значення, що дорівнює сумі податку, фактично сплаченим одержувачем товарів (послуг) у попередньому податковому періоді постачальникам таких товарів (послуг). Розрахована в додатку 3 сума бюджетного відшкодування відображається по рядку 25 декларації. Решта суми з рядка 24, що не потрапила за розрахунком на бюджетне відшкодування (тобто не потрапила до рядка 25 декларації), переходить до складу податкового кредиту наступного звітного періоду і вказується по рядку 26 поточної декларації. Стосовно заповнення рядка 24 декларації звернемо увагу на такі два моменти. Перший. На жаль, у Порядку № 166 не прописано, як заповнювати декларацію з ПДВ тим платникам, які не мають права на бюджетне відшкодування (нагадаємо, що таких платників перелічено в п.п. 7.7.11 Закону про ПДВ і п.п. 5.12.1 Порядку № 166). Раніше такі платники подавали скорочену декларацію, в якій були відсутні рядки для бюджетного відшкодування. Тепер же скорочену декларацію подають лише «спецплатники», які залишають ПДВ у своєму розпорядженні. Тому в цій ситуації ми рекомендуємо зробити так: у рядках 25, 25.1, 25.2 поставити прокреслення («—»), значення з рядка 24 декларації перенести до рядка 26, додаток 3 до декларації не подавати, а надати письмові пояснення про причини такого заповнення декларації. Другий. Також залишається неврегульованою ситуація, коли платник податків задекларував по рядку 24 від'ємне значення і має право на бюджетне відшкодування, але скористатися ним не бажає (тобто хоче перенести значення з рядка 24 декларації до рядка 26, не заповнюючи при цьому рядок 25 декларації). Офіційних роз'яснень із цього приводу поки що немає, а думки податківців на місцях у цьому питанні розділилися. Так, одні податкові органи дозволяють таким платникам податків діяти таким чином: додаток 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування» не подавати, значення з рядка 24 декларації переносити до рядка 26 декларації, поставивши при цьому прокреслення в рядках 25, 25.1 і 25.2. У такому разі сума з рядка 26 переноситиметься до рядка 23.2 наступної ПДВ-декларації і цим зменшуватиме суму податкових зобов'язань, що підлягають сплаті до бюджету в наступному звітному періоді.		
Рядок 25	П.п. 5.12.3	До рядка 25 декларації за поточний звітний податковий період переноситься значення рядка 4 додатка 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування» до декларації з ПДВ.
Примітка. Уразі заповнення рядка 25 декларації з ПДВ платником податків проставляється позначка «X» у вступній частині декларації в полі 08 «Ознака бюджетного відшкодування».		
Рядок 25.1	П.п. 5.12.3	Рядок 25.1 заповнюється у разі, якщо платник податків бажає отримати повну суму бюджетного відшкодування на свій банківський рахунок

Примітка. Платник податку, який має право на отримання бюджетного відшкодування та прийняв рішення про повернення повної суми бюджетного відшкодування на його рахунок у банку (тобто заповнено рядок 25.1 декларації), подає додаток 4 «Заява про повернення суми бюджетного відшкодування» до декларації з ПДВ. Механізм отримання бюджетного відшкодування грошовими коштами описано в пп. 7.7.4 — 7.7.5 Закону про ПДВ.		
Рядок 25.2	П.п. 5.12.3	Рядок 25.2 декларації заповнюється у разі, якщо платник податків бажає зарахувати суму бюджетного відшкодування в рахунок зменшення податкових зобов'язань щодо ПДВ у наступних податкових періодах
Примітка. Платник податків, який має право на бюджетне відшкодування (заповнено рядок 25 декларації), має право вибрати, як йому отримати суму відшкодування: або на рахунок у банку, або в рахунок зменшення податкових зобов'язань щодо ПДВ майбутніх податкових періодів. При цьому рішення приймається щодо всієї (повної) суми бюджетного відшкодування, відображеної по рядку 25 (п.п. 5.12.3 Порядку № 166). Отже, свій вибір платник відображає тільки по рядку 25.1 або по рядку 25.2 декларації. Тому в декларації може бути заповнено лише один із рядків: або рядок 25.1, або рядок 25.2 (залежно від рішення, прийнятого платником податків). Одночасно обидва ці рядки заповнено бути не може, оскільки поділяти суму бюджетного відшкодування між двома способами його погашення не допускається. Зауважимо: якщо в поточному періоді платник податків заповнює рядок 25.2 декларації, то в наступному звітному періоді він повинен буде заповнити додаток 2 «Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету» до декларації з ПДВ. При цьому значення рядка 25.2 поточної декларації переноситься до рядка 6.1 додатка 2, що складається до декларації з ПДВ за наступний звітний період. Отже, сума з рядка 25.2 в деклараціях з ПДВ більше не відображатиметься, а зменшуватиме податкові зобов'язання платника податків через додаток 2 до декларації з ПДВ		
Рядок 26	П.п. 5.12.4	У рядку 26 відображається залишок від'ємного значення після розрахунку суми, яка підлягає бюджетному відшкодуванню (тобто залишок рядка 24, що не потрапив за розрахунком у бюджетне відшкодування), котрий включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду. У цьому рядку відображається різниця сум, зазначених у рядках 24 і 25 декларації поточного звітного періоду. Дані рядка 26 переносяться до рядка 23.2 декларації з ПДВ наступного звітного періоду

Рядок 27	П. 5.10	У рядку 27 відображається сума ПДВ, що підлягає нарахуванню до сплати до бюджету за результатами поточного звітного періоду, з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного періоду. До цього рядка заноситься додатна різниця значень, наведених у рядках 20 і 23 декларації поточного звітного періоду
Примітка. Зауважимо, що в деяких випадках (навіть якщо в рядку 27 декларації отримано додатне значення) суму, що підлягає сплаті до бюджету, платник податків визначатиме в додатку 2 «Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету» до декларації. Так, додаток 2 заповнюватиме платник: — у якого сума бюджетного відшкодування минулих звітних періодів зараховується у зменшення податкових зобов'язань щодо ПДВ майбутніх звітних періодів (див. примітку до рядка 25.2 декларації); — який має суму заниження заявленого ним бюджетного відшкодування щодо суми, визначеної податковим органом відповідно до п.п. 7.7.7 Закону про ПДВ.		
Рядок 28	—	У цьому рядку зазначається сума 5 % штрафу, самостійно нарахованого платником податків згідно з п. 77.2 Закону № 2181
Примітка. У разі самостійного виправлення платником помилок, яке не спричинило недоплату податку до бюджету, зазначений штраф не нараховується. Також не нараховується 5 % штраф, якщо заявлену в попередніх деклараціях суму ПДВ до відшкодування з бюджету не було відшкодовано платнику.		
Рядок 28.1	—	Рядок 28.1 «Загальна сума помилки» несе інформаційний характер
Рядок 28.2	—	У цьому рядку відображається додатна різниця рядка 8.1 і рядка 16.1 податкової декларації (збільшення суми, що підлягає сплаті до бюджету)
Рядок 28.3	—	У цьому рядку відображається від'ємна різниця рядка 8.1 і рядка 16.1 податкової декларації (зменшення суми, що підлягає сплаті до бюджету)

Порядок заповнення рядків декларації у разі видачі платником податків податкових векселів залежатиме від способу погашення податкового векселя(див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Спосіб погашення векселя	Податкові наслідки погашення векселя	
	ПЗ	ПК
1. Строк сплати зобов'язань за податковим векселем виникає до закінчення строку подання декларації за звітний (податковий) період, в якому відбулася його поставка митному органу	Сума зобов'язань за векселем не включається до складу ПЗ, а погашається шляхом перерахування грошових коштів до бюджету	ПК (у сумі сплачених зобов'язань за векселем) виникає у звітному періоді, в якому відбулася така сплата
	У декларації за період, в якому відбулася поставка векселя митниці, заповнюємо рядок 6 і рядок 19.1 (здійснюючи цим коригування та невключення вексельної суми до складу ПЗ). У декларації за той період, в якому відбулася оплата векселя, суму сплачених зобов'язань за векселем буде включено до складу податкового кредиту шляхом заповнення рядка 12.2 такої декларації	
2. Строк сплати зобов'язань за податковим векселем виникає після закінчення строку подання декларації за звітний (податковий) період, в якому відбулася його поставка митному органу	Сума зобов'язань за векселем включається до складу ПЗ у періоді, в якому відбулася поставка векселя митниці	ПК (у сумі податкових зобов'язань за векселем) виникає в наступному податковому періоді за умови погашення суми податкових зобов'язань шляхом перерахування коштів до бюджету
	У декларації за період, в якому відбулася видача векселя митниці, заповнюється рядок 6 декларації. У декларації за наступний звітний (податковий) період сума податкових зобов'язань за векселем включається до податкового кредиту шляхом заповнення рядка 12.2 такої декларації (за умови сплати суми податкових зобов'язань до бюджету)	

3. Залік суми зобов'язань за векселем у зменшення суми бюджетного відшкодування (підтвердженого податковим органом), що дорівнює або перевищує суму зобов'язань за таким векселем	Сума зобов'язань за векселем включається до складу ПЗ і відображається у звітному (податковому) періоді, в якому відбулася видача векселя митниці. При цьому податковий вексель вважається погашеним	ПК виникає в наступному податковому періоді
	У декларації за звітний період, в якому відбулася поставка векселя митниці, заповнюється рядок 6 . У декларації за наступний звітний (податковий) період сума зобов'язань за векселем включається до складу податкового кредиту шляхом заповнення рядка 12.2 такої декларації	

Заповнення декларації платник податків завершує проставленням відповідних позначок у службових полях.

А тепер розглянемо, як заповнюються додатки до декларації.

Трохи більше чотирьох місяців тому платники податків змогли ознайомитися з новими формами декларації з ПДВ і чотирьох додатків до неї, затвердженими *наказом № 213*. Загальну інформацію про ці додатки покажемо у табл. 3.

Таблиця 3

Номер додатка до декларації з ПДВ	Найменування додатка до декларації з ПДВ	Підстава для подання	Що відображається в додатку до декларації з ПДВ
1	2	3	4
Додаток 1	Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість	Заповнено рядки 8 та (або) 16 декларації з ПДВ за звітний період	Сума та причина коригування

Додаток 2	Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету	Прийнято рішення про включення бюджетного відшкодування у зменшення податкових зобов'язань щодо ПДВ (заповнено рядок 25.2 декларації з ПДВ)	Сума ПДВ, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету, що визначається як різниця між нарахованою сумою ПДВ за звітний період і сумою бюджетного відшкодування попередніх звітних (податкових) періодів
		Податковим органом виявлено заниження заявленої суми бюджетного відшкодування (п.п. 7.7.7 ст. 7 Закону про ПДВ)	Сума заниженого бюджетного відшкодування та сума, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету
Додаток 3	Розрахунок суми бюджетного відшкодування	Заповнено рядок 24 декларації з ПДВ за звітний період. Подається платниками податків, які мають право на бюджетне відшкодування відповідно до п.п. 7.7.2 ст. 7 Закону про ПДВ	Сума бюджетного відшкодування ПДВ, що визначається виходячи із сум ПДВ, сплачених у попередньому звітному періоді постачальниками товарів (послуг)
Додаток 4	Заява про повернення суми бюджетного відшкодування	Заповнено рядок 25.1 декларації з ПДВ за звітний період	Сума бюджетного відшкодування, що підлягає перерахуванню на поточний рахунок платника податків

А тепер розглянемо кожен із додатків до декларації з ПДВ окремо.

Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість (додаток 1 до декларації)

Основою для цього додатка став колишній додаток 2 «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість». Причому відмінність між старим і новим додатками полягає лише в **заголовній частині** — тепер платники податків у відповідній комірці повинні зазначати свою категорію — юридична особа, фізична особа, учасник договору про спільну діяльність або представництво нерезидента, що не має статусу юридичної особи. Основна ж частина нового додатка 1 ідентична старому додатку і заповнюється в тому ж порядку, що діяв раніше.

Платники податків зі стажем знайомі з таким порядком уже давно, а для тих, хто вперше зіткнувся з цією формою звітності, пояснимо докладніше на **прикладі 1**, але спочатку зауважимо, що додаток 1 «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість» подається одночасно з декларацією з ПДВ, якщо заповнено її рядки 8 та/або 16. Він включає дві таблиці, у першій з яких коригується сума податкових зобов'язань звітного періоду, а у другій — сума податкового кредиту. Ситуації, за яких виникає потреба в такому коригуванні, розглянуто при описі заповнення рядків 8 та 16 декларації з ПДВ (див. табл. 2).

Приклад 1. У вересні 2005 року підприємство «Фортуна» здійснило гарантійну заміну товару, реалізованого 29.08.2005 р. покупцю — платнику ПДВ на суму 12000 грн. (без ПДВ - 10000 грн.; ПДВ 20%-2000 грн.).

У цьому ж місяці постачальнику повернено бракований товар на суму 9600 грн. (без ПДВ — 8000 грн.; ПДВ 20%- 1600 грн.).

Крім того, у вересні 2005 року підприємство самостійно виявило, що в декларації з ПДВ за серпень 2005 року було занижено суму податкового кредиту на 3000 грн.

У результаті підприємство в декларації з ПДВ за вересень 2005 року має заповнити:

- рядок 8.3 розділу I (колонка Б) зі знаком «мінус» на суму 2000 грн. — унаслідок гарантійної заміни товару;
- рядок 16.1 розділу II (колонка Б) зі знаком «плюс» на суму 3000 грн. — унаслідок самостійного виправлення помилки, що міститься в раніше поданій декларації;

— рядок 16.2 розділу I (колонка Б) зі знаком «мінус» на суму 1600 грн.
 —унаслідок повернення товару.

Із декларацією з ПДВ за вересень 2005 року підприємство має подати додаток 1 «Розрахунок коригування сум ПДВ до податкової декларації з податку на додану вартість» із зазначенням причини коригувань.

Наведемо зразок заповнення додатка 1 до декларації з ПДВ (фрагмент) (табл. 4)

Таблиця 4
грн.

№	Коригування податкових зобов'язань з податку на додану вартість (рядок 8)	Сума ПДВ (+)	Сума ПДВ (-)
1	2	3	4
1	Гарантійна заміна товару на суму 12000 грн. (без ПДВ - 10000 грн.; ПДВ 20 % - 2000 грн.)	—	-2000
2	—	—	—
3	—	—	—
4	—	—	—
5	—	—	—
	Усього до збільшення	—	Х
	Усього до зменшення	х	-2000
	Усього: ряд.8(графа 3+графа 4) (+або -)	—	-2000

№	Коригування податкових зобов'язань з податку на додану вартість (рядок 16)	Сума ПДВ (+)	Сума ПДВ (-)
1	Самостійне виправлення помилки, допущеної в декларації з ПДВ за серпень 2006 року	+3000	—
2	Повернення товару на суму 9600 грн. (без ПДВ — 8000 грн.; ПДВ 20 % — 1600 грн.)	—	-1600
3	—	—	—
4	—	—	—
5	—	—	—
	Усього до збільшення	+3000	х
	Усього до зменшення	х	-1600

	Усього: ряд 16 (графа 3 + графа 4) (+ або -)	+1400	—
--	--	-------	---

Як бачимо, додаток 1 є розшифровкою сум, зазначених у рядках 8 і 16 декларації з ПДВ.

Розрахунок суми бюджетного відшкодування (додаток 3 до декларації)

З 1 червня почав діяти новий порядок бюджетного відшкодування ПДВ, запроваджений *Законом № 2505*. Тепер він однаковий для всіх платників податку, за винятком тих, які згідно із законом не мають права на бюджетне відшкодування. Отже, тепер не існує таких різновидів відшкодувань, як звичайне, бюджетне, експортне, а існує одне — бюджетне.

Згідно з п.п. 7.7.11 Закону про ПДВ і п.п. 5.12.1 наказу № 213 на отримання бюджетного відшкодування не має права особа, яка:

а) зареєстрована платником ПДВ менше 12 календарних місяців до місяця, за підсумками якого подається заява на бюджетне відшкодування;

б) мала обсяги оподатковуваних операцій за останні 12 календарних місяців менші, ніж заявлена сума бюджетного відшкодування (крім нарахування ПК у результаті придбання чи спорудження (будівництва) основних фондів);

в) не здійснювала діяльність протягом останніх 12 календарних місяців.

Порядок відшкодування ПДВ описано в п. 7.7 ст. 7 Закону про ПДВ. Викладемо його вимоги.

За підсумками періоду (першого), в якому виникло від'ємне значення, платник не одержує бюджетного відшкодування. Суму такого від'ємного значення може бути враховано в цьому ж (першому) періоді тільки у зменшення суми податкового боргу щодо ПДВ, що виник у попередніх податкових періодах (у тому числі розстроченого або відстроченого). За відсутності такого боргу сума від'ємного значення потрапляє до податкового кредиту наступного (другого) звітного періоду (п.п. 7.7.1 ст. 7 Закону про ПДВ).

І якщо за підсумками наступного (другого) звітного періоду знову виникає від'ємне значення, то тільки в цьому випадку платник набуває права на бюджетне відшкодування. Причому розраховувати можна на відшкодування аж ніяк не всієї суми від'ємного значення попереднього (першого) періоду, а лише на ту її частину, що дорівнює сумі податку, фактично сплаченій одержувачами товарів (послуг) своїм постачальникам у попередньому (першому) податковому пе-

ріоді. Залишок від'ємного значення першого податкового періоду, що не потрапив під бюджетне відшкодування за підсумками другого податкового періоду, включається до складу податкового кредиту наступного (третього) податкового періоду (п.п. 7.7.2 ст. 7 Закону про ПДВ).

Виходить, що платник ПДВ набуває права на відшкодування, якщо два періоди підряд в його декларації від'ємний ПДВ.

Тому при розрахунку бюджетного відшкодування важливо правильно визначити суму ПДВ, фактично сплачену постачальникам у попередньому періоді. На нашу думку, можуть ураховуватися всі суми, що фактично погашають борг перед постачальниками: у грошовій та бартерній формах, а також шляхом видачі векселя в рахунок отриманих товарів (послуг) тощо.

Отримана таким чином сума — це оподатковуваний обсяг операцій, фактично оплачений покупцем товарів (послуг) у попередньому податковому періоді постачальникам таких товарів (послуг). Якщо виділити з неї суму ПДВ, то якраз і отримаємо суму податку, фактично сплачену постачальникам таких товарів (послуг) у попередньому податковому періоді.

Розрахувавши суму ПДВ, фактично сплачену постачальникам товарів (послуг) у попередньому податковому періоді, її слід порівняти з від'ємним значенням ПДВ, отриманим за підсумками звітного податкового періоду.

Якщо отриманий від'ємний результат менше суми ПДВ, фактично сплаченій постачальникам за попередній податковий період, його в повному обсязі може бути віднесено до бюджетного відшкодування та відображено в рядку 25 декларації з ПДВ.

Але якщо від'ємний результат перевищує суму ПДВ, фактично сплачену постачальникам товарів (послуг) за попередній податковий період, залишок від'ємного значення за вирахуванням бюджетного відшкодування відноситься до складу податкового кредиту наступного (третього) податкового періоду і відображається в рядку 26 декларації з ПДВ за другий період і рядку 23.2 декларації майбутнього (третього) періоду.

При цьому в додатку 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування» наводиться порівняльний аналіз від'ємного значення ПДВ, отриманого за підсумками звітного податкового періоду, і суми ПДВ, фактично сплаченої постачальнику за попередній період.

Покажемо описаний вище порядок відшкодування ПДВ у вигляді схеми. При цьому припустимо, що в першому і другому податкових періодах платник податків (у нашому випадку —

підприємство «Фортуна») отримав від'ємне значення ПДВ і в нього відсутній податковий борг.

Бюджетне відшкодування може здійснюватися двома способами:

- 1) поверненням повної суми коштів на поточний рахунок платника (заповнюється рядок 25.1 декларації з ПДВ і додаток 4 до декларації);
- 2) у рахунок податкових зобов'язань майбутніх податкових періодів (заповнюються рядок 25.2 декларації з ПДВ і додаток 3).

Спосіб відшкодування платник обирає самостійно, а результат вибору відображається в декларації того періоду, за підсумками якого платник набуває права на відшкодування. Рішення приймається щодо всієї (повної) суми бюджетного відшкодування, тобто ділити її не можна.

Якщо платник податку вибирає спосіб бюджетного відшкодування ПДВ у рахунок майбутніх податкових зобов'язань, то сума відшкодування не враховується при розрахунку сум бюджетного відшкодування наступних податкових періодів (п.п. 7.7.3 ст. 7 Закону про ПДВ).

Інакше кажучи, зазначена сума втрачає «статус» бюджетного відшкодування і в подальшому не відображається в деклараціях з ПДВ. Разом із тим ця сума до повного її погашення продовжує зменшувати податкові зобов'язання наступних податкових періодів. Механізм такого зменшення відображається не в декларації з ПДВ, а в додатку 2 «Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету».

У загальні правила відшкодування не вписуються підприємства суднобудування та літакобудування. Для них закон лояльніший: вони одержують бюджетне відшкодування за підсумками першого періоду, в якому виникло від'ємне значення (п. 13 Прикінцевих положень Закону № 2505, розділ 6 наказу № 213).

Інформацію про загальні правила заповнення додатка 3 покажемо у табл. 5.

Таблиця 5

№ рядка	Інформація, що відображається в рядку
1	Загальна сума перевищення суми податкового зобов'язання над сумою податкового кредиту попереднього податкового періоду за вирахуванням суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду. До цього рядка переносяться дані з рядка 24 декларації з ПДВ поточного звітного періоду

2	Сума податкового кредиту попереднього звітного періоду. Дані для цього беруться з рядка 17 декларації з ПДВ за попередній податковий період
3	Сума податкового кредиту, фактично сплаченого постачальникам у попередньому звітному періоді, у межах якої буде проведено бюджетне відшкодування ПДВ. Тут також ураховується сума «імпортного» ПДВ
4	Безпосередньо сума, яку буде відшкодовано платнику ПДВ (найменший із показників рядка 1 і 3). Значення цього рядка переноситься до рядка 25 декларації з ПДВ поточного звітного періоду. При цьому платник за своїм вибором заповнює або рядок 25.1, або рядок 25.2 декларації

Розглянемо порядок заповнення додатка 3 на умовному прикладі.

Приклад 2. Дані підприємства «Фортуна» про суми податкових зобов'язань (рядок 9 декларації), податкового кредиту (рядок 17 декларації) та різниці між ними (рядки 20 і 21 декларації) за перший (вересень), другий (жовтень) і третій (листопад) періоди 2005 року наведемо в табл. 6.

Податкового боргу щодо ПДВ (у тому числі розстроченого або відстроченого) у підприємства немає.

За підсумками другого періоду (жовтня) підприємство «Фортуна» прийняло рішення про зарахування повної суми бюджетного відшкодування в рахунок майбутніх податкових зобов'язань щодо ПДВ.

Таблиця 6
грн.

№	Показник	Податковий період		
		перший (вересень)	другий (жовтень)	третій (листопад)
1	Податкові зобов'язання (ПЗ) (рядок 9 декларації)	16000	20000	12000
2	Податковий кредит (ПК) (рядок 17 декларації)	19000	18700	11350
3	Різниця між ПЗ та ПК (рядки 18.1 і 20 декларації)	—	1300	650
4	Різниця між ПЗ та ПК (рядки 18.2 і 21 декларації)	-3000	—	—
5	Сума ПДВ, фактично сплачена постачальникам товарів (послуг)	1200	—	—

Проаналізуємо наведені показники. Згідно з п.п. 7.7.1 ст. 7 Закону про ПДВ сума податку, що підлягає сплаті до бюджету чи бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту такого звітного податкового періоду.

У вересні отримано від'ємний результат у розмірі 3000 грн. (16000 грн. -19000 грн.). У декларації з ПДВ за вересень ця сума відображається в рядку 22.2, а потім переноситься до рядка 23.1 жовтневої декларації.

У жовтні отримано додатний результату розмірі 1300 грн. (20000 грн. -18700 грн.). Ця сума зменшується на 3000 грн. (податковий кредит за результатами попереднього податкового періоду, відображений у рядку 23.1 поточної декларації), унаслідок чого розрахункова сума ПДВ має від'ємне значення в розмірі 1700 грн. (1300 грн. - 3000 грн.).

Для визначення суми бюджетного відшкодування потрібно порівняти від'ємне значення із сумою ПДВ, фактично сплаченою постачальникам товарів (послуг) у вересні. За умовами прикладу від'ємний результат за жовтень (1700 грн.) перевищує суму ПДВ, фактично сплачену постачальникам у вересні (1200 грн.), тому бюджетному відшкодуванню підлягає сума ПДВ тільки в розмірі 1200 грн. (див.табл. 7).

Залишок від'ємного значення в розмірі 500 грн. (1200 грн. - 1700 грн.) включається до складу податкового кредиту наступного

податкового періоду (абзац «б» п.п. 7.7.2 ст. 7 Закону про ПДВ). Ця сума відображається в рядку 26 декларації за жовтень і переноситься до рядка 23.2 декларації за листопад.
Заповнимо додаток 3 до декларації за другий період (жовтень) (табл. 7).

Таблиця 7
грн,

№	Показники	Сума
1	Залишок від'ємного значення попереднього податкового періоду, за вирахуванням суми податку, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду (рядок 24 податкової декларації звітного податкового періоду)	1700
2	Сума податкового кредиту попереднього податкового періоду (рядок 17 податкової декларації попереднього податкового періоду)	19000
3	Сума податкового кредиту попереднього податкового періоду, фактично сплачена отримувачем товарів (послуг) у попередньому податковому періоді постачальникам таких товарів (послуг)	1200
4	Сума, що підлягає бюджетному відшкодуванню (сума, указана в рядку 1, у межах суми, указаної в рядку 3) (значення цього рядка переноситься до рядка 25 податкової декларації за поточний звітний податковий період)	1200

Як видно з додатка 3 (табл. 7), платник податків за підсумками другого періоду (жовтня) має право на бюджетне відшкодування в розмірі 1200грн. Згідно з умовами прикладу підприємство вибрало спосіб відшкодування у рахунок майбутніх зобов'язань щодо ПДВ. У зв'язку з цим уже у третьому періоді (у листопаді) ця сума (1200 грн.)

втрачає «статус» бюджетного відшкодування, не відображається в декларації, а зменшує зобов'язання щодо ПДВ третього періоду (листопада) через додаток 2 «Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету» (див.табл. 9).

Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету (додаток 2 до декларації)

Додаток 2 «Розрахунок суми, що підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету» це абсолютно нова форма, затверджена наказом №213. До цього аналогів у неї не було.

Додаток 2, як зазначено вище, подається у двох випадках:

1) платник податків у минулих звітних періодах (точкою відліку в нашому випадку є жовтень 2005 року) прийняв рішення про зарахування суми бюджетного відшкодування в рахунок майбутніх платежів щодо ПДВ і заповнив рядок 25.2 декларації. За наявності такої суми бюджетного відшкодування додаток 2 необхідно подавати доти, доки ця сума повністю не погаситься нарахуваннями наступних звітних періодів;

2) податковий орган при перевірці виявив заниження суми бюджетного відшкодування. У такій ситуації вважається, що платник податків добровільно відмовився від отримання виявленої суми на поточний рахунок як бюджетного відшкодування, і ця сума автоматично зараховується в рахунок майбутніх платежів щодо ПДВ.

Додаток 2 подається за той звітний період, в якому сума належного бюджетного відшкодування (задекларована в попередньому звітному періоді) зменшила суму податкових зобов'язань платника.

А у разі виявлення заниження бюджетного відшкодування податковим органом додаток 2 подається за той період, в якому отримано повідомлення податкового органу про заниження суми бюджетного відшкодування, а також за наступний період, в якому «добровільно відмовлені» суми заниження бюджетного відшкодування фактично зменшили податкові зобов'язання.

Подивимося, як заповнюється додаток 2. Для зручності інформацію про це покажемо у табл.8.

Таблиця 8

№ рядка	Інформація, що відображається в рядку
---------	---------------------------------------

1	Значення рядка 27 декларації з ПДВ (ПДВ до нарахування) за поточний звітний період, Якщо рядок 27 декларації не заповнено, проставляється прокреслення
2	Значення рядка 10 додатка 2 за попередній звітний період, Отже, тут зазначається сума заниженого бюджетного відшкодування, виявлена податковим органом при перевірці в попередніх звітних періодах і не погашена нарахованими податковими зобов'язаннями
3	Цей рядок заповнюється за наявності податкового боргу щодо ПДВ (недоплата податку, штраф, пеня), за винятком суми до сплати, відображеної в поточній декларації. У цьому рядку може бути відображено значення тільки в межах значення рядка 2
4	Додатна різниця між значеннями рядків 2 і 3, Якщо ці значення рівні, проставляється прокреслення
5	Додатна різниця між значеннями рядків 1 і 4. Отже, тут відображається сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету з урахуванням виявленої податковим органом суми заниження заявленого бюджетного відшкодування, Якщо різниця між значеннями рядків 1 і 4 від'ємна або в рядку 1 проставлено прокреслення, у цьому рядку також проставляють прокреслення
6	Цей рядок являє собою алгебраїчну суму рядків 6.1 і 6.2. Отже, сюди платник податків переносить суму з рядків 11 додатка 2 попереднього звітного періоду і 25.2 декларації за попередній звітний період, не погашену нарахованими податковими зобов'язаннями. У цьому випадку сума бюджетного відшкодування зазначається в розмірі, зменшеному на суму виявленого податковим органом при перевірці бюджетного відшкодування (якщо таке виявлення мало місце)
6.1	Значення рядка 11 додатка 2 попереднього звітного періоду
6.2	Значення рядка 25.2 декларації з ПДВ за попередній звітний період
7	Цей рядок заповнюється за наявності податкового боргу щодо ПДВ (недоплата податку, штраф, пеня), за винятком суми до сплати, відображеної в поточній декларації. У цьому рядку може бути відображено значення тільки в межах значення рядка 6. Якщо непогашений податковий борг відображено в рядку 3 цього додатка, до рядка 7 цю суму вписувати не потрібно. Якщо ж до рядка 3 цього додатка потрапила тільки частина податкового боргу (у межах рядка 2), то в рядку 7 буде відображено його залишок

8	Сума бюджетного відшкодування попередніх звітних (податкових) періодів, яку може бути зараховано у сплату податкових зобов'язань щодо ПДВ. Значення цього рядка є різницею рядків 6 і 7 (додатне значення). Якщо різниця дорівнює нулю, проставляється прокреслення
9	Належна до сплати до бюджету сума ПДВ, не погашена бюджетним відшкодуванням попередніх звітних періодів. Це додатна різниця рядків 5 і 8. Якщо значення цих рядків рівні, ставлять прокреслення
10	Залишок суми заниження заявленого платником податків бюджетного відшкодування, визначеного податковим органом згідно з п.п. 7.7.7 ст. 7 Закону про ПДВ, на який можна буде зменшити податкові зобов'язання щодо ПДВ наступного податкового періоду. Цей рядок—алгебраїчна сума рядків 10.1 і 10.2. Показник цього рядка переноситься до рядка 2 додатка 2 наступного податкового періоду
10.1	Сума, визначена в результаті перевірки податковим органом у звітному періоді
10.2	Залишок суми заниження заявленого платником податків бюджетного відшкодування. Показник цього рядка визначається шляхом вирахування рядка 1 із рядка 4 цього додатка (додатне значення)
11	Залишок бюджетного відшкодування попередніх звітних періодів, що зараховується в рахунок податкових зобов'язань щодо ПДВ наступних податкових періодів. Значення цього рядка являє собою різницю рядків 8 і 5 цього додатка (позитивне значення). Показник цього рядка має бути перенесено до рядка 6.1 додатка 2 наступного звітного періоду

Зверніть увагу: з декларацією з ПДВ (скороченою) додаток 2 не подається. Наведемо зразок заповнення додатка 2 (фрагмент) за третій період (листопад) (див. табл. 9), використовуючи дані прикладу 2.

Таблиця 9

грн.		
№	Показники	Сума
1	Сума, яка підлягає нарахуванню до сплати до бюджету, з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду (рядок 27 податкової декларації поточного звітного (податкового) періоду)	150

5	Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, з урахуванням суми зниження заявленого платником бюджетного відшкодування (рядок 1 - рядок 4, позитивне значення)	150
6	Сума бюджетного відшкодування минулих звітних (податкових) періодів, яка зараховується у зменшення податкових зобов'язань (рядок 6.1 + рядок 6.2):	1200
6.1	значення рядка 11 Розрахунку минулого звітного (податкового)	—
6.2	значення рядка 25.2 податкової декларації минулого звітного (податкового) періоду	1200
8	Сума бюджетного відшкодування минулих звітних (податкових) періодів, яка може бути зарахована у сплату податкових зобов'язань з ПДВ (рядок 6 - рядок 7, позитивне значення)	1200
11	Залишок суми бюджетного відшкодування минулих звітних періодів, що зараховується у зменшення податкових зобов'язань з ПДВ наступних податкових періодів (рядок 8 - рядок 5, позитивне значення; значення цього рядка переноситься до рядка 6.1 Розрахунку наступного звітного періоду)	1050

А тепер наведемо зразок заповнення декларації з ПДВ з урахуванням даних, зазначених в умовах прикладів 1 і 2 і відповідно в додатках 1, 2 і 3.

**ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З
ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ
(фрагмент заповнення рядків декларацій)**

Таблиця 10

грн.

Код рядка	І. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	ЗВІТНІ ПЕРІОДИ					
		вересень		жовтень		листопад	
		Обсяги поставки (безПДВ)	Сума ПДВ	Обсяги поставки (безПДВ)	Сума ПДВ	Обсяги поставки (безПДВ)	Сума ПДВ
	Операції на митній території України, що оподатковуються за ставкою	Колонка А	Колонка Б	Колонка А	Колонка Б	Колонка А	Колонка Б

1	20 відсотків, крім імпорту товарів	90000	18000	100000	20000	60000	12000
5	Загальний обсяг поставки (сума значень з 1-го до 4-го рядка колонки А)	90000	x	100000	x	60000	x
5.1	З рядка 5 – загальний обсяг оподатковуваних операцій звітного періоду (р.1+р.2.1+ р.2.2+ р. 4) колонки А	90000	18000	100000	20000	60000	12000
...							
8	Коригування на основі попередніх звітних періодів (+ чи -) (у разі заповнення цього рядка обов'язковим є подання додатка 1 до декларації):	x	(чи -) -2000	X	(+ чи -)	x	(+ чи -)
8.1	самостійне виправлення помилок, що містяться в раніше поданій податковій декларації	x	—	x	—	x	—
8.2	нецільове використання товарів, ввезених у пільговому режимі		—	—	—	—	—
8.3	згідно з п. 4.5 ст. 4 Закону	70000	-2000	—	—	—	—
8.4	інші випадки	x	—	x	—	x	—
9	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1 + 6 + 7 + 8 (- чи.+) колонки Б	x	16000	x	20000	x	12000
9.1	Крім того, поставка послуг межами митної території їни. місце поставки яких часться відповідно до п. 6.5 Закону	—	x	—	x	—	x

Код рядка	II ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ	Звітні періоди					
		вересень		жовтень		листопад	
		Обсяги придбанн я (без ПДВ)	Дозволен ний подат- овий	Обсяги придбанн я (без ПДВ)	Дозволен ий подат- овий кредит	Обсяги придбан ня (без ПДВ)	Дозволен ий подат- овий кредит
		Колонка А	Колонка Б	Колонка А	Колонка А	Колонка а А	Колонка А
10	Придбання (виготовлення, будівництво, спорудження) з податком на додану вартість на митній території України товарів (послуг) та основних фондів з метою їх використання у межах господарської діяльності платника податку для здійснення операцій, які:	X	X	X	X	X	X
10.1	підлягають оподаткуванню за ставкою 20 відсотків та нульовою ставкою	88000	17600	93500	18700	56750	77350
...							
16	Коригування податкового кредиту за попередні звітні періоди (у разі заповнення цього рядка обов'язковим є подання додатка 1 до декларації):	x	(-ЧИ+) +1400	x	(-ЧИ+)	x	(-ЧИ+)
16.1	самостійне виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації	x	+3000	x		x	
16.2	згідно з п. 4.5 ст. 4 Закону		-1600		—		—
16.3	інші випадки	x	—	x	—	x	—
17	Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 12.5 + 16 (- чи +) колонки Б)	x	19000	x	18700	x	11350

Код рядка	III РОЗРАХУНКИ ЗБЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Звітні періоди			
		вересень	жовтень		листопад
		Сума ПДВ	Сума ПДВ		Сума ПДВ

18	Різниця між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту з ПДВ поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 - рядок 17):	X	x		x	
18.1	позитивне значення (+)	—	1300		650	
18.2	від'ємне значення (-)	3000	—		—	
20	Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (позитивне значення суми рядків 18 і 19)	—	1300		650	
21	Від'ємне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (від'ємне значення суми рядків 18 і 19)	3000	—		—	
22	Зарахування від'ємного значення різниці поточного звітного (податкового) періоду:	x	x		x	
22.1	у зменшення суми податкового боргу з ПДВ	—	—		—	
22.2	до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду (рядок 21 -- рядок 22.1) (значення цього рядка переноситься до рядка 23.1 податкової декларації наступного звітного періоду*)	3000	—		—	
23	Залишок від'ємного значення попереднього звітного (податкового) періоду, що включається до складу податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 23.1 + рядок 23.2 + + рядок 23.3 + рядок 23.4):	—	3000	Додаток 3	500	
23.1	значення рядка 22.2 податкової декларації попереднього звітного періоду*	—	3000		—	
23.2	значення рядка 26 податкової декларації попереднього звітного періоду	—	—		500	
23.3	значення рядка 8.2 додатка 3 (до Порядку заповнення та подання декларації) попереднього звітного (податкового) періоду*		—		—	
23.4	значення рядків 8.5 та 8.6 додатка 5 (до Порядку заповнення та подання декларації) попереднього звітного (податкового) періоду*	(+ЧИ-)	(+ЧИ-)		(+ЧИ-)	
24	Залишок від'ємного значення попереднього податкового періоду за вирахуванням суми податку, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду (рядок 23 - рядок 20, позитивне значення)	—	1700			Додаток 2

25	Сума, що підлягає бюджетному відшкодуванню (рядок 4 розрахунку суми бюджетного відшкодування) (рядок 25.1 або рядок 25.2):		1200		—	
25.1	на рахунок платника у банку	—	—			
25.2	у зменшення податкових зобов'язань з ПДВ наступних податкових періодів	—	↓ 1200			
26	Залишок від'ємного значення, який після бюджетного відшкодування включається до складу податкового кредиту наступного податкового періоду (рядок 24 - рядок 25) (значення цього рядка переноситься до рядка 23.2 податкової декларації наступного звітного періоду)	—	500			
27	Сума ПДВ, яка підлягає нарахуванню до сплати в бюджет за підсумками поточного звітного періоду, з урахуванням залишку від'ємного значення попереднього звітного періоду (рядок 20 - <u>рядок 23 позитивне значення</u>)	—	—		150	
28	Сума штрафу, нарахована платником <u>самостійно у зв'язку з виправленням помилки</u>	—	—		—	
28.1	загальна сума помилки (рядок 8.1 - рядок 16.1):	x	X		x	
28.2	позитивне значення (+)	—	—		—	
28.3	від'ємне значення (-)	—	—		—	

* Для підприємств суднобудування і літакобудування — податкової декларації (уточнюючого розрахунку) поточного звітного періоду.

Методичні рекомендації щодо складання Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності у вигляді сплати єдиного податку регулюється Указом № 727. Основна її перевага — альтернативність. Тобто підприємство може вибрати загальну або спрощену систему оподаткування в залежності від того, що вважає для себе вигіднішим.

Єдиний податок не передбачено Законом про систему оподаткування. Сама його назва — єдиний податок — говорить про те, що він замінює усі податки, збори (обов'язкові платежі), платником яких суб'єкт малого підприємництва не є. А оскільки всі податки і збори (обов'язкові платежі), від яких суб'єкта малою підприємництва «звільнено» статтею 6 Указу № 727, встановлено Законом про систему оподаткування, то легітимність єдиного податку не заперечується.

Платниками єдиного податку можуть бути лише суб'єкти малого підприємництва. Крім основних критеріїв піднесення підприємства до суб'єктів

малого підприємництва, існує багато інших обмежень, яких важливо дотримуватись протягом усього періоду застосування спрощеної системи, оскільки у разі недотримання таких обмежень суб'єкт вибуває із кола платників єдиного податку. Ці критерії встановлено як самим Указом № 727, так і Законом № 2063 та Законом № 2505:

- * **за чисельністю** — середньооблікова чисельність працюючих не повинна перевищувати 50 чоловік;

- * **за дохідністю** — виручка від реалізації не повинна перевищувати 1 млн грн.;

- * **за видами діяльності** - спрощена система оподаткування не поширюється на довірчі товариства, страхові компанії, банки, ломбарди, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи; на діяльність у сфері грального бізнесу (в тому числі діяльність, пов'язану із влаштуванням казино, інших гральних місць (домів), гральних автоматів з грошовим або майновим виграшем, проведенням лотерей (у тому числі державних) та розіграшів з видачею грошових виграшів у готівковій або майновій формі); на діяльність з обміну іноземної валюти; на виробництво, імпорт, експорт, оптову та роздрібну торгівлю підакцизними товарами; оптовий та роздрібний продаж підакцизних ПММ; на підприємства, що придбавають спеціальний патент; на спільну діяльність; на діяльність у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, яка підлягає ліцензуванню;

- **за структурою статутного фонду** — частка внесків, що належить юридичним особам — засновникам і учасникам, які не є суб'єктами малого підприємництва, не повинна перевищувати 25% статутного фонду суб'єкт малою підприємництва.

Наприклад, на момент переходу підприємства «Сіріус» на спрощену систему оподаткування 25% статутного фонду належало підприємству «Венера» (не суб'єкт малою підприємництва), 10% — підприємству «Марс» (суб'єкт малою підприємництва), 75% знаходиться у власності фізичних осіб. На момент переходу розмір частини статутного фонду, яка належить юридичним особам не суб'єктам малою підприємництва не перевищує 25%. У періоді застосування підприємством «Сіріус» спрощеної системи оподаткування підприємство-засновник «Марс» досягло обсягів діяльності (більше ніж 500 тис. євро), які не дають змоги відносити його до суб'єктів малою підприємництва. Після аналізу структури статутного фонду видно, що підприємство «Сіріус» не може застосовувати спрощену систему оподаткування, оскільки частина його статутного капіталу, що належить не суб'єктам малою підприємництва, становить уже 35%, що більше допустимого 25%-вого обмеження. У зв'язку з цим підприємство «Сіріус» має перейти на загальну систему оподаткування з початку кварталу, наступного за тим, у якому підприємство-засновник перестало бути суб'єктом малою підприємництва;

- **за способом розрахунків** — не можна застосовувати іншого способу

розрахунків за відвантажену продукцію, крім готівкового і безготівкового розрахунків коштами. **Наприклад**, у звітному періоді згідно з договором купівлі-продажу платником єдиного податку поставлено продукцію покупцеві за договором, який передбачав розрахунок безготівковими коштами, однак на прохання покупця форму розрахунку було змінено на товарну. Тобто розрахунок за продукцію не передбачає надходження коштів від покупця. Це означає, що

звітний податковий період, у якому було проведено бартерну операцію, — останній для застосування спрощеної системи оподаткування зазначеним підприємством.

Ставки і база оподаткування єдиним податком

Статтею 3 Указу № 727 передбачено можливість вибору суб'єктом малого підприємництва однієї із ставок єдиного податку в розмірі:

- **6 відсотків** суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору (при цьому він залишається платником ПДВ) або
- **10 відсотків** суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору (при цьому він перестає бути платником ПДВ).

Спосіб спрощеного оподаткування) полягає у застосуванні ставки єдиного податку ((6% або 10%) до бази оподаткування, під якою розуміють два об'єкти обліку — виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і виручку від реалізації основних фондів:

База оподаткування = Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) + Виручка від реалізації основних фондів

Інакше цей спосіб називають податок з обігу.

Строки подання Розрахунку та сплати єдиного податку

Звітним (податковим) періодом зі сплати єдиного податку є **квартал**. Після закінчення кварталу до 20 числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом до ДПІ подають:

- Розрахунок плати єдиною податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою (ладі — Розрахунок),
- платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період з відміткою банку про зарахування коштів.

Щоквартальне подання Розрахунку не означає щоквартального нарахування єдиного податку. Єдиний податок сплачується щомісячно. За перший і другий місяці звітного кварталу податок сплачується **не пізніше** ніж 20 числа наступного місяця. Це означає, то останнім днем сплати єдиного податку є 20 число. За третій місяць кварталу податок сплачується до 20 числа місяця, наступного за звітним кварталом. Тобто останнім днем сплати податку є 19 число. Це пов'язано з тим, що під час подання Розрахунку до ДПІ слід подати платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період.

Змістовна (розрахункова) частина Розрахунку «унікальну» форму, оскільки в ній пропонується заповнювати показники не лише звітного кварталу, й повторювати показники попередніх (якщо вони були) кварталів, а також відображати показники наростаючим підсумком з початку року, але ніяк не показники за минулі звітні періоди року.

Це означає, то, наприклад, для звіту за 1 квартал у Розрахунку заповнюються усі рядки граф 3 і 7, а якщо подається Розрахунок за II квартал, то заповнюються усі рядки граф 4 і 7.

ПОКАЗНИКИ	Код рядка	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	Наростаючим підсумком
1	2	3	4	5	6	7

Під час складання Розрахунку важливим є кожний показник. Тому перейдемо безпосередньо до заповнення змістовної(розрахункової) частини Розрахунку.

Середньооблікова чисельність працюючих

Середньооблікова чисельність працюючих (чол.)	1
---	---

Зараз цей показник розраховується згідно з Інструкцією зі статистики кількості працівників, затвердженою наказом Держкомстату України від 28.09.2005 р. № 286. Цим наказом передбачено визначення показника **середньої кількості працівників підприємства** (за місяць, квартал, з початку року, рік). Ця методика найбільше підходить платнику єдиного податку для показника, то зазначається **у ряд. I Розрахунку**, оскільки враховує усіх його працівників, у тому числі працюючих за договорами та за сумісництвом, а також працівників відокремлених підрозділів підприємства. Показник середньої кількості працівників підприємства визначається як сума показників:

- середньооблікової кількості штатних працівників;
- середньої кількості працюючих за цивільно-правовими договорами.

Кожен із трьох наведених вище показників розраховується однаково. Тобто незалежно від тривалі робочого дня штатного працівника, сумісника або залученого за договором підряду, його необхідно враховувати за кожний день роботи (договору) як цілу одиницю. Кількість працівників у вихідний та святковий день приймається на рівні кількості працівників робочого дня, що передує цьому дню.

Методика розрахунку кожного з трьох показників передбачає підрахунок щоденної кількості працівників, підсумовуванням цих показників і діленням отриманого результату на кількість календарних днів розрахункового місяця. Потім для розрахунку показника для визначення середньооблікової чисельності за квартал (півріччя, 9 місяців, рік), необхідно підсумовувати окремо розраховані суми середньооблікової кількості працівників (штатних, сумісників, за договорами) за усі місяці підприємства, з початку року звітного місяця включно і розділити отриману суму на кількість місяців у даному періоді.

Кількість працівників зазначається у цілих одиницях.

Приклад 1

Визначення середньооблікової чисельності працівників за місяць 5.

У січні 2007 року на підприємстві було залучено до роботи:

- штатних працівників — 5 дн. по 38 чол., 20 дн. по 37 чол.; 6 дн. по

36 чол.:

- зовнішніх сумісників - 25 дн. по 6 чол.:
- за договором підряду — 10 дн. по 8 чол.

Визначимо:

- середньооблікову кількість штатних працівників:
 $(5 \text{ дн.} \times 38 \text{ чол.} + 20 \text{ дн.} \times 37 \text{ чол.} + 16 \text{ дн.} \times 36 \text{ чол.}) : 31 \text{ день} = 37 \text{ чол.}$
- середню кількість зовнішніх сумісників:
 $(25 \text{ дн.} \times 6 \text{ чол.}) : 31 \text{ день} = 5 \text{ чол.}$
- середню кількість працюючих за цивільно-правовими договорами:
 $(10 \text{ дн.} \times 8 \text{ чол.}) : 31 \text{ день} = 3 \text{ чол.}$
- середню кількість працівників підприємства:
 $37 \text{ чол.} + 5 \text{ чол.} + 3 \text{ чол.} = 45 \text{ чол.}$

Отже, середньооблікова чисельність працівників за січень становила 45 чоловік. Так само підраховується середня кількість за лютий і березень, потім показники складаються і діляться на три, оскільки складалися показники трьох місяців.

Визначення середньооблікової чисельності працівників за I квартал .

- за січень — 45 чол.:
- за лютий — 52 чол.:
- за березень - 60 чол.

Визначимо середню кількість працівників за квартал:
 $(45 \text{ чол.} + 52 \text{ чол.} + 60 \text{ чол.}) : 3 \text{ міс.} = 52 \text{ чол.}$

Уряд.1 Розрахунку це підприємство має відобразити показник «52» за **гр.3 і гр.7.**

Однією з умов можливості застосування підприємством спрощеної системи оподаткування є показник середньооблікової чисельності працівників **за рік**, який не повинен перевищувати 50 чоловік. Перевищення цього показника за окремий місяць або окремий квартал над показником «50 чоловік» не є порушенням **Указу № 727**. Головне — не перевищити такий показник за рік.
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	2
--	---

Найбільше труднощів, мабуть, виникає із заповненням цього рядка. **Виручкою від реалізації продукції** (товарів, робіт, послуг) відповідно до ст. І Указу № 727 вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на поточний рахунок або в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг). Отже, оподаткуванню підлягають не всі суми, що надійшли на рахунок або в касу підприємства, а лише ті, які одночасно відповідають усім критеріям визнання виручки як об'єкта оподаткування (табл. 1).

Таблиця 1.

Критерії визнання виручки як об'єкта оподаткування

№	Критерії	Характеристика критерію	
	А	Б	
1	форма оплати	готівкові кошти	
		безготівкові кошти	
2	Метод визначення виручки	касовий метод (фактичне отримання коштів на рахунок або в касу)	
3	Мета отримання коштів	в оплату операцій продажу	
4	Об'єкт продажу	продукція	товари
			роботи
			послуги

З цього виходить, що «виручкою» з метою оподаткування єдиним податком, зокрема, не є:

- вартість відвантаженої продукції (товарів, робіт, послуг) за бартером, оскільки не виконуватиметься перший критерій визначення «виручки»;
- вартість відвантаженої продукції (товарів, робіт, послуг) за операцією продажу до її оплати — не виконується другий критерій;
- надходження безповоротної або поворотної фінансової допомоги, коштів фондів соціального страхування — не виконується третій критерій;
- безоплатне отримання товарів (робіт, послуг) — не виконуються усі критерії.

Розглянемо приклад.

Підприємство — платник єдиного податку за ставкою 6 відсотків протягом місяця здійснило такі операції:

- 1) отримано аванс за виконання послуг з ремонту 1 на суму 15000 грн;

- 2) виконано роботи з ремонту 1 на суму 15000 грн;
- 3) реалізовано основний засіб на суму 1000 грн;
- 4) нараховано та виплачено працівникам заробітну плату за грудень у розмірі 1400 грн;
- 5) сплачено до бюджету утримання із зарплати прибуткового податку і зборів до Пенсійного та соціальних фондів у сумі 200 грн;
- 6) сплачено єдиний податок за попередній місяць у сумі 2000 грн;
- 7) сплачено ПДВ за попередній місяць — 80 грн;
- 8) виконано ремонт 2 на суму 4000 грн, оплата за який не надійшла;
- 9) отримано попередню оплату за ремонт 3 на суму 7500 грн;
- 10) списано вартість матеріалів, використаних на виконання ремонтів 1 та 2 — 3000 грн;
- 11) оплачено вартість послуг сторонніх організацій — 2500 грн;
- 12) отримано матеріали на суму 550 грн, оплата за які не проведена;
- 13) оплачено вартість матеріалів — 550 грн;
- 14) видано з каси короткотермінову позику працівнику в сумі 1000 грн;
- 15) оприбутковано в касу повернуту працівником позику — 1000 грн.

У таблиці показано, які операції (і на підставі яких документів) слід відображати у Книзі обліку доходів і витрат

№з/п	Зміст операції	Сума, Грн..	Первинний документ	Відображення у книзі
1	Отримано аванс за виконання послуг з ремонту 1	15000	Платіжне доручення від 10.01.2002р. №5	У Книзі відображається у рядку 1
2	Виконано роботи з ремонту 1	15000	Акт виконаних робіт від 30.01.2002р. №2	Операція в Книзі не відображається
3	Реалізовано основний засіб, залишкова вартість якого на момент продажу становила 700 грн	1000	Оплата надійшла за платіжним дорученням від 17.01.2002р. №25	Відображається, різниця між вартістю продажу та залишковою вартістю (300 грн), відповідно до статті 1 Указу, у рядку 2
4	Нараховано та виплачено працівникам заробітну плату за грудень	1400	Платіжна відомість від 02.01.2002 р. №1	У Книзі відображається в рядку 3

5	Сплачено до бюджету утримання із зарплати прибуткового податку і зборів до Пенсійного та соціальних фондів	200	За платіжним дорученням від 02.01.2002р. №4	У Книзі відображається в рядку 4
6	Сплачено єдиний податок за попередній місяць	2000 грн	За платіжним дорученням від 10.01.2002р. №5	Операція в Книзі не відображається
7	Сплачено ПДВ за попередній місяць	80	За платіжним дорученням від 15.01.2002р. №8	Операція в Книзі не відображається
8	Виконано ремонт 2, оплата за який не надійшла	4000	Акт виконаних робіт від 16.01.2002 р.	Операція в Книзі не відображається
9	Отримано попередню оплату за ремонт 3	7500	За платіжним дорученням від 25.01.2002р. №30	У Книзі відображається в рядку 1
10	Списано вартість матеріалів, використаних на ремонти 1 та 2	3000	Акт списання матеріалів від 26.01.2002 р.	Операція в Книзі не відображається
11	Оплачено вартість послуг сторонніх організацій	2500	За платіжним дорученням від 19.01.2002р. №10	У Книзі відображається в рядку 6
12	Отримано матеріали, оплата за які не проведена	550	Накладна від 20.01.2002р. №16	Операція в Книзі не відображається
13	Оплачено вартість матеріалів	550	За платіжним дорученням від 20.01.2002р. №12	У Книзі відображається в рядку 7
14	Видано з каси короткотермінову позику працівнику	1000	Видатковий касовий ордер від 01.01.2002р. №2	Операція в Книзі не відображається
15	Оприбутковано в касу повернуту працівником позику	1000	Прибутковий касовий ордер від 15.01.2002 р. №32	Операція в Книзі не відображається

**Книга обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва —
юридичної особи, яка застосовує спрощену систему
оподаткування, обліку і звітності**

1	Дата та номер банківського або касового документа	Сума виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) грн..	Сума виручки від реалізації основних фондів	Позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації	Загальна сума виручки та позареалізаційних доходів	Загальна сума витрат
1	2	3	4	5	6	7
1	10.01.2002р. N55	15000			15000	
2	17.01.2002р. N525	-	300	-	300	
3	02.01.2002 р.№1					1400
4	02.01.2002р. N54					200
5	25.01.2002р. №30	7500 .			7500	
6	19.01.2002р. N56					2500
7	20.01.2002р. N57					550
	Всього	22500	300	-	22800	4650

В графі „Сума виручки від реалізації продукції” відображається сума доходів, отриманих від виробництва та продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

В графі „Сума виручки від реалізації основних фондів” відображається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих основних фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

В графі „Позареалізаційні доходи” відображаються суми, фактично отримані на розрахунковий (поточний) рахунок та в касу від інших операцій (фінансовий результат від продажу цінних паперів, орендна плата, проценти, а також дивіденд й, якщо вони не були оподатковані у джерела виплати відповідно до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»).

В графі „Загальна сума виручки та позареалізаційних доходів” відображаються всі надходження, отримані на розрахунковий (поточний) рахунок та в касу суб'єктом малого підприємництва від

продажу продукції (товарів, робіт, послуг), майна, включаючи основні фонди, які належать суб'єкту малого підприємництва й реалізовані у звітному (податковому) періоді, позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації.

В графі „Загальна сума витрат” відображається фактична сума витрат, проведених з розрахункового (поточного) рахунка та каси підприємства, у зв'язку з продажем продукції (товарів, робіт, послуг), здійсненням фінансових операцій, а також від іншої діяльності.

Рекомендації щодо складання розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва – юридичною особою

Механізм розрахунку та сплати єдиного податку для юридичних осіб встановлено Указом Президента України від 03.07.98 р. №727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва» (в редакції від 28.06.99р. №746/99).

Форму розрахунку сплати єдиного податку встановлено Наказом Державної податкової адміністрації України від 12.10.99 р. №553 «Про затвердження форми Розрахунку сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 18.10.99р. за №708/4001).

Крім того, є ще Податкове роз'яснення щодо застосування другого речення абзацу другого п. 5.1 ст. 5 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» платниками єдиного податку — юридичними особами, затверджене Наказом ДПАУ від 20.02.2002 р. №81.

Суб'єкти підприємницької діяльності — юридичні особи сплачують єдиний податок щомісяця не пізніше 20 числа наступного місяця на окремий рахунок відділень Державного казначейства У країни.

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва — юридичні особи подають до органу державної податкової служби до 20-го числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом, Розрахунки про сплату єдиного податку, акцизного збору і, в разі обрання ними єдиного податку за ставкою 6 відсотків, Розрахунок про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період з позначкою банку про зарахування коштів.

Рекомендації щодо заповнення Розрахунку сплати єдиного податку «10-відсотником»

Розглянемо приклад

Підприємство працює за спрощеною системою оподаткування з 01.01.2002 р. і сплачує єдиний податок заставкою 10 відсотків. За 6 місяців виручка від реалізації (без урахування акцизного збору) становила 327 тис. грн, середньооблікова чисельність працюючих (в еквіваленті повної зайнятості) — 22 особи, прибуток від продажу основних фондів (різниця між продажною вартістю і балансовою) — 6 тис. грн, отримана поворотна фінансова допомога — 30 тис. грн, кошти, отримані від продажу комісійних товарів (за винятком комісійної винагороди), які підлягають перерахуванню комітенту, — 7 тис. грн.

За другий квартал 2002 р. виручка від реалізації (без урахування акцизного збору) становила 98 тис. грн, в тому числі за квітень — 27 тис. грн, за травень — 34 тис. грн, за червень — 37 тис. грн, прибуток від простроченої кредиторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності в квітні 2002 р., — 2 тис. грн.

У рядку 1 у графах 4,5,6,7 зазначається середньооблікова чисельність працюючих — 22 особи.

У рядку 2 у графі 4 «за звітний квартал» зазначаємо 98 тис. грн, при цьому прибуток від простроченої кредиторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності в квітні (2 тис. грн), сюди не включається; у графі 5 «перший місяць кварталу» — виручку за квітень — 27 тис. грн; у графі 6 «другий місяць кварталу» — виручку за травень — 34 тис. грн; у графі 7 «наростаючим підсумком з початку року» записуємо суму показників графі 4 рядка 2 і суму графі 7 рядка 2 розрахунку сплати єдиного податку за попередній звітний період (куди не включаються суми отриманої поворотної фінансової допомоги — 30 тис. грн, коштів, отриманих від продажу комісійних товарів (за винятком комісійної винагороди), які підлягають перерахуванню комітенту — 7 тис. грн) — 327 тис. грн.

У рядку 3 зазначається виручка від реалізації основних фондів (різниця між сумою, отриманою від реалізації основних фондів та їх залишковою вартістю на момент продажу), оскільки в звітному кварталі продажу основних засобів не відбулося, графі 4, 5, 6 не заповнюються, а в графі 7 «наростаючим підсумком з початку року» проставляється сума 6 тис. грн.

У рядку 4 у графах 4,5,6, 7, проставляються суми рядків 2 та 3: у графі 4 — 98 тис. грн, у графі 5 — 27 тис. грн, у графі 6 — 34 тис. грн, у графі 7 — 333 тис. грн.

У рядку 5 проставляються суми нарахованого єдиного податку за ставкою 10 відсотків: у графі 4 — 9,8 тис. грн, у графі 5 — 2,7 тис. грн, у графі 6—3,4 тис. грн, у графі 7 — 33,3 тис. грн.

У рядку 6 проставляються суми сплаченого податку (за даними платника) за ставкою 10 відсотків: у графі 4 — 9,8 тис. грн, у графі 5 — 2,7 тис. грн, у графі 6 — 3,4 тис. грн, у графі 7 — 33,3 тис. грн.

У рядку 7 проставляються суми єдиного податку, що підлягають сплаті за ставкою 10 відсотків (рядок 7 - рядок 6): у всіх графах прочерки (в нашому випадку).

Розрахунок

**сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва —
юридичною особою, що сплачує податок за ставкою 10 відсотків**

за _____ року

Державна податкова адміністрація (інспекція)

Назва суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(адреса, телефон платника)

(тис. грн)

№ з/п	Показники	Код рядка	За звітний квартал	В тому числі		Наростаючим підсумком
				Перший місяць кварталу	Другий місяць кварталу	
1	2	3	4	5	6	7
1	Середньооблікова чисельність працюючих (осіб)	1	22	22	22	22
2	Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	2	98	27	34	327
3	Виручка від реалізації основних фондів	3	—	—	—	6
4	Всього виручка від реалізації (рядок 02 + рядок 03)	4	98	27	34	333
5	Нараховано єдиного податку за ставкою 10% (рядок 04х10:100)	5	9,8	2,7	3,4	33,3
6	Фактично сплачено єдиного податку за ставкою 10% (за даними платника)	6	9,8	2,7	3,4	33,3
7	Сума самостійно виявлених помилок за результатами минулих податкових періодів	7	х	х	х	х

8	Податкові зобов'язання до сплати за ставкою 10% (рядок 5 + рядок 6+(-)рядок 7)	8	—	—	—	—
9	Сума штрафу, самостійно нарахована платником у зв'язку з виправленням помилок	9	—	—	—	—

* Виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

** Уразі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Дата подання розрахунку _____ року

Рекомендації щодо заповнення Розрахунку сплати єдиного податку юридичною особою „б-відсотником”

Розглянемо приклад

Підприємство працює за спрощеною системою оподаткування з 01.01.2002 р. і сплачує єдиний податок за ставкою 6 відсотків. За 6 місяців виручка від реалізації (без урахування акцизного збору) становила 327 тис. грн, середньооблікова чисельність працюючих (в еквіваленті повної зайнятості)— 22 особи, прибуток від продажу основних фондів (різниця між продажною вартістю і балансовою) становив 6 тис. грн, отримана поворотна фінансова допомога — 30 тис. грн, кошти, отримані від продажу комісійних товарів (за винятком комісійної винагороди), які підлягають перерахуванню комітенту,— 7 тис. грн.

За другий квартал 2002 р. виручка від реалізації (без урахування акцизного збору) становила 98 тис. грн, в тому числі за квітень — 27 тис. грн, за травень — 34 тис. грн, за червень — 37 тис. грн, прибуток від простроченої кредиторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності в квітні 2002 р., — 2 тис. грн.

У рядку 1 у графах 4, 5, 6, 7 зазначається середньооблікова чисельність працюючих — 22 особи. У рядку 2 у графі 4 «за звітний квартал» зазначаємо 98 тис. грн, при цьому прибуток від простроченої кредиторської заборгованості, за якою минув термін позовної давності в квітні (2 тис. грн), сюди не включається; у графі 5 «перший місяць кварталу» — виручку за квітень — 27 тис. грн; у графів «другий місяць кварталу» — виручку за травень — 34 тис. грн; у графі 7 «наростаючим підсумком з початку року» — записуємо суму показників графі 4 рядка 2 і суму графі 7 рядка 2 розрахунку сплати єдиного податку за попередній звітний період (куди не включаються

суми отриманої поворотної фінансової допомоги — 30 тис. грн, коштів, отриманих від продажу комісійних товарів (за винятком комісійної винагороди), які підлягають перерахуванню комітенту, — 7 тис. грн) — 327 тис. грн.

У рядку 3 зазначається виручка від реалізації основних фондів (різниця між сумою, отриманою від реалізації основних фондів та їх залишковою вартістю на момент продажу), оскільки в звітному кварталі продажу основних засобів не відбулося, графи 4, 5, 6 не заповнюються, а в графі 7 «наростаючим підсумком з початку року» проставляється сума 6 тис. грн.

У рядку 4 у графах 4,5,6,7, проставляються суми рядків 02 та 03: у графі 4— 98 тис. грн, у графі 5 — 27 тис. грн, у графі 6 — 34 тис. грн, у графі 7 — 333 тис. грн.

У рядку 5 проставляються суми нарахованого єдиного податку за ставкою 6 відсотків: у графі 4 — 5,9 тис. грн, у графі 5—1,6 тис. грн, у графі 6 — 2 тис. грн, у графі 7 — 20тис.грн.

У рядку 6 проставляються суми сплаченого податку (заданими платника) за ставкою 6 відсотків: у графі 4— 5,9 тис. грн, у графі 5— 1,6 тис.грн, у графі 6 — 2 тис. грн, у графі 7 —20 тис.грн.

У рядку 7 проставляються суми єдиного податку, що підлягають сплаті за ставкою 6 відсотків (рядок 7 - рядок 6): у всіх графах прочерки (в нашому випадку).

Розрахунок

сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, що сплачує податок за ставкою 6 відсотків

за _____ року

Державна податкова адміністрація (інспекція)

Назва суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--

(адреса, телефон платника)

(тис. грн)

1	Показники	Код рядка	За звітний квартал	В тому числі		Наростаючим підсумком з початку звітнього року
				Перший місяць кварталу	Другий місяць кварталу	

1	2	3	4	5	6	7
1	Середньооблікова чисельність працюючих (осіб)	1	22	22	22	22
2	Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору*	2	98	27	34	327
3	Виручка від реалізації основних фондів**	3	—	—	—	6
4	Всього виручка від реалізації (рядок 2 + рядок 3)	4	98	27	34	333
5	Нараховано єдиного податку за ставкою 6% (рядок 04х6:100)	5	5,9	1,6	2	20
6	Внески, нараховані на суму дивідендів	6	x	x	x	x
7	Сума самостійно виявлених помилок за результатами минулих податкових періодів	7	x	x	x	x
8	Підлягає до сплати за ставкою 6% (за даними платника) (рядок 5 + рядок 6+ (-)рядок 7	8	5,9	1,6	2	20
9	Сума штрафу, самостійно нарахована платником у зв'язку з виправленням помилок	9	—	—	—	—

* Виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

** Уразі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Дата подання розрахунку _____ року

Керівник суб'єкта малого підприємництва _____
(підпис) (прізвище, ініціали) М. П.

РОЗДІЛ 3 Завдання для виконання домашніх контрольних робіт студентами заочного відділення

Останні дві цифри номера залікової книжки	Варіант	№ задачі
01,31,61,91	1	1,35
02,32,62,92	2	2, 34
03,33,63,93	3	3, 33
04,34,64,94	4	4, 24
05,35,65,95	5	5, 35
06,36,66,96	6	6, 31
07,37,67,97	7	7, 27

08,38,68,98	8	8, 28
09,39,69,99	9	9, 31
10,40,70,00	10	10, 18
11,41,71	11	3, 20
12,42,72	12	11, 27
13,43,73	13	17, 13
14,44,74	14	32, 14
15,45,75	15	31, 11
16,46,76	16	27, 16
17,47,77	17	26, 17
18,48,78	18	25, 31
19,49,79	19	18, 33
20,50,80	20	19, 34
21,51,81	21	20, 35
22,52,82	22	30, 21
23,53,83	23	29, 22
24,54,84	24	28, 23
22,55,85	25	26, 2
26,56,86	26	6, 26
27,57,87	27	7, 27
28,58,88	28	8, 28
29,59,89	29	4, 29
30,60,90	30	5, 32

Наприклад, 12-й варіант (останні дві цифри залікової книжки 12, або 42, або 72) означає, що студент повинен виписати для себе 12 та 27 задачі і дати відповідь на питання, яке відповідає номеру варіанта (тобто 12).

Задачі для виконання

Завдання № 1. Зробити перерахунок валових доходів виконавця довгострокового договору - товариства з обмеженою відповідальністю «Будівельник», якщо наказом керівника підприємства був обраний особливий порядок оподаткування. Термін виконання договору - 12 місяців. Планова вартість робіт за договором - 60 000 грн; планова сума витрат 36 000 грн. Сума отриманих виконавцем авансів: I квартал - 33 000 грн, II квартал - 0 грн, III квартал - 200 грн, IV

квартал - 7000 грн. Сума фактичних понесених витрат: у I кварталі 20 000 грн, у II кварталі - 3000 грн, у IV кварталі- 10 000 грн.

Завдання № 2. Заповніть повідомлення юридичної особи про перехід на сплату консолідованого податку на прибуток, на підставі вихідних даних оформіть розрахунок авансових платежів податку на прибуток за перший місяць кварталу.

Таблиця 1

Платники податків	ВД	ВВ	А	ВД	ВВ	А	ВД	ВВ	А
Головне підприємство	200	150	76	260	190	60	235	190	60
Філія № 1	100	50	34	130	70	50	115	60	50
Філія № 2	60	20	10	70	20	30	50	20	20
Філія № 3	90	60	20	87	12	10	85	56	25
Разом:									

ВД - валові доходи, ВВ - валові витрати, А – амортизація.

Завдання № 3. По запропонованих операціях заповнити декларацію про прибуток підприємства, відповідні додатки. Був отриманий виторг від реалізації в розмірі 58 000 грн. Отримане мито, повернуте платникові за рішенням суду, раніше сплачене в розмірі 600 грн. Були використані матеріальні цінності, передані платнику під відповідальне збереження в сумі 45 800 грн. Здійснено експортне відвантаження на суму 2000 доларів США. Отримано безповоротну фінансову допомогу в сумі 6000 грн. Фонд заробітної плати на підприємстві становив 45 000 грн. Для виробничих потреб були використані матеріали в сумі 12000 грн. Був здійснений ремонт основних засобів у сумі 4520 грн, балансова вартість основних засобів становила 1 457 000 грн. Мали місце представницькі витрати в сумі 12 578 грн. Оподатковуваний прибуток за звітний період становив 145 700 грн. Були придбані передплатні видання: журнал «Натали», на суму 1450 грн, журнал «Бізнес» на суму 1457 грн. Були понесені витрати на підготовку і перепідготовку кадрів на суму 4500 грн.

Завдання № 4. Скласти блок-схему порядку врегулювання безнадійної сумнівної заборгованості. Зроблено відрахування на суму 4587 грн на утримання дитячого садка, що перебуває на балансі підприємства. Зроблено відрахування неприбутковій організації в сумі 458 000 грн.

Завдання № 5. Підприємство відвантажило товар покупцю першому на 25 000 грн, покупцю другому - на 30000 грн. Надійшов на розрахунковий рахунок аванс від покупця третього в сумі 10 000 грн. Нараховані банком відсотки за збереження коштів становлять 500 грн, отримано за надане в оренду іншому підприємству майно - 250 грн. Валові витрати становлять 30 000 грн, амортизація - 5000 грн. Визначте суму валового доходу підприємства та розрахуйте суму податку на прибуток.

Завдання № 6. Протягом 1 кварталу 2006 р. благодійна організація одержала дохід у вигляді майна на загальну суму 10 000 грн, у т. ч. у вигляді безповоротної фінансової допомоги і добровільних пожертвувань 4500 грн, від основної діяльності (проведення курсів з вивчення того чи іншого предмета) -4000 грн, і пасивних - 15 000 грн. Сукупний оподатковуваний прибуток за 2005 рік становив 14000 грн. Визначте: а) суму перевищення, що підлягає оподаткуванню; б) суму податку на прибуток.

Завдання № 7. Розрахувати податок на прибуток підприємства відповідно до чинного законодавства виходячи з таких даних:

Таблиця 2

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Сума, тис. грн</i>
1	Дохід у сумі	30000
2	Дохід від акцій, що належать підприємству	500
3	Матеріальні витрати на виробництво продукції	17000
4	Штрафи, пеня, неустойка отримані	1000
5	Витрати на реконструкцію основних засобів	6900
6	Балансова вартість основних засобів	24000
7	Сума амортизаційних відрахувань	1200
8	Вартість збитків із продажу товарів за ціною нижчою від ринкової	3612

Завдання № 8. За звітний період суб'єкт господарювання має нижченаведені показники. Визначити валові витрати, оподатковуваний прибуток і суму податку на прибуток.

Таблиця 3

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Сума, грн</i>
1	Сума валового доходу	25300

2	Витрати на виробництво і реалізацію продукції (без амортизаційних відрахувань)	17720
3	Балансова вартість куплених матеріалів, сировини на складі й незавершеного виробництва	850
4	Амортизаційні відрахування	2950

Завдання № 9. У IV кварталі 2003 р. підприємство зазнало збитків у сумі 30 000 грн. У I кварталі 2003 р. отримано прибутків 18 000 грн, у т. ч. у січні - 3000 грн, у лютому - 7000 грн, у березні - 8000 грн. Податкова адміністрація пояснила, що авансові внески податку на прибуток треба буде вносити так: у січні - 900 грн, у лютому - 2100 грн, у березні - 2400 грн. Підприємство не внесло авансові внески в бюджет. Податкова адміністрація попередила про накладення фінансових санкцій. Дайте правову оцінку ситуації, що склалася.

Завдання № 10. За звітний період суб'єкт підприємницької діяльності має такі показники:

Таблиця 4

№ з/п	Показники	Сума, грн
1	Валовий дохід	105800
2	Витрати на виробництво і реалізацію продукції	7200
3	Безповоротна фінансова допомога благодійному фонду	1300
4	Перерахунок додаткового внеску в пенсійний фонд працівників	3800

Визначити: а) валові витрати; б) прибуток, що підлягає оподаткуванню; в) суму податку на прибуток.

Завдання № 11. Відбийте в декларації про прибуток підприємства реалізацію на міжбанківському валютному ринку 1000 дол. США за курсом 5,42 грн за 1 долар США, якщо балансова вартість валюти становила 2700 грн. Податок на прибуток сплачено у розмірі 600 грн 18.03.2005 р. Перевірку податкова адміністрація провела 29.03.2005 р. Донрахуйте суму податку і визначте розмір штрафних санкцій.

Завдання № 12. На підставі таких вихідних даних обчисліть суми внесків у соціальні фонди:

Таблиця 5

Прізвище, ім 'я. по батькові	Нараховано з/пл, грн	Сума внесків за рахунок заробітку працюючого, грн		
		ПФ	ФСС	усього
Рубченко І. С.	600			
Онипенко Л.	700			
Петров К. П.	1200			
ВСЬОГО	2500			

Завдання № 13 Розрахуйте суму імпортного ПДВ й акцизного збору, якщо відомо, що був здійснений імпорт аргентинської кави в кількості 80 тонн. Митна вартість товару становила 2 497 500 грн. Ставки мита і збору відповідно 10 %, 20 %. Ставка акцизного збору 0,2 ЄВРО за 1 кг.

Завдання № 14 Визначте ПДВ за такими даними:

- собівартість продукції 18 000 грн;
- прибуток - 3000 грн;
- мито - 500 грн;
- акцизний збір - 150 грн;
- інші податки - 200 грн.

Завдання № 15. Визначте суму ПДВ за такими даними

- собівартість - 684 500 грн;
- прибуток - 100 800 грн;
- мито (з урахуванням митного збору) - 48 100 грн
- акцизний збір - 3200 грн;
- інші податки - 1800 грн.

Завдання № 16. Підприємство А реалізувало підприємству Б (кінцевий споживач) автомобільний бензин. Вартість реалізованого бензину без ПДВ і без акцизного збору становили 2000 грн. Необхідно визначити розміри ПДВ і акцизного збору від продажу бензину (при ставці акцизного збору - 35%) і суму, яку підприємство Б має заплатити підприємству А за поставлений бензин.

Завдання № 17. Визначити податок на додану вартість за такими даними:

Таблиця 6		
№ з/п	Показники	Сума, грн
1	Собівартість продукції	24500

2	Прибуток	5000
3	Мито	500
4	Акцизний збір	150
5	Інші податки	100

Завдання № 18. Підприємець займається комерційною діяльністю. В другому кварталі він закупив товарів на суму 450 000 грн. На кінець кварталу залишилося нереалізованих товарів на суму 76 000 грн за ціною закупівлі. Виторг від реалізації громадянин підприємець одержав у розмірі 430 000 грн. Визначте суму податку на додану вартість, що підлягає сплаті в бюджет.

Завдання № 19. Суб'єкт підприємницької діяльності реалізував 2500 т продукції. Собівартість 1 кг продукції - 0,8 грн. Відпускна ціна 1 кг продукції - 1,2 грн. Визначити суму податку на додану вартість.

Завдання № 20. При перевірці податкової декларації виявлено недоплату податку на додану вартість у сумі 1280 грн і виписано розпорядження на її сплату. Фактично ПДВ був сплачений 20 вересня. Ставка НБУ становила 35 % річних. Розрахуйте розмір фінансових санкцій по доплаті податку.

Завдання № 21. Нафтобаза реалізує різні нафтопродукти автотранспортному підприємству. Ціна 1 т бензину марки А-76 - 1350 грн. Кількість бензину марки А-76, яку потрібно реалізувати, становить 4 130 т. Податковий кредит дорівнює 62 500 грн. Визначити: а) суму виторгу від реалізації бензину марки А-76; б) суму ПДВ, що має бути внесена в бюджет.

Завдання № 22. Підприємство закупило сировини на суму 75 400 грн з урахуванням ПДВ. 80 % закупленої сировини використано на виробництво різних товарів. Собівартість вироблених товарів становила 226 200 грн. Накладні витрати становили 26 %. Прибуток - 25 %. 75 % виготовленої продукції реалізовано в II кварталі поточного року. Визначте суму ПДВ, що підлягає сплаті в бюджет, і терміни його сплати, а також терміни подання декларації в податкову адміністрацію.

Завдання № 23. Сімферопольське ТОВ «Омега» видало податковий вексель у березні з терміном погашення в червні. Кількість спирту етилового, яка міститься в готовій продукції (у перерахуванні на 100%-й спирт) і на яку оформлено податковий вексель, становить 9400

літрів. Ставка акцизного збору - 3 євро. Курс євро на 01.01.2003 р. становив 4,25 грн, а за станом на 01.04.2005 р. - 5,50 грн. Витрачено спирту на виробництво готової продукції в першому кварталі 6000 літрів.

Визначте:

- а) суму акцизного збору, що вказується у векселі;
- б) суму акцизного збору, що підлягає сплаті в наступному кварталі;
- в) усього підлягає сплаті в рахунок погашення;
- г) кількість спирту, що буде використовуватися в наступному кварталі.

Завдання № 24. Визначте суму акцизного збору на товари, що не підлягають обкладанню митом, за такими даними:

- митна вартість - 52 300 грн;
- ставка акцизного збору - 35 %;
- митні збори - 2500 грн.

Завдання № 25. Розрахуйте ціну реалізації і визначте суму акцизного збору за такими даними;

- собівартість виробництва - 245 150 грн;
- прибуток - 55 250 грн;
- ПДВ - 60 800 грн;
- ставка акцизного збору - 50 %.

Завдання № 26. Громадянка Іванова С. Л. здала в ремонт ювелірний виріб вартістю 280 грн. Визначте розмір акцизного збору.

Завдання № 27. Розрахуйте розмір акцизного збору, що сплачується тютюновою фабрикою при виробництві цигарок, якщо відомо, що повна собівартість становить 152 001 грн, рівень рентабельності - 28 %, а ставка акцизного збору - 15 %.

Завдання № 28. Суб'єкт господарювання 14 вересня виробив алкогольну продукцію і реалізував на суму 12 600 грн. Ставка акцизного збору - 30 %. Нарахований акцизний збір перераховано в бюджет 20 вересня. Визначити: а) суму акцизного збору; б) суму нарахованої пені за несвоєчасне перерахування акцизного збору.

Завдання № 29. Розрахуйте суму акцизного збору з товару, купленого за митною територією України за іноземну валюту, за такими даними:

Таблиця 7

<i>№ з/п</i>	<i>Показники</i>	<i>Митна вартість, курс гривні і ставки акцизного збору</i>
1	Митна вартість товару (за даними митної декларації), \$ США	80
2	Курс долара до гривні	5,50
3	Митна вартість товару, грн	?
4	Митні і комісійні збори, грн	10
5	Ставка ввізного мита, %	20
6	Сума ввізного мита, грн	?
7	Ставка акцизного збору, %	10
8	Митна вартість товару, включаючи податки і збори, грн	?
9	Сума акцизного збору, грн	?

Завдання № 30. Сільськогосподарське підприємство має 300 га ріллі і 500 га саду. Грошова оцінка землі становить для 1 га ріллі - 2635 грн, для 1 га саду - 18 000 грн. Господарство розташоване в гірській зоні. Визначити: а) фіксований податок по ріллі; б) фіксований податок по саду; в) загальну суму фіксованого сільськогосподарського податку.

Завдання № 31. Обчислити суму фіксованого сільськогосподарського податку, якщо підприємство одержує дохід від продукції власного виробництва (рослинництва) і має земельні ділянки: рілля - 10 га, сад - 3 га. Грошова оцінка землі становить для 1 га ріллі - 3000 грн, для 1 га саду - 12 001 грн. Господарство розташоване в передгірній зоні.

Завдання № 32. Іванов, що є резидентом України, одержує авторську винагороду зі Сполучених Штатів Америки у сумі 2000 доларів США, де з цієї суми був вирахований податок з доходів у сумі 40 доларів. За цей же період він одержує зарплату з держуніверситету за місцем основної роботи в сумі 220 грн. За сумісництвом за

прочитані лекції в комерційному вузі Іванов одержує 100 грн. У нього на утриманні троє дітей віком 3 роки, 12 років, 15 років. Визначити суму податку з доходів.

Завдання № 33. Громадянин Орлов працює на спільному підприємстві, за січень йому нараховано заробітну плату в сумі 1270 грн і видано натуроплату - два холодильники «Норд» ціною 1200 грн за одиницю. За сумісництвом Орлов на іншому підприємстві за січень 2005 року одержав 1400 грн і одну пральну машину «Чайку» ціною 1250 грн. Після закінчення двох місяців Орлов реалізує кооперативному підприємству холодильник «Норд» за 1500 грн і пральну машину за 1300 грн. Обчисліть податок на доходи Орлова.

Завдання № 34. Інвалід 2 групи Іванов щомісяця одержує пенсію в розмірі 480 грн. Іванов працює на підприємстві. За січень йому заробітну плату в розмірі 1320 грн. Визначити суму податку з доходів.

Завдання №35. Учасник бойових дій в Афганістані Сидоров має на утриманні двох дітей 5 років і 16 років. Сидорову за місцем основної роботи нараховано заробітну плату в розмірі 1200 грн. Визначити суму податку з доходів.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ З ДИСЦИПЛІНИ „ПОДАТКОВА СИСТЕМА”

1. Проблема становлення податкових систем в історичній ретроспективі.
2. Закономірності становлення податкових систем в країнах з розвинутою ринковою економікою.
3. Особливості становлення податкових систем постсоціалістичних країн.
4. Інституціональні та макроекономічні умови становлення податкової системи України.
5. Принципи проведення податкових реформ на Україні.
6. Напрямки вдосконалення податкової системи України.
7. Оподаткування товарообмінних операцій.
8. Оподаткування страхової діяльності.
9. Оподаткування операцій із розрахунками в іноземній валюті.
10. Оподаткування операцій з пов'язаними особами.
11. Оподаткування операцій з цінними паперами та деривативами.

12. Оподаткування спільної діяльності на території України без створення юридичної особи.
13. Оподаткування дивідендів.
14. Оподаткування операцій з борговими вимогами та зобов'язаннями.
15. Оподаткування доходів від виконання довгострокових зобов'язань.
16. Оподаткування неприбуткових установ і організацій.
17. Оподаткування підприємств та організацій громадських організацій інвалідів.
18. Оподаткування нерезидентів.
19. Оподаткування виробників сільськогосподарської продукції.
20. Усунення подвійного оподаткування.
21. Оподаткування в офшорних зонах.
22. Оподаткування в вільних економічних зонах.
23. Оподаткування операцій з давальницькою сировиною.
24. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності.
25. Система соціальних пільг при оподаткуванні доходів фізосіб.
26. Прибутковий податок з грошових коштів, отриманих під звіт.
27. Неоподатковуваний мінімум та соціальна пільга : сфери застосування.
28. Оподаткування за договором підряду.
29. Податок з доходів фізосіб і оплата навчання.
30. Податок з доходів і компенсація за рішенням суду.
31. Оподаткування профспілкових і соцстрахових путівок.
32. Застосування соціальної пільги до доходів працюючого пенсіонера.
33. Податок з доходів фізичних осіб та медичне обслуговування.
34. Заповнюємо Податковий розрахунок форми № 1ДФ.
35. Оподаткування доходів фізичних осіб у разі роботи на умовах неповного робочого тижня.

Додаток 1

Ставки податку на землю

Якщо грошову оцінку земельних ділянок не встановлено, середні ставки земельного податку встановлюються у таких розмірах:

Групи населених пунктів з чисельністю населення (тис.чол.)	Середня ставка податку (коп. за 1 кв. метр)	Коефіцієнт, що застосовується у містах Києві, Сімферополі, Севастополі та містах обласного підпорядкування
до 0,2	1,5	
від 0,2 до 1	2,1	
від 1 до 3	2,7	
від 3 до 10	3,0	
від 10 до 20	4,8	
від 20 до 50	7,5	1,2
від 50 до 100	9,0	1,4
від 100 до 250	10,5	1,6
від 250 до 500	12,0	2,0
від 500 до 1000	15,0	2,5
від 1000 і більше	21,0	3,0

(установлено, що в 2005 році по населених пунктах, грошову оцінку земель яких не проведено, застосовувались ставки земельного податку, встановлені частиною другою статті 7, збільшені в 3,03 раза, згідно із Законами України від 23.12.2004р. № 2285-IV, від 25.03.2005р. № 2505-IV)*

У населених пунктах, віднесених Кабінетом Міністрів України до курортних, до ставок земельного податку, встановлених частиною другою цієї статті, застосовуються коефіцієнти:

на Південному узбережжі Автономної Республіки Крим — 3,0;

на Південно-східному узбережжі Автономної Республіки Крим — 2,5;

* У 2006 році застосовуються ставки, збільшені в 3,10 раза, згідно із Законом України від 20.12.2005 р. № 3235-IV.

Додаток 2

Випадки, в яких застосовується мінімальна заробітна плата

Випадки застосування	Яким документом передбачено
----------------------	-----------------------------

При визначенні мінімального розміру статутного капіталу АТ, ТОВ і ТДВ	Ст. 24 і 52 Закону України «Про господарські товариства» від 19.09.91 р. № 1576-XII
При визначенні розміру податкової соціальної пільги	П. 6.1 Закону № 889
При розрахунку суми податку з доходів фізичних осіб при відчуженні об'єкта нерухомості, придбаного у власність після 01.01.2004р.	П.п. 11.2.1 Закону № 889
При визначенні розміру відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом чи іншим ушкодженням здоров'я особі, яка в момент заподіяння шкоди не працювала	Ст. 1195 ЦКУ
При визначенні розміру оплати вільних від роботи днів, що надаються працівникам, які навчаються на останніх курсах у вузах та аспірантурі	Ст. 218 Кодексу законів про працю України
При встановленні підстав для порушення справи про банкрутство	Ст. 6 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14.05.92 р. № 2343-XII

Наведемо розміри мінімальної заробітної плати, установлені в 1996 — 2005 рр.

Додаток 3

Розмір мінімальної заробітної плати

Розмір	Термін дії	Документ, яким затверджено цей розмір
1	2	3
290 грн.	01.04.2005 -30.06.2005	Закон України від 23.12.2004 р. № 2285-ІУ
310 грн.	01.07.2005 -31.08.2005	—«—
332 грн.	01.09.2005 -31.12.2005	—«—
350	01.01.2006-30.06.2006	Закон України від 20.12.2005 р. № 3235-ІУ
375	01.07.2006-30.11.2006	—«—

400	01.12.2006-31.12.2006	—«—
400	01.01.2007 – 31.03.2007	<i>Закон України від 19.12.2006 р. № 489 – У</i>
420	01.04.2007 – 30.06.2007	—«—
440	01.07.2007-30.09.2007	—«—
460	01.10.2007-31.12.2007	—«—

Додаток 4

Розміри допомог за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням і похованням

Вид допомоги	Розмір допомоги за звітний період, грн					
	01.01.2005-31.01.2005	01.04.2005-31.12.2005	01.01.2006-31.12.2006	01.01.2007-31.03.2007	01.04.2007-30.09.2007	01.04.2007-31.12.2007
При народженні дитини	1550	8497,6	8500	8500	8500	8500
По догляду за дитиною до	102	104,19	114	120,75	129,03	130,64
На поховання	1000	1000	1200	1200	1200	1200

Додаток 5

Перелік видів доходів та податкових соціальних пільг щодо податку з доходів фізичних осіб

Код ознаки	Назва ознаки	Скорочена назва ознаки	Дата початку дії ознаки	Дата закінчення дії ознаки
1	2	3	4	5
01	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати і винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку (п.п. 4.2.1 п. 4.2 ст. 4 Закону*)	Заробітна плата, нарахована (виплачена)	01.01.2004	31.12.2004
01	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати і винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку згідно з умовами трудового або цивільно-правового договору (далі — заробітна плата), крім доходів, зазначених в абзаці другому п. 22.8 ст. 22 Закону (п.п. 4.2.1 п. 4.2 ст. 4 Закону, крім абз. 2 п. 22.8 ст. 22 Закону)	Заробітна плата, нарахована (виплачена), крім заробітної плати, з якою провадилися перерахування на пенсійний вклад	01.01.2005	
02	Доходи від продажу об'єктів прав інтелектуальної (промислової) власності; доходи у вигляді сум авторської винагороди, іншої плати за надання права на користування чи розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури чи іншими нематеріальними активами) (далі — роялті), у тому числі одержувані спадкоємцями власника такого нематеріального активу (п.п. 4.2.2 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Роялті, у тому числі одержувані спадкоємцями	01.01.2004	
03	Сума страхових внесків (страхових премій) за договором добровільного страхування, сплачена особою-резидентом (податковим агентом) за платника податку або на його користь (п.п.	Страхові внески (страхові премії) за платника податку	01.01.2004	31.12.2004

03	Сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення згідно із законом, страхових внесків (премій), пенсійних вкладів, сплачена будь-якою особою-резидентом, відмінною від платника податку, за	Пенсійні внески, страхові внески (премії) за платника податку	01.01.2005	
04	Сума страхових внесків (страхових премій) за договором довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного страхування, сплачена працівником-резидентом за платника податку або на його користь, що перевищує 15 % нарахованої заробітної плати протягом місяця (п.п. «в» п.п. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Страхові внески (страхові премії) понад 15 % нарахованої заробітної плати	01.01.2004	31.12.2004
04	Сума пенсійних внесків у межах недержавного пенсійного забезпечення згідно із законом, страхових внесків (премій), пенсійних вкладів, сплачена працівником-резидентом за свій рахунок за договорами довгострокового страхування життя або недержавного пенсійного забезпечення платника податку (п.п. «в» п.п. 4.2.4 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Пенсійні внески, страхові внески (премії)	01.01.2005	
05	Сума страхових виплат, страхових відшкодувань або викупних сум, отриманих платником податку за договорами довгострокового страхування життя і недержавного пенсійного страхування, у випадках та розмірах, визначених п. 9.8 статті 9 Закону (п.п. 4.2.5 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Страхові виплати згідно з п. 9.8 ст. 9 Закону	01.01.2004	31.12.2004

06	Доходи від операцій з продажу нерухомого майна відповідно до положень статті 11 Закону (п.п. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Продаж нерухомого майна відповідно до ст. 11 Закону	01.01.2005	
07	Частина доходів від операцій з майном, розмір якого визначається відповідно до положень статті 12 Закону (п.п. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Операції з майном згідно зі ст. 12 Закону	01.01.2004	31.12.2004
07	Доходи від операцій з рухомим майном відповідно до положень статті 12 Закону (п.п. 4.2.6 п. 4.2 ст. 4, крім п.п. «ж» п. 1.3 ст. 1 і п. 9.6 ст. 9 Закону)	Операції з рухомим майном згідно зі ст. 12 Закону, крім п.п. «ж» п. 1.3 ст. 1 і п. 9.6 ст. 9 Закону	01.01.2005	
08	Дохід від надання майна в оренду чи суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, установленому пунктом 9.1 статті 9 цього Закону (п.п. 4.2.7 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Надання майна в оренду відповідно до п. 9.1 ст. 9 Закону	01.01.2004	
09	Дохід, отриманий платником податку від його працедавця (податкового агента) як додаткове благо (п.п. 4.2.9 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Додаткове благо від працедавця	01.01.2004	31.12.2004
09	Дохід, отриманий платником податку від його працедавця (податкового агента) як додаткове благо (п.п. 4.2.9 п. 4.2, з урахуванням п.п. «в» п.п. 4.3.5, п.п. 4.3.14, п.п. «б» п.п. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону, крім п.п. 4.3.30 п. 4.3 ст. 4, п.п. «а» п.п. 9.7.4 п. 9.7 ст. 9 Закону)	Додаткове благо від працедавця	01.01.2005	

10	Дохід у вигляді неустойки, штрафів або пені, фактично отриманих платником податку як відшкодування матеріальної чи немайнової (моральної) шкоди (п.п. 4.2.10 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Неустойки, штрафи або пеня	01.01.2004	
11	Дохід у вигляді процентів (дисконтних доходів) (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4 Закону, п.п. 9.2.3 п. 9.2 ст. 9 Закону)	Проценти (дисконтні доходи)	01.01.2004	
12	Дохід у вигляді дивідендів і роялті (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п. 9.3 ст. 9 Закону)	Дивіденди і роялті	01.01.2004	31.12.2004
12	Дохід у вигляді дивідендів і роялті (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п. 9.3 ст. 9 Закону, крім п.п. 4.3.17 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Дивіденди і роялті, крім тих, які не змінюють участь	01.01.2005	
13	Дохід у вигляді виграшів, призів (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п.п. 9.5.1 п. 9.5 ст. 9 Закону)	Виграші, призи	01.01.2004	31.12.2004
13	Дохід у вигляді виграшів, призів, крім сум доходів, отриманих платником податку від розміщення ним коштів у цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України, виграші в державну лотерею (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4, п.п. 9.5.1 п. 9.5 ст. 9 Закону)	Виграші, призи, крім виграшів у держлотерею	01.01.2005	
14	Інші доходи (п.п. 4.2.12 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Інші доходи	01.01.2004	31.12.2004
14	Інші доходи п.п. 4.3.35 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Інші доходи	01.01.2005	
15	Дохід від операцій з інвестиційними активами (п.п. 4.2.13 ст. 4, п. 9.6 ст. 9 Закону)	Дохід від операцій з інвестиційними активами	01.01.2005	

16	Сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт і не повернутих у встановлені Законом строки (п.п. 4.2.15 п. 4.2ст. 4 Закону)	Надміру витрачені кошти на відрядження або під звіт	01.01.2004	31.12.2004
16	Сума коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт, з урахуванням норм пункту 9.10 статті 9 цього Закону (п.п. 4.2.15, п.п. 4.3.2 п. 4.3 ст. 4, п. 9.10 ст. 9 Закону)	Кошти на відрядження або під звіт	01.01.2005	
17	Сума нецільової благодійної допомоги від юридичної або фізичної особи (податкового агента), що перевищує розмір мінімального прожиткового рівня, встановленого на 1 січня такого року, за умови отримання податкової соціальної пільги (п.п. 9.7.3 п. 9.7 ст. 9 Закону)	Нецільова благодійна допомога	01.01.2004	
18	Доходи з джерелом походження з України, виплачені нерезиденту іншим нерезидентом (п.п. 9.11.2 п. 9.11 ст. 9 Закону)	Доходи з України нерезидента від нерезидента	01.01.2004	
19	Кошти, внесені третіми особами (податковими агентами) на пенсійні рахунки фізичних осіб в уповноважених ХК «Київміськбуд» банках (п. 22.8 ст. 22 Закону)	Внески на пенсійні рахунки до банків ХК «Київміськбуд»	01.01.2004	31.12.2004
20	Кошти, виплачені фізичним особам згідно з договорами пенсійних вкладів, укладеними відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про проведення експерименту в житловому будівництві на базі холдингової компанії «Київміськбуд» (п. 22.8 ст. 22 Закону)	Виплати з пенсійних вкладів, за експериментом ХК «Київміськбуд»	01.01.2004	31.12.2008

21	Доходи, виплачені фізичній особі з фонду фінансування будівництва (п.п. 4.2.17 п. 4.2 ст. 4 Закону)	Виплати з фонду будівництва	01.01.2005	
22	Сума державної матеріальної та соціальної допомоги у вигляді адресних виплат коштів та надання соціальних послуг згідно із законом, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій (включаючи допомогу по вагітності та пологам), винагород і страхових виплат, одержуваних платником податку відповідно з бюджетів і фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування згідно із законом (п.п. 4.3.1 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Соціальні виплати з відповідних бюджетів	01.01.2005	
23	Сума доходів, отриманих платником податку від розміщення ним коштів у цінні папери, емітовані Міністерством фінансів України, виграші в державну лотерею (п.п. 4.3.3 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Доходи від цінних паперів Мінфіну, виграші в державну лотерею	01.01.2005	
24	Сума відшкодування платнику податку розміру шкоди, заподіяної йому внаслідок Чорнобильської катастрофи, у порядку та сумах, визначених законом (п.п. 4.3.4 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Сума шкоди, заподіяної внаслідок Чорнобильської катастрофи	01.01.2005	
25	Суми виплат або відшкодувань (крім заробітної плати чи інших виплат і відшкодувань за цивільно-правовими договорами), здійснюваних професійними та творчими спілками їх членам, Товариством Червоного Хреста України, іншими неприбутковими організаціями, благодійними фондами України та іншими небанківськими	Виплати профспілками та іншими не-прибутковими організаціями, небанківським і фінансовими установами	01.01.2005	

	фінансовими установами (п.п. 4.3.5 п. 4.3 ст. 4 Закону)			
26	Сума внесків на обов'язкове страхування платника податку згідно із законом, інших, ніж збір на державне пенсійне страхування або внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (п.п. 4.3.6 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Сума внесків на обов'язкове страхування платника	01.01.2005	
27	Сума збору на державне пенсійне страхування та внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування платника податку, що вносяться за рахунок його працедавця в розмірах, визначених законом (п.п. 4.3.7 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Державне страхування	01.01.2005	
28	Кошти або вартість майна (немайнових активів), що надходять платнику податку за рішенням суду в результаті поділу спільної сумісної власності подружжя у зв'язку з розірванням шлюбу або визнанням його недійсним, або за добровільним рішенням сторін (п.п. 4.3.8 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Кошти або вартість майна, що надходять у результаті поділу власності подружжя	01.01.2005	
29	Аліменти, що виплачуються платнику податку (п.п. 4.3.9 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Аліменти	01.01.2005	
30	Кошти або майно (майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг), одержувані платниками податку як подарунок (п.п. 4.3.10	Подарунки	01.01.2005	

	п. 4.3 ст. 4 Закону)			
31	Вартість товарів, що надходять платнику податку як їх гарантійна заміна в порядку, установленому законом, а також грошова компенсація вартості таких товарів, надана платнику податку в разі їх повернення продавцю чи особі, уповноваженій таким продавцем здійснювати їх гарантійне обслуговування (заміну) протягом гарантійного терміну (п.п. 4.3.12 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Вартість товарів, що надходять як їх гарантійна заміна	01.01.2005	
32	Кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (немайнових активів), примусово відчужених державою у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у формі, відмінній від грошової (п.п. 4.3.13 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Компенсація вартості майна, примусово відчуженого державою	01.01.2005	
33	Вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих платнику податку (п.п. 4.3.15 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Вартість безоплатно наданого вугілля	01.01.2005	

34	Дивіденди, що нараховуються на користь платника податку у вигляді акцій (часток, паїв), емітованих юридичною особою — резидентом, який нараховує такі дивіденди, за умови, що таке нарахування ніяк не змінює пропорцій (часток) участі всіх акціонерів (власників) у статутному фонді емітента, і внаслідок чого збільшується статутний фонд такого емітента на сукупну номінальну вартість таких нарахованих дивідендів (п.п. 4.3.17 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Дивіденди у вигляді акцій, що не змінюють участі	01.01.2005	
35	Сума доходу, отриманого платником податку в результаті відчуження акцій (інших корпоративних прав), отриманих ним у власність у процесі приватизації в обмін на приватизаційні компенсаційні сертифікати, безпосередньо отримані ним як компенсація суми його внеску до установ Ощадного банку СРСР або до установ державного страхування СРСР, або в обмін на приватизаційні сертифікати, отримані ним згідно із законом (п.п. 4.3.18 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Дохід від відчуження акцій, отриманих у процесі приватизації	01.01.2005	
36	Сума доходу, отриманого платником податку в результаті відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення, земельних часток (паїв), майнових паїв, безпосередньо отриманих ним у власність у процесі приватизації відповідно до норм земельного законодавства (п.п. 4.3.18 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Дохід, отриманий у результаті відчуження земельних ділянок	01.01.2005	

37	Сума, сплачена працедавцем на користь навчальних закладів у рахунок компенсації вартості підготовки чи перепідготовки платника податку — найманої особи за профілем діяльності або загальними виробничими потребами такого працедавця (п.п. 4.3.20 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Вартість підготовки чи перепідготовки платника	01.01.2005	
38	Кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на поховання платника податку благодійною організацією, Пенсійним фондом України або професійною спілкою (п.п. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону, крім п.п. «б» п.п. 4.3.21 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Допомога на поховання	01.01.2005	
39	Кошти або вартість майна (послуг), що надаються як допомога на лікування та медичне обслуговування платника податку його працедавцем за рахунок коштів, що залишаються після обкладення такого працедавця податком на прибуток підприємств (п.п. 4.3.22 п. 4.3 ст. 4, п.п. 9.7.4 п. 9.7 ст. 9 Закону)	Допомога на лікування	01.01.2005	
40	Доходи від операцій з рухомим майном згідно з положеннями статті 12 Закону (п.п. «ж» п. 1.3 ст. 1 Закону)	Операції з рухомим майном згідно зі ст. 12 Закону і п.п. «ж» п. 1.3 ст. 1 Закону	01.01.2005	

41	Вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування на території України платника податку чи його дітей віком до 18 років, що надаються йому безоплатно або зі знижкою (у розмірі такої знижки) професійною спілкою, до якої зараховуються профспілкові внески такого платника податку — члена такої професійної спілки, створеної згідно із законодавством України, або за рахунок коштів відповідного фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування (п.п. 4.3.24 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Вартість путівок на відпочинок, оздоровлення та лікування на території України	01.01.2005	
42	Дохід, виплачений самозайнятій особі (ст. 4 Закону)	Дохід, виплачений самозайнятій особі	01.01.2005	
43	Сума стипендії, що виплачується з бюджету учню, студенту, ординатору, аспіранту чи ад'юнкту (п.п. 4.3.26 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Сума стипендії	01.01.2005	
44	Вартість одягу, взуття, а також суми грошової допомоги, що надається дітям-сиротам і дітям, які залишилися без опіки батьків (у тому числі випускникам професійних освітньо-виховних закладів та вищих навчальних закладів I і II рівнів акредитації) (п.п. 4.3.27 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Допомога дітям-сиротам	01.01.2005	

45	Сума грошового чи майнового утримання чи забезпечення військовослужбовців строкової служби (у тому числі осіб, які проходять альтернативну службу), передбачена законом, що виплачується з бюджету чи бюджетною установою (п.п. 4.3.28 п. 4.3ст. 4 Закону)	Забезпечення військовослужбовців строкової служби	01.01.2005	
46	Сума, одержувана платником податку за здавання ним крові, грудного жіночого молока, інших видів донорства, що виплачується з бюджету чи бюджетною установою (п.п. 4.3.29 п. 4.3ст. 4 Закону)	Сума доходу від донорства	01.01.2005	
47	Вартість житла, що передається з державної чи комунальної власності у власність платника податку безоплатно чи зі знижкою (у розмірі такої знижки) (п.п. 4.3.30 п. 4.3ст. 4 Закону)	Вартість житла, що передається з державної чи комунальної власності	01.01.2005	
48	Сума, одержувана платником податку за здані (продані) ним вторинну сировину та побутові відходи (п.п. 4.3.31 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Доходи від вторинної сировини та побутових відходів	01.01.2005	
49	Сума страхової виплати, страхового відшкодування або викупна сума, одержувана платником податку за договором страхування від страховика-резидента, іншого, ніж довгострокове страхування життя або недержавне пенсійне страхування (п.п. 4.3.32 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Страхові виплати за договором, іншим, ніж ДСЖ або НПС	01.01.2005	

50	Сума страхової виплати, страхового відшкодування, викупна сума або їх частина, одержувана платником податку за договором довгострокового страхування життя (п.п. 4.2.5 п. 4.2, п.п. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	Страхові виплати (ДСЖ)	01.01.2005	
51	Сума пенсійної виплати із системи недержавного пенсійного забезпечення (п.п. 4.2.5 п. 4.2, п.п. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	Пенсійні виплати (НПЗ)	01.01.2005	
52	Сума виплат за договором пенсійного вкладу (п.п. 4.2.5 п. 4.2, п.п. 4.3.33 п. 4.3 ст. 4, п. 9.8 ст. 9 Закону)	Виплати з пенсійних внесків (ПВ)	01.01.2005	
53	Доходи від продажу сільськогосподарської продукції (п.п. 4.3.36 п. 4.3 ст. 4 Закону)	Доходи від продажу сільськогосподарської продукції	30.03.2004	
54	Доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати і винагороди, нараховані платнику податку згідно з умовами трудового або цивільно-правового договору, з яких провадилося перерахування на його пенсійний вклад, відкритий згідно із законом (п. 22.8 ст. 22 Закону)	Заробітна плата, нарахована (виплачена), з якої провадилися перерахування на пенсійний вклад	01.01.2005	
55	Кошти, що вносяться особою, яка не є платником податку, або її працедавцем (третьою особою) на користь платника податку на пенсійний вклад такого платника податку (п. 22.8 ст. 22 Закону)	Кошти, що вносяться третьою особою на пенсійний вклад платника	01.01.2005	

56	Дохід, отриманий платником у результаті прийняття ним у спадщину коштів, майна, майнових чи немай-нових прав згідно зі ст. 13 Закону (п.п. 4.2.14п. 4.2ст. 4 Закону)	Дохід, отриманий у спадщину згідно зі ст. 13 Закону	01.01.2005	
57	Кошти, майно, майнові чи немайнові права, вартість робіт, послуг, подаровані платнику податку згідно з положеннями ст. 14 Закону (п.п. 4.2.3 п. 4.2ст. 4 Закону)	Дохід, отриманий як подарунок згідно зі ст. 14 Закону	01.01.2005	

Додаток 5

Ознаки податкових соціальних пільг

01	У розмірі однієї мінімальної заробітної плати з урахуванням положень п. 22.4 ст. 22 Закону, установлені Законом на 1 січня звітного податкового року для доходу, отриманого як заробітна плата, якщо розмір доходу не перевищує суми місячного прожиткового мінімуму для працездатної особи, установленого на 1 січня звітного податкового року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень		
02	У розмірі, що дорівнює 150 % суми пільги, визначеної в ознаці «01» за правилами п.п. 6.1.1 ст. 6 Закону		
03	У розмірі, що дорівнює 200 % суми пільги, визначеної в ознаці «01» за правилами п.п. 6.1.1 ст. 6 Закону		
04	Додаткова — у розмірі, що дорівнює 100 % суми пільги, визначеної в ознаці «01» за правилами п.п. 6.5.1 ст. 6 Закону (пільга для платників відповідно до пп. «а» — «в» п.п. 6.1.2 ст. 6 Закону)		
Ознаки пільговиків		Розмір	Які не
Будь-який платник (п.п. 6.1.1 Закону № 889) який отримує дохід у вигляді заробітної плати, що не перевищує 740 грн на місяць із джерел на території України від одного працедавця		200 грн.	Заява про застосування ПСП

Платник податку, який (п.п. 6.1.2 Закону N5 889):		
а) є самотньою матір'ю чи самотнім батьком (опікуном, піклувальником) — з розрахунку на кожну дитину віком до 18 років. Примітка 1. Для цілей цього пункту самотньою матір'ю чи батьком (опікуном, піклувальником) вважаються особи, які на момент застосування працевдавцем пільги, визначеної п.п. «а» п.п. 6.1.2 Закону № 889, маючи дитину віком до 18 років, не перебувають у шлюбі, зареєстрованому б) має трьох чи більше дітей віком до 18 років — з розрахунку на кожну таку дитину. Примітка 1. Пільга надається одному з батьків. 2. Граничний розмір доходу, що дає право на пільгу, визначається пропорційно кількості дітей	300 грн	1. Копія свідоцтва (дубліката свідоцтва) про народження дитини (дітей) або документ, що підтверджує визнання (встановлення) батьківства, або документи, що підтверджують наявність або вік дитини (дітей), затверджені відповідним органом країни, в якій іноземна фізична особа — платник податку постійно проживав(ла) до прибуття в Україну. 2. Копія рішення органу опіки та піклування про встановлення опіки чи піклування (якщо із заявою звертається опікун чи піклувальник) 3. Паспорт і свідоцтво про народження заявника. 4. Копія свідоцтва про розірвання шлюбу та копія паспорта з позначкою про розірвання шлюбу. (Про необхідність подання зазначених документів йдеться в листі ДПАУ від 22.06.2004 р. № 11496/7/17-3117. Крім того, якщо такою пільгою на дітей захоче скористатися самотній чоловік, він додатково має надати до бухгалтерії довідку ЖЕКу, довідку органу опіки, рішення суду або нотаріально засвідчений договір між колишніми чоловіком та дружиною щодо здійснення батьківських прав та виконання обов'язків щодо утримання дитини)

б) утримує дитину-інваліда — з розрахунку на кожну дитину віком до 18 років.

Примітка

1. Пільга надається одному з батьків.
2. Граничний розмір доходу, що дає право на пільгу, визначається пропорційно кількості дітей

г) є вдівцем або вдовою

. Копія свідоцтва (дубліката свідоцтва) про народження дитини (дітей) або документ, що підтверджує визнання (встановлення) батьківства, або документи, що підтверджують наявність утримання (утриманців), засвідчені відповідним органом країни, в якій іноземна фізична особа — платник податку постійно проживав(ла) до прибуття в Україну.

2. Копія рішення органу опіки та піклування про встановлення опіки чи піклування (якщо із заявою звертається опікун чи піклувальник).

3. Пенсійне посвідчення дитини або довідку медико-соціальної експертизи для заявника, який утримує дитину-інваліда віком від 16 до 18 років.

4. Медичний висновок, виданий закладами та установами МОЗ у встановленому порядку, але не більше ніж за місяць до досягнення дитиною-інвалідом 16 років (якщо із заявою звертається платник податку, який утримує дитину-інваліда до 16-річного віку)

1. Паспорт 2. Свідоцтво про одруження 3. Свідоцтво про смерть чоловіка (дружини)

д) є особою, віднесеною законом до 1-ї та 2-ї категорії осіб, постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії Верховної Ради УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи		1. Посвідчення (дублікат посвідчення) встановленого зразка: — громадянина (громадянки), який (яка) постраждавши внаслідок Чорнобильської катастрофи категорії 1 серії А з відбитком штампа «Перереєстровано» і записом про дату перереєстрації, а також вкладишем установленого зразка; — учасника ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС категорії 2 серії А з відбитком штампа «Перереєстровано» і записом про дату перереєстрації; — громадянина (громадянки), евакуйованого(ої) у 1986 році із зони відчуження категорії 2 серії Б; — громадянина (громадянки), який (яка) постійно проживав(ла) в зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття рішення Уряду України про відселення (розпорядження Ради Міністрів УРСР від 28 червня 1989 року № 224) категорії 2 серії Б. 2. Копія Грамоти Президії Верховної Ради УРСР за участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи
е) учнем, студентом, аспірантом, ординатором, ад'юнктом		Не надає.
є) є інвалідом I або II групи, у тому числі з дитинства		Пенсійне посвідчення або довідка медико-соціальної експертизи

ж) є особою, якій присуджено довічну стипендію як громадянину, який зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, включаючи журналістів	Копія акта Президента України про призначення зазначеної стипендії
--	--

Ставки податку з доходів фізичних осіб

Додаток 6

№з/п	Вид доходу	Ставка податку	Відповідальний за сплату податку	Норма Закону № 889
1	2	3	4	5
Заробітна плата й інші виплати				
1	Заробітна плата	15%	Працедавець(само-зайнята особа)	П.7.1
2	Доходи, отримані від надання майна в оренду чи суборенду	15%	Орендар	П.7.1
	— якщо орендар — юридична особа або фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності		Орендодавець	П.п. 9.1.4
3	Дохід від здавання брухту чорних або кольорових металів	15%	Особа, яка закупує брухт кольорових або чорних металів	П.7.1 і п.п. 4.3.31
4	Страхові виплати чи викупні суми за договором недержавного пенсійного страхування або довгострокового страхування життя	15%	Страховик-резидент	П.7.1 і п.п. 9.8.2

5	Суми надміру отриманих грошових коштів на відрядження або під звіт, не повернених у встановлений термін	15%	Особа, яка надала фізичній особі кошти на відрядження та під звіт	П.7.1
6	Виграші або призи (крім як у державну лотерею у грошовому виразі)	30%	Особа, яка нараховує дохід	П.7.3
Проценти, дивіденди, роялті				
7	Процент на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок (у тому числі картковий рахунок)**	5 %	Особа, яка нараховує (виплачує) дохід	П.7.2
8	Процентний або дисконтний дохід за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом**	5 %		
9	Проценти на вклад (внесок) до не-банківських (фінансових) установ**	5 %		
10	Інвестиційний дохід, що виплачується компанією, яка управляє активами інституту спільного інвестування	5 %		
11	Дохід за іпотечним сертифікатом з фіксованою дохідністю	5 %		
12	Проценти (у тому числі дисконтні доходи), сплачені (нараховані) з інших підстав, ніж названі в рядках 7—11 цієї таблиці	15%	Емітент корпоративних прав або за його дорученням —інша особа, яка здійснює таке нарахування (виплату)	П.7.1 і п.п. 9.2.3
13	Дивіденди	15%		П.7.1 і п.п.9.3.4
14	Роялті	15%	Особа, яка здійснює нарахування(виплату) роялті	П. 7.1 і п.п. 9.4.1

Доходи нерезидентів				
15	Проценти на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок (у тому числі картковий рахунок); процентний або дисконтний дохід за іменним ощадним (депозитним) сертифікатом; проценти на вклад (внесок) до небанківських (фінансових) установ**	5 %		5 %
16	Доходи, нараховані (виплачені, надані) платнику податку — нерезиденту у вигляді заробітної плати в результаті здійснення ним трудової діяльності в Україні***	15%	Резидент, який виплачує доходи нерезиденту	П. 7.1, пп. 9.11.1 і 9.11
Продаж нерухомості****				
17	Дохід від продажу будинку, квартири чи кімнати (включаючи землю, що знаходиться під таким об'єктом нерухомого майна, або присадибну ділянку), що перебував у власності платника податків на 01.01.2004 р., якщо загальна площа такого об'єкта нерухомості не перевищує 100 квадратних метрів Частина доходу, пропорційна сумі перевищення площі об'єкта, зазначеного у п.19 таблиці Дохід, отриманий від продажу протягом звітного податкового року більше ніж одного з об'єктів нерухомості,	1% 5% 5%	Нотаріус, який посвідчує відповідний договір продажу об'єктів нерухомого майна	П.п. 11.1.1 П. 7.2 і п.п. 11.1.1 П. 7.2 і п.п. 11.1.2

18	Прибуток, отриманий від продажу будинку, квартири чи кімнати (включаючи землю, що знаходиться під таким об'єктом нерухомого майна, або присадибну ділянку), об'єкта незавершеного будівництва, отриманого платником податків у власність після 01.01.2004 р.	15% (але не менше суми мінімальної заробітної плати)		П.7.1 і п.п. 11.2.1
1	2	3	4	5
Продаж рухомого майна				
19	Дохід від продажу одного з об'єктів рухомого майна у вигляді легкового автомобіля, мотоцикла, моторолера або моторного (парусного) човна більше ніж один раз протягом звітного року (за умови сплати державного мита)	15%	Нотаріус, який посвідчує відповідний договір або дійсність підписів сторін договору Покупець Посередник	П.7.1, п. 12.1, 12.2, 12.3
20	Дохід від продажу іншого рухомого майна			
Спадщина (подарунки)*****				
21	Вартість об'єктів нерухомого та рухомого майна, отриманих у спадщину чи в подарунок: — іншим членом подружжя	0 %	Спадкоємці, які отримали спадщину, або одержувачі подарунків	Абз.«а» п.п. 13.2.1
	— членом сім'ї спадкодавця (дару-вальника) першого ступеня споріднення, який не є іншим членом подружжя			
	— членом сім'ї спадкодавця (дару-вальника) другого ступеня споріднення			
	— іншими спадкоємцями	15%		П.п. 13.2.2

22	Вартість об'єкта комерційної власності, отриманого у спадщину або в подарунок, іншим членом подружжя, членом сім'ї спадкодавця першого та другого ступенів споріднення, а також іншими спадкоємцями	15%		П. 7.1 і абз.«в» пп. 13.2.1, 13.2.2
23	Суми страхового відшкодування за страховими договорами, суми, що зберігаються на пенсійному рахунку спадкодавця згідно з договором недержавного пенсійного забезпечення, пенсійного вкладу, успадковані (отримані в подарунок):			абз. «б» п.п. 13.2.1
	— іншим членом подружжя	5 %		
	— членом сім'ї спадкодавця (дару-вальника) першого ступеня, крім другого члена подружжя, та другого ступеня споріднення	15%		Абз.«в» п.п. 13.2.1
	— інші спадкоємці			П.п. 13.2.2
24	Готівкові кошти чи кошти, що зберігаються на рахунках спадкодавця (дарувальника), відкритих у банках та небанківських фінансових установах, у тому числі депозитні (ощадні), іпотечні сертифікати, сертифікати фонду операцій з нерухомістю, успадковані (отримані в подарунок): — іншим членом подружжя	0 %		Абз.«а» п.п. 13.2.1

25	— членом сім'ї спадкодавця (дарувальника) першого ступеня споріднення, який не є іншим членом подружжя	5 %, якщо сума не перевищує 100 мінімальних заробітних плат 15%, якщо сума не перевищує 100 мінімальних заробітних плат	Абз.«б», «в» п.п. 13.2.1
26	— членом сім'ї спадкодавця (дарувальника) другого ступеня споріднення — інші спадкоємці	15%	П.п, 13.2.2 .
27	Доходи у вигляді плати за використання права інтелектуальної (промислової) власності спадкодавця, у тому	15%	П. 7.1 і п. 13.3
28	Спадщина, отримана будь-яким спадкоємцем від спадкодавця-нерезидента	30	П.7.3І п.п. 13.2.3
29	Доходи у вигляді плати за використання права інтелектуальної(промислової) власності спадкодавця, у тому числі у вигляді роялті у разі, якщо спадкодавцем є нерезидент	30	П. 7.3 і п. 13.3

**** Зазначені доходи до 01.01.2010 р. податком з доходів не обкладаються (п.п. 22.1.4 Закону № 889).**

*****Див. Податкове роз'яснення щодо застосування окремих норм Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» у частині оподаткування іноземців та нерезидентів, затверджене наказом ДПАУ від 29.01.2004 р. № 50.**

****** Доходи від продажу об'єктів нерухомості до 01.01.2006 р. податком з доходів не обкладаються (п.п. 22.1.5 Закону № 889).**

***** ДПАУ вважає, що такий порядок оподаткування застосовується тільки щодо подарунків між фізичними особами (див. лист від 21.04.2005 р. № 3335/6/12-0216).

Додаток 7

Ставки транспортного податку

Код	Опис об'єктів оподаткування	Ставка податку на рік (з 100 куб.см об'єму циліндрів двигуна, з 1 кВт потужності або 100см довжини)
87 01	трактори колесні(крім гусеничних)	2,5 грн з 100 куб.см
87 02	автомобілі, призначені для перевезення не менше 10 осіб, включаючи водія	3,6 грн з 100 куб. см
87 03	автомобілі легкові(крім автомобілів з електродвигуном з об'ємом циліндру двигуна : до 1000 куб.см від 1001 до 1500 куб. См від 1501 до 1800 куб. см. від 1801 до 2500 куб.см від 2501 до 3500 куб см від 3501 куб см і більше	3 грн з 100 куб. См 4 грн з 100 куб см. 5 грн за 100 куб см 10 грн за 100 куб см 20 грн за 100 куб см 30 грн з 100 куб см
87 03 90100	Автомобілі з електродвигуном	0,5 грн з 1 кВт
87 04	Автомобілі вантажні з об'ємом циліндра двигуна: До 8200 куб см Від 8201 до 15000 куб см Від 15001 куб. См і більше	10 грн з 100 куб см 15 грн з 100 куб.см 20 грн з 100 куб.см
87 05	Автомобілі спеціального призначення	3,6 грн з 100 куб. см
87 11	Мотоцикли(мопеди), велосипеди з двигуном	2 грн з 100 куб см
	Яхти і судна парусні з допоміжним двигуном або без нього	
8903 91100	морські	10 грн з 100 см довжини
8903 91910	Інші з масою до 100 кг	5 грн з 100 см довжини
890391930	Інші з довжиною корпусу до 7,5	
8903 91990	Інші з довжиною корпусу більше 7,5 м	10 грн з 100см довжини
	Човни моторні і катери:	
89039 2100	Морські	10 грн з 100 см довжини
8903 92910	Інші з довжиною корпусу до 7,5м	5 грн з 100 см довжини
8903 92990	Інші з довжиною корпусу більше 7,5м	10 грн з 100 см довжини
	Інші човни(крім спортивних)	
8903 99100	З масою до 100 кг	5 грн з 100 см довжини
8903 99910	Інші з довжиною корпусу до 7,5 м	
8903 99990	Інші з довжиною корпусу більше 7,5 м	10 грн з 100 см довжини

ПОДАТКОВИЙ РОЗРАХУНОК КОМУНАЛЬНОГО ПОДАТКУ

1	Звітний розрахунок Уточнюючий	Юридична особа		
	Новий звітний розрахунок розрахунок			
2	Базовий податковий (звітний) період за 20		року	
Порядковий номер базового податкового (звітного) періоду, який визначено відповідно до рішення органу місцевого самоврядування про встановлення комунального податку, проставляється арабськими цифрами (для чисел з однієї цифри в першому полі проставляється «О», для річного базового податкового (звітного) періоду «О» проставляється в першому і другому полях)				
Тривалість базового податкового (звітного) періоду зазначається місяць квартал рік позначкою «хх»				
3	Повна назва платника:			
4	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ			
	Код виду економічної діяльності (КВЕД)			
5	Місцезнаходження платника:	Поштовий індекс		
		Міжміський код		
	E-mail			
6	До державної податкової інспекції (адміністрації) в:			
7	Код органу місцевого самоврядування за місцезнаходженням об'єкта оподаткування за КОАТУУ			

Одиниця виміру — грн. коп

Показники	Код рядк	Усього
Кількісний склад працівників * за базовий податковий (звітний) період	01	
Неоподатковуваний мінімум доходів громадян **	02	
Річний фонд оплати праці (р. 01 х р. 02)	03	
Ставка комунального податку ***, %	04	
Нараховано податку за базовий податковий (звітний) період (р. 03 х р. 04)	05	
Нараховано податку за даними раніше поданого розрахунку, що уточнюється, усього (р. 05 розрахунку, що уточнюється)****	06	
Сума недоплати (заниження податкового зобов'язання), яка збільшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилки) (р. 05 - р. 06) ****. якщо р. 05 > р. 06	07	
Сума податку, яка зменшує податкове зобов'язання у зв'язку з виправленням помилки (помилки) (р. 06 - р. 05) ****. якщо р. 06 > р. 05	08	
Сума штрафу ***** (р. 07) х 5 %	09	
Зміст помилки (помилки) ****	10	

* Кількісний склад працівників визначається відповідно до Інструкції зі статистики

чисельності працівників, зайнятих у народному господарстві, затвердженої наказом Міністерства статистики України від 7 липня 1995 року М і 71 (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 7 серпня 1995 року за Л<? 287/823).

**** Проставляється розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян, установлений законодавством України.**

***** Проставляється ставка, визначена рішенням органу місцевого самоврядування про встановлення комунального податку.**

****** Заповнюється у разі подання уточнюючого розрахунку, що містить виправлені показники.**

******* Нараховується платником самостійно відповідно до пункту 17.2 статті 17 Закону України від 21.12.2000 р. № 2181-1 «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами»- (із внесеними змінами та доповненнями).**

Додаток 9

01	ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ (СКОРОЧЕНА)	011		Звітна
		012		Звітна нова
013	Спеціальні режими оподаткування			
0131	переробного підприємства (пункт 11.21 Закону) ;			
0132	сільськогосподарського підприємства (пункт 11.21 Закону)			
0133	сільськогосподарського товаровиробника (пункт 11.29 Закону)			
0134	технологічного парку (пункт 11.12 Закону)			
0135	Заготівельного підприємства (пункт 11.35 Закону)			
0136				
02	Звітний (податковий) період			
		(рік)	(квартал)	(місяць)
03*	Звітний (податковий) період, за який виправляються помилки			
		(рік)	(квартал)	(місяць)

*** Якщо помилки цього податкового періоду вже виправлялися раніше, про це повідомляється у довідці до цієї декларації.**

04	Платник	
(назва — для юридичної особи; прізвище, ім'я, по батькові — для фізичної особи; для спільної діяльності — назва, дата та номер Договору)		
041		

Декларація подається до державної податкової інспекції (адміністрації) в
(район, місто)

Код рядка	1. ПОДАТКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Колонка	Колонка
		Обсяги продажу без урахув. ПДВ	Сума ПДВ

1	Операції, що оподатковуються за ставкою 20 %. крім операцій із ввезення імпортованих товарів, податок на додану вартість за які сплачується митним органам при розмитненні		
1.1	з рядка 1 — передача товарів (робіт, послуг) у межах балансу платника для невиробничого, використання, витрати на яке не відносяться до валових витрат виробництва (обігу) і не підлягають амортизації (п. 4.2 ст. 4 Закону)		
1.2	з рядка 1 — ліквідація основних фондів за рішенням платника (п. 4.9 ст. 4 Закону)		
2	Операції, що оподатковуються за ставкою 0% ,	X	X
2.1	експортні операції		0
2.1.1	з рядка 2.1—товарообмінні (бартерні) операції		0
2.1.2	а? рядка 2.1 — експорт робіт (послуг)		0
2.2	інші операції, що оподатковуються за нульовою ставкою		0
3	Операції, що не є об'єктом оподаткування (п. 3.2 ст. 3 Закону)		X
4	Операції, які звільнені від оподаткування (статті 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти)		X
5	Загальний обсяг продажу (сума значень з 1-го до 4-го рядка колонки А)		X
5.1	з рядка 5—товарообмінні (бартерні операції)		
5.2	з рядка 5 — загальний обсяг оподатковуваних операцій звітного періоду (р. 1 + р. 2.1 + р. 2.2 + р. 4) колонки А		X
6	Ввезення (пересилання) на митну територію України протягом звітного періоду товарів, сплату ПДВ за які було відстрочено шляхом оформлення податкового векселя (п. 11.5 ст. 11 Закону) Термія погашення податкового векселя (вказати дату, додати перелік)		
7	Роботи (послуги), отримані від нерезидента для їх використання або споживання на митній території України, та готова продукція, виготовлена з давальницької сировини нерезидента, що реалізується на території України		
8	Коригування на основі попередніх звітних періодів (+ чи -): (у разі заповнення цієї граfi обов'язковим є подання додатка 2 до декларації)	X	(+ чи -)
8.1	самостійне виправлення помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації	X	
8.2	нецільове використання товарів, ввезених у пільговому режимі		
8.3	інші випадки (п. 4.5 ст. 4 Закону та інше)	X	
9	Усього податкових зобов'язань (сума значень рядків (1 +6+7+8 (-чи +) колонки №з/п	X	
11. ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ		Колонка А	Колонка Б
		Обсяги	Дозволен
10	Придбані з податком на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат	X	X
10.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		
10.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону)		X
11	Придбані без податку на додану вартість на митній території України товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат	X	X
11.1	для здійснення операцій, які підлягають оподаткуванню		X
11.2	для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону) або/та звільнені від оподаткування (ст.ст. 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти)		X

12	Імпортвані товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації (для здійснення операцій, які оподатковуються за ставкою 20 % та нульовою ставкою):	X	X
12.1	ПДВ, сплачений митним органам		
12.2	погашені податкові векселі, що дають право на збільшення податкового кредиту в поточному звітному періоді		
12.3	звільнені від ПДВ (ст.ст. 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти)		X
12.4	роботи (послуги), отримані від нерезидента		
13	Імпортвані товари (роботи, послуги), вартість яких включається до складу валових витрат виробництва (обігу), та основні фонди й нематеріальні активи, які підлягають амортизації (для здійснення операцій, які не є об'єктом оподаткування та які звільнені від оподаткування)	X	X
13.1	з рядка 13 — для здійснення операцій, які не підлягають оподаткуванню (п. 3.2 ст. 3 Закону)	X	X
13.1.	ПДВ, сплачений митним органам		X
13.1.	звільнені від ПДВ (ст.ст. 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти)		X
13.1.	роботи (послуги), отримані від нерезидента		X
13.2	з рядка 13 — для здійснення операцій, які звільнені від оподаткування (ст.ст. 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти):	X	X
13.2.	ПДВ, сплачений митним органам		X
13.2.	звільнені від ПДВ (ст.ст. 5,11 Закону, інші нормативно-правові акти)		X
13.2.	роботи (послуги), отримані від нерезидента		X
14	Придбані з податком на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари (роботи, послуги), вартість яких не включається до складу валових витрат виробництва	X	X
14.1	на митній території України		X
14.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України		X
14.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента		X
15	Придбані без податку на додану вартість вітчизняні та імпортовані товари	X	X
15.1	на митній території України		X
15.2	ввезені (переслані) з-за меж митної території України		X
15.3	роботи (послуги), отримані від нерезидента		X
16	Коригування податкового кредиту за попередні звітні періоди (у разі заповнення цієї граfi є обов'язковим подання додатка 2 до декларації)	X	(-ЧИ+)
16.1	самостійне виправлення платником помилки, що міститься в раніше поданій податковій декларації	X	
16.2	інші випадки (п. 4.5 ст. 4 Закону та інші)	X	
17	Усього податкового кредиту (сума значень рядків (10.1 + 12.1 + 12.2 + 12.4 + 16 (- чи +) колонки Б)	X	

	111. РОЗРАХУНКИ З БЮДЖЕТОМ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД	Колонка А	Колонка Б
18	Чиста сума зобов'язань з ПДВ за поточний звітний період (рядок 9 — рядок 17):	X	X
18.1	позитивне значення (+)	0	
18.2	від'ємне значення (-)	0	
19	Коригування платежів з урахуванням положень про вексельну форму оплати податку на додану вартість при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України (п. 11.5ст. 11 Закону):	X	X
19.1	до зменшення (•): суми податку на додану вартість, які не підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді	0	-
19.2	до збільшення (+): суми податку на додану вартість, які підлягають включенню до складу податкових зобов'язань у поточному звітному періоді	0	+

20	Сума ПДВ, яка в поточному звітному періоді підлягає нарахуванню (позитивне значення суми рядків 18 і 19)	X	
21	Сума ПДВ, яка зменшує податкові зобов'язання наступних звітних періодів (від'ємне значення суми рядків 18 і 19)	X	
22	Сума ПДВ минулого звітного періоду, яка зменшує суму податку, належну до сплати в поточному звітному періоді (рядок 22.1 + рядок 22.2)	X	
22.1	значення рядка 24 податкової декларації попереднього звітного періоду	X	
22.2	значення рядка 8.3.1 (+) або рядка 8.3.2 (-) уточнюючого розрахунку	X	+ЧИ-
23	Сума ПДВ, яка підлягає нарахуванню в особовому рахунку платника рядок 20 — рядок 22, позитивно значення	X	
23.1	з рядка 23 — сума податку, яка підлягає сплаті до бюджету за підсумками поточного звітного періоду	X	
23.2	з рядка 23 — сума податку, яка залишається у розпорядженні платника податку для цільового використання (п.п. 11.12 (абзац дванадцятий). 11.21, 11.29, 11.35 ст. 11 Закону)	X	
24	Сума ПДВ, яка зменшує суму податку, належну до сплати в наступному звітному періоді, і не відображається в особовому рахунку платника (рядок 20 — рядок 22). від'ємне значення або (рядок 21 + рядок 22), від'ємне значення (значення цього рядка переноситься до рядка 22 податкової декларації (скороченої) наступного звітного періоду)	X	
25	Сума штрафів та пені, самостійно нарахованих платником (рядок 25.1 -/+ рядок 25.2)	X	
25.1	Сума штрафу, нарахована платником самостійно у зв'язку з виправленням помилок*	X	
25.1.	Загальна сума помилки (рядок 8.1 — рядок 16.1):	X	X
25.1.	позитивне значення (+)	X	
25.1.	від'ємне значення (-)	X	
25.2	пеня за операції, указані в рядку 8.2 (розрахунок додається)	X	

* За операціями, на які поширюються норми п.п. 11.П (абзацу дванадцятого), 11.21, 21.29, 11.35 ст. 11 Закону, рядки 25.1 - 25.1.3 не заповнюються.

До декларації додаються:

Додатки до рядків цієї декларації (зазначити номери рядків декларації):

Додатки, що містять інформацію щодо уточнених показників поданої раніше декларації, у якій платником самостійно виявлено помилки (зазначити номери рядків декларації):

Дата подання декларації
достовірною.

Наведена інформація є

Керівник (підпис)

Головний бухгалтер. (підпис)

Платник ПДВ (для фізичної особи — платника податку)
(підпис)

Додаток 10

УЗГОДЖЕНО рішенням Комітету Верховної Ради				ЗАТВЕРДЖЕНО наказом Державної податкової України від 29 березня			
1	ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА						Звітна
	Повна декларація — надаються додатки у разі заповнення рядків з позначкою "Р" та						Звітна
Спрощена декларація — надаються додатки у разі заповнення рядків з позначкою "К"							Звітна нова
2	Звітний рік 2 0 0 1 квартал Півріччя				3 квартали	Рік	
3	Повна назва платника податку:						Юридична особа
							Інша категорія
4	Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ Код виду економічної діяльності (КВЕД)						
5	Місцезнаходження платника податку:				Поштовий індекс		
					Телефон		
					Факс*		
					E-mail*		
6	До державної податкової інспекції (адміністрації) в						

* за бажанням платника податку
грн. з одним десятковим знаком

Одиниця виміру: тис.

ПОКАЗНИКИ	Код рядка	Сума
Валовий дохід від усіх видів діяльності, у тому числі:	01	
доходи від продажу товарів (робіт, послуг)	01.1	
приріст балансової вартості запасів	01.2 K1	
доходи від виконання довгострокових договорів	01.3 K2	
прибуток від операцій з цінними паперами, фондовими та товарними деривативами	01.4 K3	
прибуток від операцій з землею	01.5 K1	
інші доходи, крім визначених у 01.1 — 01.5	01.6	
Коригування валових доходів, у тому числі : (± 02.1 ± 02.2 + 02.3)	02	
зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	02.1	
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	02.2	
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	02.3 K4	
Скоригований валовий дохід (01 ± 02)	03	
Валові витрати, у тому числі:	04	
витрати на придбання товарів (робіт, послуг), крім визначених у 04.11	04.1	
убуток балансової вартості запасів	04.2 K1	
витрати на оплату праці	04.3	
сума страхового збору (внесків) до фондів державного загальнообов'язкового страхування	04.4	
сума внесків на довгострокове страхування життя, додаткове пенсійне страхування	04.5 P1	
сума податків, зборів (обов'язкових платежів), крім визначених у 04.4	04.6 P2	
витрати, пов'язані з виконанням довгострокових договорів	04.7 K2	
добровільне перерахування коштів, передача товарів (робіт, послуг)	04.8 P3	
від'ємне значення об'єкта оподаткування попереднього податкового року	04.9	
витрати на поліпшення основних фондів та нафтогазових свердловин	04.10 K1	
85% витрат від вартості товарів (робіт, послуг), придбаних у офшорних нерезидентів	04.11 P4	
інші витрати, крім визначених у 04.1 -04.11	04.12	
Коригування валових витрат, у тому числі: (± 05.1 ± 05.2 + 05.3)	05	

зміна суми компенсації вартості товарів (робіт, послуг)	05.1	
самостійно виявлені помилки за результатами минулих податкових періодів	05.2	
врегулювання сумнівної (безнадійної) заборгованості	05.3 K4	
Скориговані валові витрати (04 ± 05)	06	
Сума амортизаційних відрахувань	07 K1	
	2	3
Об'єкт оподаткування позитивний (+) від'ємний (-) (±03 - (± 06) - 07)	08	
Балансові збитки, не компенсовані прибутками до 01.01.2003	09	
Прибуток, звільнений від оподаткування	10 K5	
Прибуток, що підлягає оподаткуванню, у тому числі: (08 - 09 - 10)	11	
за базовою ставкою	11.1	
за пільговою ставкою * %	11.2	
Нарахована сума податку**, у тому числі:	12	
за базовою ставкою	12.1	
за пільговою ставкою	12.2	
Зменшення нарахованої суми податку	13 K6	
Податкове зобов'язання звітного періоду ** (12-13)	14	
Сума нарахованого податку за попередній податковий період поточного року	15	
Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати)***	16	
Сума податку до сплати (позитивне значення 14- 15- 16)	17	

* Пільгові ставки зазначаються платником самостійно.

** У разі позитивного значення.

*** Не заповнюється при заповненні рядка 18 декларації.

Сума надміру сплаченого податку минулих податкових періодів (переплати), яка підлягає поверненню на поточний рахунок платника податку в банку-резиденті

Додаткові показники.

Суми податків, які утримуються при виплаті доходів (прибутків), у тому числі:	19	
від грального бізнесу	19.1 K7	
з нерезидентів (крім 19.3)	19.2	
з фрахту	19.3	
Авансові внески, нараховані на суму дивідендів та прирівняних до них платежів	20	
Дивіденди та прирівняні до них платежі, що сплачуються до бюджету державними некорпоратизованими, казенними або комунальними підприємствами	21	
Сума штрафу, самостійно нарахованого у зв'язку з виправленням помилок	22	
Пеня, нарахована у зв'язку з урегулюванням сумнівної (безнадійної) заборгованості	23 K4	

До декларації додаються (потрібне позначити):

Додатки до рядків | K1/1 | K1/2 | K2 | K3 | K4

K5

K6

K7

P1 P2

Пояснення (розкриття) окремих результатів фінансово-господарської діяльності на
Інформація, наведена в декларації, додатках, поясненнях (розкриттях), є достовірною.

| | | | | | 2 | 0

| 0 | | p.

Дата заповнення
декларації

Керівник підприємства

ініціали та прізвище

підпис

Ідентифікаційний податковий номер

Головний бухгалтер

ініціали та прізвище

підпис

Додаток 11

Розрахунок приросту (убутку) балансової вартості запасів

Показники	Код рядка	На початок звітнього року	Запаси, використані не у господарській діяльності	На кінець звітнього періоду	Приріст "-" Убуток "+" (3 - 4 - 5)
1	2	3	4	5	6
Балансова вартість запасів усього, у тому числі: (сума рядків А1— А6 відповідної граfi)	А				
на складах (місцях зберігання)	А1				
у незавершеному виробництві	А2				
у готовій продукції	А3				
малоцінні та швидкозношувані предмети на складах	А4				
на оптових складах (місцях зберігання)	А5				
у роздрібній торгівлі	А6				

Метод оцінки убутку запасів (потрібно позначити):
Вартості запасів перших за часом надходжень (ФІФО)

Таблиця 2. Розрахунок амортизаційних відрахувань
Ідентифікованої вартості відповідної одиниці запасів

Код рядка	Показники	Балансова вартість на початок розрахункового кварталу	Амортизаційні відрахування	
			Розрахунковий квартал	Звітний період наростаючим підсумком
1	2	3	4	5
Б1	Основні фонди групи 1			
Б2	Основні фонди групи 2			
Б3	Основні фонди групи 3			
Б4	Основні фонди групи 4			
В	Нематеріальні активи			
07	Загальна сума амортизаційних відрахувань, що відображається у рядку 07 декларації (сума рядків Б1, Б2, Б3, Б4, В граfi 5)			

Таблиця 3. Витрати на поліпшення основних фондів, що включаються до складу
валових витрат

Об'єкти поліпшення	Код рядка	Сукупна балансова вартість на початок звітнього року	Сума на звітний рік (ліміт)	Фактичні обсяги поліпшень наростаючим підсумком			
				1 квартал	Півріччя	3 квартали	Рік
1	2	3	4	5	6	7	8
Основні фонди	4.10						

Таблиця 4. Прибуток від продажу землі

Показники	Код рядка	Сума
Прибуток від продажу землі, у тому числі: (01.5.1 - 01.5.2 x 01.5.3)	01.5	
сума доходу, отримана при продажу землі	01.5.1	
сума витрат, пов'язана із купівлею землі	01.5.2	
коефіцієнт індексації витрат, визначений за нормами підпункту 8.3.3	01.5.3	

Додаток 12

Розрахунок сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, що сплачує податок за ставкою 10 відсотків

за _____ року

Державна податкова адміністрація (інспекція)

Назва суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(адреса, телефон платника)

(тис. грн)

№ з/п	Показники	Код рядка	За звітний квартал	В тому числі		Наростаючим підсумком
				Перший місяць кварталу	Другий місяць кварталу	
1	2	3	4	5	6	7
1	Середньооблікова чисельність працюючих (осіб)	1	22	22	22	22
2	Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	2	98	27	34	327
3	Виручка від реалізації основних фондів	3	—	—	—	6
4	Всього виручка від реалізації (рядок 02 + рядок 03)	4	98	27	34	333
5	Нараховано єдиного податку за ставкою 10% (рядок 04x10:100)	5	9,8	2,7	3,4	33,3
6	Фактично сплачено єдиного податку за ставкою 10% (за даними платника)	6	9,8	2,7	3,4	33,3
7	Підлягає до сплати за ставкою 10% (за даними платника) (рядок 05 - рядок 06)	7	—	—	—	—

* Виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

** Уразі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Дата подання розрахунку _____ року

Додаток 13

Розрахунок

сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва — юридичною особою, що сплачує податок за ставкою 6 відсотків

за _____ року

Державна податкова адміністрація (інспекція)

Назва суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--

(адреса, телефон платника)

(тис. грн)

1	Показники	Код рядка	За звітний квартал	В тому числі		Наростаючі м підсумком з початку звітного року
				Перший місяць кварталу	Другий місяць кварталу	
1	2	3	4	5	6	7
1	Середньооблікова чисельність працюючих (осіб)	1	22	22	22	22
2	Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору*	2	98	27	34	327
3	Виручка від реалізації основних фондів**	3	—	—	—	6
4	Всього виручка від реалізації (рядок 02 + рядок 03)	4	98	27	34	333
5	Нараховано єдиного податку за ставкою 6% (рядок 04х6:100)	5	5,9	1,6	2	20
6	фактично сплачено єдиного податку за ставкою 6% (заданими платника)	6	5,9	1,6	2	20
7	Підлягає до сплати за ставкою 6% (за даними платника) (рядок 05 - рядок 06)	7	—	—	—	—

* Виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) вважається сума, фактично отримана суб'єктом підприємницької діяльності на розрахунковий рахунок або (та) в касу за здійснення операцій з продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

** Уразі здійснення операції з продажу основних фондів виручкою від реалізації вважається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

Дата подання розрахунку _____ року

Керівник суб'єкта малого підприємництва _____

СТИСЛИЙ ПОДАТКОВИЙ СЛОВНИК

Авансові платежі - сплата до бюджету податків і податкових платежів у розмірах, визначених виходячи з прогнозних оцінок об'єкта оподаткування або його фактичних розмірів за попередній період чи аналогічний період попереднього року.

Адміністративні стягнення - штрафні санкції, які накладаються на керівників і посадових осіб підприємств, установ та організацій за порушення податкового законодавства.

Акциз — непрямий податок у вигляді надбавки до ринкової ціни високорентабельних та монопольних товарів у твердо фіксованих на одиницю товару чи процентних ставках.

Акциз специфічний - непрямий податок у вигляді надбавки за окремими ставками для окремих видів товарів.

Акциз універсальний - непрямий податок у вигляді надбавки до загального обороту реалізації товарів (робіт, послуг) за єдиною чи кількома ставками.

Бюджетне відшкодування - сума, що підлягає поверненню платникові податку з бюджету у зв'язку з надмірною сплатою податку.

Відрахування на геологорозвідувальні роботи - обов'язкові податкові відрахування видобувних підприємств. Визначаються за конкретними ставками на одиницю видобутку чи погашення запасів залежно від виду корисних копалин.

Внески страхові - відрахування до Пенсійного фонду України та Фондів соціального страхування України.

Декларація митна - документ, який містить відомості про переміщення через кордон вантажів, цінностей, валюти у кількісному та вартісному вираженні.

Декларація податкова - офіційна заява юридичної або фізичної особи, яка сплачує податки, про розміри її доходу, майна тощо за минулий період у вигляді засвідченого письмового документа.

Декларування - подання платником податків відомостей про обсяги об'єкта оподаткування та інших даних, необхідних для визначення суми податку.

Державна податкова служба - підпорядкований Урядові України орган, до складу якого входять Головна державна податкова адміністрація України і державні податкові адміністрації областей,

районів, міст і районів у містах. Основні завдання Державної податкової служби полягають у забезпеченні дотримання законодавства про податки, повному обліку всіх платників ' податків та інших обов'язкових сплат до бюджету, у здійсненні контролю, перевірки правильності їх обчислення та своєчасності перерахувань.

Державне мито - платіж, який стягується за вчинення юридичних дій та за видачу документів юридичного характеру уповноваженими державними органами й перераховується ними в бюджет.

Державний пенсійний фонд України самостійна фінансова система, яка здійснює управління фінансами пенсійного забезпечення на території всієї держави.

Державний фонд сприяння зайнятості населення - спеціальний фонд, створений з метою фінансування передбачених програм зайнятості населення.

Джерело сплати податку - доходи юридичних і фізичних осіб, за рахунок яких сплачується податок.

Доход лісовий - плата, яка стягується до бюджету за використання лісових ресурсів.

Елементи податку - складники податку, до яких належать: суб'єкт (платник) податку, об'єкт оподаткування, одиниця оподаткування, податкова ставка, джерело сплати податку і податкова квота.

Загальнодержавні податки - податки, які встановлюються органами законодавчої влади і є обов'язковими для стягнення на всій території держави.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування - система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, нещасного випадку на виробництві за рахунок грошових фондів, сформованих шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел.

Лізингова (орендна) операція — господарська операція фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів або землі у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) під процент і на визначений строк. Операції з лізингу (оренди) цілісних майнових комплексів державних підприємств регулюються відповідним законодавством. Л. (о.) о. здійснюються у вигляді оперативного лізингу (оренди), фінансового

лізингу (оренди), зворотного лізингу (оренди), оренди землі та оренди жилих приміщень.

Марка акцизного збору — спеціальний знак, яким маркуються алкогольні напої та тютюнові вироби. Її наявність на цих товарах підтверджує сплату акцизного збору, легальність ввезення та реалізації на території України цих виробів. М. а. з. для алкогольних напоїв і тютюнових виробів, вироблених в Україні, відрізняються від марок для імпортованих алкогольних напоїв і тютюнових виробів дизайном і кольором.

Маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів — наклеювання марки акцизного збору в порядку, передбаченому Положенням про виробництво, зберігання, продаж марок акцизного збору, маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Митна вартість товару — ціна, що фактично сплачена або підлягає сплаті за товари та інші предмети, які підлягають митному обкладенню, на момент перетину митного кордону України. При визначенні митної вартості до неї включаються ціна товару, зазначена в рахунку-фактурі, а також такі фактичні витрати, якщо їх не включено до рахунку-фактури:

- на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України;
- комісійні та брокерські;
- плата за використання об'єктів інтелектуальної власності, що належить до даних товарів та інших предметів і яка повинна бути оплачена імпортером (експортером) прямо чи побічно як умова їх ввезення (вивезення).

Мінімальна заробітна плата — законодавче встановлений розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, погодинну норму праці (обсяг робіт).

Місце торгівлі — місце реалізації товарів, обладнане електронним контрольно-касовим апаратом або де є товарно-касова книга, в яких фіксується виручка від продажу алкогольних напоїв і тютюнових виробів незалежно від того, чи оформляється через них продаж інших товарів.

Місцезнаходження суб'єкта підприємницької діяльності (юридичної особи) — місцезнаходження (місце проживання) одного із засновників або місцезнаходження за іншою адресою, що підтверджується договором оренди або іншим відповідним договором.

Невиробничі фонди — капітальні активи, що не використовуються у господарській діяльності платника податку. До них належать:

- капітальні активи (або їх структурні компоненти), які підпадають під визначення групи 1 основних фондів, включаючи орендовані;

- капітальні активи, які підпадають під визначення груп 2 і 3 основних фондів, які є невід'ємною частиною, розміщені або використовуються для забезпечення діяльності **Н. ф.**, що підпадають під визначення групи 1 основних фондів або вилучені з місця ведення господарської діяльності платника податку та передані у безоплатне користування особам, які не є платниками цього податку.

Нерезиденти — юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави. Розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва іноземних держав, міжнародні організації та їх представництва, що мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також представництва інших іноземних організацій і фірм, які не здійснюють підприємницької діяльності відповідно до законодавства України

Неустойка (штраф, пеня) — визначена законом або договором грошова сума, яку боржник повинен сплатити кредиторіві в разі невиконання або неналежного виконання зобов'язання, зокрема в разі прострочення виконання. **Н. (ш., п.)** може забезпечуватися лише дійсна вимога. Кредитор не вправі вимагати сплати **Н. (ш., п.)**, якщо боржник не несе відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язання.

Основна діяльність неприбуткових організацій — діяльність неприбуткових організацій з надання благодійної допомоги, просвітніх, культурних, наукових, освітніх та інших подібних послуг для суспільного споживання, зі створення системи соціального самозабезпечення громадян та для інших цілей, передбачених статутними документами, укладеними на підставі норм відповідних законів про неприбуткові організації.

Основна заробітна плата — винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов'язки). Вона встановлюється у вигляді тарифних ставок (окладів) і відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для службовців.

Основні фонди — матеріальні цінності, що використовуються у господарській діяльності платника податку протягом періоду, який перевищує 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію

таких матеріальних цінностей, та вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом.

Пасивні доходи — доходи, отримані у вигляді процентів, дивідендів, страхових виплат і відшкодувань, а також роялті.

Пенсійний план — порядок управління та розміщення накопичених пенсійних внесків, який відповідає таким вимогам:

- пенсійні рахунки відкриваються платником податку у банках, уповноважених

Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національним банком України;

- вкладниками пенсійного рахунку можуть бути працівники, які перебувають у

трудових відносинах з платником податку;

- зняття коштів з рахунків вкладника не може провадитися раніше ніж за досягнення

ним віку, встановленого Кабінетом Міністрів України, за винятком випадків, коли такий вкладник: виїжджає за кордон на постійне місце проживання; оголошений судом безвісно відсутнім або померлим; помер;

- у разі смерті власника пенсійного рахунку кошти, а також відсотки, нараховані на

такі кошти, передаються спадкоємцям власника такого рахунку та додаються до їх пенсійних рахунків у порядку, визначеному законодавством;

- уповноважений банк зобов'язаний тримати кошти, внесені вкладниками, у ліквідній

формі згідно з правилами, встановленими законодавством з пенсійного страхування;

- підприємство, що відкриває пенсійний план на користь своїх працівників, повинно бути зареєстровано у порядку, передбаченому законодавством про пенсійні плани.

Первинні водокористувачі — водокористувачі, які мають власні водозабірні споруди і відповідне обладнання для забору води.

Підприємництво — самостійна ініціатива, систематична, па власний ризик діяльність із виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг та заняття торгівлею з метою одержання прибутку.

Пов'язана особа — особа, яка відповідає будь-якій з наведених нижче ознак:

- юридична особа, яка здійснює контроль над платником податку, або контролюється таким платником податку, або перебуває під спільним контролем з таким платником податку;

- фізична особа або члени сім'ї фізичної особи, які здійснюють контроль над платником податку. Членами сім'ї фізичної особи вважаються її чоловік або дружина, прямі родичі (діти чи батьки) як фізичної особи, так і її чоловіка або дружини, а також чоловік або дружина будь-якого прямого родича фізичної особи або її чоловіка (дружини);

- посадова особа платника податку, уповноважена здійснювати від імені платника податку юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення правових відносин, а також члени її сім'ї.

Податкове зобов'язання — загальна сума податку, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді.

Податковий кредит з податку на додану вартість — сума, на яку платник податку має право зменшити податкове зобов'язання звітного періоду.

Постійні представництва нерезидентів в Україні — розташовані в Україні представництва іноземних компаній і фірм, міжнародних організацій та їхніх філій, що не мають дипломатичного імунітету та дипломатичних або прирівняних до них привілеїв, наданих міжнародним договором або законом, створені у будь-якій організаційній формі та не мають статусу юридичної особи, через які повністю або частково проводиться підприємницька діяльність нерезидента, а також фізичні особи, які представляють в Україні інтереси нерезидента і перебувають з ним у цивільно-правових відносинах, і українські юридичні особи, що представляють нерезидентів в Україні. Нерезиденти здійснюють підприємницьку діяльність на території України через постійні представництва. Реєстрація постійних представництв як платників податку здійснюється у порядку, встановленому центральним податковим органом.

Право власності — врегульовані законом суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження майном.

Продаж — передача майна однією особою у власність або користування та/або у володіння та/або у розпорядження іншій особі, зокрема передача згідно з угодами купівлі-продажу, оренди майна, іншими цивільно-правовими угодами, а також у разі заміни одного зобов'язання іншим або зміни умов виконання зобов'язань.

Продаж послуг (робіт) — будь-які операції цивільно-правового характеру з надання послуг (результатів робіт), надання права на користування або розпорядження товарами, у тому числі нематеріальними активами, а також з надання будь-яких інших, ніж товари, об'єктів власності за компенсацію, а також операції з безоплатного надання послуг (робіт). П. п. (результатів робіт), зокрема,

включає надання права на користування або розпорядження товарами у межах договорів оренди (лізингу), продаж, ліцензування або інші способи передачі права на патент, авторське право, торговий знак, інші об'єкти права інтелектуальної, в тому числі промислової власності.

Продаж товарів — будь-які операції, що здійснюються згідно з договорами купівлі-продажу, міни, поставки та іншими цивільно-правовими договорами, які передбачають передачу прав власності на такі товари за компенсацію незалежно від строків її надання, а також операції з безоплатного надання товарів. Не належать до продажу операції з передачі товарів у межах договорів комісії (консигнації), поруки, доручення, схову (відповідального зберігання), довірчого управління, оренди (лізингу), інших цивільно-правових договорів, які не передбачають передачу права власності на такі товари іншій особі.

Прожитковий мінімум — вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини, збереження його здоров'я набору продуктів харчування, а також мінімального набору непродовольчих товарів та мінімального набору послуг, необхідних для задоволення основних соціальних і культурних потреб особистості.

Проценти — платіж, що здійснюється позичальником на користь кредитора у вигляді плати за використання залучених на визначений строк коштів або майна. До П. включаються:

- платіж за використання коштів або товарів (робіт, послуг), отриманих у кредит;
- платіж за використання коштів, залучених у депозит;
- платіж за придбання товарів у розстрочку;
- платіж за використання майна, отриманого в користування (оренді, у тому числі лізингові та рентні операції).

П. нараховуються у вигляді відсотків на основну суму заборгованості або фіксованих сум. У разі коли залучення коштів здійснюється шляхом продажу облігацій, казначейських зобов'язань або ощадних (депозитних) сертифікатів, емітованих позичальником, сума П. визначається шляхом нарахування відсотків на номінал такого цінного паперу, виплати фіксованої премії чи виграшу або шляхом визначення різниці між ціною розміщення та ціною погашення такого цінного паперу (сума дисконту). Платежі за іншими цивільно-правовими договорами, незалежно від того, чи встановлені вони в абсолютних (фіксованих) цінах або у відсотках до суми договору або до іншої вартісної бази, не є П.

Резиденти — юридичні особи та суб'єкти підприємницької діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням на її території; дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також філії й представництва підприємств та організацій України за кордоном, що не провадять підприємницької діяльності.

Реклама — спеціальна інформація про осіб чи продукцію, що розповсюджується в будь-якій формі та в будь-який спосіб з метою прямого чи опосередкованого одержання прибутку.

Спільна підприємницька (господарська) діяльність — діяльність, що базується на співробітництві між суб'єктами господарської діяльності України та іноземними суб'єктами господарської діяльності, а також на спільному розподілі результатів та ризиків від її здійснення.

Страховий платіж (страховий внесок, страхова премія)-плата за страхування, яку страхувальник зобов'язаний внести страховику згідно з договором страхування.

Суб'єкти підприємницької діяльності (підприємці) — громадяни України, інших держав, не обмежені законом у правоздатності або дієздатності; юридичні особи всіх форм власності, встановлених Законом України «Про власність».

Техногенні родовища корисних копалин — місця, де накопичилися відходи видобутку, збагачення та переробки мінеральної сировини, запаси яких оцінені та мають промислове значення. Такі родовища можуть виникнути також внаслідок втрат при зберіганні, транспортуванні та використанні продуктів переробки мінеральної сировини.

Товари — матеріальні та нематеріальні активи, а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Торговий патент — державне свідоцтво, яке засвідчує право суб'єкта підприємницької діяльності чи його структурного (відокремленого) підрозділу провадити такі види підприємницької діяльності:

- торговельна діяльність (за готівкові кошти, а також з використанням інших форм розрахунків та кредитних карток);
- діяльність з обміну готівкових валютних цінностей;
- діяльність із надання послуг у сфері грального бізнесу;
- діяльність із надання побутових послуг.

Торговий патент не засвідчує право суб'єкта підприємницької діяльності на інтелектуальну власність. «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності», Стаття 2

Фіксований сільськогосподарський податок — податок, який не змінюється протягом визначеного терміну і справляється з одиниці земельної площі. Ф. с. п. сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів):

- податку на прибуток підприємств;
- плати (податку) за землю;
- податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- комунального податку;
- збору за геологорозвідувальні роботи, виконані коштом державного бюджету;
- збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- збору на обов'язкове соціальне страхування;
- збору на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України;
- збору на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- збору до Державного інноваційного фонду;
- плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності;
- збору за спеціальне використання природних ресурсів (щодо користування водою для потреб сільського господарства).

Фінансова інвестиція — операція, що передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Ф. і. поділяються на прямі та портфельні.

Фінансовий кредит — кошти, що надаються банком — резидентом або нерезидентом, кваліфікованим як банківська установа згідно з законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають статус небанківських фінансових установ згідно з відповідним законодавством у позику юридичній або фізичній особі на визначений строк, для цільового використання та під процент. Правила надання Ф. к. встановлюються Національним банком України (стосовно банківських кредитів), а також Кабінетом Міністрів України (стосовно небанківських фінансових організацій) відповідно до законодавства.

Фінансовий лізинг — договір лізингу, внаслідок укладення якого лізингоодержувач на своє замовлення отримує в платне користування

від лізингодавця об'єкт лізингу на строк, не менший строку, за який амортизується 60% вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладення договору. Сума відшкодування вартості об'єкта лізингу в складі лізингових платежів за період дії договору Ф. л. повинна включати не менше 60% вартості об'єкта лізингу, визначеної в день укладення договору. Після закінчення строку договору Ф. л. об'єкт лізингу, переданий лізингоодержувачу згідно з договором, переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю.

Фінансовий лізинг (оренда) — господарська операція фізичної чи юридичної особи, що передбачає придбання орендодавцем за замовленням орендаря основних фондів з подальшим їх переданням у користування орендарю на строк, що не перевищує строку повної амортизації таких основних фондів з обов'язковою подальшою передачею права власності на такі основні (фонди орендарю. **Ф. л. (о.)** є різновидом фінансового кредиту. Витрати орендодавця на купівлю об'єктів **Ф. л. (о.)** не включаються до складу валових витрат або до складу основних фондів такого орендодавця. Основні фонди, передані у **Ф. л. (о.)**, включаються до складу основних фондів орендаря.

Фондовий дериватив — стандартний документ, який засвідчує право продати та/або купити цінний папір на обумовлених умовах у майбутньому. Правила випуску та обігу Ф. д. встановлюються державним органом, що на нього покладаються функції регулювання ринку цінних паперів.

Цінні папери — грошові документи, що засвідчують право володіння чи відносини позики, визначають взаємовідносини між особою, яка їх випустила, та їх власником і здебільшого передбачають виплату доходу у вигляді дивідендів або процентів, а також можливість передачі грошових та інших прав, що впливають із цих документів, іншим особам.

Юридичні особи — організації, які мають відокремлене майно, можуть від свого імені набувати майнових та особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачами і відповідачами в суді, арбітражі або в третейському суді.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчо-нормативні документи

1. Цивільний Кодекс України. - Ужгород: ІВА, 2000.
2. Закон України "Про акцизний збір на алкогольні напої і тютюнові вироби" від 15.09.95 р. № 329/95-ВР.
3. Закон України "Про єдиний митний тариф" від 05.02.92 р. № 2097-ХІІ.
4. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і витратами, зумовленими народженням і похованням" від 18.01.01 р. № 2240-ІІІ.
5. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві" від 23.09.99р. № 1105-ХІУ.
6. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.00 р. № 1533-ІІІ.
7. Закон України "Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування" від 26.06.97 р. № 400/97-ВР.
8. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 28.12.94 р. № 334/94-ВР.
9. Закон України "Про патентування деяких видів підприємницької діяльності" від 23.03.96 р. № 98/96-ВР.
10. Закон України "Про плату за землю" від 03.04.92 р. № 2535-ХІІ.
11. Закон України "Про податок з власників транспортних засобів" від 11.12.91 р. № 1963-ХІІ.
12. Закон України "Про податок на додану вартість" від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.
13. Закон України "Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування" від 11.01.01 р. № 2273-ІІІ.
14. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.91 р. №1251-ХІІ.
15. Закон України "Про спеціальну економічну зону "Миколаїв" від 13.06.00 р. № 1909-ІІІ.
16. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)" від 11.07.96 р. № 313/96-ВР.

17. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби" від 24.05.96 р. № 216/96-ВР.

18. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий і алкогольні напої" від 07.05.96 р. № 178/96-ВР.

19. Закон України "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на тютюнові вироби" від 06.02.96 р. № 30/96-ВР.

20. Закон України "Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне страхування від нещасного випадку на виробництві" від 22.02.01 р. № 2272- III.

21. Указ Президента України "Про спрощену систему оподаткування" від 28.06.99 р. № 746/99.

22. Декрет Кабінету Міністрів України "Про акцизний збір" від 26.12.92 р. № 18-92.

23. Декрет Кабінету Міністрів України "Про державне мито" від 21.01.93 р. № 7-93.

24. Декрет Кабінету Міністрів України "Про місцеві податки і збори" від 20.05.93 р. № 56-93.

25. Декрет Кабінету Міністрів "Про прибутковий податок з громадян" від 26.12.92 р. № 13-92.

26. Постанова Кабінету Міністрів України "Порядок встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища і стягнення цього збору" від 01.03.99 р. № 303.

27. Постанова Кабінету Міністрів України "Порядок справляння збору за спеціальне використання водних ресурсів та збору користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту" від 16.08.99 р. № 1494.

28. Постанова Національного Банку України "Про введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів - юридичних осіб" від 04.09.98 р. № 349.

29. Інструкція про механізм стягнення збору за спеціальне використання лісних ресурсів і користування земельними ділянками лісного фонду, затверджена наказом Державного комітету лісового господарства від 16.08.99 р. № 1494.

30. Інструкція про порядок обчислення і справляння платежів за користування надрами для видобування корисних копалин, затверджена наказом Мінекобезпеки від 30.12.97 р. № 207/472/51/157.

31. Інструкція про порядок обчислення і справляння плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, затверджена наказом Мінекології від 08.02.2001 р. № 37/45/73/44.

32. Інструкція про порядок обчислення та сплати збору за забруднення навколишнього природного середовища, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 19.07.99 р. № 162/379.

Основна

33. Гавриленко Н.В. Податкова система. Навчальний посібник. – Львів: Новий Світ - 2000

34. Кучерявенко Н.П. Налоговое право. - Х.: Консум, 1997.

35. Курс лекцій з питань оподаткування: Частина І. Оподаткування прибутку підприємств. - К.: Бібліотека журналу "Вісник податкової служби України", 1998.

36. Сутырин С.Ф., Погорлецкий А.И. Налоги и налоговое планирование в мировой экономике. - С.-Пб.: Полиус, 1998.

Додаткова

38. Податкова звітність. В 2-х частинах //Бізнес Бухгалтерія. – 2007. - № 3

39. Панасюк В.М. Податковий облік: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002.

40. Відповіді на актуальні запитання з обліку та оподаткування // Бібліотека ГоловБуха. - 2006. -№5.

41. Все про єдиний податок // Дебет - Кредит. - 2007. - № 8.

42. Настольная книга налогоплательщика: Бухгалтерия // Бизнес. - 2006. - № 37.

43. Податок на додану вартість: Консультації // Все про бухгалтерський облік. - 2007 / Бібліотека. Видання № 7.

44. Податок на прибуток: Консультації // Все про бухгалтерський облік. - 2007 / Бібліотека. Видання № 5.

45. Труд й зарплата: Бухгалтерия // Бизнес. - 2007. - № 18.

46. Фіксований сільгосподаток // Вісник податкової служби України. - 2007. - № 26.

